

**Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Факультет фізичного виховання
Кафедра спортивних дисциплін**

Карасевич С.А., Карасевич М.П.

ЛЕГЕНДИ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ

КНИГА ДРУГА

**Навчальний посібник для студентів факультетів
фізичного виховання**

ЗБІРНА УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ: ІСТОРІЯ ВИНИКНННЯ І СУЧАСНІСТЬ

ЗБІРНА УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ — національна збірна команда України з футболу, якою керує Федерація футболу України.

Найвище досягнення в офіційних міжнародних змаганнях — вихід до чвертьфіналу чемпіонату світу 2006 р.

Станом на 7 квітня 2016 р. посідає 22-е місце у рейтингу футбольних збірних світу.

Футбол з'явився в Україні наприкінці XIX ст. Згодом окремі уродженці України виступали у складі збірної Російської імперії (одесит Григорій Богемський), Польщі (Ян Васевич, Мечислав Бач, Мечислав Вишневський, Спиридон Албанський; всього 29 футболістів), Румунії (Роберт Садовський, Альфред Айзенбайссер, Станіслав Міцинський, Йосиф Клайн), Чехо-Словаччини та Угорщини (в обох випадках Геза Калочай). У складі збірної Польщі на Олімпіадах 1924 та 1936 і чемпіонаті світу 1938 було по два уродженці України, а Роберт Садовський брав участь у ЧС-1938 у складі Румунії. Уродженець Одеси Льоня Дворін зіграв за збірну Палестини у 1930-х рр. Володимир (Волтер) Чижович був гравцем і, згодом, тренером збірної США у 1960—1970-х роках.

У 1930-х рр. збірна УСРР провела два товариські матчі проти збірної Туреччини — 12 серпня 1933 р. у Харкові (3:2) і 20 серпня 1934 р. у Києві (4:3), а окрім них — ще кілька ігор проти футбольних клубів.

Починаючи з 1950-х рр. збірна УРСР брала участь у Спартакіадах народів СРСР (золото 1986 р., бронза 1956 р. та 1979 р., четверте місце 1983 р.). Деякі учасники тих змагань від УРСР пізніше виступали за збірну СРСР та збірну України.

Втім, ця збірна ніколи не була членом ФІФА та не могла проводити зустрічей з членами ФІФА: турецька збірна виступала під назвою «Збірна народних домів Туреччини».

Серед футболістів із України у збірній СРСР: Лобановський, Блохін, Беланов, Дем'яненко, Бессонов, Протасов, Буряк та ін. Особливо значним українське представництво у збірній СРСР було 1988 р., коли команда виграла Олімпіаду і здобула срібло чемпіонату Європи.

Найвідомішим уродженцем України у збірній Польщі був Казімеж Гурський.

Як гравець він зіграв за збірну лише один матч, але на

посаді тренера привів Польшу до олімпійського золота 1972 р., здобув срібні медалі (третє місце) Чемпіонату світу 1974 р. та срібні медалі Олімпіади 1976 р.

Перші кроки 1991—1992 рр.

Федерація футболу України заснована 13 грудня 1991 р. Першим її головою було обрано Віктора Баннікова. У наступному, 1992 р., ФФУ стала членом УЄФА та ФІФА. Саме тоді розпочалася підготовка до першого матчу збірної. Спочатку, головним тренером команди планувалось призначити Валерія Лобановського, який на той час був тренером збірної ОАЕ, та його чинний контракт з арабами завадив цьому. Таким чином, першого наставника національної команди довелося обирати з-поміж членів тренерської ради, до якої увійшли: Анатолій Пузач («Динамо»), Євген Кучеревський («Дніпро»), Євген Лемешко («Торпедо»), Юхим Школьников («Буковина») і Віктор Прокопенко («Чорноморець»). Трохи пізніше до них приєднався і донеччанин Валерій Яремченко («Шахтар»). Але у кінці коло претендентів звузилося до прізвищ трьох фахівців: Пузача, Яремченка і Прокопенка, останній з яких і став головним.

Першу гру збірної було домовлено провести з командою Угорщини 22 квітня 1992 р. у Києві на Республіканському стадіоні. Проте через фінансові труднощі федерації, гру перенесли ближче до кордону — в Ужгород. Отож, 29 квітня 1992 р. на стадіоні Авангард в Ужгороді вперше в історії збірна України зіграла свій поєдинок. На дебютний матч з угорцями були викликані: воротарі — Кутепов («Динамо»), Гришко («Чорноморець»), захисники — Лужний, Мороз («Динамо»), Никифоров, Третяк («Чорноморець»), Драгунов («Шахтар»), Беженар («Дніпро»), півзахисники — Анненков, Ковалець, Заєць («Динамо»), Шелепницький, Сак, Цимбалар («Чорноморець»), Погодін («Шахтар»), Дудник («Металург» З), нападники — Саленко («Динамо»), Гецько, Гусєв («Чорноморець»), Щербаков («Шахтар»).

Квиток на перший матч збірної України

Підготовка до поєдинку практично не проводилася. Лише 27 квітня всі «першовідкривачі» зібралися у Києві, щоб наступного дня літаком відправитися в Ужгород. Тим часом суперник, хоч і не пробився до фінальної частини європейської першості 1992 р., все ж таки тримав в голові відбірковий цикл наступного чемпіонату світу, двері на який для українців через, наразі, тимчасовий статус були зачинені, а тому готувалися до зустрічі в Ужгороді набагато ретельніше.

Можна впевнено сказати, що ця ретельність, а ще більше — зіграність угорської команди, зіграла чи не головну роль в досягненні результату в ужгородському матчі. Як не старалися господарі, як не намагалась завести гравців збірної України емоційна закарпатська публіка, та наші футболісти так і не змогли проявити ані своїх бійцівських, ані своїх найкращих ігрових якостей. Щодо самого матчу, потрібно віддати належне і нашим гравцям, які в першому таймі діяли старанно, не тільки майже ні у чому не поступаючись супернику, але у багатьох компонентах гри взагалі переграваючи його. Ще до перерви підопічні Віктора Прокопенка могли і відкрити рахунок. Це Шелепницький на 15-й хвилині завдав підступного удару по воротах Брокхаузера, однак гостей від неприємностей врятувала штанга. А потім білоруський арбітр Вадим Жук не призначив доволі очевидний пенальті за грубість проти Щербакова у межах штрафного майданчика угорців.

Микола Павлов

Після перерви запал господарів суттєво впав. Ось тоді і проявилася перевага сусідів у досвіді і зіграності. Використавши помилки українських захисників, Шаллої і Кіпріц, спокійно

перехилили чашу терезів на свою користь. Коли ж Жук призначив 11-метровий у ворота Кутепова, а все той же Кіпріц його реалізував, здалося, що перший млинець вийде вже надто глевким для українців.

Іван Гецько забиває перший гол збірної України

На щастя, під кінець зустрічі Іван Гецько чудовим ударом зі штрафного розпечатав ворота угорців, ставши автором першого голу в історії національної збірної України. Під орудою Віктора Прокопенка команда провела ще дві гри — 27 червня на виїзді, проти команди США (0:0) та 26 серпня проти тих же угорців, який знову завершився поразкою 1:2.

Леонід Ткаченко

28 жовтня 1992 р. команду України на зустріч з Білоруссю у Мінську вже виводив дует тренерів Микола Павлов/Леонід

Ткаченко. На Мінському стадіоні Динамо збірна України першою пропустила гол (на 49 хвилині відзначився Гоцманов), та за півгодини Юрій Максимов зрівняв рахунок і встановив остаточний результат зустрічі 1:1. Таким чином, за перший рік свого існування, збірна України провели 4 гри (2 нічиї і 2 поразки), забила 3 і пропустила 6 м'ячів та змінила 2 тренерів. Новий, 1993 р., команда зустріла вже з новим, повноцінним тренером, ним став Олег Базилевич.

Олег Базилевич

27 квітня 1993 р. новий тренер дебютував у Одесі у матчі з командою Ізраїлю. Пропустивши першими (Харазі, 55'), команда України змогла відігратись — на 78 хвилині відзначився Сергій Коновалов, матч так і завершився внічию 1:1. 18 травня 1993 р. збірна України здобула свою першу перемогу. У товариській грі у Вільнюсі команда Базилевича вже на 4 хвилині пропустила м'яч (Зданчюс), та у період з 18 по 22 хвилину Віктор Леоненко та Дмитро Михайленко переламали хід поєдинку і принесли перемогу українській команді з рахунком 2:1. На період тренерства Базилевича припала і перша домашня перемога України. У Києві на Республіканському стадіоні у присутності 12 тис. глядачів 25 травня 1994 р. у товариській грі проти Білорусі українці пропустили першими — Валентин Белькевич на 45 хвилині розпечатав ворота Дмитра Тяпушкіна («Нива» (Тернопіль)). Вже у другому таймі, на 62 хвилині Віктор Леоненко зрівнює рахунок, за 3 хвилини, з пенальті, збірну України вивів вперед Сергій Беженар, остаточну ж, переможну крапку в цій грі, поставив Дмитро Михайленко — 3:1, перемога України. Базилевич також став першим тренером, котрий вивів збірну України на офіційний матч. Україна була заявлена на

кваліфікацію до Євро 96 і потрапила у 4 відбірну групу разом з командами Хорватії, Італії, Литви, Естонії та Словенії. Відбір до Євро українці розпочинали 7 вересня 1994 р. у Києві проти литовців, на жаль, матч склався невдало для української команди і вона поступилась 0:2. Після цієї гри Базилевич покинув кермо збірної України.

ЕПОХА САБО 1994—1999 рр.

Після відходу від збірної Олега Базилевича, федерація знову призначила дует в.о., на цей раз до Миколи Павлова долучився Володимир Мунтян. Під їх орудою, команда провела лише два матчі, 11 та 13 вересня 1994 р., збірна зіграла з командою Південної Кореї, і обидва рази поступилась 0:1 та 0:2.

Володимир Мунтян

Та вже до наступних офіційних матчів у відборі до Євро 96 команду почав готувати Йозеф Сабо. Його офіційний дебют відбувся 12 жовтня 1994 р. у Києві у матчі відбору проти команди Словенії, гра завершилася внічию 0:0. Уже у наступній грі відбору проти Естонії Сабо отримав свою першу перемогу, як тренер збірної — 3:0. Та Сабо — тренер вийшов тимчасовим явищем, вже у 1995 р. до керма збірної став Анатолій Коньков.

Сабо Йозеф

Дебют нового тренера виявився дуже невдалим — 0:4 на Максимірі у Загребі від команди Хорватії. Анатолій Коньков очолював команду у решті відбірних матчах Євробілету, збірна під його орудою всього провела 7 матчів в яких тричі перемогла і чотири рази зазнали поразки.

Анатолій Коньков

Відбір до Євро команда завершила на 4-му місці у групі, після чого Коньков залишив збірку. Було прийнято рішення, що команду у відборі на Чемпіонат світу з футболу 1998 р. очолить старий-новий тренер Йозеф Сабо. Повернення Сабо відбулося 9 квітня 1996 р. у Кишиневі у товариській грі проти Молдови, яку збірна України завершила внічию 2:2, ведучи по ходу зустрічі 2:0. Шлях на ЧС-98 команда України розпочала 31 серпня 1996 р. з виїзної перемоги над Північною Ірландією (1:0).

Цей відбір загалом став для збірної України початком її успіхів, команду почали сприймати як міцного середняка світового футболу. Становлення збірної Сабо, збіглося з найбільшими успіхами київського Динамо кінця 90-х, гравці якого і склали основу збірної. Загалом це вилилось у відмінні результати у відбірній групі — перемога над Португалією 2:1, домашня нічия з чинними чемпіонами Європи — німцями 0:0. Впродовж всього циклу відбору команда претендувала на вихід з групи з першого місця, проте лише в останньому турі пропустила вперед себе збірку Німеччини. Таким чином, Україна стала другою у відборі і здобула право позмагатись за вихід у фінальну стадію в матчах плей-оф. Суперником команди Сабо

стали добре знайомі, по відборі до Євро 96, хорвати.

У першій грі українці поступилася 0:2. 15 листопада 1997 р. у матчі-відповіді на Олімпійському наша команда дуже швидко відіграла два м'ячі (Шевченко, Косовський), проте гол останнього, норвезький арбітр скасував, вважаючи, що було положення поза грою, а на 27-й хвилині гри Ален Бокшич зрівняв рахунок 1:1. Так матч і завершився, збірна України не пробилася на Чемпіонат світу 98, проте гучно заявила про себе у футбольному світі. Наступним етапом для команди Сабо, став відбір на Євро 2000. Волею жеребу, українська команда потрапила у відбірну групи з чинним на той час чемпіоном світу — Францією, командами Росії, Ісландії, Вірменії та Андорри. Відбір на Євро, команда України розпочала вдома з надпринципового поєдинку проти росіян — 5 вересня 1998 р. на переповненому Олімпійському, вже на 25 хвилині, Україна вела в рахунку 2:0 (Попов, 14', Скаченко, 25'). На 66 хвилині гри Варламов скоротив перевагу у рахунку, проте українці домінували на полі, наслідком чого став фол останньої надії воротаря росіян Харламова і його вилучення.

Гол Шевченка Росії, Москва, 1999

Призначений за це пенальті реалізував Сергій Ребров на 74 хв., і хоч Онопко на 87 хвилині зробив рахунок 3:2, збірна України тріумфувала. У наступних двох турах команда України з однаковим рахунком 2:0 перемогла Андорру на виїзді та Вірменію вдома, і завершила 1998 р. на першому місці у відбірній групі з максимально можливими 9 очками. Новий, 1999 р., для збірної розпочався з серйозного поєдинку проти чемпіонів світу — Франції у Парижі, де команда Сабо продемонструвала класний футбол, і була ближча до перемоги ніж французи, проте, матч завершився внічию 0:0. З таким же рахунком завершився і домашній поєдинок України проти

Франції. Команда Сабо, як ніколи наблизилась до виходу з групи — перед останнім туром Українці лідирували у своїй відбірній групі, на одне очко випереджаючи і французів і росіян. Саме з останніми зустрічалася команда Сабо на Лужниках у Москві 9 жовтня 1999 р.

Для збереження шансів на вихід на Євро, росіянам була необхідна лише перемога, в той час як команду Сабо влаштовувала і нічия (за умови, що Франція не переможе Ісландію, Україна могла б зайняти 1 місце у групі). З початку гри збірна Росії розпочала активно діяти, проте, їм нічого не вдавалося, але на 75 хвилині Карпін все ж забив гол. Росія вже відчувала смак перемоги, адже у діях українців не відчувалося впевненості і практично нічого не виходило.

Валерій Лобановський

Переломним моментом стало порушення правил росіянами практично у центрі поля на 88 хвилині. Штрафний пішов виконувати Андрій Шевченко, всі очікували на його подачу, проте форвард Мілана пробив по воротах, воротар росіян Філімонов, намагаючись дістати м'яч з-під перекладки, відправив його у свої ворота. Гра завершилась з рахунком 1:1. Зважаючи на те, що Франція обіграла Ісландію 3:2, команда України з 20 очками опинилась на другому місці у групі, і здобула право виступати у матчах плей-оф. Хоч неодноразово говорилося про відсутність політики у цьому протистоянні, проте, дві гри з Росією, сприймалися однаково заполітизовано як у Росії, так і в Україні. Матч у Києві у 1998 р. став фактично першою грою, коли стадіон виконував гімн України та вболівальники масово використовували національну символіку, нічия ж 1999 р. сприйнялась у Росії як національна трагедія. 13

листопада 1999 р. у Любляні, столиці Словенії команда Сабо поступилася у першій грі плей-оф словенцям 1:2, хоча на 33 хвилині Шевченко відкрив рахунок, проте спочатку Златко Захович його зрівняв, а потім, через помилку Олександра Шовковського, ударом з центра поля Ачимович встановив остаточний рахунок. Зберігаючи непогані шанси на вихід на Євро, у Києві команда Сабо не змогла здобути перемоги — 1:1, таким чином вдруге поспіль українці не пробилися на футбольний форум через сито плей-оф. Після кваліфікації на Євро Йозеф Сабо пішов у відставку. За ці два відбори з тренером Сабо збірна України стала силою в футбольній Європі, з якою стали рахуватися.

Зважаючи на потужні результати київського Динамо на Європейській арені, ФФУ прийняла рішення запросити на вакантну посаду тренера збірної Валерія Лобановського.

Той погодився, і став поєднувати посади у Динамо та збірній. Дебют Лобановського у збірній відбувся 26 квітня 2000 р. у товариській грі з командою Болгарії, в якій українці перемогли 1:0 (Шевченко '54).

Восени 2001 р. стало відомо, що чотири футболісти вищого футбольного дивізіону Аргентини (Дієго Клімович, Патрісіо Кампс, Хуліан Кмет і Хосе Чатрук) виявили бажання виступати за збірну України, так як всі вони мають українське коріння і хочуть допомогти українській збірній пробитися на Чемпіонат Світу 2002 р. Але у ФФУ залишили ідею запрошення південноамериканців без розгляду. Трохи пізніше Олег Блохін не виключав запрошення Клімовича до лав збірної, але вже сам футболіст, непогано проявивши себе у Німеччині, вирішив боротися за виклик в «Альба-Селеста».

Леонід Буряк

Завданням для Лобановського став вихід України на ЧС 2002 р. з відбірної групи № 5. Розпочала свій шлях команда з домашньої поразки від поляків 1:3. Загалом, весь відбір команда пройшла не дуже впевнено, обігравши вдома лише Вірменію 3:0, та зігравши тричі внічию (0:0 з Білоруссю та Норвегією, 1:1 з Уельсом). Виїзні результати були трохи кращими (3 перемоги та 2 нічиї), що дозволило команді Лобановського зайняти 2 місце у групі і втретє поспіль вийти до раунду плей-оф. На цей раз суперником українців став несподіваний учасник плей-оф — збірна Німеччини. У домашньому поєдинку українці зуміли нав'язати іменитому супернику боротьбу і вже на 18 хвилині Геннадій Зубов відкрив рахунок, та через 13 хвилин Міхаель Баллак його зрівняв, так матч і завершився. Все мало вирішитися у матчі — відповіді, і незважаючи на пропущений гол вдома, українці сподівалися на позитивний результат, проте у Дортмунді бундес-машина за перші 15 хвилин вирішила долю протистояння 3:0 (Баллак '4, Нойвілл '11, Ремер '15), все той же Баллак на 54 хвилині робить рахунок 4:0, на 90 хвилині Андрій Шевченко, завдяки індивідуальній майстерності зумів забити гол, 4:1, Україна знову не їде на ЧС.

Олег Блохін

Після цієї поразки, та зважаючи на стан здоров'я, Лобановський покинув збірну. Новий відбір, на цей раз вже до Євро 2004, команда розпочала з новим тренером — Леонідом Буряком. Свою першу гру Буряк провів 21 березня 2002 р. з господарями ЧС 2002 — японцями, збірна України поступилась 0:1. До початку відбору на Євро, команда Буряка провела ще п'ять товариських ігор (2 перемоги, 3 поразки), а 7 вересня 2002 р. стартувала з нічиєї 2:2 у Єрвані, у відборі. Цей відбір команда провела вкрай невдало, хоч і зуміла перемогти

майбутніх чемпіонів Європи 2004 — греків 2:0, у загальному команда не показала очікуваного результату, та й гри, і завершила свою групу на 3 місці (2 перемоги, 4 нічії та 2 поразки). Після такого результату Буряк залишив команду, все гучніше лунали заклики залучити у збірну іноземного спеціаліста, проте ФФУ знайшла інший шлях.

18 вересня 2003 р. на прес-конференції у Києві, Григорій Суркіс представив нового тренера збірної — Олега Блохіна, який одразу ж заявив про те, що виведе Україну на ЧС 2006 з першого місця у відбірній групі.

Андрій Русол — автор першого голу збірної України на Чемпіонатах світу

Андрій Шевченко забиває пенальті у ворота збірної Тунісу на ЧС-2006.

Українські вболівальники на матчі з Саудівською Аравією

Ці слова Блохіна, який до того не мав надто успішної тренерської кар'єри у грецькому АЕК, викликали хвилю скептичних відгуків у пресі, серед спеціалістів та вболівальників. Проте, тренер був призначений і 11 жовтня 2003 р. товариською грою з командою Македонії Блохін розпочав свій «похід до мрії». Та скептицизм, що висловлювали до Блохіна розростався з кожною новою товариською грою збірної під його керівництвом. Нічия з Лівією, поразка від Македонії, нічия зі словаками, поразка від французів та розгром від Англії, не додавали впевненості в успішності Блохіна-тренера.

Проте всі чекали на офіційний старт відбору, і 4 вересня 2004 у Копенгагені Україна взяла своє перше очко у відборі — 1:1 з Данією. Далі були перемоги над Казахстаном та Грузією, домашня нічия з чемпіонами Європи 2004 р. греками. Проте, про серйозність намірів Блохіна почали говорити після блискучої виїзної перемоги України над Туреччиною 3:0. Потім були перемоги над Албанією, Данією та Казахстаном. 8 червня 2005 р. команда Блохіна, завдяки голу Андрія Гусіна на 82 хвилині, здобула перемогу, і вже у наступній грі могла здобути путівку на ЧС-2006. 3 вересня 2005 р., майже за 2 роки після прийняття збірної, Блохін мав усі шанси аби стати першим, кому вдалося вивести Україну на ЧС, для цього потрібно було на виїзді обіграти Грузію.

На 43 хвилині Руслан Ротань зробив перший крок до мрії мільйонів українців — 1:0, проте на 89 хвилині Георгі Гахокідзе зрівняв рахунок, і здавалось, відклав на довший термін святкування українців, адже тепер справа виходу на ЧС переносилась на наступну гру з Туреччиною. Та додому, в Київ, збірна України вже прилетіла першим учасником ЧС 2006 від Європи, адже збірна Данії на 93 хвилині зустрічі зрівняла

рахунок у грі з турками (2:2), чим зробила українців недосяжними для суперників. Блохін виконав свою обіцянку, і тепер став головним тріумфатором України, яка вперше в історії їхала на «мундіаль».

Вшанування команди і Блохіна відбулося 7 вересня 2005 р., коли на заповненому Олімпійському, незважаючи на поразку від Туреччини 0:1, свою команду вітали понад 65 тис. вболівальників. Завершили відбір українці нічиєю з Албанією 2:2. У тому ж 2005 р. розпочалась підготовка національної збірної до виступу на полях Німеччини, в товариській грі у Києві була обіграна Японія 1:0. Перед чемпіонатом команда зіграла ще п'ять товариських матчів, здобула 3 перемоги і 2 матчі звела унічию.

Збірна України дебютувала на чемпіонатах світу 14 червня 2006 р. у Лейпцигу на Ред Булл Арені.

Суперник, збірна Іспанії вже на 17-й хвилині вела у рахунку 2:0 (Алонсо '13, Вілья '17). До кінця тайму українці заспокоїлись, і хоча особливих моментів не створили, проте гру вирівняли. Однак на початку другого тайму, швейцарський арбітр Бузакка, трактував дії Владислава Ващука у межах штрафного майданчика як фол останньої надії, вилучив його та призначив пенальті. На 48-й хвилині рахунок став 3:0. На 81-й хвилині Фернандо Торрес забив четвертий гол. Таким чином Україна поступилася 0:4.

Через п'ять днів — 19 червня, збірна України з командою Саудівської Аравії провела свій другий поєдинок на ЧС. На 3-й хвилині зустрічі, після подачі кутового, гравець дніпропетровського «Дніпра», Андрій Русол забив перший гол України на чемпіонатах світу. На 36-й хвилині відзначився Сергій Ребров, на 46-й хвилині — Андрій Шевченко, остаточний рахунок на 84-й хвилині встановив Максим Калиниченко — 4:0.

23 червня у Берліні на Олімпіаштадіоні українці зіграли зі збірною Туніса. На 70-й хвилині Андрій Шевченко реалізував пенальті, це допомогло Україні перемогти і вийти у 1/8 фіналу турніру з другого місця у групі.

26 червня у Кельні Україна зустрілась з переможцем групи G, Швейцарією. Основний і додатковий час матчу завершився внічию 0:0. Справа перейшла до серії пенальті. Олександр Шовковський не пропустив жодного удару, чим встановив рекорд Чемпіонатів Світу. Завдяки успішним діям Шовковського та ударам Мілевського, Реброва та Гусєва Україна одержала перемогу 3:0 і увійшла до вісімки найкращих команд світу.

Україна	Рахунок	Швейцарія
✘ Андрій Шевченко	0:0	✘ Марко Штреллер
✔ Артем Мілевський	1:0	✘ Транквілло Барнетта
✔ Сергій Ребров	2:0	✘ Рікардо Кабаньяс
✔ Олег Гусєв	3:0	

30 червня 2006 р. на АОЛ Арені у Гамбурзі команда України зустрілась у 1/4 фіналу зі збіркою Італії. На 6-й хвилині Дзамбротта відкрив рахунок, а на 59-й та 69-й хвилині точними ударами відзначився італійський нападник Лука Тоні, на що українці відповісти не змогли. Матч завершився перемогою Італії з рахунком 3:0, що означало виліт збірної України з турніру.

У відборі до Євро 2008 команда знову зустрілась з італійцями (дві поразки), а взагалі команда Блохіна здобула п'ять перемог, двічі зіграла внічию, та п'ять раз програла, здобула 17 очок, та зайняла 4 місце у відбірній групі, випередивши Литву, Грузію та Фарери та пропустивши перед собою команди Шотландії, Франції та Італії. Відбір був проведений явно невдало, і Олег Блохін залишив посаду тренера.

Олексій Михайличенко

Рішенням ФФУ на посаду головного тренера вирішено призначити Олексія Михайличенка, який у 2006 р. привів молодіжну збірну України до срібних медалей Чемпіонату Європи. 6 лютого 2008 р. Михайличенко дебютував у товариській грі з Кіпром нічиєю (1:1). У відборі на ЧС 2010 р. команда під орудою Олексія Михайличенка стартувала з важкої перемоги у Львові на «Україні» над командою Білорусі, завдяки голу Андрія Шевченка, з пенальті, на 94 хвилині. Вирішальним у відборі для України став домашній матч проти команди Англії 10 жовтня 2009 р. на Дніпро-Арені. Англійці вже кваліфікувалися на

ЧС, а збірна України посідала третє місце, програючи хорватам 2 очки, в останньому турі Хорватії грала з Казахстаном, а українці з Андоррою, таким чином матч з англійцями став для збірної Михайличенка вирішальним, і лише перемога практично гарантувала друге місце у групі і участь у плей-оф. Багато хто сумнівався в успіху команди, та підтримувана гарячою дніпропетровською публікою Україна кинулась вперед. Наслідком таких дій став фол останньої надії голкіпера британців Роберта Гріна і його вилучення на 12 хвилині. Пробивання пенальті взяв на себе капітан — Андрій Шевченко, проте його удар прийняла на себе штанга воріт.

Та вже на 30 хвилині Сергій Назаренко прекрасним ударом з-за меж штрафного майданчика відкрив рахунок 1:0. Ані Україна, ані Англія більше не забивала і Україна здобула свою історичну перемогу, адже вперше за майже 20 років свого існування команда перемогла збірну з топ-десятки. В останньому турі, як і передбачалося, українці та Хорватія здобули перемоги, та завдяки виграшу над Англією Україна у результаті, здобула на одне очко більше, і вийшла у плей-оф. Доля путівки на ЧС вирішувала наша команда у двобої з греками. Багато хто вважав, що греки — найлегший суперник з плей-оф, проте, перша гра в Афінах, не виявила переможця (0:0). Все ж вирішилось 18 листопада 2009 р. на Донбас-Арені у Донецьку. На 31 хвилині переможний гол за збірну Греції забив Дімітрос Салпінгідіс, Україна поступилась 0:1, і вчетверте у своїй історії не змогла пройти сито плей-оф. Найважче такий результат зустрічі, безсумнівно, прийняв Андрій Шевченко, він прекрасно розумів, що це був його останній шанс зіграти на чемпіонаті світу. фотографія Шевченка, який після матчу плаче в обіймах вболівальника облетіла весь світ. Для Олексія Михайличенка цей матч став останнім на посаді головного тренера збірної.

Мирон Маркевич

1 лютого 2010 р. на посаду головного тренера збірної був призначений Мирон Маркевич — тренер харківського «Металіста». Фахівці та вболівальники позитивно сприйняли цю кандидатуру, адже успіхи Маркевича в Металісті були беззаперечними, і всі схилились до думки, що саме цей спеціаліст впорається з важливим завданням поставленим перед ним, адже новий тренер повинен готувати команду до домашнього Євро. Нову посаду Мирон Маркевич, суміщав з тренуванням Металіста.

Першу гру Маркевич провів 25 травня 2010 р. у Харкові проти Литви. Дублі Алієва ('10,'16) і Шевченка ('69,'79) принесли українцям перемогу 4:0. Далі були перемоги над Румунією у Львові 3:2 і Норвегією в Осло 1:0. 11 серпня під орудою Маркевича Україна зіграла внічию 1:1 з Голландією. Однак, вже 21 серпня Мирон Маркевич заявив, що покидає пост № 1 у збірній, як повідомив він сам, причиною цього рішення стала дискримінація ФФУ ФК Металіст (Харків) і самого Маркевича. Сам у цей час ФФУ визнала матч 2008 р. Металіст (Харків) — Карпати (Львів) (4:0) договірним, і постановила зняти по 9 очок з обох команд. Таким чином, команда залишилась без наставника 25 серпня в.о. головного тренера було призначено помічника Маркевича, Юрія Калитвинцева.

Юрій Калитвинцев

І він, вже 4 вересня у Лодзі на товариську гру проти поляків вивів збірну України (1:1). До кінця 2010 р. під керівництвом Калитвинцева Україна провела ще 4 товариські матчі (одна перемога, одна поразка та дві нічиї). Йшов час, такий необхідний для підготовки до домашнього Євро, а ФФУ переносила дату

оголошення нового тренера. Так Калитвинцев зі збірною провів ще три гри у 2011 р. (дві перемоги і поразка). На 21 квітня 2011 р. федерація футболу призначила прес-конференцію, на якій обіцяла оголосити ім'я нового наставника збірної. Серед спеціалістів та вболівальників розглядалися різні версії — від призначення головним все того ж Калитвинцева, до іноземних фахівців. Проте 21 квітня було оголошено, що команду до Євро 2012 готувати буде Олег Блохін. Повернення Блохіна відбулося 1 червня у Києві з перемоги над Узбекистаном 2:0. Практично у кожній наступній грі Олег Блохін виставляв експериментальний склад, який не давав повного уявлення про збірну Блохіна. Хороше враження на фахівців та вболівальників склав матч-відкриття, після реконструкції, Олімпійського стадіону у Києві 11 листопада 2011 р.

Українці продемонстрували видовищний та нападний футбол, і після першого тайму вели у рахунку у матчі з Німеччиною 3:1. Та у другій половині гри пропустили два м'ячі, і завершили гру 3:3. Вже за чотири дні, у матчі — відкритті ще однієї арени для Євро, львівського стадіону, Україна продемонструвала бійцівські якості, і у меншості, на останній хвилині гри, здобула перемогу над Австрією 2:1. До початку Євро українці зіграли ще чотири товариські матчі (дві перемоги, дві поразки), і 11 червня 2012 р. у Києві на переповненому Олімпійському збірна України дебютувала на Чемпіонатах Європи. Дебют видався феєричним. За рівної гри з Швецією, українці у другому таймі на 55 хвилині пропустили м'яч від Златана Ібрагімовича, та вже за чотири хвилини, капітан та лідер України Андрій Шевченко зрівняв рахунок, а на 62 хвилині зробивши дубль приніс перемогу команді Блохіна.

Перед грою зі Швецією на чемпіонаті Європи 2012

Збірна України після першого туру очолила свою групу. 15 червня Україна на Донбас — Арені зустрічалась з командою Франції. Українці розпочали діяти активно та впевнено, проте на 5 хвилині зустрічі, головний арбітр матчу, був змушений зупинити гру, у зв'язку з величезною грозою, яка падала у Донецьку. Гра відновилась лише за годину. Перші 20 хвилин команда Блохіна діяла досить активно, і Андрій Шевченко міг відкрити рахунок, проте вже у другій половині гри українці були тінню самих себе і на 53 хвилині Жеремі Менез відкрив рахунок, а через три хвилини Йоан Кабай поставив крапку у матчі 0:2. В останній грі групового турніру на Донбас Арені українці зустрічались з Англією. Для виходу у плей-оф команда Блохіна повинна була здобути перемогу.

Синьо-жовті розпочали активно, та впродовж всього першого тайму контролювали гру. Проте, знову початок другого тайму призвів до голу. Простріл з флангу, м'яч проходить під рукою Пятова і на 48 хвилині Вейн Руні забиває у порожні ворота. Та Україна продовжувала тиснути на ворота англійців, і на 62 хвилині Марко Девіч пробив по воротах Джо Харта і м'яч по дузі опустився у ворота, Джон Террі не дав йому торкнутись землі, вибивши його, проте, м'яч у повітрі перетнув лінію воріт.

Однак, бригада арбітрів, на чолі з угорцем Віктором Кашшаї, це взяття воріт не зафіксувала. Цей момент ще довго обговорювався після гри, УЄФА та сам Кашшаї визнали помилку, проте деякі фахівці звертають увагу на те, що ця голюва атака українців розпочалася з пасу Євгена Селіна на Артема Мілевського, який знаходився у положенні поза грою. Як би там не було, Україна Англії програла 0:1, і завершила свої виступи на домашньому Євро на третьому місці у групі.

Михайло Фоменко

Після Євро збірну України покинув багаторічний лідер і найкращий гравець незалежного українського футболу Андрій Шевченко. Прощальним матчем, 15 серпня 2012 р., проти Чехії у Львові, припинив свої виступи у збірній Андрій Воронін. У вересні 2012 р. про завершення ігор за збірну заявив і голкіпер-легенда збірної Олександр Шовковський.

Першу гру відбору до ЧС 2014, проти Англії на Вемблі підопічні Блохіна провели достатньо впевнено і завершили матч внічию 1:1. 25 вересня 2012 р. Олег Блохін очолив київське Динамо, і за домовленістю з ФФУ мав підготувати збірну до двох наступних поєдинків відбору проти Молдови та Чорногорії. Проте, 5 жовтня 2012 р. Блохін був госпіталізований до лікарні з діагнозом гіпертонічний криз, його було прооперовано через тромбоз лівої сонної артерії, і на два тижні він вибув з футболу. На місце в.о. головного тренера призначили помічника Блохіна — Андрія Баля, саме він керував жовто-синіми у двох наступних поєдинках відбору. Обидва матчі команда провела вкрай невдало, спочатку зігравши внічию 0:0 з командою Молдови, а потім 16 жовтня взагалі програла вдома команді Чорногорії 0:1.

Андрій Баль

Таким чином, осінню частину відбору у своїй групі Україна з 2 очками завершила на передостанньому, п'ятому місці, випереджаючи лише команду Сан-Марино. Перед останнім матчем у 2012 р. — товариською грою проти команди Болгарії ФФУ призначила в.о. головного тренера Олександра Заварова. Під його орудою команда України здобула перемогу з рахунком

1:0.

Олександр Заваров

Президент ФФУ Анатолій Коньков запропонував Андрієві Шевченку очолити команду, але він після тижня роздумів відмовився від цієї пропозиції. Також проводилися переговори з англійським тренером Гаррі Реднапом, але той отримав і прийняв пропозицію від клубу «Квінз Парк Рейнджерс». 26 грудня 2012 р. на засіданні виконкому ФФУ вирішувалось питання призначення головного тренера команди. Основними претендентами були швед Свен-Йоран Ерікссон та український фахівець Михайло Фоменко. Одноголосно тренером вирішено призначити Михайла Фоменка. У першій грі під його орудою, збірна України, 6 лютого 2013 р. здобула перемогу над командою Норвегії 2:0. Офіційно ж, Михайло Фоменко стартував зі збірною у надважливому матчі відбору у Варшаві проти команди Польщі 22 березня 2013 р. На Народовому стадіоні команда України вже у перші 8 хвилин забила два м'ячі (Ярмоленко (2), Гусєв (7)). Поляки змогли відіграти 1 гол на 18 хвилині (Піщек) і протягом першого тайму активно намагалися вирівняти рахунок, проте гол Романа Зозулі на 45 хвилині остаточно поховав надії польської команди на позитивний результат. Таким чином Україна перемогла 3:1 і повернулася у боротьбу за путівку на турнір. У наступній грі, Україна, перемогла в Одесі команду Молдови 2:1 і після половини зіграних матчів набрала 8 очок і займала 4 позицію у своїй відбірній групі. 7 червня 2013 р. відбувся матч між Чорногорією і Україною, в якому Україна розгромила суперників з рахунком 4:0. 6 вересня у Львові на Арені Львів збірна України встановила новий особистий рекорд, здобувши найбільшу перемогу в історії. Команда Фоменка розгромила Сан-Марино 9:0. Через 4 дні Україна знову зіграла внічию зі збірною Англії, виглядаючи краще свого суперника.

Через місяць збірна зіграла у Харкові проти Польщі і перемогла з рахунком 1:0. 15 жовтня 2013 р. відбувся останній тур у відбірній групі, збірна України зберігала шанс на те, щоб зайняти перше місце у групі і напяму вийти на Чемпіонат світу 2014 р., проте для цього, треба було не лише перемогти команду Сан-Марино, а й надіятись на те, що поляки зможуть відібрати очки в Англії. Зі своїм завданням команда Фоменка впоралась — найбільша в історії виїзна перемога — 8:0. Крім того перший в історії збірної хет-трик в одному матчі (у виконанні Марко Девіча). А от поляки англійцям програли 0:2. Таким чином Англія завершила відбір на першому місці і автоматично здобула путівку на ЧС, збірна України — друга, і вп'яте в історії пробуватиме кваліфікуватися на футбольний чемпіонат через кваліфікаційні матчі.

21 жовтня у штаб-квартирі ФІФА у Цюриху пройшла церемонія жеребкування раунду плей-офф Кубку Світу ФІФА 2014 у Бразилії. Згідно з жовтневим рейтингом ФІФА, збірна України ввійшла у 20-ку найсильніших футбольних збірних світу, тому потрапила у кошик сіяних команд. Серед потенційних суперників України були: Франція, Швеція, Хорватія та Ісландія. Відомий у минулому нападник збірної Швейцарії з футболу Александр Фрай витягнув для збірної України кульку з національною командою Франції. Стикові матчі відбулися 15 та 19 листопада. Відповідно, перший поєдинок збірна України провела вдома.

У першому матчі Роман Зозуля відкрив рахунок 61 хвилині, а на 82 хвилині ще й заробив пенальті, який забив Андрій Ярмоленко. Цей матч став для збірної України першою перемогою над збірною Франції. У матчі-відповіді збірна України поступилася французькій збірній з рахунком 3:0, погано зігравши як у захисті, так і у нападі. Таким чином, Україна в п'яте програла плей-оф за вихід на чемпіонати світу та Європи та стала першою європейською командою, яка не пройшла чемпіонат світу, маючи після першого матчу перевагу у два м'ячі.

У грудні 2013 р. збірна України отримала від ФІФА звання найбільш прогресуючої команди року у світовому футболі. У ФІФА підраховували, що за рік команда піднялася у рейтингу на 29 позицій і вперше стала володарем призу «Прогрес року».

ВІДБІР ДО ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ 2016

Свій 23 сезон збірна України розпочала з товариського матчу 5 березня 2014 р. проти збірної США. Він закінчився перемогою команди Фоменка з рахунком 2:0. Далі були

товариські матчі проти збірних Нігеру та Молдови, що також закінчилися перемогами.

8 вересня збірна України зіграла перший відбірковий поєдинок і поступилася словакам з рахунком 0:1, унаслідок чого збірна України займала у групі передостаннє місце. Через місяць, 9 жовтня синьо-жовті перемогли на виїзді збірну Білорусі. Через три дні, збірна України перемогла у Львові збірну Македонії. 15 листопада, українці перемогли збірну Люксембургу з рахунком 0:3, продемонструвавши не дуже якісну гру. Однак, вдруге в історії збірної України, у виконанні Андрія Ярмоленка було забито хет-трик. 18 листопада, було зіграно внічию товариський матч проти Литви з рахунком 0:0.

27 березня 2015 р. синьо-жовті мінімально програли збірній Іспанії. Через 3 дні було зіграно внічию у товариському матчі з командою Латвії у Львові. 9 червня на стадіоні «Лінцер Стадіон» у Лінці (Австрія) було здобуто перемогу у товариському матчі з грузинами — 2:1. 14 червня збірна України перемогла у Львові збірну Люксембургу з рахунком 3:0. Восени збірна України перемогла у Львові збірну Білорусі з рахунком 3:1. Далі, у Жиліні, Словаччина, синьо-жовті зіграли внічию зі збірною Словаччини.

За місяць, 9 жовтня у Скоп'є, столиці КЮР Македонії, команда Фоменка виграла у господарів з рахунком 0:2. Того ж дня, збірна Білорусі перемогла на виїзді збірну Словаччини, що дало збірній України шанс пройти на Євро без участі у плей-оф. Для цього потрібно було обіграти вдома збірну Іспанії і сподіватись на нічию у матчі Люксембург-Словаччина. Однак, через поразку вдома 0:1 і перемогу словаків 2:4 у грі з Люксембургом, синьо-жовті змушені були вкотре грати у плей-оф.

18 жовтня у швейцарському Ньоні відбулося жеребкування плей-оф. Оскільки Україна потрапила до сіяних команд, її потенційними суперниками були: Норвегія, Словенія, Ірландія, Данія. Після жеребкування плей-оф суперником збірної України стала збірна Словенії (з якою вже були зустрічі 13 і 17 листопада 1999 р. на відбір до Євро-2000). 14 листопада у Львові підопічні Фоменка виграла 2:0 — спочатку на 22 хвилині Андрій Ярмоленко відкрив рахунок, а на 60 хвилині забив «цар» Євген Селезньов. 17 листопада у словенському Мариборі була зафіксована нічия 1:1 — у першому таймі забив капітан господарів Боштян Цесар, але наприкінці гри, на 90+7 хвилині, Андрій Ярмоленко з передачі Артема Кравця зрівняв рахунок.

Таким чином, за результатом двох матчів плей-оф, збірна України вдруге потрапляє на Чемпіонат Європи з футболу.

СЕЗОНИ ЗБІРНОЇ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ

Сезон	Матчів	П	Н	Поразки	М'ячі	очки
1992	4	0	2	2	3-6	2
1993	6	3	1	2	8-8	10
1994	9	2	3	4	8-9	9
1995	7	3	0	4	8-13	9
1996	6	3	1	2	12-9	10
1997	10	5	3	2	9-7	18
1998	5	4	0	1	12-4	12
1999	11	3	7	1	11-6	16
2000	5	3	0	2	6-7	9
2001	13	3	7	3	14-13	16
2002	10	3	3	4	10-12	12
2003	10	2	4	4	8-11	10
2004	10	3	4	3	11-10	13
2005	10	6	3	1	12-5	21
2006	14	8	3	3	26-11	27
2007	11	4	3	4	16-14	15
2008	9	6	2	1	10-5	20
2009	12	6	3	3	21-11	21
2010	9	4	4	1	16-11	16
2011	12	4	3	5	18-21	15
2012	12	4	3	5	13-13	15
2013	12	9	2	1	33-5	29
2014	8	6	1	1	11-2	19
2015	10	5	3	2	14-6	18
Разом	225	99	65	61	310— 219	362

НАЙВІДВІДУВАНІШІ ДОМАШНІ МАТЧІ ЗБІРНОЇ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ

#	Дата	Турнір	Суперник	Рахунок	Глядачі
1	10 лис.	ЧС	 Німеччина	1:1	86000

	2001				
2	2 квіт. 1997	ЧС	 Північна Ірландія	2:1	85000
3	5 вер 1998	ЧЄ	 Росія	3:2	82100
4	28 бер. 2003	ЧЄ	 Іспанія	2:2	82000
5	24 бер. 2001	ЧС	 Білорусь	0:0	79000
6-7	4 вер. 1999	ЧЄ	 Франція	0:0	70000
6-7	15 лис. 1997	ЧС	 Хорватія	1:1	70000
8	10 вер. 2013	ЧС	 Англія	0:0	69890
9	11 лис. 2011	ТМ	 Німеччина	3:3	69720
10	15 лис. 2013	ЧС	 Франція	2:0	67732
11	2 вер. 2000	ЧС	 Польща	1:3	65000
12	11 чер. 2012	ЧЄ	 Швеція	2:1	64290

ДАНИ ПРО КАПІТАНІВ СТАНОМ НА 18 ЛИСТОПАДА 2015 Р

#	Гравець	Період виступів	Капітан (ігри)
1	Андрій Шевченко	1995 — 2012	58 (111)
2	Анатолій Тимощук	2000 — донині	41 (141)
3	Олег Лужний	1992 — 2002	39 (52)
4	Руслан Ротань	2003 — донині	16 (84)
5	Юрій Калитвинцев	1995 — 1999	13 (22)
5=	Олександр Головка	1995 — 2004	13 (58)
7	Олександр Шовковський	1994 — 2012	12 (92)
8	Геннадій Литовченко	1993 — 1994	4 (4)
8=	Юрій Максимов	1992 — 2002	4 (27)
10	Сергій Дірявка	1992 — 1995	3 (9)
10=	Олександр Кучер	2006 — донині	3 (47)
10=	Андрій Гусін	1993 — 2006	3 (71)
13	Андрій Полунін	1992 — 1994	2 (9)

13=	Андрій Русол	2004 — 2010	2 (49)
13=	Євген Коноплянка	2010 — донині	2 (51)
13=	Владислав Ващук	1996 — 2007	2 (63)
17	Юрій Шелепницький	1992	1 (1)
17=	Євген Драгунов	1992	1 (2)
17=	Олексій Михайличенко	1992 — 1994	1 (2)
17=	Сергій Третяк	1992	1 (2)
17=	Ігор Петров	1994	1 (3)
17=	Сергій Ковалець	1992 — 1994	1 (10)
17=	Сергій Беженар	1992 — 1997	1 (23)
17=	Сергій Ребров	1992 — 2006	1 (75)

Відбірковий матч ЧС-2010 Україна — Андорра, 5 вересня 2009

Матч Україна — Туніс на ЧС-2006. 23 червня 2006 р

Андрій Шевченко у складі збірної України у матчі проти збірної Туреччини. 12 серпня 2009 р

**ЛОМАЧЕНКО ВАСІЛЬ АНАТОЛІЙОВИЧ
(народився 17 лютого 1988 р.)**

Український професіональний боксер у напівлегкій ваговій категорії до (57,2 кг). Чемпіон світу за версією WBO у напівлегкій вазі (від 2014 р.). Дворазовий чемпіон Олімпійських ігор (у 2008 р. та 2012 р.), дворазовий чемпіон світу (2009 р., 2011 р.), чемпіон Європи (2008 р.), багаторазовий чемпіон України Заслужений майстер спорту України. Найтитолованіший український боксер.

Перший тренер, що працює з ним і досі — його батько Анатолій Ломаченко. Раніше його також тренував Йосиф Кац. На літніх Олімпійських іграх у Пекіні у 2008 р. він став першим, перемігши у фіналі представника Франції Хедафі Джелхіра з

рахунком 9:1. Суддя зупинив бій на другій хвилині першого раунду, протягом якого він відрахував Джелхіру два стоячих нокдауни, а під час третього зупинив бій. Міжнародна боксерська асоціація AIBA визнала Ломаченка найтехнічнішим боксером олімпійського турніру 2008 р. та вручила йому Кубок Вела Баркера.

На Олімпіаді у Лондоні 2012 р. знову став чемпіоном. У фіналі переміг Хан Сун Чула з Південної Кореї.

Протягом 2012–2013 рр. років був у складі боксерської команди Українські отамани, що виступала в аматорській лізі World Series of Boxing. Тут не зазнав жодної поразки.

Займатися боксом Василь почав ще у дитинстві. «Начало карьеры началось еще у мамы в животе. После роддома меня привезли домой, где отец первым делом надел на меня боксерские перчатки. Это случилось у 1988 г. Потом моя жизнь, и я вместе с ней, плавно перебрались в боксерский зал. И самое интересное, что я не помню начало занятий боксом, потому как я писал выше — все произошло плавно». — Василий Ломаченко.

Перший поєдинок на любительському рингу Василь провів у 1994 р. у віці 6 років на міжнародному турнірі «Надія». Поєдинок Василь виграв, але офіційно була зарахована нічия, щоб не засмучувати більш дорослого опонента Василя. Потім пройшло безліч чемпіонатів міста, області та країни, у всіх з яких Василь виходив переможцем.

Перше серйозне досягнення на любительському ринзі Василь отримав у віці 16 років, коли виграв чемпіонат країни. У цьому ж році взяв золото на чемпіонаті Європи серед кадетів (до 16 років) у ваговій категорії до 46 кг. Також отримав там кубок як кращий боксер першості Європи. У 2005 р. виграв чемпіонат України серед дорослих у вазі 53 кг.

Хосе Рамірес казав перед боєм, що Василь погарячкував, коли заявив, що хоче у першому бою зустрітися з таким боксером, як він

Юнацький чемпіонат світу 2006 р.

1/16 фіналу. Переміг Альберта Портундо (Куба) RSCO 3

1/8 фіналу. Переміг Рахіма Нажафова (Азербайджан) RSCO 3

1/4 фіналу. Переміг Ендрю Селбі (Уельс) RSCO 3

1/2 фіналу. Переміг Сергія Водоп'янова (Росія) 37-17

Фінал. Переміг Дереніка Гіжаларяна (Вірменія) 34-14

У 2006 р. Ломаченко поїхав у Марокко там він провів 5 боїв, 3 з яких він закінчив достроково. Став переможцем першості світу серед юніорів та на додачу знову отримав кубок як кращий боксер цього турніру.

У 2007 р. став переможцем XI міжнародного турніру пам'яті Семена Трестіна, ставши володарем спеціального призу за перемогу в категорії 57 кг, в якій виступав сам Трестін.

Чемпіонат світу 2007 р.

У 2007 р. відправився в Чикаго на чемпіонат світу.

1/32 фіналу. Переміг Абнера Котто (Пуерто-Рико) 26-9

1/16 фіналу. Переміг Теодороса Папазова (Греція) 19-5

1/8 фіналу. Переміг Михайла Берданського (Білорусь) 21-6

1/4 фіналу. Переміг Артуро Сантоса Реїса (Мексика) RSCO

3

1/2 фіналу. Переміг Лі Яна (КНР) 13-13

Фінал. Програв Альберту Селімову (Росія) 11-16

У півфіналі Василь зустрівся з досвідченим китайським боксером Лі Яном. Бій вийшов одним з найскладніших в кар'єрі Василя, і будучи на межі поразки, на останніх секундах він зміг вирвати перемогу. У фіналі чемпіонату світу Василя спіткало ще

більш важке випробування. Йому протистояв досвідчений боксер з Росії Альберт Селімов. Ломаченко програвав Селімову тільки в 1 раунді, у другому і третьому лідирував, четвертий раунд Ломаченко програв з рахунком 2:1, але в сукупності у Ломаченко мало бути більше очок, але зараховані вони не були. Перемогу присудили Селімову. Василь програв свій перший і єдиний поєдинок на аматорському рингу. Василь узяв срібло, але все одно здобув ліцензію на Олімпійські ігри.

Бій Василя Ломаченко и Веллингтона Ромеро.

Чемпіонат Європи 2008 р:

Взяв участь у Ліверпулі на чемпіонаті Європи 2008 р.

1/16 фіналу. Проїшов автоматично

1/8 фіналу. Переміг Володимира Нікіфорова (Естонія) 10-0

1/4 фіналу. Переміг Девіда Олівера Джойса (Ірландія) 10-2

1/2 фіналу. Переміг Хишама Зіоуті (Франція) 2-1

Фінал. Переміг Аріаке Амбарцунова (Росія) 7-1

Олімпійські ігри 2008 р.:

Улітку 2008 р. Василь Ломаченко відправився до Пекіна для участі в Олімпійських іграх.

1/16 фіналу. Переміг Альберта Селімова (Росія) 14-7

1/8 фіналу. Переміг Баходіржон Султанова (Узбекистан)

13-1

1/4 фіналу. Переміг Лі Яна (Китай) 12-3

1/2 фіналу. Переміг Якупа Килич (Туреччина) 10-1

Фінал. Переміг Джелхіра Хедафі (Франція) 9-1 RSC 1

Бій Василь Ломаченко - Ромуло Коасич Торрент

У першому ж поєдинку доля знову звела Василя Ломаченка з Альбертом Селімовим. У другому бою Василь діяв активніше й не давав суперникові багато шансів. Перший раунд Василь програв, але у другому і третьому завдав безліч точних ударів і сильно розірвав дистанцію у рахунку. У четвертому раунді Ломаченко майже не завдавав ударів, але й не давав можливості атакувати Селімову, демонструючи рівень свого захисту. У першому бою на Олімпійських іграх Василь здобув одну з найголовніших для себе перемог. У чвертьфіналі Ломаченко зустрівся з Лі Яном, якого важко перемагав на чемпіонаті світу. У другому бою Василь упевнено перебоксував боксера з Китаю та розставив усі крапки над «і» в їхньому протистоянні.

У фіналі Василь нокаутував француза Джелхіра Хедафі, відправляючи його у нокаун тричі у першому раунді.

За підсумками Олімпіади, Василь був нагороджений Кубком Вела Баркера, який присуджується кращому боксерові Олімпіади незалежно від вагової категорії.

Чемпіонат світу 2009 р:

Восени відправився в Мілан на чемпіонат світу.

1/16 Переміг Маріо Алексіса (Боснія і Герцеговина) 16-2

1/8 Переміг Крейга Еванса (Уельс) 15-1

1/4 Переміг Бранімір Станковича (Сербія) 8-2

1/2 фіналу. Переміг Оскара Вальдеса (Мексика) 12-1

Фінал. Переміг Сергія Водоп'янова (Росія) 12-1

Дворазовий олімпійський чемпіон Василь Ломаченко з другої спроби завоював титул чемпіона світу. Після програшу мексиканцю Орландо Салідо

У 2010 р. з причини травми біцепса Ломаченко пропускає всі головні міжнародні турніри. Взяв участь на президентському чемпіонаті Казахстану, переміг у фіналі Самата Башенова.

У 2011 р. Василь взяв участь у чемпіонаті світу, який проходив у Баку.

1/32 фіналу. Переміг Ламоліто маолі (Тонга) RSC 1

1/16 фіналу. Переміг Хосе Раміреса (США) 16-9

1/8 фіналу. Переміг Робсона Консейсао (Бразилія) 19-18

1/4 фіналу. Переміг Фазліддіном Гаїбназаровим (Узбекистан) 18-10

1/2 фіналу. Переміг Доменіко Валентіно (Італія) 17-11

Фінал. Переміг Ясніера Толедо (Куба) 17-12

На Чемпіонаті світу 2011 р. у Баку несподівано програв у 1/8 фіналу бразильцеві Робсону Консейсао з рахунком 19/20, однак суддівство викликало масу суперечок і сумнівів, адже Василь домінував у бою, а у фінальному раунді кілька разів відправляв Робсона у нокаунт, хоч зафіксований був тільки один. Було проведено розслідування і зафіксовані суддівські помилки, перемогу заслужено присудили Ломаченко (з рахунком 19/18). Ломаченко переміг наступних суперників і взяв золото на чемпіонаті, у ваговій категорії до 60 кг.

Олімпійські ігри 2012 р:

У 2012 р. Василь поїхав до Лондону для участі у Олімпійських іграх.

1/16 фіналу. Проїшов автоматично

1/8 фіналу. Переміг Аріаса Ромеро Велінгтона (Домініканська Республіка) 15:3 (Ромеро двічі у нокаунті)

1/4 фіналу. Переміг Фелікса Вердехо Санчеса (Пуерто-Ріко) 14:9

1/2 фіналу. Переміг Ясніера Толедо (Куба) 14:11

Фінал. Переміг Сунчхоль Хана (Південна Корея) 19:9

Світова серія боксу:

У жовтні 2012 р., Ломаченко разом з іншими призерами Олімпійських ігор офіційно завершили виступи на аматорському рингу, підписали контракт з WSB і перейшли в напівпрофесіональний бокс, в новостворений клуб «Українські Отамани». Тренер команди — Михайло Мельник.

Перші бої «Українських Отаманів» пройшли без участі зіркових олімпійців. Дебют Ломаченко відбувся у січні 2013 р.

Команда «Українські отамани» за підсумками двох фінальних днів близьким рішенням програла казахській команді «Астанінські вовки». Після закінчення третього сезону всесвітньої серії боксу, Василь заявив що йде з WSB, і переходить в професіонали.

Кар'єра професіонала:

Після закінчення сезону перейшов у професіонали та підписав контракт з промоутерською компанією Top Rank. Взяв собі прізвисько Most Wanted (найбільш розшукуваний). Основною вимогою боксера було, щоб перший бій відбувся за титул чемпіона, саме Top Rank зуміли це виконати. Перший бій

відбувся 12 жовтня проти мексиканця Хосе Раміреса, у якому Ломаченко здобув титул інтерконтинентального чемпіона WBO.

Бій з Орландо Салідо:

1 березня 2014 р. відбувся другий бій Ломаченка. Його суперником був ще один мексиканець Орландо Салідо, який здобув титул чемпіона світу за версією WBO, перемігши боксера з Пуерто-Ріко Орландо Круса. Сам бій пройшов у невисокому темпі. У першому раунді Ломаченко виглядав краще, але далі ініціативу перехопив Салідо. Кілька раундів у середині бою були за українцем.

В останніх раундах Ломаченко повністю став домінувати в ринзі, особливо в 12 раунді, коли він просто забивав чемпіона, але до нокауту справа так і не дійшла. Проте суддівські оцінки були такими: 116–112, 115–113 на користь Салідо, і 115–113 на користь Василя.

Мексиканець роздільним рішенням суддів переміг українця, позбавивши того можливості поставити рекорд у професіональному боксі. У разі перемоги Ломаченко став би першим професіональним боксером, який здобув титул чемпіона світу у другому своєму поєдинку. При аналізі поєдинку було визначено, що Орландо наніс 39 ударів нижче пояса. Однак рефері не звертав на це уваги.

Фінальний бій проти француза Хедафі Джелхіра. Ломаченко у червоному

Бій з Гарі Расселлом:

Після того, як Салідо піднявся в більш високу вагову категорію, Ломаченко став одним з основних претендентів на вакантний титул чемпіона світу. Протистояти Василю повинен

був перший номер рейтингу WBO, американець Гарі Расселл молодший, на рахунку якого було 24 перемоги без жодної поразки.

Що примітно, Расселл, як і Ломаченко, визнавався найперспективнішим боксером року за версією журналу Ринг (у 2011 р.). Расселл перебував у конкуруючої промоутерської компанії (Golden Boy), і були призначені торги за право проведення поєдинку.

Тендер виграла компанія Golden Boy Promotions зі ставкою \$ 1052500, у той час як Top Rank Promotions запропонувала \$ 1,05 млн.

Поєдинок, як і очікувалося, пройшов на підвищених швидкостях з невеликою, але стійкою перевагою Василя. Будучи трохи швидшим, Расселл все ж програвав протистояння джебів і переважну частину швидкісних обмінів ударами. Ломаченко звично робив акцент на двоповерхових комбінаціях, постійно перевіряючи суперника в області печінки, і тривалий час залишався на периферії, вважаючи за краще працювати на коротких зближеннях.

У 2015 році Василь Ломаченко двічі виходив на ринг. У травні українець нокаутував Гамальєра Родрігеса, а в листопаді достроково завершив бій проти Ромуло ...

У 8-9 раундах Василь взяв паузу, віддавши ініціативу Гарі, який виглядав у ці хвилини краще за рахунок ефектної багатоударної роботи серіями. Втім, вже в 10-му раунді все знову стало на свої місця. Рахунок суддів — 114–114, 116–112, 116–112 на користь Ломаченко. Таким чином він підтвердив

рекорд 39-и річної давності, ставши другим боксером, який зумів завоювати титул чемпіона світу у третьому бою на професіональному ринзі.

Також побив своєрідний рекорд ставши першим боксером в історії, який зумів стати чемпіоном світу, маючи до завоювання цього титулу всього один виграний поєдинок.

«Я б хотів об'єднати титули, - заявив Ломаченко після бою. – Я відпочивав у ринзі. Якби я хотів його накаутувати раніше, я б це зробив».

Бій з Гамальєром Родріґесом:

2 травня 2015 р. Василь Ломаченко переміг пуерториканського боксера Гамальєра Родріґеса у 9 раунді технічним нокаутом, тим самим вдруге захистив титул чемпіона світу WBO. Бій відбувся у Лас-Вегасі на MGM Grand Arena перед поєдинком між Флойдом Мейвезером і Менні Пак'яо.

Після цього Всесвітня боксерська організація традиційно разом з оновленням рейтингів у різних вагових категоріях, назвала Ломаченка боксером місяця (травня).

ДОСЯГНЕННЯ:

2014 — 🏆 Чемпіон світу за версією WBO в напівлегкій вазі (до 57,2 кг)

2013 — 🏆 Інтернаціональний чемпіон за версією WBO в напівлегкій вазі (до 57,2 кг)

2013 — 🏆 Срібний кубок WSB, у складі команди «Українські отамани».

2013 — 🏆 Особистий залік сезону WSB 2012–2013 рр., (до 61 кг)

2012 — 🏆 Чемпіон XXX Олімпійських Ігор (до 60 кг)

- 2011 — **1** Чемпіон Світу (до 60 кг)
- 2009 — **1** Чемпіон Світу (до 57 кг)
- 2008 — **1** Чемпіон Європи (до 57 кг)
- 2008 — **1** Чемпіон XXIX Олімпійських Ігор (до 57 кг)
- 2007 — **2** Срібний призер чемпіонату Світу (до 57 кг)
- 2006 — **1** Переможець чемпіонату Світу серед юніорів (до 18 років) (до 53 кг)
- 2004 — **1** Переможець чемпіонату Європи серед кадетів (до 16 років) (до 46 кг)
- 2011 — **1** Переможець чемпіонату України (до 60 кг)
- 2010 — **1** Переможець чемпіонату України (до 60 кг)
- 2009 — **1** Переможець чемпіонату України (до 57 кг)
- 2008 — **1** Переможець чемпіонату України (до 57 кг)
- 2007 — **1** Переможець чемпіонату України (до 57 кг)
- 2005 — **1** Переможець чемпіонату України (до 53 кг)
- 2004 — **1** Переможець чемпіонату України серед кадетів (до 16 років) (до 46 кг).

НАГОРОДИ:

«Найперспективніший боксер» 2013 року за версією журналу «Ринг».

«Найкращий спортсмен року» (2012)

«Найкращий спортсмен року» (2009)

«Найкращий спортсмен року» (2008)

Кубок Вела Баркера (2008)

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» I ст. (15 серпня 2012) — за досягнення високих спортивних результатів на XXX літніх Олімпійських іграх у Лондоні, виявлені

самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України.

Орден «За заслуги» II ст. (12 жовтня 2011) — за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняного спорту, досягнення високих результатів, зміцнення міжнародного авторитету України.

Орден «За заслуги» III ст. (4 вересня 2008) — за досягнення високих спортивних результатів на XXIX літніх Олімпійських іграх в Пекіні (Китайська Народна Республіка), виявлені мужність, самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України.

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ:

Василь Ломаченко отримав вищу освіту у Південноукраїнському державному педагогічному університеті імені Ушинського. Одружений. Дружина — Олена, син — Анатолій і донька — Вікторія. Хобі — книги, авто, хокей, рибалка.

ЛОНСЬКИЙ ВІТАЛІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ (11 квітня 1927 — 20 квітня 2004 рр.)

Український тренер зі стрибків у висоту. Заслужений тренер СРСР. Почесний громадянин міста Бердичева, кавалер ордену «За заслуги» 3-го ступеня. Виховав цілу плеяду знаменитих стрибунів, серед яких Валерій Скворцов, Рустам Ахметов, Анатолій Мороз та інші. Жив і працював у Бердичеві.

Лонський Віталій Олексійович народився 11 квітня 1927 р. у селі Обухівка Бердичівського району у сім'ї робітника.

З 1946 р. — студент Бердичівського механічного технікуму, де захопився спортом й здобув першу перемогу в стрибках у висоту. У 1948 р. після закінчення технікуму став працювати спеціалістом з холодної обробки металу на заводі «Прогрес». У 1951 р. вступив до Київського інституту фізичної культури.

Після закінчення вузу (1955 р.) працював викладачем фізичної культури у Бердичівському ремісничому училищі, згодом лаборантом кафедри фізичного виховання Бердичівського педінституту. З 1958 р — педагог-тренер юнацької спортивної школи (Бердичів). Ним була розроблена власна методика підготовки спортсменів-стрибунів високого класу. З 1959 – 1972 рр. у місті, де нараховувалося 13 загальноосвітніх шкіл і одна дитяча юнацька спортивна школа (ДЮСШ) Віталій Лонський підготував 18 майстрів спорту, виховав 4 майстри міжнародного класу. Кожен третій учень спортивної школи Віталія Лонського виконував нормативи майстра спорту. У 2005 р. вихованець школи Юрій Кримаренко став переможцем чемпіонату світу з легкої атлетики у Гельсінкі.

З 1964 р. Віталій Олексійович майже 10 років працював тренером збірної країни зі стрибків у висоту.

У 1967 р. В. О. Лонський очолив десятку найкращих тренерів з легкої атлетики у Радянському союзі. У 1968 р. удостоєний звання «Заслужений тренер СРСР».

Заслужений тренер СРСР та УРСР Віталій Лонський – засновник спеціалізованої спортивної школи зі стрибків у висоту

Статті В. Лонського з методики стрибків публікувались в багатьох виданнях, у тому числі і за кордоном, а книга «Что вам сказать про висоту?» (1972 р.) була визнана найкращою серед тематичних видань. У ній він розповів про власну педагогіку й

методику підготовки спортсменів. 8 квітня 1987 р. рішенням виконкому міської Ради № 172 за активну участь у громадсько-політичному житті міста старшому тренеру з легкої атлетики ДЮСШ обласної ради «Авангард», заслуженому тренеру СРСР Лонському Віталію Олексійовичу присвоєно звання Почесний громадянин міста Бердичева. Нагороджений орденом «Знак Пошани».

Помер 20 квітня 2004 р. У Бердичеві на вулиці Карла Лібкнехта у 2003 р. закладений бульвар, на якому 20 серпня 2005 р. на День міста відкрито Арку на честь пам'яті про Віталія Лонського.

ЛУЖНИЙ ОЛÉG РОМА́НОВИЧ (народився 5 серпня 1968 р.)

Український футбольний тренер, у минулому — футболіст, правий захисник, гравець збірної України з футболу. Наразі є головним тренером ФК «Карпати».

Вихованець ДЮСШ «Карпати» (тренери: Юрій Гданський і Юрій Дячук-Ставицький), потім навчався у Львівському училищі фізичної культури.

На початку кар'єри Лужний грав за «Торпедо» Луцьк (1985—1988 рр.) і СКА «Карпати» Львів (1988 р.).

У 1989 р. став гравцем київського «Динамо», де грав на позиції правого захисника, вигравши чемпіонат і кубок СРСР 1990 р. і чемпіонат України сім разів поспіль між 1993 - 1999 рр. Він був капітаном лігочемпіонівського складу «Динамо», який переміг «Барселону» 7:0 за сумою двох матчів у сезоні 1997—1998 рр. і здобув сумарну перемогу 3:1 над «Реалом» (Мадрид) на шляху до півфіналу у сезоні 1998—1999 рр.

Влітку 1999 р. захисник підписав контракт з одним із провідних клубів Англії, лондонським «Арсеналом», вразивши тренера Арсена Венгера грою за «Динамо» у переможних матчах проти лондонців у Лізі чемпіонів з загальним рахунком 4:2. Передбачалося, що Олег стане заміною Лі Діксону, проте він не зміг повністю витіснити колишнього гравця збірної Англії. Хоча Лужний не регулярно потрапляв до стартового складу (молодий іспано-камерунець Лорен був придбаний наступного року як довгострокова заміна Діксону), він зіграв 110 матчів протягом чотирьох років у клубі, найчастіше на правому фланзі захисту, а також в центрі і на лівому фланзі, і навіть одного разу виводив команду на поле у ролі капітана у грі на кубок Ліги.

У сезоні 2001-2002 рр. він виграв «дубль» (Прем'єр-Лігу і кубок Англії) у складі Арсенала. Останнім матчем Лужного за Арсенал став переможний фінал кубка Англії проти «Саутгемптона» у 2003 р. — одна з його найкращих ігор за клуб.

Влітку 2003 р. Лужний підписав контракт з «Вулвергемптоном», який щойно заробив право грати у Прем'єр-Лізі, і провів там один сезон, зігравши лише десять матчів.

Він залишив «вовків» улітку 2004 р., та у 2005 р. протягом недовгого часу був граючим тренером латвійського клубу Вента (Кулдīga), але покинув його після того, як у клубу почалися фінансові проблеми і завершив кар'єру футболіста.

У 20-річному віці Лужний дебютував у збірній СРСР, за яку зіграв 8 разів у 1989-1990 рр., але пропустив Чемпіонат світу 1990 р. через травму. Після здобуття незалежності Лужний виступав за збірну України, зігравши за неї 52 матчі, хоча так і не потрапив у фінальну частину великих змагань — Україна тричі вибувала на стадії плей-оф.

Лужний був капітаном збірної України 39 разів, що є рекордом. У грудні 2000 р. тижневик «Український футбол» включив його до символічної збірної України ХХ ст. за результатами загально національного опитування.

За кількістю голосів Лужний поступився лише Олегові Блохіну, Андрію Шевченку і Анатолію Дем'яненку. У травні 2006 р. Лужний став помічником тренера київського «Динамо». З листопада до грудня 2007 р., після того, як Йозеф Сабо за станом здоров'я залишив свій пост, виконував обов'язки головного тренера «Динамо». За два місяці тренер здобув важливу перемогу в Чемпіонаті України над донецьким «Шахтарем», скоротивши відставання від донеччан. Проте, якщо в Україні Олег зумів трохи підкоригувати ситуацію, то в Європі

він не перервав катастрофічну серію поразок Ліги Чемпіонів, яка закінчилась важкою поразкою від лісабонського «Спортінга».

«...з футболістами такого класу ми не можемо грати вище за рівень чемпіонату України. У них немає нічого – ні характеру, ні духу, ні футбольної злості...»

Після призначення головним тренером Юрія Сьоміна у січні 2008 р., Лужний знов став помічником головного тренера.

1 жовтня 2010 р. вдруге став виконувачем обов'язків головного тренера «Динамо» після того, як Валерій Газзаєв подав у відставку. Команда Газзаєва погано почала сезон — вже в кінці літа «Динамо» вдруге за останні 14 років не пройшло до групового етапу Ліги Чемпіонів, а в груповому турнірі Ліги Європи кияни після двох турів опинилися на останньому місці в групі.

Своє завдання Лужний виконав — Динамо пробилось до весняної частини Ліги Європи, вигравши в групі 3 матчі з 4 та жодного разу не програвши (різниця м'ячів 8-2). А після матчу з «Шерифом» ультрас «Динамо» вивісили транспарант, в якому бажали залишити Олега повноцінним головним тренером.

Проте після повернення Сьоміна, Лужний знову увійшов до тренерського штабу команди. 6 червня 2012 р. Олег Лужний підписав контракт з Сімферопольською «Таврією» на три роки, у якій став головним тренером. Це стало першою повноцінною роботою Лужного на посаді головного тренера. 19 травня 2013 р. «Таврія» в напруженому матчі переграла київське «Динамо» з рахунком 3:2, тим самим позбавивши киян права на участь в кваліфікації Ліги Чемпіонів 2013—2014 рр., але в підсумку посіла найгірше за останні 10 років місце в прем'єр-лізі — 11 і керівництво клубу 15 липня 2013 р. достроково розірвало контракт з Лужним. У березні 2015 р. Олега Лужного обрали до Виконавчого комітету Федерації футболу України як представника Рівненської федерації футболу. 16 січня 2016 р. з достовірних джерел стало відомо про те, що Олег Лужний очолить «Карпати» (Львів). Офіційно «Карпати» оголосили про це 22 січня.

ТИТУЛИ І ДОСЯГНЕННЯ:

Чемпіонат СРСР: Переможець:1990; **Кубок СРСР:** Переможець:1990;**Чемпіонат України:** Переможець: 1992-93, 1993-94, 1994-95, 1995-96, 1996-97, 1997-98, 1998-99;

Друге місце: 1991-92;

Кубок України: Переможець: 1993, 1996, 1998, 1999

Англійська Прем'єр-Ліга: Переможець: 2001-02;

Друге місце: 1999-00, 2000-01, 2002-03;

Кубок Англії; Переможець: 2002, 2003; Фіналіст: 2001;
Кубок УЄФА; Фіналіст: 2000.

У складі молодіжної збірної СРСР: Молодіжний чемпіонат Європи; Переможець: 1990;

Особисті досягнення: Найкращий новачок чемпіонату СРСР: 1989-90; Найбільше матчів за збірну України у ранзі капітана; Символічна збірна України ХХ сторіччя (опитування тижневика «Український футбол»): 2000.

ЛУКА РОДІОН МИХАЙЛОВИЧ (народився 29 жовтня 1972 р.)

Український яхтсмен, заслужений майстер спорту, срібний призер Олімпійських ігор 2004 р., чемпіон світу 2005 р. у класі «49er», чемпіон Європи, спортсмен року 2005 р. у Україні.

Займається вітрильним спортом з 1983 р. У 1988 р. був переможцем першості УРСР, СРСР і багатьох всесоюзних регат серед юнаків. З 1989 р.— член молодіжної збірної СРСР.

З 1992 р. — член основної збірної України. З 2015 р. - Президент Вітрильної Федерації України

Народився у родині інженерів. Навчався у Вишгородській середній школі (Україна, Київська область). У 11 років припинив заняття у музичній школі по класу фортеп'яно та захопився вітрильним спортом. Перший досвід яхтингу отримав під час занять на Київському водосховищі.

У 1985 р. здобув перший трофей у вітрильному спорті – виграв «Республіканську регату» УРСР та розпочав підготовку до першості СРСР серед юнаків. У 1988 р. виграв усі змагання серед юнаків, в тому числі першість України та першість СРСР. З цього часу Родіон Лука починає професійно займатися вітрильним спортом.

Нагороджений українським орденом «За заслуги» III ступеня. У 1994 р. закінчив Університет фізичної культури та

спорту за спеціальністю «менеджмент олімпійського й професійного спорту». У 1999 р. – закінчив Київську Державну академію водного транспорту за спеціальністю «штурман судоводій».

У 1992 р. – чемпіон України. У 1993 р. – здобув перший міжнародний трофей. Переміг у Варнемюндській регаті у класі Laser-Radial, а також завоював бронзу на Чемпіонаті Європи на Сардинії (Італія).

У 1994 р. – володар кубка України, переможець Варнемюндської регати, срібний призер чемпіонату Європи в Англії, володар кубка Європи, срібний призер чемпіонату Світу в Японії.

У 1995 р. – чемпіон України, переможець спартакиади України, бронзовий призер кубка Світу. У 1996 р. – чемпіон України, представляв Україну на Олімпійських іграх у класі Laser. У 1997 р. – починає олімпійську кампанію Sydney 2000 у класі 49 ер разом з Георгієм Леончуком.

У 1999 р. – переможець спартакиади України, здобув ліцензію на участь в Олімпіаді 2000 р., де займає 10-те місце. Завойовує титул Чемпіона Австралії і бронзу на Чемпіонаті Європи у класі 49 ер. У 2000 р. здійснив професійний прорив у вітрильному спорті. Разом з командою завоював перше місце у світовому рейтингу Міжнародної Федерації вітрильного спорту (ISAF, 2002-2003 рр.), світове чемпіонство в класі 49 ер та став лідером світового рейтингу (2005 р.).

У 2000 р. – срібний призер Кільської регати, переможець відкритого чемпіонату Австралії, бронзовий призер чемпіонату Європи, бронзовий призер Гран-прі Європи, учасник Олімпійських ігор. У 2001 р. – срібний призер Кільської регати, переможець СПА регати, бронзовий призер Чемпіонату світу.

У 2003 р. – переможець Йерської регати, бронзовий призер Чемпіонату світу.

У 2004 р. – срібний призер Олімпійських ігор. У 2005 р. – Чемпіон світу, переможець гран-прі Volvo champions race. У 2006р. – срібний призер всесвітніх ігор ISAF.

У 2008 р. – учасник Олімпійських ігор, бронзовий призер Чемпіонату Європи та світу. У 2008-2009 рр. брав участь у найпрестижнішій вітрильній навколосвітній регаті Volvo Ocean Race на яхті «Касатка» в якості рульового.

У 2012 р. – чемпіоном Англії, Росії та Європи у класі SB20. У 2012-2013 рр.

Родина: Одружений. Дружина – Анастасія, діти: Кирило та Софія.

ЛУТАЄВА ВАЛЕНТИНА ІВАНІВНА
(народилася 18 липня 1956 р.)

Українська гандболістка (воротар). Майстер спорту міжнародного класу (1978 р.). Заслужений майстер спорту СРСР (1980 р.). Закінчила Запорізький індустріальний інститут (1980 р.), за гандбольну команду якого виступала у (1973–1984 рр.). Чемпіонка XXII Олімпійських ігор (Москва, 1980 р.), 8-ї Спартакіади народів СРСР (1983 р.).

Бронзова призерка чемпіонату СРСР (1977 р.). Багаторазова переможниця міжнародних турнірів, призерка чемпіонатів України. Член молодіжної і дорослої збірних команд СРСР та України. Виступала за команду «Мотор» (Запоріжжя, 1986–1989 рр.), спортивні клуби Вроцлава (Польща, 1989 р.), Братислави (1990 р.). Тренери – Л. Ратнер, І. Турчин. Працювала на Запорізькому металургійному комбінаті (1992–1995 рр.).

ЛЮТИЙ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ
(народився 20 квітня 1962 р.)

Радянський і український футболіст, півзахисник і нападник, олімпійський чемпіон.

Майстер спорту (з 1982 р.), заслужений майстер спорту СРСР (1989 р.).

Футбольний тренер Володимир Лютий грав за дніпропетровський «Дніпро». У 1988 р. на сеульській Олімпіаді він здобув золоту олімпійську медаль у складі олімпійської збірної СРСР.

Сборная СНГ по футболу перед матчем с командой Германии на чемпионате Европы по футболу 1992. Владимир Лютий — № 14

Виступав за національну збірну Радянського Союзу та збірну СНД.

Загалом провів за ці команди 6 матчів. Був учасником чемпіонату світу 1990 р. та чемпіонату Європи 1992 р.

Виступав за низку німецьких клубів, серед яких «Шальке-04», «Дуйсбург», «Бохум» та інші. У Туреччині грав за «Бурсаспор».

ДОСЯГНЕННЯ:

Олімпійський чемпіон 1988 р;

Чемпіон СРСР (2): 1983, 1988;

Срібний призер чемпіонату СРСР (2): 1987, 1989;

Бронзовий призер чемпіоната СРСР (2): 1984, 1985;

Володар Кубка СРСР: 1988/1989;

Володар Кубка Федерації футболу СРСР: 1986, 1989;

Володар Кубка сезону: 1989;

У вищій лізі чемпіонату СРСР зіграв 226 матчів, забив 49 м'ячів;

У першій лізі СРСР зіграв 24 матчі, забив 2 м'ячі;
У німецькій Бундеслізі зіграв 39 матчів, забив 2 м'ячі;
У другій лізі Німеччини (нім. 2. Fußball-Bundesliga) зіграв 44 матчі, забив 9 м'ячів.

МАКАРОВ ОЛЕГ ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(26 липня 1929 — 8 листопада 1995 рр.)

Радянський і український футболіст, колишній воротар київського «Динамо». Заслужений майстер спорту СРСР (1961 р.), заслужений тренер УРСР (1965 р.). Виступав за збірну СРСР. Учасник відбіркового турніру чемпіонату світу 1958 р.

Почав грати у 1944 р. у юнацькій команді «Локомотив» (Куйбишев).

У шістнадцятирічному віці прийшов грати у юнацьку одеську команду «Харчовик».

Могила Олега Макарова

Із інтерв'ю Євгена Лемешко: «З Олегом ми грали поряд впродовж дев'яти років. Конкуренція нам не заважала взагалі. Макаров – прекрасна людина, мій добрий друг. Ми навіть

сім'ями дружили. А що Олег грав трохи більше? Вважаю, що непоганими воротарями були ми обоє. Але все залежить від тренера. Наставника «Динамо» Ошенкова звали Олег Олександрович. Макаров – теж Олег Олександрович. Такі збіги теж на ситуацію впливають. Крім того, Макаров був покладистим. А я – молодий, гарячий, не стримувався, хоча іноді й вартувало б. Я ж потім теж працював тренером і знаю, що гонористі футболісти не потрібні нікому. Та хіба лише футболісти? Мабуть, таким людям непросто у будь-якій сфері. Хоча попри все вважаю Макарова одним із найсильніших воротарів у динамівській історії. Олег як зайняв місце у воротах після земляка-одесита Зубрицького, так і не віддавав його впродовж понад десяти років».

Помер 8 листопада 1995 р.

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

НАГОРОДИ ТА ЗВАННЯ: Чемпіон СРСР 1961 р.; Другий призер чемпіонатів СРСР 1952 р., 1960 р.; Володар Кубка СРСР 1954 р.; Нагороджений орденом «Знак Пошани» (1957 р.)

МАНКІН ВАЛЕНТІН ГРИГОРОВИЧ
(19 серпня 1938 — 1 червня 2014 рр.)

Український яхтсмен, триразовий олімпійський чемпіон у складі команди СРСР.

Народився у селі Білокоровичі, Олевський район, Житомирська область, УРСР. Тренувався у спортивному товаристві «Водник» і здобув свою першу золоту олімпійську медаль на олімпіаді у Мехико, маючи величезну перевагу над 35 супротивниками і фінішувавши першим або другим у п'яти із семи гонок.

На мюнхенській олімпіаді 1972 р. Манкін змінив клас і разом із Віталієм Дирдиною виграв змагання у класі «Темпест».

На монреальській олімпіаді 1976 р. він отримав срібну медаль із новим партнером — Владиславом Акименком. На московській олімпіаді у віці 41 рік Манкін перейшов до класу Зоряний, виступаючи разом із Олександром Музиченком. Напружена боротьба точилася до останньої гонки, в якій Манкін здобув перемогу і золоту медаль.

Станом на 2008 р. залишається єдиним яхтсменом, який вигравав золоті олімпійські нагороди у трьох різних класах — «Фінн», «Темпест» і «Зоряний».

МАТВІЄНКО ВІКТОР АНТОНОВИЧ
(народився 9 листопада 1948 р.)

Колишній радянський та український футболіст, тренер. Грав на позиції захисника.

Майстер спорту міжнародного класу (1975 р.). Заслужений майстер спорту (1975 р.).

Займатися футболу Віктор Матвієнко почав у 12 років у ДЮСШ «Металург» (Запоріжжя), де його першим тренером був

Павло Пономарьов. Однак спочатку перевагу віддавав зовсім не футболу, а спортивній гімнастиці, у якій теж робив значні успіхи. Можливо, саме це й допомогло Віктору у майбутньому на смарагдовому газоні. Уже у 1966 р. Матвієнко потрапив до команди майстрів рідного міста. Впевнена та не за роками зріла гра юнака за «Металург» привернула увагу Михайла Комана, який запросив Віктора до київського «Динамо».

Однак у «Динамо» у Матвієнка не склалося. Провівши всього два матчі у дублюючому складі за три місяці, він залишив Київ після розмови все з тим же Команом, який порадив молодому захиснику спробувати себе у клубах нижчих ліг, де він матиме постійну ігрову практику. При цьому Михайло Михайлович зазначив, що кияни будуть уважно за ним спостерігати.

Після цього Віктора Матвієнка було викликано до лав радянської Армії. Так він опинився у складі СКА (Одеса), де відіграв загалом два з половиною сезони.

Маючи запрошення від одеського «Чорноморця» та харківського «Металіста», Матвієнко твердо вирішив повернутися до рідного «Металурга».

Завдяки грі, що він демонстрував у складі запоріжців, Віктор завоював місце у молодіжній збірній СРСР, також виступав за молодіжку УРСР та збірну України другої ліги.

Того року «Металург» виборов путівку до першої ліги чемпіонату СРСР, ставши чемпіоном України.

У 1970 р. отримав запрошення від ворошиловградської «Зорі» та донецького «Шахтаря». Матвієнко вирушив до Донецька, проте у таборі місцевого клубу так і не опинився, бо був примусово відправлений до «Динамо».

Дебют в основному складі київського «Динамо» відбувся у червні 1970 р. у грі з командою «Спартак» (Москва). Зіграв Матвієнко досить непогано і вже до завершення чемпіонату мав постійне місце у числі перших одинадцяти гравців «Динамо». А вже з наступного року Матвієнко почав збирати трофеї у складі киян.

Починаючи з 1971 р. і аж до того часу, поки Віктор Антонович не залишив «Динамо», київський клуб жодного разу не закінчував сезон без завоювання медалей чемпіонату чи Кубку СРСР.

Зірковим часом Матвієнка, як і всієї команди загалом, став 1975 р., у якому динамівці завоювали Кубок Володарів Кубків, Суперкубок УЄФА та «золото» чемпіонату СРСР.

У 1977 р. Лобановський почав оновлювати склад, і Матвієнко відчував, що він навряд чи буде потреба у його послугах, тож вирішив шукати нову команду.

Цією командою став дніпропетровський «Дніпро». За словами самого футболіста, рівень гри «Дніпра» його не влаштував. Після київського «Динамо» грати у команді, перед якою не стоять серйозні завдання, було дуже важко.

Відігравши за «Дніпро» лише один сезон, у віці 30 років Віктор Матвієнко вирішив повісити бутси на цвях. Хоча можливість і надалі займатися улюбленою справою була, адже отримав запрошення від московського «Торпедо». Однак переїжджати до Москви Віктор Антонович не мав ніякого бажання.

Віктор Матвієнко дебютував у національній збірній Радянського Союзу 14 червня 1971 р. у матчі з командою Шотландії.

А вже наступного року у складі головної команди країни взяв участь у фінальній частині Чемпіонату Європи 1972 р., що відбувся у Бельгії. Сам Матвієнко на полі так і не з'явився, проте срібну медаль за участь у змаганнях отримав.

Наступним міжнародним досягненням захисника «Динамо» стала бронза Олімпіади у Монреалі 1976 р. У матчі за третє місце збірна СРСР переграла бразильців з рахунком 2:0. Цього разу Віктор Матвієнко був основним гравцем радянської команди, провівши усі матчі у Канаді. Однак такий результат не задовольнив вище керівництво радянського футболу і виступ збірної визнали провальним.

Загалом Матвієнко провів у складі національної збірної країни 21 матч (до яких зарахували 5 матчів на монреальській Олімпіаді) та ще двічі виходив на поле у формі олімпійської збірної СРСР. Починаючи з 1979 р Віктор Матвієнко працював у тренерському штабі рівненського «Авангарда» разом з ще одним динамівцем Володимиром Трошкіним.

У 1981 р. «Авангард» здобув бронзу шостої зони другої ліги чемпіонату СРСР. Досить тривалий термін після рівненського клубу Віктор Антонович не займався тренерською діяльністю, допоки не отримав пропозицію від польського клубу «Орлента». Після «Орленти» тривалий час не міг затриматися у тренерському штабі жодного з клубів, у яких працював.

Серед них слід відокремити хмельницьке «Поділля», запорізьке «Торпедо» та, особливо, чернівецьку «Буковину».

Заяву на звільнення Матвієнко написав вже після першої гри, у якій керував командою з Чернівців.

Причиною тому стала непотрібність клубу місцевим чиновникам, у команди був відсутній автобус, а в офісі не працював телефон та не було світла. Далі був молдавський період тренерської кар'єри Матвієнка та повернення до запорізького «Торпедо». У 2001 р. Віктор Антонович увійшов до тренерського штабу алчевської «Сталі», де працював помічником головного тренера, однак вже в наступному році залишив клуб. За словами самого Матвієнка, він не проти попрацювати у якійсь команді, проте хотів би, щоб ним став фінансово міцний колектив. По завершенні тренерської роботи працював у Федерації Футболу України, інспектуючи матчі чемпіонату другої ліги.

Командні досягнення: Чотириразовий чемпіон СРСР (1971, 1974, 1975, 1977); Триразовий срібний призер чемпіонату СРСР (1972, 1973, 1976 (о)); Володар Кубка СРСР (1974); Володар Кубка Володарів Кубків (1975); Володар Суперкубка УЄФА (1975); Срібний призер чемпіонату Європи з футболу (1972); Бронзовий призер Олімпійських ігор (1976); Чемпіон другої групи «А» чемпіонату СРСР (1970).

Індивідуальні здобутки: Майстер спорту міжнародного класу (1975); Заслужений майстер спорту (1975); У списки 33-х найкращих гравців чемпіонату СРСР потрапляв п'ять разів: № 1 (1974), № 2 (1971, 1973, 1975, 1976); Нагороджений орденом «За заслуги» III (2004) [4] і II (2015) ступенів.

МАТВІЄНКО ІГОР ГРИГОРОВИЧ
(народився 17 травня 1971 р.)

Український яхтсмен, олімпійський чемпіон. Навчався у Широківській СШ №1 та Широківській ДЮСШ (відділення волейболу, тренер Г. І. Андрух).

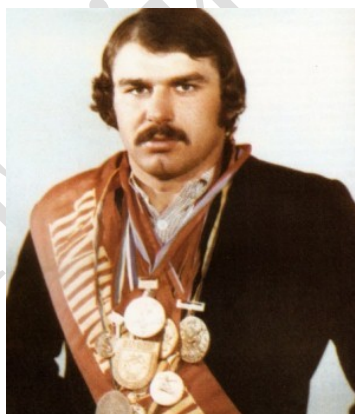
Народився у Дніпропетровську. Закінчив Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту.

Чемпіон (2001 р.), срібний призер (1998 р.) та бронзовий призер світу (2000 р.). Чемпіон (2001 р.), срібний призер (1997 р.) Європи. Чемпіон XXVI Олімпійських ігор (1996 р.) у класі яхт «470» (стерновий — Євген Браславець).

Виступав за спортивний клуб Міністерства оборони — «Україна» (Дніпропетровськ). Брав участь у XXVIII Олімпійських іграх (2004 р.).

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Відзнака Президента України — хрест «За мужність».

МАТЕ ІЛЛЯ ФЕДОРОВИЧ (народився 6 жовтня 1956 р.)

Радянський борець вільного стилю, Олімпійський чемпіон. Заслужений майстер спорту СРСР (1979 р.).

Перший олімпійський чемпіон із вільної боротьби від СРСР серед спортсменів, що представляють сільське спортивне товариство.

Народився у селі Староігнатівка Тельмановського району Донецької області, у родині грека й українки. Як і більшості хлопчиків, Іллі з дитинства хотілося стати справжнім спортсменом, таким як його відомий земляк – майстер спорту Віктор Степанович Борота. Почав займатися національною боротьбою куреш у школі.

Після закінчення 8-річної школи у селі поступив у Донецьке кооперативне училище, де приступив до занять вільною боротьбою. У 1974 р. виграв чемпіонат СРСР серед юнаків і завоював звання майстра спорту СРСР. У 1975 р. став другим на чемпіонаті світу серед юніорів у категорії до 90 кілограмів.

Ілля Мате закінчив Макіївський інженерно-будівельний інститут.

Уперше виступивши на чемпіонаті СРСР серед дорослих у 1976 р., посів четверте місце. У 1978 р. став другим на Кубку Світу у Толедо. Ілля Мате довів своє право на участь в Олімпійських іграх 1980 р. у Москві у відбіркових сутичках і змаганнях з такими ушавленими борцями як Іван Яригін і Леван Тедіашвілі.

На Олімпіаді-80 боровся у ваговій категорії до 100 кілограмів. У фіналі Ілля Мате виграв у чеха Юліуса Стрниско з рахунком 11:0.

Дворазовий чемпіон світу (1979, 1982), володар Кубка світу (1981), бронзовий призер чемпіонату світу (1981), срібний призер Кубка світу (1978), чемпіон Європи (1979), чемпіон Універсиади (1981), чотириразовий чемпіон СРСР (1979, 1979, 1980, 1982), чемпіон Спартакіади народів СРСР (1979).

Ілля Мате – кавалер ордена Дружби народів. На знак поваги до особистості та заслуг олімпійського чемпіона з вільної боротьби у м. Єнакієве щорічно проходив міжнародний турнір його імені, у якому брали участь борці з багатьох країн СНД і Європи.

МАХИНЯ МИКОЛА БОРИСОВИЧ
(17 (30) листопада 1912— 15 березня 1990 рр.)

Радянський футболіст, нападник.

По завершенні ігрової кар'єри — футбольний тренер. Заслужений майстер спорту СРСР (1946 р.), заслужений тренер УРСР (1962 р.)

Насамперед відомий як гравець виступами за «Динамо» (Київ). Автор першого гола «Динамо» у чемпіонатах СРСР — 24 травня 1936 р. у ворота московського «Динамо».

Як тренер найбільш відомий тренуванням київської армійської команди, з якою двічі ставав чемпіоном УРСР.

Народився 17 (30) листопада 1912 р. у Каневі У футбол почав грати у 1927 р. у Києві у команді «Водник», за яку виступав п'ять років. У 1932 р. молодий нападник перейшов у київське «Динамо». Крім ігор за динамівський колектив, у 1935 р., у складі команди УПВО (Управління прикордонної та внутрішньої охорони), брав участь у матчах на першість Києва.

Навесні 1936 р. стартував перший клубний чемпіонат СРСР.

Свій дебютний поєдинок київські динамівці зіграли 24 травня, проти одноклубників з Москви. Матч закінчився розгромною поразкою української команди з рахунком 1:5. Свій єдиний гол кияни забили лише на 80-й хвилині, відзначився Махиня, ставши автором першого в історії команди гола у чемпіонатах СРСР. Наступні ігри динамівці Києва провели набагато впевненіше, у результаті завоювавши срібні медалі.

У другому чемпіонаті країни, кияни виступили менш вдало, посівши 6 місце, а Микола з 4 забитими голами став найкращим серед бомбардирів у своїй команді. У сезоні 1937 р., форвард зі своїми партнерами стали бронзовими медалістами чемпіонату. З серпня того самого року Микола Махиня, в інтересах команди став грати на позиції захисника. У новому для себе амплуа, відрізнявся самовідданою і непоступливою грою. У 1937 - 1938 рр. ставав у складі київського «Динамо» володарем Кубка УРСР, за підсумками сезону 1938 р. ввійшов до списку «55 найкращих футболістів СРСР». У 1937 р., у складі київського «Динамо», брав участь у матчі проти збірної Басконії, що здійснювала турне по СРСР.

У 1934–1940 рр. був гравцем збірної Києва, зіграв п'ять поєдинків на першість СРСР серед команд міст у 1935 р. У 1934–1939 рр, входив до складу збірної УРСР, брав участь у переможному матчі команди республіки проти збірної клубів Туреччини у 1934 р. і у двох переможних матчах, проти тієї ж турецької команди у 1936 р. Так само брав участь у турне збірної

УРСР по Бельгії і Франції, де влітку 1935 р., в одному з матчів з професійним клубом «Ред Стар», українці здобули сенсаційну перемогу з рахунком 6:1.

У сезоні 1941 р. захисник, який роком раніше став майстром спорту СРСР, встиг узяти участь у 9 поєдинках. З початком радянсько-німецької війни, Микола Махиня брав участь в обороні Києва. Пізніше, за проявлену відвагу і мужність був нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня. Після відступу радянських військ, у червні 1942 р. направлений у Казань, де до квітня 1943 р. був гравцем місцевої динамівської команди.

Микола Махиня (1912-1990 рр.), автор першого голу нашого клубу в чемпіонатах СРСР, срібний призер першості СРСР (1936), бронзовий призер чемпіонату СРСР (1937).

У травні-червні 1943 р. знаходився у складі московських динамівців, після чого направлений до Харкова, де у повоєнному місті налагоджував футбольне господарство. У 1944 р. повернувся до Києва, був граючим тренером і капітаном рідного «Динамо», остаточно повісивши бутси на цвях лише у 1947 р. У 1946 р. Миколі Махині було присвоєно почесне звання Заслуженого майстра спорту СРСР.

У 1944 р Микола Борисович взявся за відродження київського «Динамо», в один з найскладніших періодів в його історії. Команду практично довелося створювати заново.

У цей час Махиня був її гравцем і старшим тренером. Приймавши «Динамо» у віці 31 року, Махиня став наймолодшим тренером в історії команди.

Уже у 1944 р. динамівці здобули свій перший трофей у післявоєнний період, перемігши у розіграші Кубка УРСР. А от у чемпіонаті СРСР, в якості наставника, Махиня так і не зіграв, ставши єдиним тренером київського «Динамо», що не брав участь у чемпіонаті країни.

Під його керівництвом кияни провели лише один офіційний поєдинок на Кубок СРСР проти московського «Спартака», в якому поступилися у додатковий час 1:2, а також зіграли понад 20 товариських матчів.

Перед початком першого післявоєнного чемпіонату СРСР, у квітні 1945 р., його на посаді старшого тренера змінив Лев Корчебоков.

Микола МАХИНЯ: із токарів у футболісти

Сам же Микола ще протягом двох з половиною років продовжував виступати за динамівців в якості футболіста.

З 1947 р. Микола Махиня тренував армійську команду Києва ОБО (Окружний будинок офіцерів), з якою став чемпіоном Збройних сил СРСР, а у 1949 - 1951 рр. призводить команду до перемог у чемпіонаті УРСР.

У 1954 р. Микола Махиня бере участь у створенні київської ФШМ (Футбольної школи молоді), й якій став її першим директором і старшим тренером. У 1959–1961 рр. знову працює з армійськими командами Києва, після чого береться тренувати збірну Української РСР глухонімих і двічі перемагає з цією

командою у першостях СРСР серед футболістів з обмеженим слухом.

У 1962 р. удостоєний звання «Заслужений тренер УРСР». З 1961 - 1979 рр. Микола Борисович Махиня працював на викладацьких роботах — спочатку асистентом, а потім викладачем і доцентом кафедри фізвиховання Київського інституту інженерів цивільної авіації.

ЯК ГРАВЕЦЬ: Чемпіон УРСР: 1936 р.: Володар кубка УРСР: 1937 р., 1938 р., 1944 р., 1946 р., 1947 р.; Срібний призер чемпіонату СРСР: 1936 р. (весна): Бронзовий призер чемпіонату СРСР: 1937 р.

ЯК ТРЕНЕР: Володар кубка УРСР: 1944 р.; Чемпіон УРСР: 1949 р., 1951 р.; Чемпіон Збройних сил СРСР: 1950 р.; Переможець першості СРСР серед глухонімих: 1961 р., 1962 р.

ІНДИВІДУАЛЬНІ: У списку 55 найкращих футболістів Радянського Союзу: 1935 р. (під №3);

У списку 33 найкращих футболістів Радянського Союзу: 1938 р. (під № 4);

Майстер спорту СРСР: 1940 р.;

Заслужений майстер спорту СРСР: 1946 р.; Заслужений тренер УРСР: 1962.

МЕДВЕДЬ ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ
(народився 16 вересня 1937 р.)

Український та білоруський борець вільного стилю радянських часів, трикратний олімпійський чемпіон, багаторазовий чемпіон світу, Європи та СРСР. У 1962 р. — заслужений майстер спорту СРСР.

Нагороджений орденом Леніна. У 1970 р — орденом Трудового Червоного Прапора, трьома орденами «Знак Пошани» — 1964 р., 1969 р. та 1985 р., 1975 р. — Олімпійським орденом та призом «За шляхетність у спорті». У 1975 р. нагороджений Почесним знаком ЦК ВЛКСМ.

У 1975 р — почесний громадянин Мінська, у 1979 р. — заслужений тренер БРСР, у 1984 р. — заслужений тренер СРСР. Включений до Зали слави Міжнародної федерації об'єднаних стилів боротьби (FILA).

Народився Олександр Медведь у місті Біла Церква. Дитячі і шкільні роки Олександра пройшли у рідному місті.

Після закінчення школи працював на заводі, вивчився на слюсаря-монтажника, служив у Радянській армії. В армії і почав займатися боротьбою. Вже через місяць занять виграв першість Білоруського військового округу.

Після демобілізації оселився у Білорусі, закінчив Вищу школу тренерів, потім вчився у Мінському інституті фізичної культури. Наставниками були Павло Васильович Григор'єв і Болеслав Михайлович Рибалко.

У 1964, 1968 та 1972 рр. ставав олімпійським чемпіоном з вільної боротьби — кожного разу в іншій ваговій категорії — напівважкій, важкій та абсолютній відповідно.

Сім разів — у 1962, 1963, 1966, 1967, 1969, 1970 та 1971 рр. ставав чемпіоном світу. Чотириразовий чемпіон Європи — у 1966, 1968, 1971 та 1972 рр. Дев'ятиразовий чемпіон СРСР — протягом 1961–1970 рр. У 1962 р. після першого здобуття звання чемпіона СРСР йому присвоюється звання заслуженого майстра спорту.

У 1964 р. після перемоги на Олімпіаді нагороджений орденом Леніна.

У фіналах престижних змагань вісім разів обігрував одного й того ж спортсмена — Османа Дуралієва. У 1970 р. з Федерацією боротьби Республіки Білорусь разом з Комітетом по фізичній культурі та спорту при РМ БРСР заснував міжнародний турнір з вільної боротьби на призи О. В. Медведя.

У 1994 р. турніру присвоєна вища категорія міжнародних змагань — Гран-прі.

У 1972 р. на церемонії відкриття Олімпіади у Мюнхені ніс прапора СРСР.

У 1980 р. при відкритті Олімпіади був вдовоєний честі прочитати Олімпійську клятву від імені судей. Після закінчення спортивної кар'єри працював у Мінському радіотехнічному

інституті доцентом, одночасно був тренером по боротьбі. Після зникнення з мапи світу СРСР став віце-президентом НОК Білорусі та тренером олімпійської збірної Білорусі з вільної боротьби.

За видатні досягнення в спорті, велику громадську діяльність О. В. Медведь нагороджений двома орденами Леніна (1962, 1964), орденом Трудового Червоного Прапора (1970), двома орденами «Знак Пошани» (1964, 1969). У 1975 р. він удостоєний срібного ордена Міжнародного Олімпійського комітету та призу «За благородство в спорті», заснованого Міжнародною організацією ЮНЕСКО. Центральний Комітет ВЛКСМ нагородив О. В. Медведя знаком «Спортивна доблесть» та Почесним знаком ЦК ВЛКСМ.

З 1972 – 1992 рр. О. В. Медведь вів велику тренерську роботу в якості тренера збірної команди УРСР та СРСР. Під його керівництвом і за безпосередньою участю білоруські борці вільного стилю досягли високих спортивних результатів:

-чемпіонами СРСР стали В. Євлоєв, М. Мерманішвілі, С. Смаль, В. Оруджов, Ш. Абдурахманов, К. Абдулдаудов;

переможцями юніорської першості світу ставали В. Пірській, Н. Савин, А. Савко, А. Сабе, А. Медведь;

-переможцями юніорського Кубка світу - А. Медведь, А. Савко, І. Хітрушко, І. Михальчук;

-переможцем Кубка світу серед дорослих став К. Абдулдаудов;

-переможцем міжнародних змагань «Дружба-84» став М. Мерманішвілі;

-чемпіонами Європи ставали А. Сабе і В. Євлоєв;

-чемпіонами світу у 1991 р. стали С. Смаль і В. Оруджев;

У 1992 р. на Олімпіаді у Барселоні (Іспанія) С. Смаль завоював срібну медаль, а В. Оруджев - бронзову;

Збірна команда Білорусії займала на VII Спартакіади народів СРСР 3-є місце,

на IX Спартакіаді народів СРСР - 1-е місце,

на X Спартакіаді народів СРСР - 2-е командне місце.

У 1970 р. Комітет з фізичної культури і спорту при Раді Міністрів УРСР і Федерація боротьби республіки, з огляду на його видатні заслуги перед вітчизняним і світовим спортом, заснували міжнародний турнір з вільної боротьби на призи Олександра Медведя.

Спочатку цей турнір проводився у вагових категоріях 82, 90, 100 кг і важкій вазі. З 1972 р. додається категорія до 74 кг, а з

1973 р. у турнірі беруть участь спортсмени всіх вагових категорій.

У 1994 р. за рішенням Виконкому Міжнародної федерації асоційованих стилів боротьби, турніру присвоєна вища категорія міжнародних турнірів - Гран-прі.

З 1976 р. О. В. Медведь - завідувач міжвузівської кафедри спортивного вдосконалення Мінського радіотехнічного інституту (нині Білоруський державний університет інформатики і радіоелектроніки), має вчене звання професора.

Педагогічну діяльність Олександр Медведь успішно поєднує з науково-дослідною роботою. Ним опубліковано більше 60 наукових, науково-методичних та навчально-методичних праць, видано 2 книги – «Вдосконалення підготовки майстрів спортивної боротьби» (1985) і підручник для студентів вузів «Фізичне виховання студентів основного відділення» (1997).

За навчальний посібник для студентів О. В. Медведь удостоєний звання лауреата Державної премії Республіки Білорусь.

У 2001 р. визнаний кращим спортсменом Білорусі ХХ ст.

При відкритті Олімпійських ігор 2004 р. в Афінах ніс прапор Білорусі. У 2005 р. визнаний кращим борцем вільного стилю в історії спорту та введений у Залу спортивної слави боротьби. Написав дві книги по боротьбі. О.В. Медведь є віце-президентом національного Олімпійського комітету Республіки Білорусь, членом Європейського комітету СЕЛА Міжнародної федерації боротьби, президентом Української федерації боротьби, академіком Російської народної академії наук.

Почесний громадянин міста-героя Мінська (1975).

О. В. Медведь захоплюється полюванням. Улюблені види спорту - боротьба, баскетбол, футбол, теніс. У музиці віддає перевагу класиці.

Сім'я: батько — Медведь Василь Зіновійович (1909 р.), працював лісником; **мати** — Марія Хомівна (1911 р.). Одружений, дружина — Медведь Тетяна Степанівна (1940 р.), інженер за фахом.

У подружжя двоє дітей: дочка Медведь Олена Олександрівна (1960 р.); син Медведь Олексій Олександрович (1967 р.), є внуки, правнуки. Син Олексій — також борець, володар Кубка світу.

Нагороди: 1964 р. — Орден Леніна;

1964 р. — Орден «Знак Пошани»;

1970 р. — Орден Трудового Червоного Прапора;

1969 р. — Орден «Знак Пошани»;
1975 р. — Олімпійський орден;
1985 р. — Орден «Знак Пошани»;
Призи: 1975 р.— приз «За шляхетність у спорті»;
ЗВАННЯ: 1962 р. — Заслужений майстер спорту СРСР;
1979 р. — Заслужений тренер БРСР;
1984 р. — Заслужений тренер СРСР;
1975 р. — Почесний громадянин Мінська;
1975 р. — Почесним знак ЦК ВЛКСМ.

МЕРЛЕНІ ІРІНА ОЛЕКСІЇВНА
(народилася 8 лютого 1982 р.)

Заслужений майстер спорту з вільної боротьби, олімпійська чемпіонка (Афіни, 2004 р.), бронзова призерка Олімпіади (Пекін, 2008 р.); чемпіон світу (2000 р., 2001 р., 2003 р., 2007 р.), чемпіон Європи (2004 р., 2005 р.), вагова категорія — до 48 кг.

Народилася 8 лютого 1982 р. у Кам'янці-Подільському. Батько і перший тренер — Олексій Володимирович Мельник.

Заміжня. Чоловік — майстер спорту міжнародного класу з вільної боротьби Андрій Микульчин. Сини Артур, Адам. Вийшла заміж 18 лютого 2006 р. Після одруження Ірина взяла прізвище свого чоловіка, але під час спортивних змагань послуговувалась звичним Мерлені, оскільки саме під цим прізвищем досягла найбільших перемог на світовій борцівській арені, і воно відоме всьому світові.

Прийшла у боротьбу у віці 15 років. Приїхала до Львова на навчання в училище фізичної культури під прізвищем Мельник. Згодом юна спортсменка потрапила в історію з фіктивним

шлюбом із греком Мерлені. Про цю сторінку своєї біографії борчиня згадувати не любить.

«Щодо шлюбу з греком — усе суцільна вигадка, бо ніякого Яніуса Мерлені не існувало у природі. Коли я переїхала в Елладу, то просто змінила прізвище на їхній манер.

Це як псевдонім. Що вдієш — такі були умови сторони, яка мене запросила. Мовляв, не можна на змаганнях представляти Грецію з українським прізвищем.

Попри чутки, у мене справді не було ніякого шлюбу. Ми практично весь час були на зборах і постійно переїжджали з місця на місце. Поїхала ж я туди, зрозуміло чому — у пошуках найкращих умов для тренувань».

У 2007 р. Ірина Мерлені завоювала срібну медаль на чемпіонаті світу з боротьби, що проходив у Баку. Незадовго до світової першості, Ірина упевнено виграла міжнародний турнір у Польщі.

Чемпіонка Олімпійських ігор 2004 р. у м. Афінах, триразова чемпіонка світу, срібний призер чемпіонату світу 2007 р., багаторазова чемпіонка України. Тренери: Олексій Мельник, Руслан Савлохов, Ігор Дух.

21 вересня 2013 р. увійшла до всесвітньої Зали Слави Міжнародної федерації об'єднаних стилів боротьби (FILA). Від 14 липня 2010 - 9 червня 2015 рр. очолювала управління молоді та спорту Хмельницької облдержадміністрації.

28 серпня 2014-го р. виставила на аукціон золоту медаль і кубок, здобуті нею на міжнародному турнірі «Чорне море»; кошти від продажу мають піти пораненим воякам, що воюють на сході України.

Орден «За заслуги» III ст. (18 вересня 2004) — за досягнення значних спортивних результатів на XXVIII літніх Олімпійських іграх в Афінах, піднесення міжнародного авторитету України.

Орден княгині Ольги III ст. (4 вересня 2008) — за досягнення високих спортивних результатів на XXIX літніх Олімпійських іграх в Пекіні (Китайська Народна Республіка), виявлені мужність, самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України.

МИТРЮК НАТАЛІЯ ІВАНІВНА
(народилася 26 листопада 1959 р.)

Українська спортсменка, гандболістка, заслужений майстер спорту СРСР, бронзова призерка Олімпіади 1988 р., чемпіонка світу 1982 і 1986 рр., п'ятиразова переможниця Кубка європейських чемпіонів (1983 р., 1985-1988 рр.). Виступала у національних чемпіонатах СРСР, Югославії, України, Італії, США.

Народилася у м. Хусті. Навчалась у Хустській ЗОШ № 2, виступала за гандбольну команду школи. У складі збірної Хустського району стала чемпіонкою Закарпаття. У 1975–1976 рр. – виступає за команду майстрів «Бактянка» Берегово.

У 1976 р. переїхала у республіканський спортінтернат, переходить до клубу Спартак (Київ). Тренер - Ігор Турчин. У 1977–1988 рр. – виступає за основу гандбольної команди «Спартак». У 1978 р. – у складі збірної юніорської команди СРСР стала чемпіонкою світу й отримала звання «Майстер спорту міжнародного класу СРСР». У 1979 р., у складі «Спартака» стала чемпіонкою колишнього Союзу РСР, володаркою Кубка

європейських чемпіонів, чемпіонкою VII Спартакиади народів СРСР.

У 1982 р. та 1986 р. – у складі жіночої збірної СРСР із гандболу стала дворазовою чемпіонкою світу. У складі збірної СРСР на літніх Олімпійських іграх 1988 р. стала бронзовою призеркою. Зіграла чотири матчі в якості воротаря.

Наталія. Митрюк у складі київського «Спартака» – триразова володарка Кубка європейських чемпіонів, турніру «Дружба», дворазова переможниця Спартакиади народів СРСР, дев'ятиразова чемпіонка колишнього Союзу (1978 р., 1980 р., 1982-1988 рр.), дворазова володарка Кубка СРСР та дворазова чемпіонка УРСР. У 1989–1992 рр. - виступала за белградський клуб «Раднічки». У 1993–1997 рр. – повернулась до Києва у клуб «Спартак». Закінчила факультет журналістики Київського державного університету імені Т. Шевченка. Писала статті для «Спортивної газети». З 2003 р. працювала журналісткою газети «Новый свет» (Чикаго, США). Там же у 2007 р. грала за гандбольну команду «Чикаго-Інтер». Після повернення у 2007 р. до Києва працює заступником генерального директора медичної компанії «Юні-Мед».

ТИТУЛИ: Бронзова призерка Олімпіади 1988 р.; Чемпіонка світу 1982 і 1986; П'ятиразова переможниця Кубка європейських чемпіонів (1983 р., 1985-1988 рр.); Виступаючи у національних змаганнях різних країн стала володаркою наступних титулів; Дев'ятиразова чемпіонка СРСР (1978 р., 1980 р., 1982-1988 рр.); Бронзова призерка чемпіонату СРСР (1989 р.); Володарка Кубка Югославії (1994 р.); Володарка Кубка Італії (2001 р.); Бронзова призерка чемпіонату Італії (2002 р.); Срібна призерка чемпіонату України (1998-1999 рр.); Чемпіонка США і найкращий воротар США (2007 р.).

УРЯДОВІ ВІДЗНАКИ: Нагороджена медаллю «За трудову відзнаку», Грамотою Президії Верховної ради УРСР.

МИХАЙЛИНА МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ
(15 березня 1924 – 1998 рр.)

Народився 15 березня 1924 р. у с. Порошково (Підкарпатська Русь, Чехословаччина). Колишній чехословацький, угорський, український і радянський футболіст, тренер і спортивний діяч. Зріст - 174, вага - 70. Один з перших заслужених майстрів спорту київського «Динамо» і перший серед тих закарпатських спортсменів, які були удостоєні цього почесного спортивного звання (1955 р.). Мав вищу фізкультурну освіту.

Починав грати у сезоні 1938 -1939 рр. в юнацькій команді «СК Русь» (Ужгород). Лівий захисник , півзахисник.

Виступав за «СК Русь» (Ужгород) - 1943-1944 рр., «Динамо» (Ужгород) – 1945 р., «Спартак» (Ужгород) – 1946-1948 рр., у київському «Динамо» грав з 1948 – 1955 рр., у складі якого провів 108 матчів першостей СРСР і забив 4 голи. Потім був граючим тренером у «Спартаку» (Ужгород) – 1956 р.

Чемпіон першої повоєнної Спартакіади УРСР з футболу (1945 р.), чемпіон України (1946 р.), чемпіон СРСР серед дублюючих складів команд Першої групи (1949 р.), віце-чемпіон СРСР з футболу (1952 р.). Володар Кубка СРСР 1954 р.

Кажуть, людина живе доти, доки її пам'ятають. Насправді, люди зберігають у пам'яті характерні риси людини, тобто набір його індивідуальних професійних якостей та особистих досягнень. 90-річчя з дня народження першого закарпатського заслуженого майстра спорту СРСР Михайла Михайлини дає привід знову згадати найзнаменніші етапи розвитку футболу області та країни. Керівництво «Динамо-Київ» у 1948 р. прийняло рішення про омолодження команди, яке було передбачено здійснити, насамперед, на базі закарпатського футболу. У Динамо з'явилася велика група талановитих футболістів із Закарпаття - Георгій Лавер, Янош Фабіан,

Дезидерій Товт, Михайло Михалина, Ернест Юст, Михайло Коман, Золтан Сенгетовський, Василь Гажо, Золтан Дьєрфі молодший і Василь Годнічак.

Чудове динамівське поповнення із Закарпаття, що виступало до того часу у чехословацьких, угорських та українських чемпіонатах, володіло зовсім іншою футбольною культурою і менталітетом. Хлопці відрізнялися міцним здоров'ям, хорошою європейською школою футболу, заснованою на чудовій м'якій роботі з м'ячем і ґрунтовній тактиці.

Михайлині була відведена особлива роль у середній лінії, завдяки його вмінню виконувати величезний обсяг роботи, активно брати участь у відборі м'яча і підключатися до атаки. Його дії дозволяли динамівцям створювати перевагу на різних ділянках поля. І тому вже 1951 ого партнер у півзахисті Ернест Юст все частіше виходить на провідні ролі у динамівському колективі.

Коли Михайлина вводив м'яч з ауту, трибуни відразу пожвавлювалися, а динамівські нападники дружно тягнулися до штрафного майданчика суперників. Вони знали, що Михайло викине м'яч далеко і точно.

А висока культура пасу і м'яка техніка поводження з м'ячем, видавали у ньому півзахисника «нової хвилі».

З 1952 р., чемпіонат проводився в одне коло і всі матчі були зіграні в Москві, київське Динамо посіло друге місце, пропустивши вперед лише московський Спартак. У ньому тоді грали такі відомі футболісти, як Ігор Нетто і Сергій Сальников, які разом з московським динамівцем Львом Яшиним, гравцем ЦДКА Всеволодом Бобровим та іншими асами вже входили до числа 33 кращих гравців країни.

У 1952 р. Михайла Михайлину і його партнера по команді Ернеста Юста також включили у цей список, і таким чином вони стали першими закарпатцями, що увійшли до складу другої збірної СРСР з футболу. Крім того, Михайлину у тому ж році одногосно обрали капітаном команди Динамо-Київ. Але головним тріумфом динамівців у п'ятдесяті роки стало завоювання у 1954 р. Кубка СРСР з футболу.

На думку спортивної громадськості, старший тренер команди Олег Олександрович Ошенков і його помічник з

тренерської роботи Антон Леонардович Ідзковський були тими першими післявоєнними наставниками, які обґрунтували майбутні перемоги киян і вивели Динамо в число передових футбольних команд майстрів СРСР.

Після успішного завершення сезону 1954 р. Михайлу Міхаліна було присвоєно почесне звання «Заслужений майстер спорту СРСР».

Тактично грамотний, з широким діапазоном дій, відрізнявся строгим дотриманням ігрової дисципліни. Як і більшість закарпатців, швидкий і працьовитий гравець, відмінно володів прийомами відбору м'яча. Поєднував м'яку технічну гру з вибуховими човниковими діями. Завдяки відмінній фізичній підготовці, завжди був надійним і потужним членом команди, добре бачив поле, володів ударами з обох ніг. Його філігранні і точні паси партнерам, у буквальному сенсі цього слова, руйнували оборону суперника. Протягом трьох сезонів (1952-1954 рр.) був капітаном «Динамо» (Київ), увійшов до трійки лауреатів щорічної нагороди «Футболіст року на Україні» і його включили в список 33 кращих гравців Радянського Союзу (1952 р.). Виступав за збірну УРСР і за II національну збірну СРСР (1952-1955 рр.).

МИХАЙЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(народився 30 березня 1963 р.)

Радянський та український футболіст і тренер. Заслужений майстер спорту СРСР. Заслужений тренер України.

Колишній півзахисник «Динамо» (Київ). Разом з олімпійською збірною СРСР виграв Олімпійський футбольний турнір у Сеулі 1988 р. Того самого року вийшов до фіналу чемпіонату Європи з футболу 1988 р. і за підсумками опитування «Франс Футбол» зайняв 4-е місце у класифікації «Золотого м'яча». Після 1990 р. виступав за італійську «Сампдорію», де

став першим у історії радянським гравцем — чемпіоном Італії з футболу. Закінчував ігрову кар'єру у найсильнішому на той час клубі Шотландії — «Рейнджерс», з яким кілька разів став чемпіоном Шотландії.

Один з небагатьох футболістів, які виступали за 3 національні збірні: СРСР, СНД та України.

ТРЕНЕРСЬКА КАР'ЄРА:

З 2002 - 2004 рр. був наставником «Динамо» (Київ). Михайличенко прийняв цей пост 14 травня, після того, як помер легендарний тренер «Динамо» і Михайличенка Валерій Лобановський. Поразка від донецького «Шахтаря» за два тури до кінця чемпіонату вибила київську команду з першого місця, і, незважаючи на дві наступні перемоги, вони вже не змогли перегнати донеччан. Проте керівництво клубу залишило молодого тренера на посаді. Він зумів повернути втрачений титул чемпіона України і, як його попередник (і колишній вчитель), впевнено збирав українські трофеї. Звільнився з посади після першого матчу з кваліфікаційного раунду Ліги чемпіонів УЄФА 2004-2005 рр., який динамівці вдома проти «Трабзонспора» програли з рахунком 1:2.

Олег Блохін і Олексій Михайличенко

«Сьогодні команда зіграла в авантюрний, жахливий, бездумний, бездушний футбол. І, чесно кажучи, якщо б не номери на футболках динамівців, фактично нікого не можна було б впізнати» - Михайличенко.

Тренуючи «Динамо», Михайличенко ні на йоту не відступав від тренувальних принципів, запроваджених Валерієм Лобановським. Те саме можна було сказати про тактичну побудову і організацію гри його команди. Тотожною була навіть його поведінка на тренерському містку.

«Хороші результати того періоду свідчили, що Михайличенко не лише успадкував, а й добре розумів саму суть тренерської концепції Лобановського, і ніколи не погоджувався називати себе його учнем» -(телепрограма «100% Динамо»).

Льосик, Олексій, Олексій Олександрович Михайличенко ...

У групі «Динамо» грало з: італійським «Ювентусом» — чемпіоном Італії 2001/2002, 2002/2003 і майбутнім фіналістом Ліги Чемпіонів, «Ньюкасл Юнайтед» — четвертою командою Прем'єр-Ліги 2001/2002 і майбутнім бронзовим призером Прем'єр-Ліги та «Фесноордом» — володарем Кубка УЄФА 2001/2002.

Надію на високий результат на турнірі дав перший матч, який команда зіграла вдома проти «Ньюкасл Юнайтед» — завдяки голам Максима Шацьких та Олександра Хацкевича київська команда виграла з рахунком 2:0.

Проте у другому турі команда прийняла «холодний душ» з Турину від «Ювентусу»: перший тайм Динамо ще якимось стримувало масивні атаки суперника, але у другому «Динамо» повністю віддало ініціативу і прогало з розгромним рахунком 5:0.

Наступні матчі проти «Фесноорду» кияни провели вдало — 0:0 у Роттердамі та 2:0 у Києві. У п'ятому турі «Динамо» зустрічалося з «Ньюкаслем» в Англії.

Київський клуб грав впевнено, на 47 хвилині відкрив рахунок Максим Шацьких, проте на 58 хвилині Гері Спід зрівнює рахунок, а через десять хвилин Алан Ширер забиває переможний гол. Таким самим був і шостий, останній і домашній, матч з «Ювентусом», в якому на 50 хвилині той самий Максим

Шацьких виводить «динамівців» вперед, а вже за одинадцять хвилин «Динамо» програє з рахунком 1:2.

У підсумку кияни заробили 7 очок і посіли третє місце, яке дало право продовжувати виступи у Кубку УЄФА. Жереб звів команду з турецьким «Бешикташем». Перший матч кияни програли 3:1, попри те, що саме «Динамо» відкрило рахунок (автор голу — Діого Рінкон). Матч-відповідь у Києві «динамівці» зіграли у «суху» нічию і вилетіли з єврокубків.

Михайличенко Олексій Олександрович (Mychailychenko Oleksii)

Розіграш Ліги Чемпіонів УЄФА 2003/04 почали з 3 відбірного раунду. Жереб звів «динамівців» з одноклубниками зі Загребу. Перший матч кияни виграли 3:1, а у другому підтвердили свій статус, перемігши 2:0.

У групі «Динамо» грало з «Арсеналом» — віце-чемпіоном Англії 2002/2003, майбутнім чемпіоном Англії і володарем Кубка Англії 2002/2003, «Інтернаціонале» — віце-чемпіоном Італії 2002/2003 і півфіналістом Ліги Чемпіонів 2002/2003, та «Локомотивом» — учасником другого групового етапу Ліги Чемпіонів 2002/2003 і чемпіоном Росії 2002.

Саме з «залізничниками» київський клуб зіграв перший матч — домашня перемога 2:0.

У другому матчі «Динамо» програло «Інтернаціонале» у Мілані з рахунком 2:1, зате у третьому турі вдома кияни з тим самим рахунком сенсаційно обіграли «Арсенал».

Далі у матчі-відповіді кияни програли 1:0, а потім через помилки судді зазнали поразки у Москві — 3:2. В останньому матчі групового турніру клуб вдома грав з «Інтером» — нічия 1:1. У підсумку — 7 очок і останнє місце у групі.

Попри це, президент клубу Ігор Суркіс зазначив, що у цьому році рівень гри команди був вищий, ніж у минулому.

Михайличенко в грі за «Сампдорію»

«За якістю гри «Динамо», Ліга чемпіонів зразка 2003 року відрізнялася від попередньої. Так, нам багато не вистачало, але сама гра, її зміст, була, на мій погляд, набагато переконливішою за торішню. Провал — це невихід до групового турніру Ліги. А потрапити до когорти 32 найкращих команд Європи вже вважаю досягненням» - (Олексій Михайличенко)

На Євро-2004 р. грали 3 футболісти клубу: Маріс Вепраковскіс, Йєрко Лєко та Георгі Пєєв. Успіхи у київському «Динамо» побачили головні органи ФФУ, і за декілька місяців запросили Михайличенка на посаду головного тренера молодіжної збірної України. Першим випробуванням для тренера став Чемпіонат світу-2005 U-20. У групі українці посіли друге місце, а у 1/8 фіналу при кращій якості гри поступилися майбутнім віце-чемпіонам — збірній Нігерії. Особливо вирізнявся на чемпіонаті молодий Олександр Алієв, який з 5 голами посів друге місце в рейтингу найкращих бомбардирів турніру.

У кваліфікаційній групі українці грали з данцями, греками, турками, грузинами, албанцями та казахстанцями. Данія домінувала в групі, ще за два тури до кінця забезпечивши місце у плей-оф, а Україна фінішувала другою. При цьому експерти відзначали хороший стиль гри — обережна гра на виїзді і лише 7 пропущених голів у 12 матчах. У плей-оф наша збірна грала з

Бельгією. Вдома програвши з рахунком 2:3, тренер зумів підняти впалий бойовий дух команди, і у Бельгії українці виграли 3:1, і пройшли на чемпіонат. Фахівці охарактеризували молодіжну збірну України як відкриття турніру — гра від оборони, так неприємна західноєвропейцям, висока фізична готовність і швидкі контратаки по флангам не давали шансів на перемогу. У підсумку молоді футболісти вийшли до фіналу, де зустріли голландців, яких вже перегравали у групі. Та якщо тоді «жовтогарячі» грали невиразно і блідо, то у фіналі команда Гоупа де Хаана на рівні грали з гравцями Олексія Михайличенка. Зрештою, повторити перемогу українцям не вдалось — 3:0.

У січні 2008 р. його призначено наставником національної збірної України. Тим самим, Олексій став першою людиною, яка працювала в збірній України і як футболіст, і як головний тренер. Свій перший матч збірна під орудою Михайличенка зіграла у гостях проти Кіпру — 1:1. Початок кваліфікації до ЧС-2010 команда почала домашньою перемогою над білорусами у Львові з рахунком 1:0, хоча, на думку експертів, гра команди залишає бажати кращого. Власне, за весь час у збірній його критикували за невиразний футбол і занадто обережний стиль гри. Результати збірної коливалися — наприклад, українці здобули перемогу над Англією 1:0 і зіграли внічию у Хорватії, але також зіграла «всуху» з тим самим суперником вдома або втратила очки у Білорусі.

Спортивний директор ФК «Динамо» Олексій Михайличенко

У підсумку Україна завдяки «штурму» проти Андорри (5:0 вдома і 6:0 навиїзді) посіла друге місце у групі і отримала право поборотися за вихід до ЧС через стикові матчі. Жереб звів українців з одним з найлегших суперників, греками.

У першому матчі в Афінах збірна добилася вигідної для себе «сухої» нічиєї, проте вдома українці голом Салпінгідіса на 31 хвилині матчу програли з рахунком 0:1, і путівку на мундіаль здобули саме греки. Реакція вболівальників на поразку у Донецьку була блискавичною — вже за тиждень 11 тисяч людей підписали петицію за звільнення Григорія Суркіса з посади президента ФФУ і Олексія Михайличенка з посту головного тренера збірної. У листопаді 2009 р. ФФУ заявила, що не буде продовжувати контракт з тренером, однак Григорій Суркіс залишився.

Загалом під керівництвом Олексія Михайличенка збірна зіграла 21 матч (12 перемог, 5 нічиїх, 4 поразки).

У кінці 2010 р. Михайличенко очолив кафедру футболу Інституту фізвиховання і спорту НПУ ім. Драгоманова.

21 жовтня президент київського «Динамо» Ігор Суркіс офіційно заявив про призначення Олексія Михайличенка спортивним директором клубу. Разом з тим, Михайличенко поєднує роботу спортивного директора та професора кафедри футболу в інституті. У 2011 р. Михайличенко готував ветеранів київського «Динамо» до благодійного матчу з європейськими зірками. Кияни виграли з рахунком 7:3. У 2012 р. збірна України від 35 років під проводом Олексія Михайличенка та Ігоря Беланова дійшли до фіналу Кубка Легенд. Українці виграли груповий турнір, перегравши італійських (3:2) та нідерландських (7:4) ветеранів, однак у фіналі програли росіянам (2:6).

Галерея

НАГОРОДИ: Нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня.

ДОСЯГНЕННЯ: ФУТБОЛІСТ: Чемпіонат СРСР: Чемпіон: 1985, 1986 і 1990; Віце-чемпіон: 1988; Бронзовий призер: 1989.; Кубок СРСР: 1982, 1985, 1987, 1990; Чемпіон Італії: 1990-91; Чемпіон Шотландії: 1992, 1993, 1994, 1995, 1996; Володар Кубка Шотландії: 1992, 1993 і 1994; Віце-чемпіон Європи 1988; Олімпійський чемпіон: 1988; Номінант на «Золотого м'яча»: 1988 (4-е місце); Найкращий футболіст СРСР: 1988; Найкращий футболіст УРСР: 1987 та 1988; У списку «33 найкращих» — 4 рази (3 рази № 1).

НАСТАВНИК: Динамо (Київ):

Чемпіонат України: ① Чемпіон: 2003 2004; ② Віце-чемпіон: 2002 ;

Кубок України: ① Володар: 2003; ② Фіналіст: 2002;

① Суперкубок України: 2004;

① Турнір пам'яті Валерія Лобановського: 2003, 2004; Груповий етап Ліги чемпіонів УЄФА: 2002/03, 2003/04;

① **Тренер сезону в Україні:** 2002/2003.

Україна (мол.): ② Віце-чемпіон Європи (U-21) 2006.

Україна (ветерани): ② Фіналіст Кубка Легенд 2012.

МИХАЙЛОВ МИХАЙЛО ЛЕОНІДОВИЧ

(народився 6 липня 1959 р.)

Колишній радянський та український футболіст, воротар. Майстер спорту міжнародного класу (1986 р.). Заслужений майстер спорту (1986 р.).

Народився у с. Альоховщина, Ленінградська область. Вихованець футбольної школи кіровоградської «Зірки», за яку і розпочав виступи на серйозному рівні. Посівши разом з командою 9 місце у другій зоні другої ліги Чемпіонату СРСР 1979 р., залишив клуб і перейшов до дніпропетровського «Дніпра», що виступав на той час у першій лізі. Своє врівноваженістю та надійністю Михайлов звернув на себе увагу тренерського штабу київського «Динамо» та вже у 1980 р. молодий воротар поповнив лави клубу зі столиці республіки, а через рік вже став чемпіоном країни у складі нової команди. Основним голкіпером на той час був Юрій Роменський, який майже увесь сезон відіграв без заміन, проте на початку нового захворів на запалення легенів і цим самим дав шанс молодому Михайлову проявити себе у рамці воріт. З покладеним на нього завданням голкіпер впорався на «відмінно».

З появою у клубі Віктора Чанова ситуація дещо змінилася і обидва воротарі почали проводити на полі приблизно однакову кількість часу. Так у сезоні 1983 р. все перше коло відіграв Чанов, а друге — Михайлов.

У кінці 1983 р. під час виступу за олімпійську збірну СРСР Михайло Михайлов отримав травму, що вибила його з обійми майже на півроку. Втративши місце в основному складі, він зміг повернути його лише у 1985 р. завдяки перелому руки Чанова. Проте, отримавши місце у воротах, Михайлов вразив усіх своєю впевненістю та майстерністю.

Підтвердженням цього стали усі матчі Чемпіонату та Кубку СРСР проведені без заміни, а також виклик до національної збірної Радянського Союзу, за яку талановитий голкіпер, так

жодного матчу і не провів. Дуже чітко охарактеризував Михайлова легендарний Валерій Лобановський у своїй книзі «Нескінченний матч».

Після одужання Чанова, Михайлов лише 5 разів з'явився у рамці воріт «Динамо» протягом двох сезонів, проте встиг відзначитися забитим з пенальті м'ячем у матчі дублюючих складів «Динамо» та «Гурії» (Ланчхуті). Це єдиний випадок пробиття пенальті голкіпером київського клубу у ігровий час матчу, навіть у матчах дублерів.

Володимир Маслаченко якось сказав, що двох рівновеликих кіперів у клубі розцінював як нонсенс. У тому сенсі, що сидіти за чиеюсь широкою спиною на лаві запасних — себе не поважати. Саме ця проблема і виникла у 1987 р. у «Динамо». Чанов так міцно зайняв місце у воротах киян, що Михайлов змушений був на рік поїхати спочатку до «Нефтчі», а потім до «Шахтаря», щоб не розгубити воротарські навички. Лобановський підтримав ініціативу голкіпера, тим більше, що між ними існувала домовленість про повернення Михайлова у «Динамо», як тільки у цьому виникне необхідність. У 1989 р. могла статися визначна подія у житті голкіпера — він отримав запрошення від закордонного клубу. Влітку у Києві перебувала команда «Іпсвіч Таун», за яку у той час виступав Сергій Балтача, що порадив керівництву англійського клубу звернути увагу на Михайлова. Одразу ж у Києві був підписаний контракт на три роки, проте в подальшому виникли труднощі з отриманням трудової візи через те, що Михайлов не відіграв потрібної кількості матчів за національну збірну, чого потребували умови положення, що діяло у Британії. Незважаючи на всі спроби «Іпсвича» врегулювати ситуацію, перехід так і не відбувся.

Однак закордоном голкіперу пограти все ж довелося, коли він відгукнувся на пропозицію Олега Блохіна пограти у Греції. Провівши декілька контрольних матчів у складі «Олімпіакосу», Михайло підписав контракт з іншим піренейським клубом, яким став «Аполлон» (Афіни). За словами самого голкіпера — це були ледве не найкращі його роки з професійної точки зору, проте травма завадила виконати умови контракту до кінця і грати на високому рівні й далі. Не ризикнувши робити операцію та чекати довгий реабілітаційний період, 33-річний воротар прийняв рішення закінчити кар'єру гравця. Повернувшись до Києва, Михайлов звернувся до Ошенкова, що був тоді віце-президентом «Динамо», з інноваційною пропозицією. На той час у командах пост-радянського простору не прийнято було мати

окремого тренера, який працював би виключно з воротарями і ініціативу Михайлова сприйняли дещо з насторогою, довіривши йому спочатку роботу з юними воротарями. Проте вже влітку 1993 р. усі питання щодо слушності введення нової посади були зняті і колишній голкіпер київського клубу став його повноправним тренером. На посаді тренера голкіперів «Динамо» Михайлов працював безперервно до 2006 р., після чого посів аналогічну посаду у збірній команді України, здавши пост у клубі Сергію Краковському.

Проте у 2009 р. Михайлов відгукнувся на пропозицію президента «Динамо» Ігоря Суркіса повернутися до роботи в київській команді, де він тренує голкіперів дотепер.

МІСЄВИЧ ВІРА АНТОНІВНА
(10 квітня 1945 — 4 березня 1995 рр.)

Українська спортсменка, яка спеціалізувалася в кінному спорті, олімпійська чемпіонка.

Віра Місєвич тренувалася у Києві в спортивному товаристві «Динамо». Золоту олімпійську медаль та звання олімпійського чемпіона вона виборола на московській Олімпіаді у виїздці, виступаючи у складі збірної СРСР. В індивідуальних змаганнях вона була четвертою.

Народилася у м. Києві, закінчила Київський інститут фізкультури; працює тренером Київської міської ради «Динамо».

Гнучка, окаста дівчина зачаровано споглядала вершника на темно-гнідому коні, який виконував елементи вищої школи верхової їзди. Ось він обережно спрямував коня вперед і той подався риссю, зупинився, позадкував кілька кроків. Усе гаразд: вершник поплескав слухняного коня по шиї.

Віра Мисевич уподобала кінний спорт з першого погляду. Граціозність, незвичність, дивовижна гармонійність вершника й коня — все це заповонило дівчину. Але чи зможе вона виконувати всі ці елементи верхової їзди? Чи зуміє підкорити своїй волі коня? На ці запитання вона сама мала відповісти, й тому почала навчатися в кінній секції «Динамо» під керівництвом тренера Бориса Івановича Мурашова.

**Чемпіонка Олімпіади-80 київська динамівка
Віра Мисевич зі своїм вірним Плотом**

Навіть той, хто зроду не доглядав за конем, певно, розуміє, який це незвичний, важкий вид спорту. Адже не так просто насамперед знайти «спільну мову» між конем і вершником. Як реагуватиме кінь на з'яву нового вершника? Як досягти взаєморозуміння, гармонійних відносин між спортсменом і конем?

Десятки подібних запитань роїлися в голові Віри, коли вона переступила поріг конюшні в перші дні тренувань. Важко було, інколи опускалися руки, але дівчина не знітилася, вперто простувала до своєї мети. Вона добре завчила передусім анатомію і фізіологію коня, теорію кінного спорту, осягала секрети управління конем, удосконалювала свою фізичну підготовку, навчалася бути витриманою, терплячою.

До цього її кликали традиції кіннотників: вершин майстерності у виїздки сягає тільки наполегливий і працьовитий спортсмен.

Три роки впертої праці не проминули даремно. З'явилися перші успіхи на міських, а потім республіканських змаганнях. А вже 1973 р. Віра стала майстром спорту.

Через рік, у Києві на чемпіонаті Європи з виїздки вона, виступаючи в особистій першості на гнідому Плоті, посіла 6-те місце. З року у рік накопичувався досвід участі у змаганнях.

Багато чого навчилася у старших товаришів, членів збірної команди країни, заслужених майстрів спорту І. Калити, І.Кизимова, Є. Петушкової. Підсумком її багаторічної нелегкої праці стали VII Спартакіада СРСР 1979 р. і особистий чемпіонат 1980 р. вона стала кандидатом до збірної олімпійської команди. І ось настав час олімпійського старту.

Першого дня виступили її товариші по команді Віктор Угрюмов та Юрій Ковшов. Діставши високі оцінки, вони проторували стежину до успішного виступу всієї команди. Другого дня на старт вийшла Віра Мисевич. Її хвилювання передалося коневі, і Плот припустився кількох збоїв.

Зібравши в кулак усю силу волі, Віра заспокоїла коня, примусила його чітко виконувати добре завчені елементи. Разом з товаришами по команді Віра стала чемпіонкою XXII Олімпійських ігор з вищої верхової їзди. Щасливі, вони стояли на п'єдесталі пошани, а за спиною попирхували, переступаючи з ноги на ногу, їхні четвероногі друзі, співпричетні до їхньої перемоги.

МІСЬЮТІН ГРИГОРІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ
(народився 29 грудня 1970 р.)

Український гімнаст. Почесний громадянин Луганська. Народився у місті Олександрія Кіровоградської області, у родині робітників.

Середню освіту здобував в Олександрійській школі № 8. Відвідував спортивну секцію з гімнастики Олександрійської спортивної школи. Вищу освіту здобув у Луганському педагогічному інституті. Виступав за луганське відділення спортивного товариства «Динамо». Завершив свою спортивну кар'єру після Олімпійських ігор в Атланті.

У 2004 р. переїхав на постійне місце проживання до Німеччини, федеральної землі Саарланд. Заслужений майстер спорту. Чемпіон Олімпійських ігор 1992 р. у командній першості

(виступав у складі об'єднаної команди спортсменів з країн колишнього СРСР). Срібний призер Олімпійських ігор 1992 р. в особистому багатоборстві, вільних вправах, опорному стрибку і у вправах напоперечині. Бронзовий призер Олімпійських ігор 1996 р. у командній першості. Абсолютний чемпіон світу 1991 р. Чемпіон світу 1992 р. у вправах на поперечині, 1993 р. — у вільних вправах, 1995 р. — в опорному стрибку.

Бронзовий призер Чемпіонату світу 1992 р. у вправах на кільцях, 1995 р., 1996 р. — у вільних вправах. Чемпіон Європи (1992 р.) у вправах на поперечині.

МОЛИБОГА ОЛЕГ ОЛЕКСІЙОВИЧ
(народився 27 лютого 1953 р.)

Радянський волейболіст, олімпійський чемпіон.

Олег Молибога тренувався у Дніпропетровську, виступав за місцевий «Авангард», згодом за ленінградське «Динамо», а з 1975 р. за московське ЦСКА. У 70-і рр. двадцятого століття він був одним із провідних волейболістів світу. У 1976 р. Молибога у складі збірної СРСР з волейболу завоював срібні олімпійські медалі, а через чотири роки, на московській Олімпіаді, команда разом із ним здобула золото. Збірна СРСР разом з Молибогою перемагала також на чемпіонатах світу 1978 р. та 1982 р. Олег Молибога був тренером збірної Радянського Союзу, Об'єднаної команди і збірної Росії з волейболу.

МОНАКОВ ДМИТРО ВІТАЛІЙОВИЧ
(17 лютого 1963 - 21 листопада 2007 рр.)

Український стрілець, олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту СРСР (1988 р.). Дмитро Монаков тренувався у Києві у Спортивному клубі армії. Золоту олімпійську медаль та звання олімпійського чемпіона він виборов на сеульській Олімпіаді в стендовій стрільбі на траншейному стенді, виступаючи у складі збірної СРСР. Монаков брав також участь в Олімпіаді в Атланті у складі збірної України, завершивши змагання на 45-му місці. Дмитро Монаков помер 21 листопада 2007 р. від проблем з тромбом. Нагороди: Орден «Знак Пошани».

МОТУЗЕНКО ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ
(народився 11 липня 1967 р.)

Український веслувальник. Заслужений майстер спорту СРСР. Срібний призер Олімпійських ігор у Сеулі 1988 р. Чемпіон світу 1987 р., 1989–1990 рр.

Народився у Смілі. Освіта: вища, Черкаський педінститут.

Перший наставник — заслужений тренер України Дмитро Пристайлов (м. Сміла, ДСТ «Локомотив»).

Виступав за клуб «Динамо» (Черкаси). Заслужений майстер спорту. Чемпіон світу 1987 р., 1989 р., 1990 р. (байдарка-четвірка, 500 м). Бронзовий призер ЧС 1987 р. (четвірка, 1000 м). Срібний призер ЧС 1986 р. (байдарка-четвірка, 500 м) і ЧС 1990 (байдарка-двійка, 10000 м). Чемпіон СРСР 1986–1988 рр.

Олександр Мотузенку присвоєно звання Почесного громадянина Сміли.

Срібний призер XXIV Олімпійських ігор 1988 р. у Сеулі (Південна Корея) з веслування на байдарках на 1000 м у складі четвірки (Сергій Кірсанов, Ігор Нагаєв, Віктор Денисов).

Депутат Смілянської міської ради.

МУНТЯН ВОЛОДИМИР ФЕДОРОВИЧ
(народився 14 вересня 1946 р.)

Радянський та український футболіст, згодом футбольний тренер. Як футболіст ставав сім разів чемпіоном СРСР, що є рекордом радянського футболу (разом з Олегом Блохіним). Двічі вигравав Кубок СРСР, володар Кубка Кубків УЄФА та

Суперкубка УЄФА, учасник чемпіонату світу 1970 р. Після завершення кар'єри гравця тренував українські та закордонні футбольні клуби, під його керівництвом збірна Гвінеї пробилася у фінальну частину Кубка Африки 1998 р. Працював старшим тренером молодіжного складу київського «Динамо». З березня 2014 р. — президент громадської організації «Ветерани футбольного клубу «Динамо» Київ».

Народився у Котовську, Одеська область. Батько — Федір Степанович Мунтян (1911 р.н., поблизу Молдавії), працював арматурником на асфальтобетонному заводі.

Мати — Марія Леонтіївна Мунтян (1921 р.н., Павловськ (Воронезька область)), працювала нічною нянею у лікарні. У 1947 р. разом з батьками переїхав у Київ.

**1970 р. «Динамо» (Київ) – «Спартак» (Орджонікідзе) 1:0.
Юрій Абаєв, Ігор Зазроєв, Володимир Мунтян і Ігор Дзагоєв**

Ще навчаючись у школі, був запрошений в команду «Динамо», у складі якої провів всю кар'єру. На думку фахівців того часу, вважався одним з кращих півзахисників європейського футболу. Був визнаний кращим футболістом 1969 р. у СРСР (за версією тижневика «Футбол-хокей»). Будучи гравцем, закінчив Інститут фізкультури і юридичний факультет Київського державного університету, потім — аспірантуру факультету міжнародних відносин.

У 1978 р., керуючи автомобілем, Мунтян потрапив в аварію, в якій загинув його пасажир. Сам Мунтян з переломами двох хребців та іншими травмами опинився надовго в лікарні. У результаті заведеної на нього кримінальної справи був

позбавлений звання капітана МВС, тимчасово виключений з КПРС. Справу закрили через півроку у зв'язку з відсутністю складу злочину, а його відновили в партії.

Володимир Мунтян: «За перемогу у Кубку кубків у 1975 р. нам видали по 500 інвалютних карбованців. На той момент це становило біля 600 доларів»

У 1980 р. став граючим тренером київського СКА, одночасно працюючи у Київському вищому танковому інженерному військовому училищі на кафедрі фізичної підготовки факультету з підготовки іноземних фахівців.

Потім Мунтян став головою Київської міської федерації футболу і членом президії Федерації футболу України.

У 1986-1988 рр. працював на Мадагаскарі, тренуючи клуб КОСФАП (Антананаріву), привів його до чемпіонського звання у 1988 р.

У 1992-1994 рр. був головним тренером молодіжної збірної України. У 1994 р., спільно з Миколою Павловим, виконував обов'язки головного тренера національної збірної України.

У 1995-1997 рр. тренував збірну Гвінеї, вивівши її у 1998 р. у фінальний турнір Кубка Африки.

У 1998 – 2005 рр. тренував різні клуби України і російську «Аланію».

У 2008 р. виконував обов'язки головного тренера молодіжної збірної України.

За збірну СРСР у 1968-1976 рр. зіграв 49 матчів, забив 7 голів. Учасник чемпіонату світу 1970 р.

Голова Комітету національних збірних Федерації футболу України. З квітня 2007 р. — президент Асоціації ветеранів футболу України.

Володимир Мунтян з дочкою Іриною

НАГОРОДИ: Нагороджений орденом «За заслуги» I (2015), II (2007) і III (2004) ступенів.

МУШТА-ОЛІЗАРЕНКО НАДІЯ ФЕДОРІВНА
(народилася 28 листопада 1953 р.)

Українська легкоатлетка, олімпійська чемпіонка, рекордсменка світу.

Надія Олізаренко тренувалася в Одесі. Золоту олімпійську медаль та звання олімпійського чемпіона вона виборолала на

московській Олімпіаді у бігу на 800 метрів, виступаючи у складі збірної СРСР. Крім того, вона була третьою у бігу на 1500 метрів.

Особисті рекорди: 800 метрів — 1.53.43 (1980) — на той час світовий рекорд; 1500 метрів — 3.56.8 (1980).

НАГОРНИЙ СЕРГІЙ ВІКТОРОВИЧ
(народився 8 грудня 1956 р.)

Український веслувальник, байдарочник, олімпійський чемпіон.

Тренувався у Хмельницькому, у спортивному товаристві «Динамо». Золоту олімпійську медаль і звання олімпійського чемпіона здобув на монреальській Олімпіаді у складі байдарки-двійки Радянського Союзу у парі з Володимиром Романовським на дистанції 1000 метрів. На дистанції 500 метрів фінішував другим, отримавши срібну нагороду.

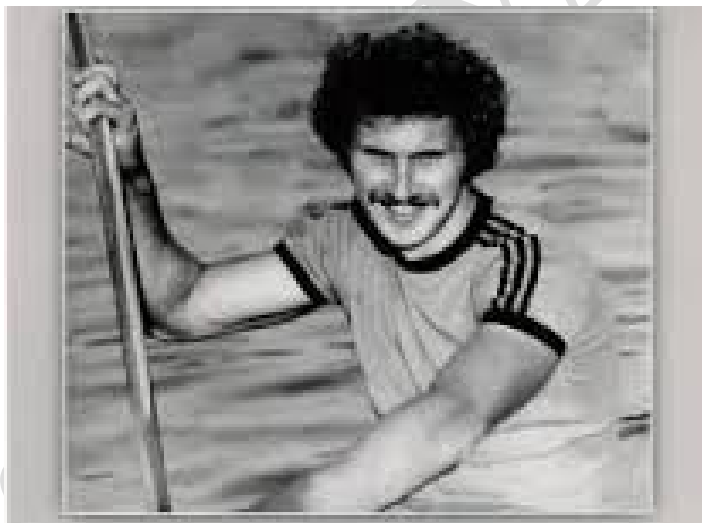
У дитинстві колекціонував марки, значки, монетки, займався легкою атлетикою, гандболом, а у 13 років уперше прийшов на греблю. О шостій ранку ішов на тренування, потім – на уроки, а на 16.00 – знову на греблю. Протягом п'яти років регулярних занять веслуванням талановитий та наполегливий юнак під опікою першого тренера Віталія Яремчука, а потім іншого місцевого фахівця Бориса Барміна, зріс від початківця до зрілого спортсмена.

Тренувався у Хмельницькому спортивному товаристві «Динамо». Закінчив середню школу № 16, Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування. Проживає та працює у рідному Хмельницькому.

Заслужений майстер спорту СРСР, майстер спорту Міжнародного класу, Заслужений працівник фізичної культури та спорту України, Кавалер ордену «Дружби народів», Почесний динамівець України.

У 1976 р. був включений до складу збірної команди СРСР для участі у XXI літніх Олімпійських іграх у місті Монреаль, Канада. На веслувальному каналі «Нотр-Дам» екіпаж байдарки-двійки в складі нашого Сергія Нагорного і білоруса Володимира Романовського відзначився двічі. Спочатку 20-літній Сергій і 19-літній Володимир у суперечці з досвідченими екіпажами НДР і Угорщини на дистанції 500 метрів посіли друге місце і стали срібними призерами, а потім вони ж виступали на дистанції 1000 метрів. Радянська двійка обійшла екіпажі НДР на 0,03 секунди.

Золота олімпійська медаль – гідна нагорода за волю, витримку, майстерність.

«За дві медалі: золоту і срібну – після вирахування податків, я отримав близько 7 тисячі рублів, кришталеву вазу, годинник і грамоту. – На що витратили «олімпійські» гроші? –

Доклав ще близько двох тисяч рублів і купив першу у своєму житті машину – «Волгу». Єдиний привілей, який мені як олімпійському чемпіону дістався – купити її без черги».

У період активних виступів на вищому рівні, з 1975 до 1981 рр., Сергій Нагорний досягав найвищих спортивних вершин:

-влітку 1975 р. здобув звання чемпіона Радянського Союзу серед юніорів на байдарці-одиночці,

-чемпіон Олімпійських ігор, срібний призер чемпіонату Світу 1977 р.,

-чемпіон Світу 1979 р.,

-7-ми разовий чемпіон Радянського Союзу,

-Чемпіон VII Спартакіади народів СРСР.

Упродовж тривалого часу Сергій Нагорний бере активну участь у популяризації спорту як у місті Хмельницькому, так і в Україні, очолює Хмельницький міський осередок Хмельницького обласного відділення Міжнародної асоціації ветеранів фізичної культури і спорту, доклав чимало зусиль для популяризації та розвитку ветеранського спортивного руху як у місті, так і в області, сприяв відкриттю «Музею спортивної слави міста Хмельницького» та виготовленню Дошки пошани кращих тренерів і спортсменів.

Звання «Почесний громадянин міста Хмельницького» присвоєно за вагомий особистий внесок у розвиток спорту у місті Хмельницькому.

Подання про присвоєння йому цього звання на розгляд спеціальної комісії внесли Хмельницьке обласне відділення Міжнародної асоціації ветеранів фізичної культури і спорту та Хмельницьке обласне відділення Національного олімпійського комітету України.

НІКІТІН ЮРІЙ ВІКТОРОВИЧ
(народився 15 липня 1978 р.)

Український спортсмен, який спеціалізується в стрибках на батуті, олімпійський чемпіон (2004 р.). Заслужений майстер спорту.

Мешкає і тренується в Миколаєві. Перший тренер — Ігор Молчанов.

З 2001 р. тренується під керівництвом заслуженого тренера України В. М. Горжий. У 2001 р. закінчив Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського.

Юрій Нікітін — почесний громадянин префектури Маруссі — передмістя Афін.

Його ім'ям названі спортивна школа в Афінах і центр олімпійської підготовки в Миколаєві.

Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ: Золоту олімпійську медаль Юрій Нікітін здобув на афінській Олімпіаді 2004 р.

Триразовий чемпіон Європи,
переможець етапів Кубка світу,
володар Кубка України 2003 р.

НИКОЛАЄВА МАРГАРИТА МИКОЛАЇВНА (23 вересня 1935 — 21 грудня 1993 рр.)

Радянська гімнастка, дворазова олімпійська чемпіонка, заслужений майстер спорту.

Маргарита Ніколаєва народилася в Іваново в родині інженера-будівельника, у 1945 р. разом з батьками переїхала до Одеси.

Займатися спортивною гімнастикою розпочала з 13 років.

Дві олімпійські золоті медалі Ніколаєва здобула на римській Олімпіаді — одну у командному заліку разом із збірною СРСР, іншу — в опорному стрибку.

НОВАК ГРИГОРІЙ ІРМОВИЧ
(5 березня 1919 — 10 червня 1980 рр.)

Український важкоатлет, артист цирку, десятиразовий чемпіон Радянського Союзу з важкої атлетики у різних вагових категоріях, перший радянський чемпіон світу — Париж, 1946 р.

На початку 1930 р. родина переїздить до Києва, проживали на Софіївській улиці. Працювати почав після закінчення семирічки, з батьком копали котловани на будівництві.

У 1933–1936 рр. виступав у цирку з акробатичними номерами та жонглюючи гирями. У 1937 р. прийшов до київського клубу «Харчовик», у 1938 р. тренер переводить його до штангістів, товариство «Динамо».

У 1939 р. стає чемпіоном УРСР у напівсередній ваговій категорії та зайняв друге місце на чемпіонаті СРСР.

У 1940 р. вижав 120,9 кілограмів — світовий рекорд у напівсередній вазі; літом того самого року у Мінську стає чемпіоном СРСР. У часі нацистсько-радянської війни лейтенанту Новаку відмовлено йти добровольцем на фронт; у Новосибірську займався підготовкою лижних частин — як начальник фізичної підготовки Будинку червоної армії.

І в часи війни не припиняв атлетичної роботи — у квітні 1942 р. вижав 128,7 - кілограмів штангу, покращивши світовий рекорд на 13,2 кілограма.

Встановив 69 світових рекордів — у тому числі в триборстві для середньої ваги (1946; 425 кг).

Заслужений майстер спорту — 1945 р., заслужений артист РСФСР — 1969 р.

У 1946 р. у паризькому палаці «Шайо» приніс радянській команді перемогу із світовими рекордами у кожному русі та у сумі.

Чемпіон Європи — 1947 р., у Гельсінкі встановив рекорд у жимі — 139 кілограмів.

Чемпіон СРСР — 1940 р., з 1943 – 1946 рр., у 1948 р., 1949 р., 1951 р. — у різних вагових категоріях.

Нагороджений 2 орденами «Знак Пошани», медалями.

У 1952 р., у часи сумнозвісної «антикосмополітичної» кампанії, проти першого радянського чемпіона світу, срібного призера Олімпійських ігор у Гельсінкі — сума у триборстві у напівважкій вазі 410 кг, поступився американцю Норберту Шеманські, сфабрикували «персональну справу». З Новака зняли звання заслуженого майстра спорту, дискваліфікували, відмінили виплату 500 тисяч рублів за раніше встановлені рекорди; влаштували «персональну справу», у його батька Ірмі Новака, забрали партійний квиток — він в анкеті не вказав про свого брата, що проживав у Франції.

По тому Григорій став силовим акробатом у цирку — гирі, штанга, акробатика. Виступав, зокрема, у Челябінському цирку. Тримав партнера по виступах у витягнутій руці, присідаючи; брав двопудову гирю та поперемінно вижимав то її, то партнера. Тримав на ногах важку металеву ферму з треком, по котрій четверо партнерів їздили на мотоциклі. Чавунне ядро катав по грудях, не торкаючись руками.

Більше 100 разів покращував всесоюзні та світові рекорди.

У 1962 р. заснував цирковий атракціон «Атлетична поема», у ньому виступав із двома синами — Аркадієм (майстер спорту, рекордсмен СРСР з важкої атлетики серед юнаків) та Романом.

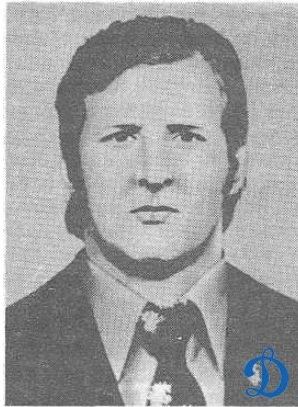
Похований на Востряковському кладовищі.

Після закінчення виступів на манежі виступав у розмовному жанрі з короткими оповідками про своє спортивне життя — цикл «Цирк та спорт». Сам писав тексти своїх виступів та вірші. Пісня «Сильними стають» на його вірші була свого часу досить популярною.

Його ім'я внесене до Міжнародної Зали Слави єврейського спорту в Ізраїлі.

Помер від інфаркту, після його смерті проведений розтин посвідчив, що він за своє життя переніс 10 інфарктів.

НОВІКОВ СЕРГІЙ ПЕТРÓВИЧ
(народився 25 грудня 1949 р.)

Український дзюдоїст, олімпійський чемпіон. Тренувався у Києві у спортивному товаристві «Динамо». Золоту олімпійську медаль здобув у важкій вазі на монреальській Олімпіаді. Сергій Новіков є засновником виду єдиноборств, який називається «російський бій».

Коли Сергія Новикова запросили до збірної команди країни, він навіть з-поміж ровесників, молодих дзюдоїстів, вирізнявся статечністю, вмінням згуртувати навколо себе хлопців. І що цікаво: він аж ніяк не скидався на тих велетів, з якими асоціюються наші уявлення про чудо-богатирів важкої ваги. Стрункий, підтягнутий, без грама жиру, Сергій обрав для себе девіз: «Техніка перемагає силу!»

Досвідчені фахівці відзивалися про нього так: «У нього блискавична реакція»; «Умить схоплює хід поєдинку»; «Думаючий борець». Вони не помилялися. Так, Сергій справді належав до тих спортсменів, які вирізнялися широкою ерудицією, науковим підходом до тренувань, високою відповідальністю за себе і за своїх побратимів, відчуттям обов'язку.

За визнанням самого Сергія, він сформувався як спортсмен і людина під великим впливом тренера — Ярослава Івановича Волощука.

Учасник Вітчизняної війни, який від початку й до кінця перебував у діючій армії, зазнав кілька поранень у боях з німцями, Ярослав Іванович став тренером за велінням серця: він

жадав плекати учнів сильних духом, стійких, справжніх чемпіонів, таких, яким і сам донедавна був.

Уже на перших заняттях тренера неабияк вразила одна риса в характері Сергія — виняткова наполегливість. Навіть після виснажливих тренувань він лишався у залі і, скажімо, вправлявся зі штангою, від підходу чимраз збільшуючи вагу. А «крихкість» Сергія, його статурність давали йому змогу продуктивно вивчати найскладніші технічні прийоми.

Природа обдарувала Сергія ще одним рідкісним хистом: він миттєво вгадував наміри суперників. Трохи повільний, обережний, він звичайно першим не починав атаку. Та тільки-но він інтуїтивно відчував, який прийом хоче застосувати суперник, одразу ж вибухала блискавична реакція, і борець невідпорно атакував.

Він досить швидко здобув визнання на чемпіонатах країни з боротьби самбо. Наймогутніші суперники не могли встояти проти потужних, майстерних атак киянина.

У 1971 р Сергій переміг на Спартакіаді країни у важкій вазі, а ще через рік — на першому в історії самбо чемпіонаті Європи.

Незабаром Сергій Новиков, як і багато інших наших самбістів, пережив чудесну метаморфозу: став також дзюдоїстом.

Раніше дзюдо не культивували в нашій країні. Та ось у 1972 р. у нас було створено федерацію дзюдо.

І наші кращі самбісти почали виступати у змаганнях по дзюдо на міжнародних аренах. Новикову також запропонували випробувати свої потенційні можливості в іншому, але вельми близькому виді боротьби.

У 1973 р. він досить вдало дебютував на європейському татамі, одразу добився блискучого успіху — виграв золоту медаль. Порадившись із тренером, Сергій поклав собі остаточно стати дзюдоїстом.

Важко, дуже важко було нашим борцям виступати на чемпіонатах світу.

Адже родоначальники дзюдо, японці, створили оригінальні методики тренувань і досягли в своєму національному виді спорту справжньої віртуозності. Коли Сергієві пощастило виграти срібну медаль на світовій першості 1975 р., він твердо вирішив, що в олімпійському Монреалі має бути першим. І його мрія збулася.

На XXI Олімпійських іграх у Монреалі Сергій Новиков переміг у фінальному поєдинку Цуміо Енде — досвідченого,

ушавленого японського борця. Олімпійська золота медаль — це була гідна винагорода київському динамівцю, великому трудареві на спортивній ниві.

ОБОДОВСЬКА РАЇСА АНДРІЇВНА
(6 серпня 1948 — 30 липня 2012 рр.)

Радянська трекова і шосейна велогонщиця, призерка чемпіонатів світу, неодноразова чемпіонка України та СРСР, заслужений майстер спорту СРСР.

Народилася 6 серпня 1948 р. на Харківщині. Проживала у місті Мерефа Харківської області, де закінчила мереш'янську середню школу № 5, нині Мереш'янський лицей імені В. П. Мірошніченка.

Під час навчання у Харківському радіотехнічному технікумі почала займатися у секції спортивного товариства «Авангард», Харків під керівництвом Юрія Гладкова.

У 1967 р. в Амстердамі Ободовська вперше стала срібною призеркою чемпіонату світу з треккових велоперегонів в індивідуальній гонці переслідування.

У наступні роки вона здобула два золоті у 1968 та 1966р. і срібну медаль у 1970 р.

У 1969 р. Ободовська стала чемпіонкою СРСР у командній гонці переслідування, а у 1970 р. — в індивідуальній.

У шосейних перегонах вона також ставала призеркою чемпіонату світу: бронзова медаль на Чемпіонат світу з шосейних велоперегонів 1970 р. у Лестері.

У листопаді 1969 р. спортсменка вийшла заміж за тренера Юрія Гладкова, народила дочок Марину і Таню. Після декретної відпустки спортсменка повернулася у професійний спорт, і у 1979 та 1980 рр. ставала чемпіонкою СРСР в груповій гонці на шосе, чемпіонкою СРСР 1981 р. у спринті. У багатоденній гонці

1981 р. завоювала приз найактивнішої, стабільної і кращої гірської гонщиці. Після завершення спортивної кар'єри у 1984 р. працювала директором спортивної школи.

У 2011 р. отримувала державну стипендію для видатних діячів фізичної культури і спорту. Є почесним громадянином Харківського району.

Трекові велоперегони:

Рік	Змагання	Місце проведення	Результат	Дисципліна
1967	Чемпіонат світу з трекових велоперегонів	Амстердам, Нідерланди	2	Індивідуальна гонка переслідування
1968	Чемпіонат світу з трекових велоперегонів	Рим, Італія	1	Індивідуальна гонка переслідування
1969	Чемпіонат світу з трекових велоперегонів	Брно, Чехословаччина	1	Індивідуальна гонка переслідування
1970	Чемпіонат світу з трекових велоперегонів	Лестер, Великобританія	2	Індивідуальна гонка переслідування

Шосейні велоперегони:

Рік	Змагання	Місце проведення	Результат	Дисципліна
1970	Чемпіонат світу з шосейних велоперегонів	Лестер, Великобританія	3	спринт

ОЛІЙНИК В'ЯЧЕСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ (народився 27 квітня 1966 р.)

Український борець, олімпійський чемпіон. Заслужений майстер спорту України (1994 р.). Почесний громадянин міст Маріуполя і Тернополя (1996 р.).

Мешкає у Маріуполі, працює головним тренером клубу «Азовмаш». Член Національного олімпійського комітету.

ДОСЯГНЕННЯ: На Олімпіаді 1996 р. у Атланті В'ячеслав Олійник здобув золоту медаль, яка стала першою золотою медаллю на літніх Олімпійських іграх в історії незалежної України.

- 1986 - Перше місце на першості Європи серед юніорів;
- 1989 - Перше місце на чемпіонаті Європи серед молоді;
- 1990 - Перше місце на чемпіонаті СРСР, і третє місце на чемпіонаті світу;
- 1991 - Перше місце на спартакіаді Народів СРСР;
- 1992 - Перше місце на чемпіонаті України;
- 1992 - Перше місце на чемпіонаті СНД;
- 1993 - Перше місце на чемпіонаті України;
- 1994 - Перше місце на чемпіонаті Європи;
- 1994 - Друге місце на чемпіонаті світу.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Відзнака Президента України — хрест «За мужність» (7 серпня 1996).

Найгучніша несправедливість у житті В'ячеслава на килимі — це «проліт» приазовського атлета повз Олімпіаду-1992. Олійник мав усі підстави їхати у Барселону під прапором Об'єднаної команди СНД, оскільки виграв усе, що було для цього потрібно. Тоді чиновники вже колишнього СРСР українця на Олімпіаду не взяли, віддавши перевагу росіянину Когуашвілі, який став на Іграх-92 третім після німця Бульмана та турка Базара. Напередодні ж В'ячеслав усіх цих олімпійських призерів перемагав «усуху» — по 4:0 і 3:0.

Досі вважається, що Олійник після Барселони розчарувався настільки, що ледь не «зав'язав» із боротьбою на піку кар'єри. Насправді він «зав'язав» із боротьбою, більш ніж через десятиліття після того прикрого випадку. І коли кореспондентові «УМ» довелося запитати В'ячеслава, як він дивиться на ту «велику депресію» після стількох прожитих років, відповідь була несподіваною. Із неї й розпочалося це відверте інтерв'ю.

- Закон спортивного довголіття: зробити сьогодні багато, а завтра — ще більше?

— Ніякої депресії не було, — відразу заявив мій співрозмовник, упевнено керуючи своїм темно-синім «Рено». — Розчарування справді з'явилося, адже я був на той час найсильнішим, а повезли після всіляких маніпуляцій іншу людину.

— І все ж не кожен зможе оговтатися після такого удару і здійснити свою олімпійську мрію на наступній Олімпіаді.

— Це все дурниці. Я просто тренувався і хотів бути лідером у боротьбі, а не йшов до олімпійської медалі. Це неправда, що можна сьогодні потренуватися, а завтра — відпочити. Якщо ти сьогодні не допрацював на тренуванні, то марно сподіватися, що надолужиш це завтра, адже наступного дня потрібно зробити ще більше, тоді буде результат.

Це закон спортивного довголіття. Багато атлетів страждають від того, що, вигравши чемпіонат України, думають, ніби вирішили всі проблеми з виходом на міжнародну арену, гарантували місце у збірній. Це велика помилка, яка згубила багатьох спортсменів».

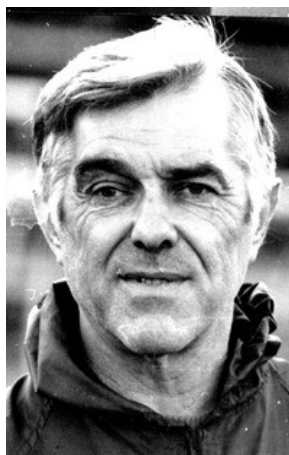
ОМЕЛЬЯНОВИЧ ВІКТОР ІВАНОВИЧ
(народився 13 квітня 1958 р.)

Український радянський спортсмен, веслувальник, заслужений майстер спорту, срібний призер Олімпіади 1988 р.

Народився 13 квітня 1958 р. у Дніпропетровську. Освіта вища, закінчив Київський державний інститут фізкультури (ГІФК), тренер-викладач. Працював у спортивному клубі «Динамо» (Днепр).

Спортивні досягнення: У 1985 р. - чемпіон світу; У 1986, 1987 рр. - срібний призер чемпіонату світу; У 1981, 1982 рр. - бронзовий призер чемпіонату світу; У 1982, 1984, 1987, 1988 рр. - чемпіон СРСР. На XXIV літніх Олімпійських ігор у 1988 р. у Сеулі (Південні Корея) виборов срібну медаль у складі чоловічої вісімки.

ОНИСЬКО ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ
(1 грудня 1935 — 6 березня 2001 рр.)

Український радянський футболіст і тренер.

Майстер спорту СРСР. Заслужений тренер УРСР (1973 р.). Володимир Онисько футболем почав займатися у Тернополі.

З 1954 р. грав у місцевій команді «Динамо». У 1955 р. перспективного оборонця запросили у київське «Динамо», де протягом двох сезонів виступав за молодіжну команду. У 1957 р. дебютував в основному складі. Усього у динамівській команді провів шість сезонів, але завоювати стабільне місце у стартовому складі не зміг.

У 1960 р. кияни стали срібними призерами чемпіонату. Володимир відіграв лише чотири поєдинки, що згідно з регламентом було недостатньо для отримання медалей. По закінченню першості Онисько прийняв запрошення від харківського «Авангарду», залишив розташування динамівської команди і вже новий сезон 1961 р. розпочав у складі харківського колективу. Правим оборонцем відіграв в чемпіонаті 24 матчі і став твердим гравцем основи. Онисько не звертав ніякої уваги на обманні рухи тіла своїх візаві, а невідривно дивився тільки на м'яч, і коли той опинявся на досяжній для нього відстані, якимось з варіантів «шпагату» вибивав його в аут.

У 1965 р. оборонець покинув «Авангард» і перейшов у вінницький «Локомотив», куди його запросив тренер Віктор Жилін, який раніше працював у Харкові та знав можливості Ониська. Але незабаром тренер покинув свій пост. Володимир відіграв за вінницьку команду ще один сезон і повернувся до Харкова, відгукнувшись на запрошення нового тренера «Металіста», Віктора Каневського. Досвідчений оборонець став одним з лідерів молоді харківської команди. Після закінчення сезону 1968 р., 33-річний футболіст прийняв рішення завершити активну ігрову кар'єру. Повісивши бутси на цвях, Володимир

Васильович повернувся у рідний Тернопіль, де очолив місцеву команду «Авангард», яка виступала у другій групі класу «А».

У 1970 р. переходить у житомирський «Автомобіліст», куди його запросив своїм помічником Віктор Жилін. Через рік старший тренер покинув команду, на його посаду був призначений М.П. Сосюра, що працював до цього начальником команди, а Володимир Онисько в свою чергу, зайняв його посаду.

У травні 1972 р. Ониська запрошує в свій тренерський штаб новий старший тренер донецького «Шахтаря», Олег Базилевич. У перший же сезон тренерам вдалося вивести донецьку команду у вищу лігу. За цей успіх, Базилевичу і Ониську було присвоєно почесне звання «Заслуженого тренера УРСР». Перший сезон після повернення в еліту радянського футболу, гірники завершили на 6 місці. Новий сезон команда почала і з новим тренером, колектив очолив Юрій Захаров. Але вже у середині сезону, його змінив Володимир Сальков, що працював начальником команди, а Володимир Онисько зайняв його посаду.

У 1975 р., оновлений тренерський штаб привів донецьку команду до завоювання срібних медалей чемпіонату, і наступного року гірники взяли участь у розіграші Кубка УЄФА.

У 1977 р. Володимир Васильович працював в тренерському штабі київського «Динамо» під керівництвом Валерія Лобановського і зробив свій внесок у підготовку команди, що завоювала у тому сезоні золоті медалі чемпіонату.

У 1978 р. у серпні приступив до обов'язків старшого тренера хмельницького «Поділля». На чолі команди провів ряд переможних міжнародних матчів з клубами «Доростол» (Силістра, Болгарія), «Азотул» (Слобозія, Румунія), «Штадтверке» (Мюнхен, ФРН).

Сезон 1981 р. провів у команді «Прикарпаття» з Івано-Франківська, де обіймав посаду начальника команди. Працював з місцевими аматорськими командами «Ватра» (Тернопіль) та «Зоря» (Хоростків). Уже у чемпіонаті незалежної України, у сезоні 1994-1995 рр., входив в тренерський штаб головного тренера тернопільської «Ниви» Валерія Душкова. Працював інспектором тернопільської Федерації футболу.

ДОСЯГНЕННЯ: Майстер спорту СРСР: 1961 р., Заслужений тренер УРСР: 1973 р.

ОНІЩЕНКО БОРИС ГРИГОРОВИЧ
(народився 19 вересня 1937 р.)

Олімпійський чемпіон та чемпіон світу з сучасного п'ятиборства. Народився у Покровськобагачанському районі Харківської області, с. Березняках, Українська РСР. Закінчив Березняківську середню школу. З 1955 р. починає займатися плаванням. У 1956 р. став Чемпіоном Полтавської області. У 1960 р. закінчив Київський державний інститут фізичної культури. Після закінчення працює тренером з водних видів в ДТСААФі.

За три роки досяг високих результатів у плаванні, став майстром спорту СРСР, був кандидатом у збірну СРСР, але несподівано для всіх «перекваліфікувався» на морського багатоборця. Пізніше готує розрядників в «Авангарді» і незабаром переходить до «Динамо». За короткий строк виконує норматив майстра спорту, двічі виграє золоту медаль чемпіона СРСР, перемагає у великих міжнародних турнірах і... знову міняє вид спорту. Починаючи з 1964 - 1976 рр. входив до основного складу збірної команди СРСР з сучасного п'ятиборства. Чемпіон Олімпійських ігор 1972 р. (26.08.-11.09.1972, Мюнхен, ФРН) у командному заліку і срібний призер — в особистому. Срібний призер Олімпійських ігор 1968 р. (12.10-27.10.1968, Мехико, Мексика) у командному заліку. На Олімпійських іграх 1976 р. (17.07-1.08.1976, Монреаль, Канада) був дискваліфікований за неспортивну поведінку. Чемпіон світу 1971 р. у особистому заліку, 1969, 1971, 1973, 1974 у командному. Срібний призер Чемпіонату світу 1969 р., Бронзовий призер Чемпіонату світу 1970 р., 1973 р., 1974 р. в особистому заліку.

УРЯДОВІ НАГОРОДИ: Указом від 5 жовтня 1972 р. нагороджений орденом Трудового Червоного прапора. Нині проживає у м. Києві.

ОНІЩЕНКО ВОЛОДИМІР ІВАНОВИЧ
(народився 28 жовтня 1949 р.)

Радянський футболіст українського походження.

Заслужений майстер спорту, пізніше радянський та український тренер.

Народився у с. Стечанка Чорнобильський район, Київська область. Зокрема, відомий як автор дубля у переможному для «Динамо» (Київ) фінальному матчі Кубка володарів кубків 1975 р.

Як гравець: Чемпіон СРСР (5): 1971, 1972, 1974, 1975, 1977;

Володар Кубка СРСР (2): 1974, 1978;

Володар Кубка кубків: 1975;

Володар Суперкубка УЄФА: 1975;

Срібний призер Чемпіонату Європи 1972;

Бронзовий призер Олімпійських ігор 1972 та 1976.

Як тренер: Чемпіон України серед команд Першої ліги: 1999, 2000, 2001.

Нагороди: Нагороджений орденом «За заслуги» II (2015) і III (2004) ступенів.

ОСИПЕНКО-РАДОМСЬКА ІННА ВОЛОДИМИРІВНА
(народилася 20 вересня 1982 р.)

Українська веслувальниця на байдарках чемпіонка Олімпійських ігор у Пекіні, срібна медалістка на Олімпійських іграх у Лондоні у веслуванні на байдарці-одиночці (дистанція 500 і 200 метрів) та бронзова медалістка Олімпійських ігор в Афінах у складі жіночої четвірки, чемпіонка світу в Познані (Польща) K1 500 метрів.

Заслужений майстер спорту. Експертною комісією Національного Олімпійського комітету їй було вибрано найкращою спортсменкою 2010 р. в Україні.

Народилася у с. Новорайськ, Бериславський район, Херсонська область.

Інна Осипенко-Радомська виступає за товариства «Україна» — «Динамо» (Київська область).

Перший тренер, що працює з нею і досі — Сергій Дубінін. Також їй тренує Маргарита Бобильова.

На Олімпійських іграх 2004 р. в Афінах Осипенко-Радомська виграла бронзу у складі української жіночої команди-четвірки на байдарці.

На літніх Олімпійських іграх у Пекіні у 2008 р. вона стала чемпіонкою на одиночній байдарці показавши у фінальному заїзді час 1:50,673 випередивши при цьому італійку Жозефу Ідем (1:50,677) усього лише на 4 тисячні секунди. Третьою стала Катрін Вагнер-Августін (1:51.022).

На Олімпійських іграх 2012 р. у Лондоні Осипенко-Радомська виграла дві срібні нагороди в одиночних змаганнях на дистанціях 500 і 200 метрів.

на Арабатській стрілці відпочиває олімпійська чемпіонка
Інна Осіпенко-Радомська

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ:

Орден «За заслуги» II ст.;

Орден «За заслуги» III ст.;

Орден княгині Ольги III ст.

Навчалася у Київському спортінтернаті. Осіпенко-Радомська має вищу освіту, закінчила Національний університет фізичного виховання і спорту України.

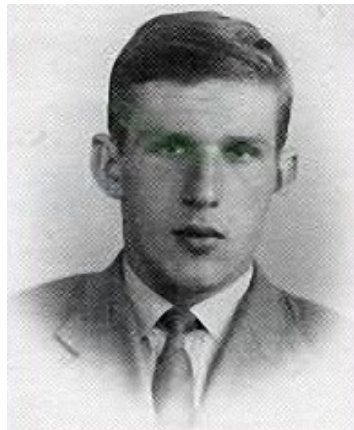
Проживала у Києві. Інна приїхала до Вінниці завдяки своєму чоловіку — Дмитру, бо він — вінничанин.

Вирішивши бути поруч із коханим, веслувальниця Осіпенко-Радомська живе та тренується у Вінниці.

Заміжня, виховує доньку. Хобі — комп'ютер та інтернет.

ОСТРОВСЬКИЙ ЛЕОНІД АЛЬФОНСОВИЧ

(17 січня 1936 — 16 квітня 2001 рр.)

Радянський футболіст та тренер, виступав на позиції захисника. Майстер спорту СРСР (1959 р.). Майстер спорту міжнародного класу (1966 р.). Заслужений майстер спорту СРСР (1991 р.). Учасник трьох чемпіонатів світу (1958 р., 1962 р., 1966 р.).

Леонід Островський народився у Ризі. Жив із сім'єю у районі Московський форштат, котрий у повоєнні роки вважався найбільш криміногенним у місті. Батько загинув від травми, отриманої на заводі, коли Леоніду було всього вісім років.

Хлопець у ранньому віці був змушений йти працювати слюсарем-збиральником на заводі «Гідрометприбор». Тим не менш, від бандитського оточення Островського врятував саме футбол. З 1948 р. він займався у ДЮСШ ВЕФ, а через деякий час — у ДЮСШ «Даугава», грав у лінії нападу.

Разом з юнаками «Даугави» виграв у 1953 р. юнацьку першість СРСР з футболу. У фіналі, виграному з рахунком 5:3, Островського вперше було переведено у лінію оборони на лівий край (через травму основного гравця захисту).

У 1954 р. Островського у числі інших восьми хлопців-переможців зарахували до основного складу «Даугави». У дебютному сезоні Леонід провів 29 ігор у складі ризького клубу.

26 квітня 1956 р. після календарної гри «Даугави» у Харкові захисник отримав запрошення Костянтина Бєскова перейти до стану московського «Торпедо».

Основним аргументом для Островського стала можливість грати в збірній СРСР. Однак спочатку футболіст не потрапляв навіть до основи москвичів.

Уперше Леонід вийшов на поле аж у другому колі. Незабаром клуб залишив Бєсков, а новий тренер Маслов одразу високо оцінив можливості гравця та довірив йому місце у основному складі. Кар'єра у «Торпедо» в Островського складалася дуже добре — був чемпіоном і призером національної першості, володарем та фіналістом Кубка СРСР. Однак саме життя у столиці було для нього незатишним.

У 1963 р. Леонід Альфонсович зважується на перехід до київського «Динамо», що викликав негативну реакцію у керівників «Торпедо».

Гравця обіцяли дискваліфікувати і майже півроку змусили не грати: Островський брав участь у матчах першості Києва та виступав у дублі «Динамо» під чужим прізвищем. Однак, у підсумку конфлікт владнали і захисник отримав право захищати кольори своєї нової команди.

У 1968 р. через травму Островський був змушений завершити активні виступи та розпочати тренерську діяльність. Спочатку працював наставником у ДЮСШ «Динамо», потім очолив черкаський «Дніпро».

Однак згодом все ж повернувся до роботи з дітьми, якою й займався аж до 1975 р., коли отримав запрошення від одного з грузинських клубів.

Після повернення до Києва та завдяки допомозі друзів влаштувався вантажником на тютюнову фабрику, а з часом отримав посаду начальника ділянки в РСУ. Наступним місцем роботи Островського стала майстерня при Києво-Печерській лаврі, де Леонід Альфонсович займався реставрацією пам'ятників.

Однак увесь цей час видатного футболіста тягнуло до улюбленої гри і у середині 90-х рр. йому запропонували роботу інструктора у міськраді «Динамо», де Островський займався переважно роботою з паперами. Руку допомоги протягнуло і керівництво футбольного клубу «Динамо», яке знову дозволило Леоніду Альфонсовичу працювати наставником юних футболістів у ДЮСШ.

16 квітня 2001 р. Леонід Островський помер. Поховано його було на Байковому кладовищі.

Леоніда Островського було тричі включено до заявки збірної СРСР на чемпіонатах світу, однак у 1958 р. він на полі жодного разу так і не з'явився.

Дебютував захисник у складі головної команди країни 18 листопада 1961 р. у матчі проти збірної Аргентини (1:2).

Всього ж за збірну Островський провів 9 ігор. На чемпіонаті світу 1966 р. провів дві гри та посів разом з командою четверте місце.

КОМАНДНІ ТРОФЕЇ:

Чотириразовий чемпіон СРСР (1960, 1966, 1967, 1968);

Дворазовий срібний призер чемпіонату СРСР (1957, 1961);

Триразовий володар Кубка СРСР (1960, 1964, 1966);

Дворазовий фіналіст Кубка СРСР (1958, 1961);

Виступи у збірній: Учасник трьох чемпіонатів світу (1958, 1962, 1966);

ОСОБИСТІ ВІДЗНАКИ:

Майстер спорту СРСР (1959);

Майстер спорту міжнародного класу (1966);

Заслужений майстер спорту СРСР (1991);

Згідно з опитуванням газети «Український футбол» у 2001р. увійшов до символічної збірної України ХХ століття.

У списках найкращих футболістів України (4): № 1 (1963, 1964, 1965, 1966).

ПАРФЬОНОВ ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ
(народився 11 вересня 1974 р.)

Колишній український футболіст, захисник, відомий виступами за низку українських та російських клубів, а також за національну збірну України.

Вихованець одеського футболу. Грав за юнацьку команду місцевого «Чорноморця», а 1992 р. дебютував у головній команді клубу. На той час одеська команда була одним з лідерів українського футболу, регулярно займаючи призові місця у чемпіонатах України. Виступав у «Чорноморці» до 1997 р., вигравши за цей період срібні медалі чемпіонату сезонів 1994-1995 рр. та 1995-1996 рр., бронзу першості в сезонах 1992-1993 рр. та 1993-1994 рр., а також двічі ставши володарем Кубка України (в розіграшах 1992 р. та 1993-1994 рр).

Улітку 1997 р. перейшов до дніпропетровського «Дніпра», в якому відіграв лише першу половину сезону 1997-98 рр. На початку 1998 р. переїхав до Росії, уклавши контракт з московським «Спартаком». Перейшовши до московської команди, у першому ж сезоні став чемпіоном Росії, згодом повторив цей успіх у наступних трьох сезонах поспіль. З 2002 р. почав втрачати місце в основі «червоно-білих», протягом наступних 2½ сезонів (з початку 2003 по літо 2005 р.) провів лише 12 матчів в чемпіонатах Росії.

Другу половину 2005 р. відіграв у московському «Динамо». У 2006 р. перейшов до першолігових «Хімок», допомігши яким

того самого сезону підвищитися у класі до російської Прем'єр-ліги.

Улітку 2007 р. повернувся до України, уклавши контракт з київським «Арсеналом», у складі якого провів лише 8 матчів в сезоні 2007-2008 рр., після чого прийняв рішення про завершення ігрової кар'єри. Однак вже 2009 р. вирішив повернутися до футболу, потрапивши до заявки російської команди «Сатурн» (Раменське). Відіграв за цю підмосковну команду до кінця сезону 2010 р.

З 2012 р. головний тренер «Текстильник» (Іваново).

Був учасником першого в історії офіційного матчу молодіжної збірної України, товариської гри проти білоруських однолітків, яка відбулася 28 жовтня 1992 р. Захищав кольори української молодіжки до кінця 1995 р., за цей час взявши участь у 21 офіційній грі та відзначившись одним забитим голом.

З 1996 р. почав викликатися до табору національної збірної України, у складі якої дебютував 9 квітня 1996 р. у товариській зустрічі проти збірної Молдови. Активно залучався до ігор головної команди України протягом 1996 р. та, пізніше, під час виступів у «Спартаку», у 2001 р. Остання гра — 31 березня 2004 р. проти македонців. Усього взяв участь у 18 матчах української збірної.

Досягнення та нагороди: Володар Кубка України (2): 1992, 1993-94;

Чемпіон Росії (4): 1998, 1999, 2000, 2001;

Володар Кубка Росії: 1998;

Включений до переліку «33 найкращі футболісти України» (5): 1999, 2000, 2001, 2002, 2004.

ПАСУЛЬКО ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ (народився 1 січня 1961 р.)

Український радянський футболіст, півзахисник. Майстер спорту міжнародного класу (1988 р.). Дворазовий чемпіон СРСР. Фіналіст, срібний призер чемпіонату Європи-88.

Народився 1 січня 1961 р. у селищі Ільниця Закарпатської області.

Почав займатися футболом у ДЮСШ села Іршава (нині — місто).

1-й тренер — Іштван Льордевич Шандор. Грав за українські команди у нижчих лігах: 1978–1979 рр. — Говерла (Ужгород), 1980 р. — Спартак (Івано-Франківськ), 1980–1981 рр. — СКА Львів, 1981 р. — Говерла (Ужгород), 1982 р. — клуб Буковина (Чернівці). У 1982 р. перейшов до одеського «Чорноморця», де головним тренером став Віктор Прокопенко. Дебют у вищій лізі припав на матч зі «Спартаком» в Лужниках.

За одеситів відіграв 5 сезонів, після чого через конфлікт всередині команди змушений був змінити клуб. У 1986 р. був запрошений К. Бєсковим у московський «Спартак». Сам Пасулько розповів, що якби не трапилася чорнобильська трагедія, то він перейшов би до «Динамо» (Київ).

У «Спартаку» йому довелося поміняти стиль гри — замість гравця, на якого грала вся команда, він стає «чорноробом» футболістом і прихильником колективної гри у пас.

Двічі, у 1987 р. і 1989 р., завойовував золоті медалі чемпіонату СРСР. У 1990 р. переїхав до Німеччини, підписав контракт з клубом 2-ї бундеслиги «Фортуна» (Кельн) на 3 роки. Пасулько розраховував, що зуміє перебраться у 1-у бундеслигу. На початку 1993 р. почав грати за клуб 2-ї бундеслиги «Айнтрахт» (Брауншвейг), однак разом з командою вилетів до регіональну лігу. У «Айнтрахт» провів кілька сезонів, так і не зумівши вийти назад у 2-у бундеслигу. У 1996–2000 рр. грав за напівлюбительські колективи, виступаючи у ролі граючого тренера.

Закінчивши тренерську школу у Кельні, керував командами з оберліги (4-й дивізіон). У 2002 р. Пасулько надійшла пропозиція від футбольної федерації Молдови очолити збірну країни.

Пасулько пропрацював на цій посаді три роки. Пішовши з посади головного тренера молдавської збірної, відправився в Азербайджан тренувати нещодавно створений клуб «Хазар» з Ленкорані. Через нетривалий час звільнився. Мешкав у Німеччині. У липні 2008 р. очолив узбецький клуб «Шуртан»

(Гузор). За національну збірну зіграв 8 матчів, всі протягом 1988 р., забив 1 гол. Брав участь безпосередньо у самому фіналі чемпіонат Європи 1988 р. у матчі з командою Голландії, але, оскільки на турнірі провів всього 2 матчі з 5, не був удостоєний звання заслуженого майстра спорту. Після європейської першості у збірну більше не запрошувався. При цьому, як зізнавався Пасулько, більшу частину турніру він провів з травмою — розтягуванням зв'язок коліна.

ДОСЯГНЕННЯ: Срібний призер чемпіонату Європи — 1988; Чемпіон СРСР — 1987, 1989;

ПЕРВІЙ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ
(28 жовтня 1960 – 25 вересня 1985 рр.)

Народився 28 жовтня 1960 р. у м.Білозерське Донецької області. Вихованець Обласної СДЮСШОР з важкої атлетики, срібний призер XXII Олімпійських ігор 1980 р. у Москві, рекордсмен світу та Європи 1981-1982 рр. Заслужений майстер спорту СРСР з важкої атлетики.

Уродженець Донбасу Олександр Первий – великий спортивний талант, який розкрив у ньому його тренер Віктор Аксьонов.

На міжнародній арені Первий у середній вазі (до 75 кг) виграв срібло на Олімпіаді 1980 р., срібло у 1980 і 1981 рр. на чемпіонатах світу, срібло на чемпіонаті Європи 1981 р. і бронзу на чемпіонаті Європи 1980 р., у напівважкій вазі (до 82,5 кг) – срібло на чемпіонаті світу 1982 р. і срібло на чемпіонаті Європи 1982 р. Крім того, у 1982 р. він ставав переможцем відкритого чемпіонату США.

На внутрішній арені Первий завоював титул чемпіона СРСР у середній вазі у 1981 р. і у напівважкій вазі у 1982 р., виграв

Кубок СРСР у середній вазі у 1979 р. і у напівважкій вазі у 1981 р.

За свою кар'єру Первій встановив чотири світові рекорди, три у середньому (два у поштовху і один у сумі) і один у напівважкій вазі у поштовху. Це було блискучим початком дуже перспективної спортивної кар'єри важкоатлета, але на початку 1983 р. Первій переніс серцевий напад і був не у змозі змагатися, як раніше.

Під час своєї спортивної кар'єри Олександр Первій служив у Радянській армії, але був звільнений від служби після серцевого нападу за станом здоров'я.

Після вимушеного відходу зі спорту і звільнення від армії Олександр Первій так і не зміг знайти своє місце у житті.

25 вересня 1985 р. 24-річний Олександр Первій помер від серцевого нападу.

ПЕТРЕНКО ВІКТОР ВАСІЛЬОВИЧ (народився 17 червня 1969 р.)

Український фігурист, Олімпійський чемпіон (чоловіче одиночне катання). Народився в Одесі. В. Петренко живе в Америці з 1995 р. (Сімсбері, штат Коннектикут). Чемпіон Олімпійських ігор (Альбервіль, 1992 р.) та світової першості з фігурного катання.

Трикратний чемпіон Європи. Постійний учасник традиційного шоу «Чемпіони на льоду», яке має успіх не лише в Америці та Європі, але й в Азії, зокрема, в Японії. В. Петренко бере участь у заходах, кошти від яких йдуть на благодійницьку допомогу дітям України.

Одружений. Має дочку. Віктор Петренко: «Кожної відпустки бодай два-три тижні проводжу в Одесі. А коли мені хочеться зануритися в Одеську атмосферу, вирушаю на Брайтон-Біч. Що

ж до фігурного катання в Україні... Професійного фігурного катання як не було, так і немає. А в Америці зараз підйом. Але я ніколи не стану американцем». Перші тренери — Галина Іонова і Тетяна Шелаєва. Ковзатись почав у віці 5 років, у 12 вже виконував кілька потрібних стрибків. З 1984 р. виступає у любителів («дорослий» спорт). У 1984 р. виграв юніорський Чемпіонат світу. У 1988 р. завоював бронзову нагороду Олімпійських Ігор. У 1992 р. виграв Олімпійські Ігри.

ЧЕМПІОНАТИ ЄВРОПИ: 1985 р. — 6-е місце; 1990 р. — 1-е місце; 1991 р. — 1-е місце; 1992 р. — 2-е місце.

ЧЕМПІОНАТИ СВІТУ: 1985 р. — 9-е місце; 1989 р. — 6-е місце; 1990 р. — 2-е місце; 1991 р. — 2-е місце; 1992 р. — 1-е місце. Після Чемпіонату світу 1992 р. Віктор Петренко завершив любительську кар'єру у фігурному катанні і нині виступає у професійних шоу та працює в якості тренера.

ПЕТРІВ ОЛЕКСАНДР СВЯТОСЛАВОВИЧ
(народився 5 серпня 1974 р.)

Український спортсмен, олімпійський чемпіон з кульової стрільби на Олімпійських іграх у Пекіні 2008 р.

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ:

У 2005 р. - Чемпіонат Європи — 2-е місце в командних змаганнях.;

У 2007 р. - Чемпіонат Європи — 1-е місце в командних змаганнях.;

Чемпіон XXIX Олімпійських ігор у Пекіні зі швидкострільного пістолета з 25 метрів.

У грудні 2012 р. майор Олександр Петрів став чемпіоном світу серед військовослужбовців з кульової стрільби у місті Гуанчжоу (Китайська Народна Республіка).

Виборов «золото» Чемпіонату світу у вправі РП-5 (30 пострілів з 25 метрів у круглу мішень та 30 пострілів у силует) з 589 очками.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ст. (4 вересня 2008) — за досягнення високих спортивних результатів на XXIX літніх Олімпійських іграх в Пекіні (Китайська Народна Республіка), виявлені мужність, самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України.

Відзнака Президента України — ювілейна медаль «20 років незалежності України» (19 серпня 2011) — за значний особистий внесок у соціально-економічний, науковотехнічний та культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові здобутки та багаторічну сумлінну працю. Літом 2013 р. в Осієку (Хорватія) на чемпіонаті Європи зі стрільби з малокаліберної зброї у командному турнірі Петрів з Бондаруком Романом та Іваном Бідняком здобули бронзові нагороди.

ПЕТРОВ ВІТАЛІЙ АФНАСІЙОВИЧ
(народився 6 жовтня 1938 р.)

Радянський і український тренер з легкої атлетики, який спеціалізується на підготовці спортсменів до стрибків з жердиною. Особистий тренер олімпійських чемпіонів Сергія Бубки і Олени Ісінбаєвої.

Народився в м. Артемівськ Донецької області. Має вищу освіту – у 1967 р. закінчив Луганський педагогічний інститут (фізичне виховання).

Пройшов службу в армії – звільнений 16 червня 1973 р.

Був особистим тренером Сергія Бубки (1982-1990 рр.) та Олени Ісінбаєвої (2005-2009 рр.), які під його керівництвом виграли Олімпійські ігри у Сеулі (1988) та Пекіні (2008), а також чемпіонати світу в Гельсінкі (1983), Римі (1987), Токіо (1991),

Штутгарті (1993), Осаці (2006) і зимовий чемпіонат світу у Валенсії (2008).

МАЄ НАСТУПНІ НАГОРОДИ:

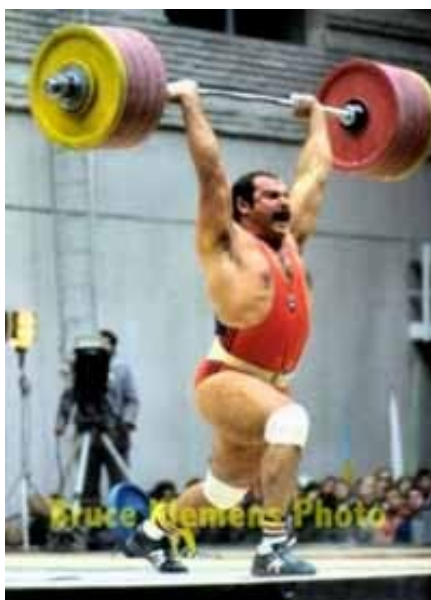
- Заслужений тренер УРСР (1983 р.)
- Заслужений тренер СРСР (1984 р.)
- Почесна Грамота Верховної Ради УРСР (1985 р.)
- Знак Пошани (1986 р.)
- Орден Дружби Російської Федерації (2009 р.)
- Кращий тренер світу 2007 р.
- Почесний громадянин Італії.

ПИСАРЕНКО АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
(народився 10 січня 1958 р.)

Видатний український спортсмен-штангіст; Трикратний чемпіон світу (1981–1983 рр.), чотирикратний чемпіон Європи (1981–1984 рр.). Володар 17-ти світових рекордів у важкій вазі, серед яких видатний світовий рекорд — 265 кг у поштовху (1984 р.).

Народився 10 січня 1958 р. у Києві.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» I ст. (24 серпня 2012) — за значний особистий внесок у соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові здобутки, багаторічну сумлінну працю та з нагоди 21-ї річниці незалежності України.

ПІДГРУШНА ОЛЕНА МИХАЙЛІВНА
(народилася 9 січня 1987 р.)

Українська біатлоністка, заслужений майстер спорту України, чемпіонка Олімпійських ігор у Сочі, чемпіонка світу, 5-разова чемпіонка Європи, переможниця і призерка етапів Кубка світу з біатлону.

З 25 березня 2014 - 8 квітня 2015 рр. — заступник Міністра молоді та спорту України.

Олена Підгрушна народилася 9 січня 1987 р. Легниці. Проживала у селищі Велика Березовиця — передмісті Тернополя.

Виступає за спортивне товариство «Колос». Перший і теперішній тренер — Ігор Починок, тренер (збірної) — Євген Колупаєв.

СЕРЕД СПОРТИВНИХ ДОСЯГНЕНЬ — золота призерка етапу Кубка світу 2009 р. у Рупольдингу (естафета), бронзова призерка чемпіонату світу серед юніорів та юнаків 2006 р., срібна призерка чемпіонату Європи 2007 р. серед юніорок, золота медалістка у складі естафетної команди чемпіонату Європи 2009 р. (м. Уфа, Росія), срібна медалістка у складі естафетної команди чемпіонату Європи 2010 р. (місто Отепя, Естонія).

На чемпіонаті світу 2013 р. здобула 3 медалі: золоту у спринті, срібну в естафеті і бронзову у гонці переслідування.

Закінчила Тернопільський національний педагогічний університет (викладач фізичної культури і спорту). Аспірантка Львівського державного університету фізичної культури.

ЗАХОПЛЕННЯ — вишивання.

7 грудня 2013 р. українські біатлоністки здобули «золото» на етапі у Гохфільцені (Австрія); під час нагородження біатлоністки Юлія Джима, сестри Валентина і Віта Семеренки та Олена Підгрушна вигукували «За Майдан». Вболівальники відповіли спортсменкам «Молодці!».

На Олімпіаді у Сочі здобула «золото» в естафетній гонці 4 по 6 км (збірна України виступила у складі Юлії Джими, Віти Семеренко, Валі Семеренко та Олени Підгрушної).

З сезону 2012 р. результати Зимових Олімпійських ігор не зараховуються до загального заліку Кубка світу.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ:

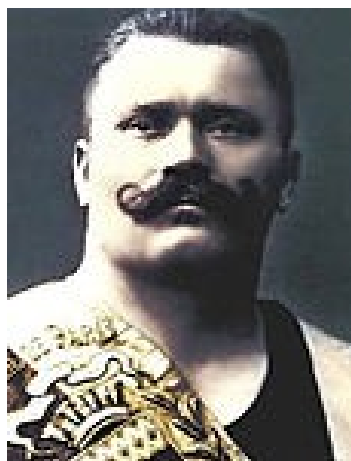
Орден княгині Ольги II ст. (23 серпня 2014 року) — за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток України, вагомі трудові здобутки та високий професіоналізм.

Орден княгині Ольги III ст. (14 вересня 2013 р.) — за вагомий особистий внесок у розвиток та популяризацію фізичної культури і спорту в Україні, досягнення високих спортивних результатів та багаторічну плідну професійну діяльність.

Відзнака Тернопільської міської ради (2013 р.).

Поштова марка України, спецпогашення 31 січня 2014 р.
СІМЕЙНИЙ СТАН: Заміжня. Чоловік — Олексій Кайда,
народний депутат України, член ВО «Свобода».

ПІДДУБНИЙ ІВАН МАКСИМОВИЧ
(26 вересня (8 жовтня) 1871 — 8 серпня 1949 рр.)

Український спортсмен-борець. Шестиразовий чемпіон світу з боротьби (Париж, Мілан, Франкфурт, Нью-Йорк).

Народився Іван Піддубний 8 жовтня 1871 р. у селі Красенівка на Полтавщині, у козацькій сім'ї. У його батьків було четверо синів та три дочки. Іван був найстаршим, фізично вдався у батька і мав неабияку силу. У селі його називали Іваном Великим, дехто - із заздощами, а інші - із захопленням. Коли хлопець пішов працювати на пана, то з легкістю переносив шестипудові лантухи з зерном. Таку ж силу мав і його батько Максим Іванович. Якось сам завантажував на віз чавунну основу від воза, так званий «хід». Поклав дві колоди і всім тілом сунув на віз, як по рейках. Від ваги, колоди роз'їхалися в сторони. Максим Іванович під чавунну деталь швиденько підставив ногу, отримав перелом, але не дав впасти деталі. Йому на допомогу підбігли люди й гуртом «хід» покладали на віз. Мати Івана Піддубного Ганна Данилівна була із козацького роду Науменків, які були довгожителлями. Її батько прожив до 120 років.

З села Іван подався, коли йому було 21 рік. Поїхав спочатку в Одесу й працював вантажником в порту. Невдовзі переїхав в Севастополь. Влаштувався до вантажної фірми «Лавас». Щодня впродовж 16 годин по хитких трапах легко і швидко перетягував вантажі. Про його силу недовзі знали у всіх портах Криму. У 1895 р. фірма переїхала до Феодосії. Там Іван

Піддубний познайомився із учнями морехідних класів Антоном Преображенським і Василем Васильєвим. Вони займалися важкою атлетикою. Порадили й Івану. Він не сприймав, що з того може щось вийти. Антон подарував йому автобіографію знаменитого німецького атлета Карла Абса. Піддубного зацікавило, що тренуваннями йому вдалося втричі збільшити свою природну силу. Він міг підняти відразу двох коней і навіть невеликого слона.

Красенівка. Тут знаходилася садиба батьків Івана Піддубного

«Іван зайнявся щоденними тренуваннями з гирями і гімнастикою. У 1897 р. у Феодосію приїхав бродячий цирк Безкоровайного, в якому виступали атлети і борці. Серед них і відомі на той час Янковський, Луріх і Семипалий. Керівництво цирку влаштувало двотижневий чемпіонат боротьби "на поясах"».

Піддубний ризикнув теж поборотися. Не зміг покласти на лопатки лише Янковського. Той був важчим аж на 20 кілограм, спритний, із чіпкими руками.

Але так само не зміг подолати і Піддубного. Цирк поїхав, Іван продовжував працювати в порту. Але вже розумів, що його місце в спорті", - розповідає краєзнавець з Черкащини Марія Приліпко.

У 1898 р. Іван Піддубний вступає до севастопольського цирку Труцці, що належав італійцю з циркової родини, яка переїхала у Росію. Піддубний складає власну програму тренувань зі 112-кілограмовою штангою і двопудовою гирею. Дотримується певного харчування, відмовився від спиртного і

куріння. Швидко освоєє боротьбу «на поясах». Незграбний і грубий силач перетворюється на справжнього спортсмена.

У 1890 р. 29-річного Піддубного у свій цирк переманюють брати Нікітіни у Київ. Його антропометричні дані неабияк вражали. При зрості 184 см він важив 118 кг. Об'єм грудей становив 137 см, біцепсів – 44 см, стегна – 68 см, литки – 47 см, зап'ястя – 21 см. А шия була в обхваті, як ідеальна талія теперішніх моделей – 60 см.

У 1895 р. Іван Піддубний вирішив зайнятися спортивною кар'єрою. Тоді йому було 24 роки. Впродовж 40 років він провів близько двох тисяч боїв, абсолютну більшість з них виграв. Відрізнявся від інших борців блискавичним орієнтуванням, чудовою координацією своїх рухів, йому легко давалися складні комбінації прийомів. Виступив у 100 містах Російської імперії і 50 зарубіжних країнах. Його неодноразово намагалися підкупити, залякати і навіть споїти. Але Піддубний не піддався.

У 1897 р. вперше взяв участь у чемпіонаті з боротьби на поясах у цирку антрепренера Безкоровайного.

З 1898 р. виступає у севастопольському цирку Труцці як борець-професіонал, вперше здобуває перемогу у цирковому чемпіонаті. Після цього виступає в київському цирку Якіма Нікітіна.

Вперше знайомиться з французькою боротьбою у Київському клубі атлетів. Протягом п'яти років Піддубний бере участь у гастрольях цирку Нікітіна у багатьох містах України, Кавказу, Поволжя, Сибіру, виступає не тільки у чемпіонатах з боротьби, а й із силовими цирковими програмами. У 1903 р. вступив до Петербурзького атлетичного товариства, від якого був посланий на чемпіонат світу у Париж.

Цікавий випадок з Піддубним трапився в Новосибірську. Проти нього боровся швед Андерсон. Іван раптом підняв його в повітря і поклав на лопатки. Глядачі засвистали, подумали, що той піддався. Піддубний запропонував повторити бій. Швед сказав, що лише за умови, що Іван йому піддасться. Це неабияк обурило Піддубного. Але дружина директора цирку вмовила його, інакше доведеться повертати публіці гроші. Це могло призвести до розорення цирку. Коли обидва борці вийшли на арену, Іван раптом вхопив Андерсона за пояс. Підняв над собою, ліг на лопатки і поклав шведа собі на груди. Андерсон від сорому втік з арени. Публіка була в захваті від вчинку Піддубного.

«Слава богатирської сили Івана Піддубного дійшла до графа Рибоп'єра з Санкт-Петербурга. Він був головою місцевого атлетичного товариства. На той час шукав достойного спортсмена від Росії на чемпіонат у Парижі. Іван дав згоду. Йому відразу дали тренера Ежена. Це був старий борець-професіонал, який знав досконало всі тонкощі боротьби. Для технічних боїв надали кращих любителів-борців. Тренування проходили впродовж п'яти місяців. Спочатку у Санкт-Петербурзі, а потім у Франції. Піддубний по дві години тренувався по черзі з трьома борцями. Опісля бігав із важкими гантелями, по 15 хвилин сидів у паровій ванні з температурою 50 градусів. А далі швидким гімнастичним кроком проходив 10 км», - зазначила Марія Василівна.

На чемпіонаті програв французові Раулю ле Буше, який вдався до недозволеного ведення боротьби. Того ж року переміг у чемпіонаті Москви. На початку 1904 р. бере участь у міжнародному чемпіонаті в московському цирку Чінізеллі й блискуче перемагає Рауля ле Буше.

У 1905 р. — перемога у світовому чемпіонаті в Парижі й звання чемпіона світу. Гастрольна поїздка до Італії, перемога на чемпіонаті в Ніцці. Того ж року Піддубний бере участь у змаганнях в Алжирі, Бельгії, Берліні. У 1906 р. перемагає у двох чемпіонатах світу — у Парижі та Мілані.

У 1907 р. у Відні стає чемпіоном світу вчетверте. У 1908 р. і 1909 р. у Парижі та Франкфурті ще двічі виборює звання чемпіона світу.

Усе своє життя Іван Піддубний, куди б його не кидала доля, щиро любив Україну. Коли йому за бутності більшовиків видали паспорт із прізвиськом «Поддубный» і національністю «русский», вимагав замінити паспорт, а після відмови чемпіон власноруч зробив виправлення — «Піддубний» і «українець».

Іван Максимович Піддубний на поштовій марці України

Після цього Піддубний тривалий час не бере участі у великих змаганнях, переїжджає у своє село Красенівку, одружується, купує невеличкий будинок і займається сільським господарством. Після трирічної перерви знову повертається в спорт, бере участь у гастролях полтавського цирку. У 1922 р., після тривалої перерви, Піддубний здобуває перший приз у великому чемпіонаті з боротьби у Московському цирку.

«Піддубному не раз пропонували чималі гроші за перемогу суперника. Іван щоразу відповідав: «Ляжу, якщо покладе». У Лондоні був випадок, коли поклав свого суперника на стіл суддів. Під вагою він провалився. Судді віддали перемогу противнику Піддубного. Прямий, чесний, добрий і гордий Іван не зміг змиритися зі свавіллям суддів. У 1910 р. кидає спорт. Вертається додому й оселяється у сусідньому від Красенівки селі Богодухівка. Купляє землю й одружується з Ніною Квітко-Фоменко. Три роки не виходить на килим. Але не витримує. Виступає в циркух Золотоноші, Смілі, Черкасах і Полтаві», - зазначила Марія Василівна.

У 1920 р., поїхавши в Одесу, Іван Піддубний дізнається про зраду дружини. Через два роки 1922 р. оженився знову. Під час гастролей познайомився з Марією. У 1924 р. Піддубний виступає у Московському цирку. Вражає глядачів трюком із телеграфним стовпом, якого тримає на своїй шиї водночас із 10 глядачами на обох кінцях. Одного разу стовп переломився на шиї Івана, а він залишився стояти непорушно. Згодом Піддубного запрошують у Німеччину, а через рік підписує контракт з американцями. Йому 55 років, але перебуває у чудовій фізичній формі. Лікарі були шоковані його станом здоров'я. У такому віці воно було, як у 25-річного спортсмена.

У 1925 р. переміг у міжнародному чемпіонаті у Нью-Йорку, потім переможно виступив у Чикаго, Філадельфії, Лос-Анджелесі, Сан-Франциско та інших містах США.

«У Америці боротися Піддубному довелося у складних умовах. Там уже не визнавали французької боротьби, а панував вільний стиль. Івану Максимовичу довелося вже втретє перелаштовуватися. Він вкотре демонструє свою силу і талант спортсмена, навіть попри недозволені прийоми суперників. Продовжити контракт з американцями Піддубний не погодився.

Попри те, що отримував найвищі гонорари, йому хотілося в Україну», - розповіла Марія Приліпко. Організаторам американських боїв не хотілося втрачати такого борця, його вмовляли, шантажували і навіть погрожували. Але у 1927 р. Піддубний повернувся на Полтавщину, купив будинок і землю.

Наприкінці гастролей в Америці зустрівся у Нью-Йорку з чемпіоном світу з вільної боротьби Джо Стечером, якому судді, підтасувавши результат, віддали перемогу по очках. Після повернення з Америки Піддубний дванадцять років виступає в цирках на змаганнях борців.

Не оминув Івана Піддубного і жорсткий терор більшовицької влади. У 1937 р. його запроторили до в'язниці Ростовського НКВС. Там чемпіона чемпіонів катували електропаяльником і розжареними сталевими жигалами, вимагаючи назвати номери рахунків і адреси закордонних банків, де він міг тримати свої заощадження, нібито покладені під час гастролей.

Таких заощаджень у нього насправді не було. Лише через рік звідти його вивела гучна слава непереможного борця та пильна зацікавленість його долею зарубіжної спортивної громадськості.

Іван Піддубний (четвертий зліва) у свої 65 років під час виступів у Казані

У 1939 р. йому присвоєно звання заслуженого артиста республіки та нагороджено орденом Трудового Червоного прапора. У 1941 р. у Тульському цирку відбувся прощальний виступ сімдесятирічного атлета. У 1945 р. йому було присвоєно звання «Заслужений майстер спорту».

Наприкінці життя Піддубний переїхав у місто Єйськ на Кубань, де колись знайшли притулок його предки, запорозькі козаки, переселені Катериною II після знищення Запорізької Січі.

Після окупації Єйська гітлерівці запропонували йому виїхати до Німеччини і тренувати там борців. Відмовився. Окупанти так поважали Піддубного, що навіть дозволили йому носити орден Трудового Червоного Прапора. На місцевому м'ясокомбінаті видавали по 5 кг м'яса в місяць. Працював Піддубний у більярдній. Старожили Єйська згадували, як звідти він викидав п'яних німців. Але їм це подобалося. Вони захоплювалися його силою.

Після війни Піддубного знову заарештували — за співпрацю з німцями. Проте швидко відпустили, знову через відсутність доказів. Останні роки Іван Максимович доживав у злиднях. Постійно скаржився на те, що не вистачає хліба. У перші післявоєнні роки його видавали по картках — 500 г хліба на день. — Невже мене не можуть закріпити за якоюсь військовою частиною, до їдальні. Напевно буду писати листа Ворошилову, — не раз говорив сусідам. Щоб вижити, був змушений міняти свої медалі на хліб. У травні 1947 р. Іван Піддубний повертався з базару і впав. Отримав перелом шийки

стегна. Лікарі тільки розвели руками. Долаючи неймовірний біль, він сповзав з ліжка. Йому вдавалося дошкутильгати у двір. Там дружина Марія Степанівна ставила йому лавку і він сидів.

Помер видатний спортсмен 8 серпня 1949 р. в Єйську на Кубані, де й похований у міському паркові його імені. Неподалік розташовані музей Піддубного та центр боротьби імені Івана Піддубного. З 1953 р. у СРСР провадився меморіал І.Піддубного — міжнародні змагання з боротьби.

Іван Піддубний — чемпіон світу з боротьби у 1905–1908

Простий селянський син з українського села Іван Піддубний у 1905–1909 рр. шість разів був чемпіоном світу з боротьби і 25 років поспіль залишався непереможним борцем у світі. Предки Івана Піддубного були козаками, разом з Військом Запорозьким не раз брали участь у походах проти кримських татар, турків та польської шляхти. У повісті О. Толстого «Князь Серебряний» згадується козак з України, який брав участь у поході військ Івана Грозного проти татар під Казанню. Один з козаків з роду Піддубного був у війську отамана Запорізької Січі Костя Гордієнко під час Північної війни й Полтавської битви, пізніше в особистій охороні Петра I, багато років служив при дворі імператора. Батько Піддубного, Максим Іванович, володів величезною силою, рівного йому не було далеко в окрузі. Він міг легко кидати п'ятипудові мішки з зерном на віз і гнути підкови. Іван Піддубний вдався у батька, і силою з ним ніхто в селі не міг зрівнятися. У сімнадцять років він легко кидав на воза мішки з зерном і міг пригнути до землі бика за роги. А коли Іван працював вантажником у Севастополі, за силу, спритність і

великий зріст його всі в порту, і капітани, й матроси, і пасажери, називали з повагою Іваном Великим.

Іван Піддубний як всесвітньо відомий борець відрізнявся від інших майстрів боротьби не тільки винятковою силою, але і витривалістю. «У боротьбі все найголовніше: і руки, і ноги, і плечі, і шия, і спина, і живіт, і груди і голова»,— любив він казати своїм учням. Секрет непереможності видатного богатиря полягав у чудовому поєднанні виняткових фізичних даних з високим спортивним стилем, який він сам виробив шляхом наполегливої й тривалої праці. Іван Максимович протягом усього життя, до сімдесятирічного віку, коли він залишив заняття спортом, не припиняв щоденного тренування і дотримувався правильного режиму. Він ніколи в житті не палив і не вживав спиртного.

Під час підготовки до першого чемпіонату світу 1905 р. у Парижі тренувальний день починав завжди з ранкової зарядки, потім приймав холодний душ, після чого був масаж, сніданок і година теоретичного вивчення правил боротьби та прийомів. Після короткого відпочинку Іван Піддубний тренувався. Проти нього виходили один за одним три борці - любителі.

З першим він боровся двадцять хвилин, з другим — тридцять, з третім — сорок. Потім десять-п'ятнадцять хвилин бігав з двадцяти кілограмовими гантелями в руках. У дні, вільні від тренувань, його, за тогочасним методом фізичного загартування, садили на двадцять п'ять хвилин у так званий «докторський ящик» — парову ванну з температурою до п'ятдесяти градусів. За ванною був крижаний душ, після якого Піддубний відпочивав, закутавшись у теплі ковдри. Вечорами він, тримаючи в руках двопудову металеву палицю, робив прогулянки. Завдяки таким систематичним тренуванням, поміркованому способу життя й раціональному харчуванню Піддубний легко перемагав своїх найтитулованіших супротивників і до кінця зберігав свіжість і силу.

Іван Піддубний з борцями світу. Сміла, Черкащина

Піддубний виступав у важкій вазі й мав 120 кілограмів. Сутички з найкращими борцями світу іноді тривали по кілька годин, а чемпіонати могли тривати по сорок днів і більше. На першому чемпіонаті світу в Парижі 1905 р. йому довелося боротися з найсильнішим важковаговиком Європи данцем Єнсом Педерсоном, який мав колосальну силу, легко ламав підкови, сплітав із залізних прутів вісімки, підіймав величезні вантажі, до того ж володів бездоганно технікою боротьби й фантастичною витривалістю. Проте Піддубний переміг його тактично. У середині поєдинку він раптом ослабив наступ, почав діяти повільно, немов утомлений, дихати часто й важко і рухатися невпевнено й мляво. Єнс Педерсон, який до того дотримувався оборонної тактики, відчувши, що настав час діяти рішуче, кинувся в шалену атаку, але втратив пильність і за мить уже лежав на лопатках, кинутий на килим блискавичним і майстерним кидком Піддубного. Тож під словами «в боротьбі важлива голова» Піддубний мав на увазі насамперед не силу, а техніку й досконалу тактику боротьби. Саме ці засади відрізняли його стиль боротьби від стилю інших борців світу. Ім'я Івана Піддубного було в міжнародному спорті одним з найбільш відомих і почесних. Він протягом двадцяти п'яти років був у світі символом непереможної сили, блискучої майстерності і техніки. Уся спортивна преса у численних статтях, нарисах та фейлетонах одноставно славилася богатиря з Полтавщини, який за чотири роки, з 1905 по 1909 рр., переміг найкращих у світі борців, у тому числі трьох чемпіонів світу, кількох чемпіонів

Європи і десятків чемпіонів окремих країн світу. Його називали «чемпіоном чемпіонів» — титулом, якого до нього ніхто не мав.

Іван Піддубний був тривалий час не лише найкращим борцем світу, а й пристрасним пропагандистом чесності у спорті. Почуття заздощів чи нездорового суперництва було йому незнайоме. Велика популярність чемпіонатів з боротьби та колосальні прибутки антрепренерів приваблювали до спорту темних ділків та аферистів. Змагання в Європі нерідко будувалися на попередній домовленості між антрепренерами й борцями.

Пам'ятник у Єйську

Із спортивного видовища змагання перетворювалося на театральну виставу із заздалегідь розподіленими ролями. Іван Піддубний завжди рішуче відхиляв вигідні пропозиції махінаторів від спорту, до кінця життя пам'ятаючи напутні слова батька, який, випроводжаючи його колись із села в Севастополь на заробітки, сказав: «Пам'ятай, Іване, що роду ти з батька-матері козацького, запорозького, і що козаку честь дорожча матері, дорожча батька рідного. Запам'ятай, Іване, продаси честь — не син ти мені і я не батько тобі». Піддубний прославився як великий майстер французької боротьби (у наш час її називають класичною), але коли в Америці, де не визнавали французької боротьби, йому довелося опанувати й боротьбу вільного стилю, він і в цьому виді був непереможний, у п'ятдесятирічному віці поклавши на лопатки молодого славнозвісного американського богатиря Колофа у двох сутичках підряд. Потім були блискучі перемоги над іншими визначними атлетами світу.

Могутній, досвідчений, обережний Піддубний мав таку перевагу в силі й тактиці ведення боротьби, що спокійно й упевнено перемагав своїх набагато молодших, але

самовпевнених і гарячкуватих супротивників. Нью-Йорк, Чикаго, Філадельфія, Лос-Анджелес, Сан-Франциско, ряд інших великих міст Америки аплодували перемогам Піддубного. Іван Піддубний трохи не дожив до вісімдесяти років. 9 серпня 1949 р. в Єйську тисячі людей проводжали його в останню дорогу. Він залишив по собі легендарну славу атлета, ім'я якого стало символом незламної сили народу. Донині в Україні, коли говорять про людей великої сили, кажуть: «Він — як Піддубний».

Пам'ятаю, в один з днів у нашому клубі в Києві з'явилася велетенська постать, яка справила враження і на нас, серед яких було чимало дужих і великих зростом людей, вирощених щедрою українською природою.

Це був Піддубний... Крім колосальної сили, великого зросту і ваги, Піддубний володів і іншими необхідними для борця якостями: він відрізнявся блискавичністю орієнтування, чудовою координацією своїх рухів, йому легко давалися складні комбінації прийомів...

До того ж у Піддубного була ще одна неоціненна для кожного спортсмена якість, яку знавці спорту влучно називають «спортивним серцем», вкладаючи в це не фізіологічне значення, бо серце має бути здоровим у кожного спортсмена, а психологічне. Піддубний здатний був у потрібні хвилини виявити колосальну енергію, подібну до вибуху, і не втрачати «куражу» у найскладніші і небезпечні моменти боротьби. / ****Із спогадів очевидця, борця-аматора. 1924 р.**

Залишивши спорт, І. Піддубний був забутий всіма й останні роки життя провів у злиднях.

Після смерті Піддубного, йому так і не було поставлено пам'ятник і лише після 1950 рр. за допомогою влади США його спорудили.

Але ненадовго, оскільки його частково зруйнували і вибили напис «Хохол, Петлюровец».

Нині в Україні та Російській Федерації робляться спроби відродити славу великого спортсмена.

ПІДЛУЖНИЙ ВАЛЕРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ
(народився 22 серпня 1952 р.)

Український та радянський легкоатлет, стрибун у довжину, призер літніх Олімпійських ігор 1980 р., десятиразовий чемпіон СРСР заслужений майстер спорту СРСР. Навчався у товаристві «Трудові Резерви» у Донецьку.

Три рази брав участь у Літніх Олімпійських іграх (1972, 1976, 1980). У 1980 р. на Олімпіаді у Москві завоював бронзову медаль. Також завоював золоту медаль на чемпіонаті Європи з легкої атлетики, а також дві срібні медалі на чемпіонаті Європи з легкої атлетики в закритих приміщеннях (1976, 1979) і дві золоті медалі на літніх Універсіадах (1973, 1979). Очолює Донецьку спеціалізовану дитячо-юнацьку школу Олімпійського резерву № 1.

ПІНІГІНА МАРІЯ ДЖУМБАЇВНА
(народилася 9 лютого 1958 р.)

Українська та радянська легкоатлетка, олімпійська чемпіонка, рекордсменка світу.

Народилася у селі Івановка, біля Чульська, Киргизстан.

Марія Пінігіна тренувалася у спортивному товаристві «Спартак» у Києві.

Золоту олімпійську медаль та звання олімпійського чемпіона вона виборола на сеульській Олімпіаді в естафеті 4 x 400 метрів, виступаючи у складі збірної СРСР.

У фінальному забігу збірна СРСР встановила світовий рекорд — 3 хв. 15,18 с.

ПІНТУСЄВИЧ-БЛОК ЖАННА (народилася 6 липня 1972 р.)

Український спринтер, Заслужений майстер спорту України, чемпіонка світу з бігу на 200 м, рекордсменка України з бігу на 100 і 200 м.

Її власний рекорд на дистанції 100 м становить 10.82с, був встановлений в Едмонтоні (Канада) 6 серпня 2001 р.

ЧЕМПІОНАТИ СВІТУ:

У 1997 р., Афіни — срібло (100 м), золото (200 м);

У 2001 р., Едмонтон — золото (100 м);

У 2003 р., Париж — срібло (100 м);

ЧЕМПІОНАТИ ЄВРОПИ:

1994, Гельсінкі — срібло (100 м), срібло (200 м)

1998, Будапешт — срібло (200 м)

ПОГАНÓВСЬКИЙ ВІКТОР ОЛЕКСА́НДРОВИЧ

(народився 23 листопада 1949 р.)

Віктор Олександрович Погановський народився у селищі Варварівка біля м. Миколаєва. Український спортсмен, який спеціалізувався у кінному спорті, олімпійський чемпіон.

У сім'ї був молодшою, п'ятою дитиною. Батько працював слюсарем, мати - різноробочою.

Тоді у школі був поширений такий метод виховання, як шефство. Їх четвертий клас на стайні місцевого радгоспу «Іскра» доглядав за лошатами.

У 1960 р. на базі радгоспу почала створюватися кінноспортивна секція. З 12 років займався у кінноспортивній школі.

Уперше брав участь у чемпіонаті країни серед юнаків у 1965 р., був включений до збірної команди країни. У 1986 р. закінчив факультет фізичного виховання МДПІ.

Двадцятикратний чемпіон України, п'ятнадцятикратний чемпіон СРСР. Перший миколаївець, який став олімпійським чемпіоном!

Золоту олімпійську медаль та звання олімпійського чемпіона Віктор Погановський виборов на московській Олімпіаді в командних змаганнях із подолання перешкод, виступаючи у складі збірної СРСР.

Тренерську роботу веде з 1970 р. У 1992 р. В. Погановського було призначено головним тренером Миколаївської кінноспортивної школи.

Віктор Олександрович - заслужений тренер України, член Національного олімпійського комітету (НОК), підготував багато вершників високого класу.

За перемогу в Олімпіаді-80 нагороджений орденом «Знак Пошани», в його активі - орден Трудового Червоного Прапора. Орденом «За заслуги» III ступеня відзначено Президентом України, який призначив йому персональну пенсію.

Український радянський спортсмен, який спеціалізувався у кінному спорті, олімпійський чемпіон (1980 р.), член Національного олімпійського комітету України (НОКУ).

Виступав за «Колос» (Миколаїв). 20 разів ставав чемпіоном УРСР, 15 разів — чемпіоном СРСР, неодноразово перемагав на міжнародних змаганнях.

З 1992 р. — головний тренер Миколаївської кінноспортивної школи. Як тренер підготував чемпіона України Г. Мартиненка.

НАГОРОДИ І ЗВАННЯ:

Орден «За заслуги» III ступеня;

Орден «Знак Пошани» (1980);

Орден Трудового Червоного Прапора (1986);

Олімпійський чемпіон (1980);

Майстер спорту міжнародного класу з кінного спорту;

Заслужений майстер спорту СРСР (1980);

Заслужений тренер України (1992).

ПОДКОПАЄВА ЛІЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА
(народилася 15 серпня 1978 р.)

Українська спортсменка (спортивна гімнастика). Заслужений майстер спорту України (1994 р.). Суддя міжнародної категорії.

У 2001 р. закінчила Національний університет фізичного виховання та спорту України, тренер-викладач.

У 2002 р. вступила до Донецької державної академії управління.

ЗДОБУТКИ:

Абсолютна чемпіонка світу (1995 р., Японія, Сабає), Європи (1996 р., Великобританія, Бірмінгем). Володарка Кубка Європи (1995 р.).

У 1996 р. на XXVI Олімпійських іграх в Атланті посіла перше місце в абсолютній першості, перше місце у вільних вправах, друге місце на колоді.

Виступала за товариство «Динамо». Володарка 45 золотих, 21 срібної та 14 бронзових медалей.

Лілія Подкопаєва, Катя Осадча і Ірина Бережна

Організатор турніру «Золота Лілія». Переможниця другого сезону українського шоу «Танці з зірками».

НАГОРОДИ: Почесна відзнака Президента України (1995 р.) — за видатні досягнення, вагомий особистий внесок в

утвердження авторитету України у світовому спортивному співтоваристві.

Відзнака Президента України — хрест «За мужність» (7 серпня 1996 р.) — за видатні спортивні перемоги на XXVI літніх Олімпійських іграх в Атланті, особистий внесок у піднесення авторитету і престижу України у світі.

Два роки Лілія Підкопаєва приховувала свого чоловіка

Орден «За заслуги» II ст. (2002 р.) — за значний особистий внесок у розвиток фізичної культури і спорту в Україні, досягнення найвищих спортивних результатів на Олімпійських іграх.

Орден княгині Ольги III ст. (2009 р.) — за вагомий особистий внесок у справу консолідації українського суспільства, розбудову демократичної, соціальної і правової держави та з нагоди Дня Соборності України; Почесна грамота Кабінету Міністрів України (2003); Орден Святого Станіслава.

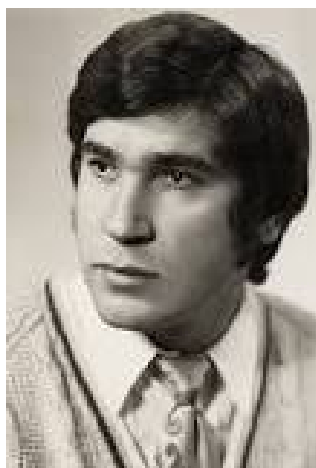

Лілія Підкопаєва з своїми дітьми

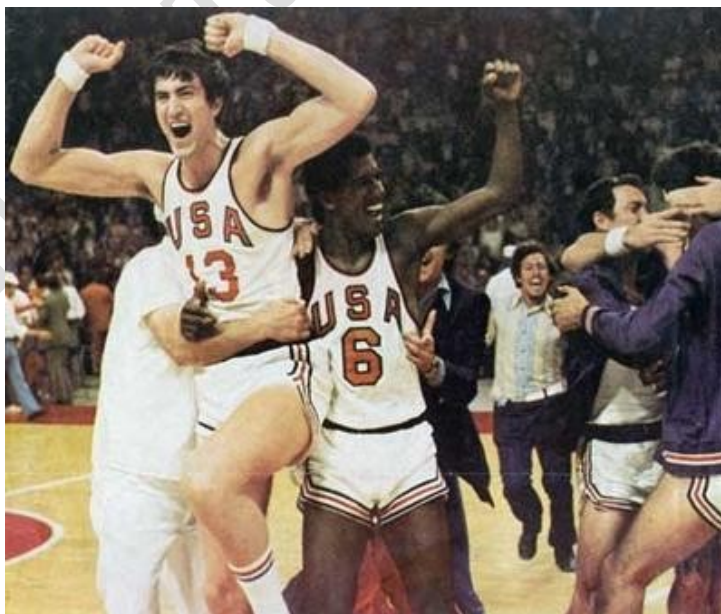
ПЕРЕКОНАННЯ: До школи, в котрій будуть навчатись її діти, в олімпійської чемпіонки були дві вимоги — близькість до дому та навчання українською мовою.

«Школа тільки українською мовою. Я вважаю, що тільки одна єдина державна мова має бути - українська».

ПОЛИВОДА АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ
(народився 29 травня 1947 р.)

Український баскетболіст, олімпійський чемпіон мюнхенської Олімпіади у складі збірної СРСР, бронзовий призер Олімпіади 1968 р. у Мехіко. Тренувався у добровільному спортивному товаристві «Авангард» (Київ).

Крім олімпійських здобутків, Поливода також ставав в складі збірної Радянського Союзу чемпіоном світу у 1967 р. й

чемпіоном Європи у 1967 р., 1969 р. та 1971 р. Чемпіон Радянського Союзу у 1967 р.

«Хочеш грати у збірній СРСР – повинен стати гравцем ЦСКА!» - лозунг того часу. Після першості світу у нас з Гомельським відбулася чергова розмова на цю тему, і в черговий раз я відповів йому відказом. Як результат - вся команда отримує «Заслуженого», навіть запасні, а я – кращий гравець чемпіонату – ні. Сказали: «Ти ще молодий – встигнеш!».

Завершивши кар'єру баскетболіста, працював у Київському державному Університеті.

ПОЛИЩУК АНАТОЛІЙ АНТОНОВИЧ
(народився 11 січня 1950 р.)

Колишній радянський і український волейболіст, нападник. Заслужений майстер спорту СРСР (1978).

Народився у с. Великі Межирічі, Рівненської області, Української РСР.

Виступав за команди: 1971–1972 рр. — СКА (Ростов-на-Дону), 1972–1983 рр. — ЦСКА. У збірної СРСР в офіційних змаганнях виступав у 1974–1978 рр. У складі збірної Москви ставав чемпіоном (1975, 1979) і срібним призером Спартакіад народів СРСР (1983).

ДОСЯГНЕННЯ: Срібний призер чемпіонату світу: 1974;

Дворазовий чемпіон Європи (1975, 1977);

Срібний призер Олімпійських ігор: 1976;

Володар Кубка світу: 1977;

Чемпіон світу: 1978.;

11-разовий чемпіон СРСР (1973–1983);

6-разовий володар Кубка чемпіонів ЄКВ (1973–1975, 1977, 1982, 1983);

Дворазовий володар Кубка СРСР (1980, 1982).

ІНДИВІДУАЛЬНІ: Заслужений майстер спорту СРСР (1978).

ПОПОВ ЛЕОНІД ІВАНОВИЧ
(народився 31 серпня 1945 р.)

Льотчик-космонавт СРСР. Двічі Герой Радянського Союзу.

Леонід Попов народився у місті Олександрія Кіровоградської області.

З 1952 - 1959 рр. навчався в Олександрійській школі № 17. Середню освіту здобув у середній школі № 6.

У 1968 р. закінчив Чернігівське вище військове училище льотчиків (ВВАУЛ) з дипломом «льотчик-інженер». У 1976 р. закінчив факультет заочного навчання у Військово-повітряній академії імені Ю.О. Гагаріна. Блискуче оволодів мистецтвом польоту на швидкісних реактивних винищувачах.

Здійснив 3 космічних польоти. Перший політ (1980 р.) тривав 185 діб, проходив на космічному кораблі «Союз-35» з посадкою на «Союз-37». За успішне виконання завдань польоту Леоніду Попову було присвоєно звання «льотчик-космонавт СРСР» та звання Героя Радянського Союзу.

Другий політ відбувся у 1981 р. на космічному кораблі «Союз-40» у складі міжнародного космічного екіпажу. Політ тривав 9 діб, польотне завдання було успішно виконано. За цей

політ Леоніду Попову вдруге присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Третій політ було здійснено на космічному кораблі «Союз Т-7» та орбітальній станції «Салют-7».

У 1989 р. закінчив Військову академію Генерального штабу ПС СРСР імені К. Є. Ворошилова. Генерал-майор авіації (1990).

**Пам'ятник космонавту у місті Олександрія,
встановлений на площі Попова**

Леонід Попов одружений, має сина та доньку. Зараз мешкає у місті Москва.

Леоніду Івановичу Попову у його рідному місті Олександрія було встановлено пам'ятник на площі, названій у його честь.

НАГОРОДИ ТА ЗВАННЯ: Двічі Герой Радянського Союзу (1980, 1981);

Три ордена Леніна (1980, 1981, 1982);

Герой Угорської Народної Республіки (1980);

Герой Праці Соціалістичної Республіки В'єтнам (1980);

Герой Республіки Куба (1980);

Герой Соціалістичної Республіки Румунія (1981);

Заслужений майстер спорту СРСР;

Льотчик-космонавт СРСР;

Державна премія України (1982);

Почесний громадянин м. Олександрія.

Також нагороджений десятьма ювілейними медалями.

ПОПОВИЧ ТИБЕРІЙ ЛАДИСЛАВОВИЧ

(20 вересня 1930 — 10 лютого січень 2008 рр.)

Український, радянський футболіст.

Майстер спорту. Заслужений тренер України.

Тренер угорського походження, який грав на позиції захисника.

У дитинстві займався у футбольній школі міста Мукачево. Першим тренером був Карл Сабо.

Почав грати у команді «Більшовик», у складі команди прикордонників взяв участь у любительському турнірі у Москві. Гра Поповича змусила «біло-блакитних» придбати цього футболіста через рік.

Зігравши кілька неофіційних матчів у московській команді, через рік Попович пішов грати в київське «Динамо», з яким він виграв Кубок СРСР 1954 р.

У 1959 р. покинув стан київської команди та відправився догравати у клубі «Колгоспник» із Рівне, а заодно став граючим тренером.

У 1954–1957 рр. зіграв декілька ігор у другій збірній СРСР, а у 1956–1959 рр. виступав у збірній Української РСР.

Завершивши кар'єру гравця, увійшов в штаб рівненського «Колгоспника».

ДОСЯГНЕННЯ:

Віце-чемпіон СРСР: 1952;

Володар Кубка СРСР: 1954.

ПОРКУЯН ВАЛЕРІЙ СЕМЕНОВИЧ

(народився 4 жовтня 1944 р.)

Заслужений майстер спорту України, майстер спорту міжнародного класу, відомий футболіст, пізніше - футбольний тренер.

Валерій Поркуян народився у Кіровограді, у робітничій родині. У сім'ї виховувався разом з двома братами. Грати у футбол почав у 1957 р. у дворовій команді. Потім навчався у ДЮСШ «Зірка». У рідному місті виступав за команди «Динамо» Кіровоград (1962 р.), «Зірка» Кіровоград (1963-1964 рр.).

У 1965 р. юнак перейшов у «Чорноморець» (Одеса) з перспективою грати у вищій лізі. У тому самому році тренери олімпійської збірної Качалін і Горянський стали залучати його до ігор збірної.

На початку 1966 р. Валерій Поркуян змушений був перейти у Динамо (Київ), хоча йти з «Чорноморця» не хотів. У Києві спочатку все складалося добре – у першому матчі проти «Зеніту» забив гол.

До моменту початку чемпіонату світу в Англії Поркуян був у числі провідних нападників країни. На чемпіонаті забив 4 м'ячі. Там, на Туманному Альбїоні, й засяяла зірка 21-річного нападника. Українець став найкращим бомбардиром радянської команди, допомігши їй вперше і, так сталося, востаннє стати призером чемпіонату світу. То був, безперечно, найвищий злет Поркуяна, хоча перемоги супроводжували його й у внутрішніх турнірах, а згодом він вдруге взяв участь у світовому футбольному форумі. Багато команд хотіли бачити у своєму складі небезпечного форварда. Неодноразово кликали Валерія до Москви, заманюючи матеріальними статками та спортивними перспективами. Проте, зізнається Поркуян, він навіть думки не

припускав, що може залишити Україну, тож зостався вірним українським клубам упродовж усієї футбольної кар'єри.

В.С. Поркуян з командою на тренуванні

У 1975 р. тренер Сергій Шапошников запропонував Валерію Семеновичу зайнятися тренерською роботою, взяти у роботу команду з Керчі, що грала серед колективів фізкультури. З командою Поркуян провів передсезонний збір, потім частину сезону. Потім працював з юнаками одеського СКА, у 1982 р. був тренером-селекціонером у «Чорноморці».

Через деякий час виступав в іграх ветеранських команд. В одній з ігор до нього підійшов голова колгоспу «Благе» (Одеська область) і запропонував зайнятися тренерською роботою в колгоспі. Поркуян погодився і відпрацював на цьому місці 10 років.

Відповідальний момент

У 90-ті рр. на запрошення Леоніда Буряка став його помічником в «Чорноморці».

З 2002 р. - делегат ФФУ на матчах чемпіонату України.

ДОСЯГНЕННЯ: У 1966 р. - бронзовий призер чемпіонату світу в Англії;

кращий бомбардир збірної СРСР (в 3 іграх забив 4 голи);

У 1966 р., 1967 р., 1968 р. - чемпіон СРСР з футболу;

У 1970 р. - учасник чемпіонату світу в Мексиці;

У 1965-1971 рр., 1973-1975 рр. - Вища ліга Чемпіонатів СРСР, 208 матчів, забив 43 голи;

У 1966 р. - володар Кубка СРСР 1966 р.

ТРЕНЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: З 1977 р. тренував декілька команд в українській зоні другої ліги чемпіонату СРСР.

Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2004 р).

У 2004 р. згідно з указом міського голови міста Одеси В. С. Поркуяну був вручений Почесний знак «За заслуги перед Одесою».

У 2004 р. Поркуяну Валерію Семеновичу було вручено орден княгині Ольги «За заслуги перед Вітчизною».

ПОСТРЕХІН СЕРГІЙ АЛЬБЕРТОВИЧ (народився 1 листопада 1957 р.)

Чемпіон та срібний призер XXII Олімпійських ігор у Москві (1980 р.), чемпіон та бронзовий призер чемпіонатів світу, чемпіон Європи, багаторазовий чемпіон СРСР на одиночці і двійці, заслужений майстер спорту з веслування на байдарках і каное.

Народився у Херсоні. Навчаючись у Херсонській середній школі № 34, у 12-річному віці почав займатися веслуванням.

Перший тренер - О. Колибельников. У 1979 р. на чемпіонаті світу з веслування на байдарках та каное у західнонімецькому місті Дайсбурзі Сергій Пострехін виборов золоту медаль на одиночці на дистанції 500 м, ставши одним з творців «херсонського дива» — єдиного випадку, коли всі медалі для збірної команди завоювали представники однієї області.

Золоту олімпійську медаль та звання олімпійського чемпіона Сергій Пострехін здобув у 1980 р. на Олімпійських іграх у Москві на каное-одиночці (дистанція 500 м), виступаючи у складі збірної СРСР.

На дистанції 1000 метрів він фінішував другим і здобув срібну медаль.

С. Пострехін був старшим тренером з каное Об'єднаної команди на Олімпійських іграх 1992 р. На тренерській роботі виховав двох олімпійських чемпіонів.

Закінчив Херсонський державний технологічний інститут. Служив в УМВС України у Херсонській області, займався організацією і навчанням особового складу у відділенні професійної підготовки зі стрільби і бойового самбо.

На початку 90-х почав свій шлях у бізнесі. Реалізував низку успішних проектів: створення мережі продуктових магазинів, відкриття млинового комплексу, залучення інвестицій в будівництво автобану Київ - Одеса.

Як антикризовий менеджер, вивів з банкрутства міську друкарню.

З 1999 р. був керівником інвестиційних програм «Західінкомбанка». Зараз очолює Херсонське відділення Національного Олімпійського комітету України.

Нагороджений орденами «Дружби народів», «За заслуги» II ступеня, «Знак Пошани».

Одружений, має двох синів. Мешкає у Херсоні.

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ:

У 1976-1980 рр., 1982 р., 1984 р. - чемпіон СРСР на одиночці і двійці.

У 1982 р. - бронзовий призер чемпіонату світу.

ПОЯРКОВ ЮРІЙ МИХАЙЛОВИЧ
(народився 10 лютого 1937 р.)

Український волейболіст, дворазовий олімпійський чемпіон.

Першу золоту олімпійську медаль здобув на Олімпіаді у Токіо у складі збірної СРСР. Через чотири роки у Мехико став дворазовим олімпійським чемпіоном. На мюнхенській Олімпіаді здобув бронзу.

Народився 10 лютого 1937 р. у м. Харкові. У 1963 р. закінчив Харківський державний педагогічний інститут ім. Г. С. Сковороди. У 22 роки дебютував у складі збірної команди СРСР з волейболу. Заслужений майстер спорту СРСР (1968 р.).

Чемпіон XVIII Олімпійських ігор у складі збірної команди СРСР з волейболу (1964, Токіо).

Чемпіон XIX Олімпійських ігор у складі збірної команди СРСР з волейболу (1968, Мехіко).

Бронзовий призер XX Олімпійських ігор у складі збірної команди СРСР з волейболу (1972, Мюнхен).

Чемпіон світу у складі збірної команди СРСР з волейболу: 1960 (Бразилія), 1962 (Москва).

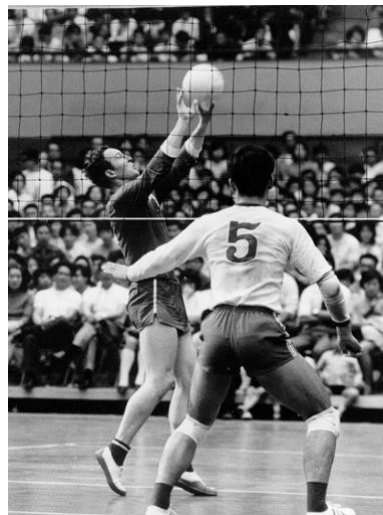
Бронзовий призер Чемпіонату світу 1966 (Чехословачина).

Чемпіон Європи у складі збірної команди СРСР з волейболу: 1963 (Румунія), 1967 (Туреччина).

Бронзовий призер Чемпіонату Європи 1971 (Італія).

Чемпіон Кубка світу у складі збірної команди СРСР з волейболу: 1965 (Польща), бронзовий призер 1969 (ГДР).

Чемпіон СРСР з волейболу у складі команди «Буревісник» - 1959 р. (Москва).

Людина-катапульта, занесений у Книгу рекордів Гіннеса як волейболіст, який завював 3 олімпійські нагороди.

Професор, завідувач кафедри спортивних ігор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, член виконкому федерації волейболу України, президент тенісного клубу «Унікорт».

Легендарний харків'янин по праву займає особливе місце в історії світового волейболу. Залишаючись вірним харківському «Буревісникові», «людина-катапульта» стала самим титулованим волейболістом планети. Ім'я прославленого спортсмена занесене до Книги рекордів Гіннесу.

За значний особистий внесок у розвиток фізичної культури і спорту в Україні, досягнення найвищих спортивних результатів на Олімпійських іграх, підготовку спортсменів високого класу та педагогічних працівників, багаторічну сумлінну працю нагороджений орденом «За заслуги» III (2002) та II (2007) ступенів.

Вираз «людина-легенда» стосовно Юрія Михайловича в жодному разі не буде перебільшенням: дворазовий олімпійський

чемпіон, чемпіон світу і Європи, бронзовий призер Олімпійських ігор 1972 р., володар Кубка світу 1965 р., бронзовий призер світової першості 1966 р. Удостоєний почесного звання «Заслужений майстер спорту СРСР».

ПРЕСС ІРИНА НАТАНІВНА
(10 березня 1939 - 21 лютого 2004 рр.)

Заслужений майстер спорту СРСР, Заслужений працівник фізичної культури Росії, дворазова Олімпійська чемпіонка, багатократна рекордсменка світу, чемпіонка Європи і сподівалися СРСР, кандидат педагогічних наук, полковник внутрішньої служби.

Народилася 10 березня 1939 р. у Харкові. Батько - Пресс Натан Ісаєвич, 1941 р. пішов на фронт, у 1942 р. загинув під Ленінградом. Мати - Пресс Лідія Володимирівна.

«Шістдесятники»... Цей термін означає багато. Кардинальні зміни у суспільстві, нова атмосфера життя, нові ідеали, кумири. Хрущов, Гагарін, Плісецька, Юрій Власов, Лариса Латиніна, Валерій Брумель, Ірина і Тамара Пресс. Ці імена - політика № 1, першого космонавта, видатної балерини, великих атлетів, кожен із яких став найсильнішим, найшвидшим, найспритнішим у світі.

Популярність Ірини Пресс у 1960-і роки була безмежна, а слава - повсюдна. Це потрясло повітря. Майже щодня протягом доброго десятка років звучала це прізвище у репортажах на радіо, не покидало газетних шпальт та часописів. Та й телебачення із задоволенням транслювало внутрішньосоюзні та

впливові міжнародні змагання. Ірина і її сестра Тамара Пресс, по суті, не програвали їх з 1958 р.

Дякуючи їх участі і перемогам, стадіони збирали багатотисячні армії уболівальників. Подивитися на дворазову олімпійську чемпіонку, яка біла світові рекорди чи повторювала на кожному змаганні, ходили, мов у театр на прем'єри примадонн.

Сестри Пресс

Починала свій шлях до зоряних вершин Ірина у спекотному Самарканді, куди сім'я Пресс перебралася під час війни із рідного Харкова, захопленого фашистами. Тоді багато евакуйовані потягнулись у «хлібні» міста Середньої Азії. Хліба сім'ї загинлого на фронті годувальника бракувало, а мама з малолітніми дочками на руках заробити багато не могла. Проте були й свої принади: спекотне сонце, дешеві фрукти, знамениті самаркандські дині. І стадіон поруч із будинком - хочеш, займайся цілий рік: як такої зими, у розумінні уродженців України, небуло.

Старша сестра Тамара спортом захопилася трохи раніше. Ірина пішла її, слідами. Її тренер Костянтин Йосипович Капустянський намагався знайти для неї власну стежинку, визначивши на бігову доріжку.

У 16 років Ірина вперше взяла участь і у Всесоюзній спартакіаді учнів, виконала другий дорослий розряд з бігу на 400 метрів, а ще через рік, у 1956 р., спробувала свою «коронку» у майбутньому п'ятиборстві і домоглася права разом із Тамарою виступити у I Спартакіаді народів СРСР.

У 1957 р. Ірина, знов-таки за прикладом старшої сестри, переїхала до Ленінграда, де вступила до Інституту інженерів залізничного транспорту, стала тренуватися у знаменитій школі

Віктора Ілліча Алексєєва. І відразу прославила свій ВУЗ: перемогла на черговій Всесоюзній юнацькій спартакіаді у багатоборстві й у штовханні ядра.

Популярність Ірини Пресс у 1960 р. була безмежною.

Наступні два роки принесли нові радості: Ірина стала майстром спорту, спочатку у бар'єрному бігу, що був у п'ятиборстві. Символічно, перший свій світовий рекорд Ірина Пресс встановила на Всесоюзних змаганнях «Динамо» наприкінці сезону 1959-1960 рр., набравши 4880 очок. Саме у цьому спорттоваристві ще «юним динамівцем» вона починала заняття легкою атлетикою і дотримувалася йому все наступне життя. З того часу, до 1966 р. включно, жоден протокол найбільших змагань без прізвища Пресс у верхній рядку не обходився. Прізвище Пресс перетворилося на синонім слова «перемога».

У 1960 р., поліпшивши своє досягнення ще тричі, Ірина Пресс виграє олімпійське золото у Римі з бігу на 80 метрів із бар'єрами. (Змагання з пятиборства, яке повністю складалося з олімпійських видів, тоді ще проводилося). Кілька місяців вона першою на планеті підкорила п'ятитисячну вершину, довівши у цій дисципліні рахунок набраних очок до 5137.

За минулі п'ять років після дебюту у великому спорті Ірина Пресс домоглася видатних результатів: вона була вже десятиразовою чемпіонкою країни, стільки ж ставала рекордсменкою світу. Однак у 1962 р., виступаючи на чемпіонаті Європи, отримала тяжку травму. На цілий рік вибула з активного заняття спортом - травма не дозволяла їй

тренуватися. Ірині дехто радив: «Ти вже своє взяла - Олімпіаду у Римі виграла. Тепер подумай про навчання - вступ до аспірантури. А спорт буде лише відривати тебе від науки». Ірина наполовину прислухалася - вступила до аспірантури Московського інституту інженерів залізничного транспорту, й переїхала до Москви. Проте зі спортом розлучатися і не думала. Продовживши заочні тренування у Ленінграді з В.І. Алексєєвим, вона готувалася до майбутнім олімпійських стартів.

Це був копіткий, старанно продуманий процес відновлення спортивної форми. Її тренер В.І. Алексєєв розробив для неї низку спеціальних вправ, встановив певну послідовність занять, їх ритм. Усе це мало вилікувати пошкоджену ногу. Був закладений той мінімум спортивної форми, який швидко до ладу не повернеш. А завдання було поставлене досить складне: не лише підійти до старого світовому рекорду у п'ятиборстві, а й перевершити його.

Головний козир Ірини у п'ятиборстві - біг на 80 метрів із бар'єрами. Впевнено вона відчувала й у «гладкому бігу», у стрибках, у штовханні ядра, результати були високими. Коли у 1961 р. вона встановила світові рекорди у п'ятиборстві (5137 очок), її ядро пролетіло 15 метрів 26 сантиметрів.

Коли після довгої перерви Ірина знову збиралася вийти на спортивні доріжки, В.І. Алексєєв вирішив змінити її стиль у штовханні ядра. За розрахунками, саме цілеспрямована робота у секторі для штовхання ядра мала допомогти їм встановити новий рекорд у п'ятиборстві. А сама спортсменка розраховувала перевершити у штовханні ядра 17-метрову відмітку.

Вони працювали, розраховуючи кожен рух. Алексєєв безперервно винаходив вправи. Ірина тренувалася з самозабуттям, захопленням.

Десь був ризик - вони першими осягали світ незвіданих у п'ятиборстві навантажень. Тим часом ядро падало все далі і далі...

За час підготовки до Олімпіади у Токіо Ірина Пресс тричі повторила особистий світової рекорд у бігу (10,5 секунди), виконала нормативи, які дали право виступати за збірну СРСР, ставала переможцем і призером першості країни на гладких спринтерських дистанціях. На олімпійську медаль могла претендувати і у штовханні ядра: її результат уже досягнув 17 метрів 21 сантиметр і був п'ятим у світі та відставав від вищого досягнення сестри всього на метр.

У кожному виді п'ятиборства вона підтверджувала славу «майстра на всі руки» - її показники далеко не всі могли перевершити і з вузьких спеціалістів.

На Олімпіаді у Токіо В. І. Алексєєв все-таки побоювався за ногу Ірини – давала взнаки себе її травма... Але вона мчала до перемоги як на крилах і встановила світові рекорди! Зазвичай, на Олімпіадах рідко встановлюють світові рекорди у такому виснажливому змаганні, як багатоборстві. Але Ірину уже ніхто не міг зупинити. Ні сильні суперниці, ні травма...

Навіть Віктор Ілліч гадки не мав, із якою хворою спиною виступала протягом двох днів Ірина Пресс. За тиждень до старту на тренуванні у Кіото вона защемила м'яз і майже не могла розігнутися. Виручила її масажистка збірної Євдокія Матвіївна Степанова. Вона - чарівниця масажу - багато зробила для успішного виступу Ірини.

У Токіо вона завоювала золоту медаль у своєму коронному п'ятиборстві. Вона при цьому посіла шосте місце серед спортсменок зі штовхання ядра, принісши в скарбничку збірної СРСР важливе очко. Новий світовий рекорд Ірини Пресс - 5246 очок - залишився «вічним». Пізніше жіноче багатоборство змінилося, перетворившись на семиборство.

Така сама історія й у бар'єрній дистанції, коли Ірина Пресс довела планку за світовий рекорд до 10,3 секунди, жіночу бар'єрну дистанцію збільшили до 100 метрів.

У 1967 р. Ірина Пресс вступила у аспірантуру ВНДІ фізичної культури та почала працювати у Центральному апараті Всесоюзного товариства «Динамо».

У 1972 р. вона захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. У своєму рідному спорттоваристві, яке об'єднувало Прикордонні і Внутрішні війська, органи внутрішніх справ України та держбезпеки, Ірина Натанівна очолювала послідовно відповідальні ділянки.

Керувала відділом, пізніше стала головою Російського ради, заступник голови Центральної ради «Динамо». Її атестували офіцером, і після 20 років бездоганної служби вона була удостоєна звання полковника внутрішньої служби.

Усі роки її щоденне життя було присвячене праці з кадрами, вихованню майбутніх чемпіонів. І це у той час, коли «Динамо», було самим представницьким джерелом комплектування олімпійської команди і національних збірних у багатьох видах спорту. Своїх вихованців Ірина Натанівна

постійно намагалася тримати у полі зору, найперспективнішим допомагала рухатися до вершин майстерності і перемог.

Це Олексій Малюков, Юрій Подлипняк. Працювали з нею і олімпійські чемпіони: борець Микола Балбошин, гімнасти Михаїл Воронін, Валерій Карасьов, стрілок Григорій Косих і багато інших відомих в Україні і спортивному світі людей.

Після виходу у відставку Ірину Пресс запросили до Держкомітету із фізичної культури, спорту і туризму на посаду глави департаменту, де працювала до листопада 2000 р.

Заслужений майстер спорту СРСР І.Н. Пресс - дворазова чемпіонка Олімпійських ігор (1960 р., 1964 р.);

неодноразова рекордсменка світу та Європи (7 разів у 1959-1965 рр.);

багатократна чемпіонка СРСР (13 разів у 1959-1967 рр.) в бігу і легкоатлетичному п'ятиборстві.

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ:

двома орденами «Знак Пошани (1961 р., 1965 р.);

орденом Дружби (1997 р.),

медалями. 4 листопада 2001 р.

Присвоєно почесне звання «Заслужений працівник фізичної культури Росії».

ПРЕСС ТАМАРА НАТАНІВНА (народилася 10 травня 1937 р.)

Радянська легкоатлетка, яка спеціалізувалася на штовханні ядра й метанні диска, олімпійська чемпіонка, рекордсменка світу.

Батько сестер Пресс загинув на війні. Вони виховувалися в евакуації у Самарканді, потім навчалися у Ленінградському

університеті. За власним зізнанням, Тамара з дитинства була моторною дитиною: «бігала швидше від усіх хлопчаків з її подвір'я, стрибала через різноманітні перешкоди, словом, завжди рухалась». Першим тренером, який «відкрив» спортсменку ще у дитинстві, був Володимир Пантелеймонович Безсекерних.

Потім вона тренувалася у Заслуженого майстра спорту СРСР, першого у Радянському Союзі Заслуженого тренера з легкої атлетики Віктора Ілліча Алексєєва у добровільному спортивному товаристві «Трудові резерви». Вона та її молодша сестра Ірина Пресс, бігунка і п'ятиборка, відомі як «Сестри Пресс», виграли практично все, що можна було у легкій атлетиці, за винятком бігу на довгі дистанції.

На римській Олімпіаді у 1960 р. Тамара здобула золоту медаль у штовханні ядра і срібло у метанні диска. На токійській Олімпіаді вона перемогла в обох змаганнях. У штовханні ядра і у метанні диска Тамара Пресс встановила шість світових рекордів. Тамара також успішно виступала на чемпіонатах Європи. У 1958 р. у Стокгольмі вона була третьою у штовханні ядра, а у 1962 р. у Белграді стала європейською чемпіокою у штовханні ядра й метанні диска.

Наприкінці 60-х рр. у спортивних лікарів з'явилися підозра, що сестри Пресс гермафродити, інші думали, що сестрам вводять чоловічі гормони. Західні засоби масової інформації відкрито називали їх «братами Пресс». Спортсменки збиралися взяти участь у Олімпіаді-1968 р. у Мехіко.

Однак після введення тесту на статеву приналежність (вперше його ввели у 1966 р. на чемпіонаті Європи з легкої атлетики у Будапешті, а з 1968 р. перевірка на статеву належність при проведенні Олімпіад стали обов'язковими), обидві сестри Пресс одразу припинили виступати на будь-яких міжнародних змаганнях. Разом з сестрами Пресс закінчили спортивну кар'єру багато інших радянських спортсменок.

За офіційною версією керівництва радянської збірної, у Тамари та Ірини Пресс «загострилися болі в спині, які не дозволили далі займатися спортом». «Тому що дідусь захворів» - глузували західні ЗМІ.

Підозри щодо статевої належності сестер з'явилися у Міжнародного олімпійського комітету ще у 1964 р., і несподівана відмова спортсменок від участі у змаганнях у Мехіко стала підтвердженням цих підозр. Західна спортивна преса сприйняла цей факт як зізнання з боку Радянського Союзу. Російські газети

донині заперечують це звинувачення. Сама спортсменка заявила, що її змусило піти «відчуття міри».

Після того, як Радянський Союз припинив виставляти їх на міжнародних змаганнях, обидві сестри Пресс розпочали інші кар'єри. Тамара стала адміністратором-функціонером російського спорту.

Тамара закінчила Вищу партійну школу при ЦК КПРС і одержала напрям у ВЦРПС, де тривалий час працювала заступницею завідувача відділом фізкультури та спорту. Потім багато років працювала на керівних посадах у ЦК радянських профспілок. У 1986 р. стала віце-президентом профспілкового товариства «Росія». Сьогодні вона займає почесну посаду в управлінні російським спортом, як і Ірина до своєї смерті у 2004 р., працювавши у Російській Раді добровільного фізкультурно-спортивного товариства «Динамо».

ПРИВАЛОВ ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ
(12 березня 1902 — 26 січня 1974 рр.)

Український радянський футболіст. Лівий півзахисник харківського «Динамо». Заслужений майстер спорту СРСР — 1934 р.

Грати у футбол почав 1916 р. у харківській команді «Вікторія».

У складі збірної Харкова став чемпіоном СРСР 1924 р., капітан збірної України, виступав за збірну СРСР у перших іграх.

2-й призер чемпіонату і Всесоюзної Спартакіади 1928 р.; 3-й призер 1935 р. У числі перших представників футболу удостоєний звання заслуженого майстра спорту СРСР; суддя всесоюзної категорії.

Грав у харківських командах: «Штурм», 1920–1923 рр., «КФК» — 1924 р., «Рабіс» — 1925–1927 рр., «Динамо» — 1928–1937 рр., «Спартак», 1938-1939 рр.

У збірній Харкова — у 1920–1935 рр., України — 1928–1935 рр.

У 1924 р. був учасником першого матчу збірної СРСР. Учасник чемпіонатів СРСР 1931 та 1932 рр. — 10 матчів, 1 гол.

У чемпіонаті України — 1922, 1923, 1924, 1927, 1928, 1932, 1934 рр.

У 1926, 1927 та 1930 рр. зі збіркою СРСР їздив до Австрії, Латвії, Німеччини та Норвегії.

Капітан збірної України у 1930–1935 рр. У Москві грав у матчі із збіркою Туреччини 1933 р., на воротах стояв Антон Ідзковський, грали Сергій Копійко і «москвич» Станіслав Леута.

У 1933 р. у «списку 33-х» був футболістом № 1. У складі збірної СРСР провів 2 офіційні та 5 товариських матчів. У сезоні 1940–1941 рр. як суддя провів 5 матчів. З 1978 р. приз пам'яті Привалова розігрують команди Харківської області.

ПРОЗУМЕНЩИКОВА ГАЛИНА МИКОЛАЇВНА

(народилася 26 листопада 1948 р.)

Українська радянська спортсменка, олімпійська чемпіонка з плавання (першою з українських радянських спортсменів завоювала олімпійське золото у цьому виді спорту); чемпіонка Європи 1966 р., 1970 р; рекордсменка світу 1964—1967 рр.

Дитинство майбутньої знаменитої плавчині минуло у Севастополі. Уже з одинадцяти років дівчинка почала

систематично займатися плаванням. За п'ять років стала заслуженим майстром спорту з плавання (1964). Золоту олімпійську нагороду здобула на токійській Олімпіаді з плавання на дистанції 200 метрів брасом. Упродовж своєї спортивної кар'єри виграла дві срібні та одну бронзову олімпійські медалі, крім цього, чотири рази встановлювала світовий рекорд з плавання на дистанції 200 метрів та один раз на дистанції 100 метрів брасом. У 1973 р. після участі у московській універсіаді пішла з великого спорту.

У 1969 р. Прозуменщикова Галина Миколаївна вступила на факультет журналістики Московського держуніверситету. Закінчила його у 1976 р. і працювала як спортивний журналіст.

Згодом за пропозицією Держкомспорту СРСР впродовж декількох років (1976—1980 рр.) займалася адміністративною діяльністю, пізніше була тренером-методистом.

Нагороди: Трудового Червоного Прапора (1972), Дружби народів (1993), двома медалями «За трудовое отличие».

Проживає у Москві.

ПРОКОПЕНКО ГЕОРГІЙ ЯКОВИЧ (народився 21 лютого 1937 р.)

Уславлений львівський олімпієць, винахідник сучасного виду техніки плавання брасом із «пізнім» вдихом. Заслужений майстер спорту СРСР.

П'ятикратний чемпіон та багаторазовий рекордсмен СРСР.

Виступав 13 років у складі збірної СРСР. Чотириразовий рекордсмен світу (1964 р.) у плаванні брасом на 100 м (2 рази), на 220 ярдів і у комбінованій естафеті (брасом) 4 x 110 ярдів.

Срібний призер Токійської олімпіади (1964). Одинадцятикратний рекордсмен Європи (1962-1964 рр.) у плаванні на 100, 200 м брасом і у комбінованій естафеті 4 x 100м (брасом). Чемпіон Європи у плаванні на 200 м брасом (1962 р.) і дворазовий (на 100 і 200 м брасом) переможець чемпіонату Європи 1966 р. Нагороджений медаллю «За трудову доблесть». Одружений. Найбільше захоплення — водний туризм.

Народився у м. Кобеляки Полтавської області. Після війни у 1946 р переїхав із сім'єю до Львова. З 1951 р почав займатися плаванням. Вчився спочатку у технікумі зв'язку, а у 1959 р. закінчив Львівський державний університет фізичної культури.

У 1958 р. переміг у Баку на 200 метрів. У 1960 р. вперше став чемпіоном країни, що дало право поїхати на Олімпійські ігри до Риму, де він опинився на десятому місці. У 1964 р. він двічі покращував світове досягнення на 100 метрів брасом, відібравши його у знаменитого американського плавця Честера Ястремський, рекорд якого на цій дистанції тримався з 1961 р.

Найголовніша медаль (олімпійська) дісталася йому майже у 28 років. У 1966 р. на чемпіонаті Європи у голландському Утрехті він здобув дві золоті медалі чемпіона, підтверджуючи свою репутацію кращого брасиста континенту.

У 1971 р. закінчив виступи у великому спорті, маючи понад 33 роки. Три роки працював у «Динамо» директором школи плавання. Працював тренером, викладачем в інституті фізкультури, а потім понад 30 років на кафедрі фізвиховання Національного університету ім. Івана Франка. У 50 років взяв участь у першості серед вузів Львівської області - виграв дві дистанції.

ПРОРОЧЕНКО ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА
(народилася 15 березня 1952 р.)

**Олімпійські чемпіонки 1980 р. в естафеті 4×400 м, зліва на право:
Пророченко, Гойщик, Зюськова та Назарова**

Радянська українська легкоатлетка, олімпійська чемпіонка. Пророченко спеціалізувалася здебільшого у бігу на 400 метрів. Вона тренувалася у добровільному спортивному товаристві «Колос» у Запоріжжі.

Свою першу олімпійську нагороду, бронзову, Тетяна Пророченко здобула на монреальській Олімпіаді у складі команди Радянського Союзу в естафеті 4 x 100 метрів. Її подругами були Людмила Жаркова-Маслакова, Віра Анісімовата Наталія Бочина.

На московській олімпіаді вона виступала у складі естафетної команди на дистанції 4 x 400 метрів, і виграла золоту медаль разом з Тамарою Гойчик, Ніною Зуськовою та Іриною Назаровою.

**ПРОТАСОВ ОЛÉG ВАЛÉРІЙОВИЧ
(народився 4 лютого 1964 р.)**

Радянський і український футболіст та тренер. Заслужений майстер спорту СРСР.

За збірну Радянського Союзу провів 68 ігор, забив 29 м'ячів. Другий найкращий бомбардир у історії команди СРСР після Олега Блохіна. Володар «Срібного бутса» 1985 р. Найкращий футболіст СРСР 1987 р. Віце-чемпіон Європи 1988 р.

Народився 4 лютого 1964 р. Вихованець футбольної школи «Дніпро-75». Перші тренери — Борис Дановський та Ігор Вітрогонов. Ще у 1978 р. відомий тренер Гаврило Качалін після гри юнацьких команд «Дніпра» та московського «Динамо»

відзначив дії швидкого нападника Олега Протасова та талановитого Геннадія Литовченка у складі «дніпрян».

У своєму першому сезоні (1982 р.) 18-річний нападник зіграв 4 гри та забив 1 гол. У 1983 р. Протасов став уже гравцем основного складу і забив 7 голів у 22 матчах, а «Дніпро» вперше у історії стало чемпіоном СРСР. Тоді у лінії нападу партнерами Протасова були Олег Таран та Володимир Лютий.

Наступного року він провів у першості 17 м'ячів та дебютував у головній збірній країни (28 березня 1984 р., ФРН — СРСР — 2:1).

У 1985 р. став особливим у кар'єрі Олега Протасова — форвард забив 35 голів (у проведених 33 іграх) у чемпіонаті СРСР і побив рекорд «спартаківця» Микити Симоняна (34 голи), який тримався від 1950 р.

Олег Протасов зі срібним бутсом

За таку результативність нападник отримав «Срібний бутс» «France Football» (переміг голландець Марко ван Бастен — 37 м'ячів). Коли, радянський футболіст зайняв 7-е місце серед найкращих гравців Європи.

Дніпропетровець був у складі збірної СРСР на чемпіонаті світу у Мексиці 1986 р. Але головною ударною силою «сборної» були Беланов та Заваров, тому Олег провів на турнірі тільки одну гру — проти Канади. У 1987 р. «Дніпро» під керівництвом Євгена Мефодійовича Кучеревського зайняв 2-ге місце у чемпіонаті СРСР, а найкращий голеадор клубу забив 18 голів. Перед початком сезону 1988 р. лідери команди Литовченко та Протасов перейшли до «Динамо» (Київ), яке тренував Валерій Лобановський — наставник збірної Радянського Союзу.

У середині 80-х рр. динамівці були фундаментом головної команди країни, а перехід ще 2 гравців збірної у лави «Динамо» допомогло зміцнити колектив. Попри не надто високу результативність того року (11 голів), головним успіхом було «срібло» на чемпіонаті Європи 1988 р. Там Олег вже був незамінним гравцем «основи» і, забивши 2 м'ячі, поділив титул другого найкращого бомбардира турніру. Найкращим став голландський нападник Марко ван Бастен, який запам'ятався феноменальним голом у ворота Ріната Дасаєва у фіналі.

У самому кінці 1980 рр., після початку «перестройки» чимало радянських футболістів (Блохін, Дасаєв, Заваров та ін.) вирушало грати за кордон.

Олег Протасов разом з Геннадієм Литовченком та Юрієм Савичевим поїхали у Грецію — у «Олімпіакос». Їх запросив новопризначений наставник команди Олег Блохін. Дніпропетровець грав на пристойному рівні, але після розвалу СРСР нападника зовсім не викликали до збірної України, з інших республік (наприклад, Росії) пропозицій теж не було тому й зіграв він за «синьо-жовтих» тільки 1 гру (7 вересня 1994 р. проти Литви).

Потім нападник 2 сезони — 1994 і 1995 рр. провів у Японії, граючи за команду «Гамба» Осака. Разом з ним у той час за клуб виступали такі колишні футболісти збірної СРСР як Ахрік Цвейба та Сергій Алейніков. Повернувшись до вже знайомої Греції Протасов виступав у менших командах — «Верії» та «Проодефтікі».

Забивши за ці колективи ще сумарні 16 голів, Олег Протасов зумів потрапити до списку 100 найкращих бомбардирів чемпіонату Греції за підсумками усього ХХ сторіччя.

На початку 2003 р. очолив «Олімпіакос» і виграв з клубом чемпіонат Греції.

Але наступного сезону команда невпевнено виступала у Лізі чемпіонів й після поразки «Олімпіакоса» у внутрішній першості від «АЕКа» (0:1) Протасова звільнено у березні 2004 р. Після короткотривалої роботи у кіпрському «АЕЛі» українського тренера запросили до «Стяуа» (Бухарест). Румунська команда йшла на другому місці у чемпіонаті і вийшла до 1/16 Кубка УЄФА, але керівництво вирішило позбутися наставника. У грудні 2005 р. Олег Протасов підписав контракт з рідною командою «Дніпро» (Дніпропетровськ) (після того як посаду головного тренера залишив багаторічний керманіч Євген Кучеревський). Команда посіла 6-е місце у першості 2005-2006 рр. та 4-е у наступному сезоні.

У чемпіонаті 2007-2008 рр. «Дніпро» та «Металіст» (Харків) почали реально боротися за одне з перших двох місць у чемпіонаті, які до того кілька років поспіль ділили тільки «Динамо» та «Шахтар». Після таких успіхів Олега Протасова називали серед кандидатів на пост головного тренера збірної України після відставки Олега Блохіна у грудні 2007 р. У листопаді 2011 р. став головним тренером казахської «Астани», замінивши німецького фахівця Хольгера Фаха.

Перед 48-річним фахівцем стояло завдання виграти чемпіонат і отримати путівку в Лігу чемпіонів. Однак, невдалий старт (8 очок в 7 зіграних матчах, 9-е місце з 14 можливих) перервав роботу Протасова у Казахстані. Приводом для звільнення стала домашня поразка від аутсайдера казахстанської ліги «Окжетпеса» - 1:4, який здобув у Астані перші очки в турнірі.

УСПІХИ ЯК ГРАВЦЯ:

- Чемпіон СРСР: 1983 і 1990;
- Кубок СРСР 1990;
- Кубок Греції 1992;
- Фіналіст чемпіонату Європи 1988;
- найкращий футболіст СРСР: 1987;
- найкращий бомбардир чемпіонату СРСР: 1985, 1987 та 1990;
- у списку 33-х найкращих футболістів СРСР — 7 разів (4 рази — № 1);

- учасник чемпіонатів світу 1986 та 1990;
- Чемпіон Греції: 2003;
- Найкращий бомбардир в історії клубу «Дніпро» Дніпропетровськ — 108 голів у 170 іграх. Він же став найрезультативнішим за сезон — 40 голів у 1985 р. Середня результативність: 0,62 забитих голів за матч.
- Другий найкращий голеадор збірної Радянського Союзу в історії (поступається лише Олегові Блохіну) — 29 м'ячів, 68 ігор. Середня результативність: 0,43 забитих голів за матч.
- Другий у списку «Клубу імені Григорія Федотова» (ru:Клуб Григорія Федотова), який фіксує найкращих бомбардирів всіх часів у чемпіонатах СРСР та Росії (сумують усі м'ячі, забиті гравцем за свій клуб у чемпіонаті, Кубку країни та євротурнірах і голи за збірну).
- 8-е місце у списку найкращих бомбардирів радянської вищої ліги за всі роки — 125 голів, 218 матчів. Цього він досяг лише за 9 сезонів — 1982-1990 рр. Середня результативність: 0,57 забитих голів за матч.
- Входить у сотню найуспішніших голеадорів чемпіонату Греції у ХХ ст. — за команди «Олімпіакос», «Верія» та «Проодефтікі» Олег Протасов разом здобув 62 голи у 175 поєдинках. Середня результативність: 0,35 забитих голів за матч.
- Член Клубу бомбардирів Олега Блохіна — 275 голів. Протасов народився практично на тій самій вулиці (за кілька кварталів від іншого будинку), де 5 років до того з'явився на світ Анатолій Дем'яненко.

ПУЗАЧ АНАТОЛІЙ КИРИЛОВИЧ
(3 червня 1941 — 19 березня 2006 рр.)

Радянський та український футболіст і тренер. Заслужений майстер спорту. Заслужений тренер України. Увійшов до історії, як учасник першої заміни на чемпіонатах світу з футболу (1970р.).

Перші ігри проводив за команду заводу «Прогрес» у Бердичеві. Потім виступав за «Полісся» та львівський СКА. У 1964 р. став найкращим бомбардиром української зони класу «Б», забивши 35 голів із командних 59 львівського СКА. Цього самого року львів'яни дійшли до чвертьфіналу Кубка Радянського Союзу. Восени 1964 р. збірна найкращих гравців класу «Б» провела товариські матчі проти «Динамо» (Київ) (1:2, 2:2) і після тих ігор швидкого нападника з добрим ударом взяли до Києва.

Футбольна команда «Авангард» машинобудівного заводу «Прогрес», м. Бердичів, 1959

У першому ж чемпіонаті (1965 р.) нападник «Динамо» зумів отримати аж дві нагороди — срібну медаль за 2-ге місце у чемпіонаті СРСР та титул чемпіона у турнірі дублерів. За правилами гравець повинен був зіграти принаймні 50 % ігор, щоб отримати медаль, а Пузач зіграв рівно по половині матчів за «основу» та «дубль».

У кінці 60-х рр. Пузач став одним з ключових гравців команди у нападі. Він грав більше на правому боці атаки і прославився швидкими ривками, несподіваними ударами без підготовки. Партнери (в «динамівському» нападі тоді виступали, зокрема, Віталій Хмельницький, Олег Базилевич, Віктор Серебрянников, Анатолій Бишовець та Андрій Біба) цінували Анатолія Пузача за добре бачення поля та вміння віддати пас у

потрібний час. У першості 1968 р. Пузач став найкращим голеадором команди, забивши 11 голів. Наступного року нападник дебютував у «сбірній» у товариській грі з НДР у Ляйпцигу — 25 липня 1969 р. У цьому ж матчі він відзначився першим голом.

На чемпіонаті світу з футболу 1970 р. у Мексиці ФІФА вперше дозволила проводити заміни протягом гри. У другому таймі матчу вікриття Мексика — СРСР (31 травня 1970 р.) Анатолій Пузач замінив Віктора Серебрянникова й, таким чином, увійшов до історії, як учасник першої заміни на мундіалях.

Сезон 1973 р. став останнім у ігровій кар'єрі Пузача. Тоді у «Динамо» вже забивав новий лідер атак — Олег Блохін.

Другий зліва у верхньому ряду – Анатолій Пузач

У вересні 1973 р. до Києва з Дніпропетровська приїхав Валерій Васильович Лобановський — у новому чемпіонаті 1974 р. Пузач вже входив до тренерського штабу Лобановського. До осені 1990 р. Анатолій Пузач був асистентом, а після від'їзду Лобановського на Близький Схід очолив «Динамо» Київ.

Перший сезон під орудою Пузача для «біло-синіх» виявився провальним — чвертьфінал Кубка Кубків УЄФА поряд з п'ятим місцем в останньому розіграші Чемпіонату СРСР і лише 1/16 розіграшу Кубка СРСР.

Наступний сезон виявився своєрідним «дежавю» — вдалий виступ в Європі (чвертьфінал Кубка Європейських чемпіонів) і невдалий виступ в Україні (2 місце у чемпіонаті і лише 1/4 фіналу Кубка України). Після проваленого

єврокубкового сезону в наступному сезоні і невдалого старту в чемпіонаті, Анатолія Кириловича звільнили з посади.

Анатолій Пузач повернувся до футболу після приїзду Лобановського у 1997 р. — співпраця тривала до 2001 р., коли продовжувати роботу асистентові завадили серйозні проблеми зі здоров'ям.

Спільний марш уболівальників «Карпат» і «Динамо» у травні 2011. На банері — історичний синьо-білий ромб

Видатний футболіст і тренер помер після тривалої хвороби 19 березня 2006 р.

ЦІКАВІ ФАКТИ: Анатолій Пузач — автор першого гола радянських футболістів у Кубку європейських чемпіонів.

20 вересня 1967 р. у грі першого представника СРСР у цьому турнірі «Динамо» (Київ) з шотландським «Селтіком» (тодішнім володарем трофею) у Глазго він відкрив рахунок вже на 3 хв. матчу. Підсумок — 2:1 на користь «динамівців».

На чемпіонаті світу з футболу 1970 р. у Мексиці ФІФА вперше дозволила проводити заміни протягом гри. У другому таймі матчу вікриття Мексика — СРСР (31 травня 1970 р.) Анатолій Пузач замінив Віктора Серебрянникова й, таким чином, увійшов до історії, як учасник першої заміни на мундіалях.

Сезон 1973 р. став останнім у ігровій кар'єрі Пузача. Тоді у «Динамо» вже забивав новий лідер атак — Олег Блохін.

ТИТУЛИ ТА ДОСЯГНЕННЯ:

ЯК ГРАВЦЯ:

Чемпіон Радянського Союзу: 1966 р., 1967 р., 1968 р. і 1971 р.,

Кубок СРСР: 1966 р.,

Учасник чемпіонату світу: 1970 р.

ЯК ТРЕНЕРА: Чемпіон Радянського Союзу: 1990 р.,
Чемпіон України: 1993 р.

ПУНКІН ЯКІВ ГРИГОРОВИЧ
(8 грудня 1921 — 12 грудня 1994 рр.)

Радянський борець класичного стилю, олімпійський чемпіон. За походженням — єврей.

Народився у місті Запоріжжя, Україна. Ще у довоєнні роки встиг зарекомендувати себе перспективним борцем. З перших днів Великої Вітчизняної — на фронті. Пережив страхіття оточення, полону, фашистських концтаборів. А через сім років після Перемоги Яків Пункін став першопрохідцем запорізьких олімпійців на Іграх у фінському Гельсінкі й завоював титул чемпіона з греко-римської боротьби у напівлегкій вазі (62 кг). За цей спортивний подвиг він був удостоєний звання «Заслужений майстер спорту СРСР».

Тренувався у Запоріжжі у клубі «Металург».

РАХМАНОВ СУЛТАН(БАЙ) САБУРОВИЧ
(6 липня 1950 — 5 травня 2003 рр.)

Рахманов Султанбай Сабурович народився 6 липня 1950 р. у Турткулі (Узбецька РСР).

У 1966 р., закінчивши дев'ятий клас, Султан приїхав до старшого брата Рустама до Дніпропетровська.

Тут і визначилися поступив до технікуму фізкультури і спорту, пішов у професіонали.

За збірну команду СРСР він виступав дев'ять років, був її капітаном.

На XXII Олімпійських іграх 1980 р. Москві фаворитом у змаганнях важкоатлетів у другому важкій вазі був дворазовий олімпійський чемпіон Василь Алексєєв.

Однак Алексєєв не зміг зафіксувати початкову вагу. А переміг 30-річний Султан Рахманов, син українки й узбека, який представляв Дніпропетровськ.

Він підняв 195 кг у ривку, встановивши новий олімпійський рекорд, і 245 кг у поштовху. Його суперник Юрген Хойзер з НДР відстав на 3 0кг.

Переможець Кубка Балтики (1976, 1978),
Чемпіон Кубка Зірок Світу (Лас-Вегас — 1978) і важкоатлетів Світу (Токио — 1979).

Рахманов двічі ставав чемпіоном світу (1979, 1980).

У 1980 р. виграв золоту медаль чемпіонату Європи.

Триразовий чемпіон СРСР Султан Рахманов встановив 14 національних рекордів, у тому числі два світових і п'ять всесоюзних.

РАЦ ВАСИЛЬ (ЛАСЛО)
(народився 25 березня 1961 р.)

Український та радянський футболіст угорського походження, один з найкращих півзахисників «Динамо» (Київ) та збірної СРСР, Заслужений майстер спорту СРСР з футболу. Народився у селі Фанчиково у Закарпатті.

Вихованець футбольної школи у Виноградіві (з 1971 р.) і львівського спортінтернату (з 1976 р.). Виступав за «Карпати» Львів (1978–1980 рр.), «Локомотив» Вінниця (1980–1981 рр.), найкращі роки футболіста провів в «Динамо» Київ (1981–1989 рр., 1990 р., 1991 р.), грав за «Еспаньол» Барселона (1989 р), «Ференцварош» Будапешт (1991–1992 рр).

У сезоні 1996-1997 рр. працював другим тренером «Ференцвароша». Займався бізнесом в Угорщині. З вересня по грудень 2007 р. обіймав посаду асистента тренера в київському «Динамо».

Після відставки головного тренера київської «Оболони» Сергія Ковальця у листопаді 2011 р., став виконувачем обов'язків головного тренера команди. 26 листопада Рац покинув клуб.

ДОСЯГНЕННЯ: Чемпіон Радянського Союзу (4): 1981, 1985, 1986, 1990; Володар Кубка СРСР (4): 1982, 1985, 1987, 1990; Чемпіон Угорщини: 1992, 1993; Володар Кубка кубків: 1986; Віце-чемпіон Європи: 1988; Учасник чемпіонатів світу 1986 і 1990;

«Роки, проведені в «Динамо». Любимо й покепувати. Беланов відчайдушно боровся з лисиною — і поборов. Недавно жартував, що полисів через те, що мої довгі навіси були із сильною підкруткою, а він завдавав ударів головою». (Сміється). Загалом, веселі були часи за збірну СРСР провів 47 ігор (забив 4 голи), в чемпіонаті СРСР — 185 матчів, забив 24 м'ячі.

Василь Рац (справа) не встиг помішати Марко Ван Бастену забити знаменитий гол

Під час проведення фінальної частини європейського чемпіонату, залучався експертом на портал інформаційного агенства «Спорт України» для коментарів щодо проведених матчів за участю збірної України.

«— Ви нині мешкаєте у Будапешті, дещо відгородилися від українського бувшого футбольного сімейства з київського «Динамо? — Зовсім ні! Підтримую зв'язок з Ігорем Белановим, Сергієм Балтачою, Олександром Заваровим, Сергієм Ковальцем. Часто спілкуємося, згадуємо «Динамо». Як би хотілося повернути ті літа!

— Ви працювали у команді Валерія Лобановського.

Як ставитеся до розмов про так звану золоту клітку метра?
— Ми не почувалися, як у клітці, хоча контроль був ще той! Та, думаю, якби нам дали волю, то таких серйозних результатів «Динамо» б не досягло. Інше тоді було життя. Із 365 днів у році 340 ми проводили на базі або ж у відрядженнях. На щастя, дружина з розумінням ставилася до моєї відсутності. На метра ніхто не гнівався, адже Валерій Лобановський також був людиною сімейною, виховував доньку. Міг би залишити нас на базі, а сам поїхати додому. Але ж не чинив так.

— Яким ви запам'ятали Валерія Васильовича як тренера і людину?

— Жорстким, але справедливим. Якщо щось обіцяв, то обов'язково слова дотримував.

— Що футболісти просили у Метра - Валерія Лобановського? — Я отримав пропозицію від Костянтина Бєскова перейти у «Спартак». Лобановський про це довідався. Попросив залишитися в «Динамо». Пізніше пообіцяв посприяти в тому, щоб мені дали квартиру в Києві. І помешкання я дістав. Так само Васильович виконав й іншу свою обіцянку — я став власником машини. Отож, слів Лобановський на вітер не кидав.

— У 1989 р. ви полишили «Динамо» і перейшли в «Еспаньйол»... — У верхах тоді замовчували факт пропозиції від барселонського клубу, і лише коли мені зателефонував один іспанський журналіст, я довідався про це запрошення. Звісно, зрадів. Лобановський схвалив це, щоправда, попередив: спершу їду лише на три місяці, бо якщо «Еспаньйол» вилетить із Примери, я полишу Іспанію. Тож коли клуб понизився у класі, я повернувся у «Динамо». Лобановський хотів, щоби я готувався до чемпіонату світу 1990 р. саме у Києві. До речі, в той час я міг ще перейти в шотландський «Глазго рейнджерс».

— Після «другого пришествя» у київське «Динамо» ви перейшли у «Ференцварош».

Для вас, угорця за національністю, принципово було закінчити кар'єру саме на своїй Батьківщині в Угорщині?

— Я планував після завершення кар'єри там жити. Зрозуміло, вигідніше було переселитися туди ще під час активних виступів, що й зробив.

— Через проблеми зі здоров'ям ви закінчили кар'єру у 32 роки. — На рубежі 1990 — 1991 рр. ліву частину мого тіла паралізувало. Перед тим я вже майже домовився про перехід в Угорщину. Коли був у лікарні, замість мене перемовини вела дружина. Вона не казала угорцям про серйозність моєї хвороби,

бо я вперто планував продовжити виступи. Коли ж вона озвучила мої наміри лікарю «Динамо», він сказав: «Вгамуйте свого чоловіка. Жодного футболу. Якщо він уникне інвалідного візка, то це буде велика подія». Про цю розмову я довідався аж через три роки. Вперто боровся з недугою. І таки поборов! Якийсь час ще встиг пограти. Угорський медик дав дозвіл виступати з однією умовою: раз на місяць я мав проходити обстеження. Тренувався утричі більше, та ефект був незначний. Згодом переконався: глядачі чекають іншого Василя Раца. І з великим футболем довелося зав'язати. На щастя, страшна хвороба вже позаду і давно не дається взнаки. Нині я цілком здоровий, час до часу граю за ветеранів». **Олег ЗУБАРУК, «Галичина спортивна».**

РЕБРОВ СЕРГІЙ СТАНІСЛАВОВИЧ
(народився 3 червня 1974 р.)

Радянський і український футболіст, що грав на позиції нападника (ближче до закінчення кар'єри футболіста більше грав на позиції атакуючого півзахисника), та український футбольний тренер. Більшу частину кар'єри провів у київському «Динамо» (1992–2000 рр. і 2005–2008 рр.), однак свої виступи починав у донецькому «Шахтарі».

Також грав за англійські «Тотенгем» та «Вест Гем», турецький «Фенербахче», російський «Рубін».

Переможець трьох чемпіонатів: українського (дев'ятиразовий), турецького й російського. Грав за збірну України.

Сергій Ребров є другим бомбардиром в історії чемпіонатів України (після Максима Шацьких) та збірної України (після

Андрія Шевченка), а також став першим гравцем, який забив у чемпіонаті України сто голів.

Кар'єру професійного футболіста закінчив у 2009 р., після чого працює на тренерській роботі. З 16 квітня 2014 р. займав посаду в.о. головного тренера у київському «Динамо», а з 18 травня 2014 р. — головний тренер «Динамо». Першим виграв кубок України як гравець і тренер.

Ребров долучився до «Шахтаря» в юнацькому віці у сезоні 1990-1991 рр., встиг зіграти в останньому чемпіонаті СРСР (під керівництвом Валерія Яремченка) і у серпні 1992 р. перейшов до київського «Динамо». У період між 1992 і 2000 рр. він забив 93 голи у 189 матчах вищої ліги чемпіонату України і 18 голів у 35 матчах на Кубок України.

Він забив кілька ключових голів в європейських клубних турнірах, зокрема у сезонах 1997-1998 рр. і 1998-1999 рр. Кубку чемпіонів УЄФА, включаючи славнозвісний гол проти «Барселони» з гострого кута. Тоді «Динамо» досягло півфіналу Ліги чемпіонів, де поступилося мюнхенській «Баварії».

У червні 2000 р. Сергій перейшов до англійського клубу Тоттенхем Хотспур за 11 мільйонів фунтів стерлінгів, але після звільнення Джорджа Грема у березні 2001 р. він не зміг знайти спільної мови з новим тренером Гленом Ходдлом. Реброва було віддано в оренду спершу до стамбульського «Фенербахче», а пізніше і взагалі до клубу нижчої англійської ліги — «Вест Хем Юнайтед» (Лондон), через що Сергій втратив місце у складі національної збірної України.

1 червня 2005 р. Сергій став вільним агентом після відмови продовжити контракт і двома днями пізніше він підписав новий трирічний контракт з «Динамо». У новому сезоні 2005-2006 рр., граючи на позиції атакуючого півзахисника, Реброву вдалося повернутися на пік форми, ставши найкращим бомбардиром клубу у національному чемпіонаті, кращим у лізі за системою «гол+пас», а також найкращим гравцем ліги за результатами опитування головних тренерів і капітанів команд.

У липні 2007 р. Ребров став капітаном «Динамо». У сезоні 2007-2008 рр. він став грати менше, вийшовши у стартовому складі у 7 з 18 матчів у осінній частині чемпіонату. Його внесок у деяких іграх жорстко критикувався пресою.

Повідомлялося, що Ребров може перейти до київського «Арсеналу» у міжсезоння. Однак під керівництвом нового тренера Юрія Сьоміна Ребров зіграв у стартовому складі у всіх матчах Кубка Першого каналу і його було названо кращим

гравцем турніру. Після довгих переговорів із керівництвом «Динамо» у лютому-березні 2008 р. контракт із ветераном не продовжили. Від 6 березня 2008 р. Сергій Ребров став повноцінним футболістом російського «Рубіна» (Казань). Сума компенсації — 1 млн доларів.

Разом з казанською командою став чемпіоном Росії 2008 р. На початку сезону 2009 р. перестав потрапляти до основного складу «Рубіну», тому влітку покинув клуб. Новою командою нападника міг стати київський «Арсенал», але умови «канонірів» не задовольнили футболіста — Ребров вирішив закінчити ігрову кар'єру і прийняв пропозицію працювати асистентом тренера у молодіжній команді «Динамо» (Київ). Після цього у серпні 2009 р. Ребров відіграв один матч кубка України за аматорський клуб «Ірпін» (Гореничі).

Сергій Ребров під час виступів за «Рубін» (травень 2009)

За національну збірну України дебютував 27 червня 1992 р. у матчі проти збірної США (0:0). Був у заявці збірної на чемпіонат світу 2006 р. у Німеччині, де відзначився дальнім результативним ударом у матчі групового турніру проти збірної Саудівської Аравії. Забив пенальті у післяматчевій серії у матчі 1/8 фіналу проти Швейцарії, чим допоміг збірній України потрапити до 1/4 фіналу. Останній матч за збірну провів 6 вересня 2006 р. проти Грузії (3:2).

Усього за кар'єру зіграв 75 матчів і забив 15 голів. Наступного дня після завершення ігрової кар'єри Ребров оголосив про своє працевлаштування тренера молодіжного складу київського «Динамо», де він став помічником Володимира Мунтяна. Незабаром після цього Ребров, який не мав

тренерського досвіду, пішов на тренерські курси й після їхнього завершення отримав Диплом-А.

Сергій Ребров під час роботи в штабі тренера «Динамо» 2011 р.

У червні 2010 р. Ребров став асистентом тренера другої динамівської команди, ставши помічником Геннадія Литовченка. А вже у серпні того самого року новий наставник збірної України Юрій Калитвинцев взяв обох тренерів у свій штаб і вони стали суміщати посади, працюючи так до квітня 2011 р., поки Калитвинцев керував збірою.

У грудні 2010 р. Реброва було переведено до першої динамівської команди. Він став одним зі спеціалістів у тренерському штабі Юрія Сьоміна, а після приходу у вересні 2012 р. Олега Блохіна залишився і в його штабі. 20 вересня 2013 р., після звільнення тренерського штабу (Олексія Михайличенка, Андрія Баля та Юрія Роменського), Ребров став асистентом Блохіна. У березні 2014 р. отримав тренерський Про-диплом УЄФА.

16 квітня 2014 р., після звільнення Блохіна, Ребров став виконувачем обов'язки головного тренера киян. 18 травня 2014 р. Реброва було затверджено головним тренером київського «Динамо». 30 грудня 1998 р. одружився. Дружина Людмила, син Дмитро (нар. 5 жовтня 1999 р).

Сергій Ребров є завзятим радіолюбителем. Він — майстер спорту міжнародного класу з радіоспорту, чемпіон світу 2005 р. і Європи 2003 р. Захоплення радіотехнікою футболіст перейняв від батька, який є одним з провідних радіолюбителів України.

Андрій Шевченко і Сергій Ребров

ТИТУЛИ ТА ДОСЯГНЕННЯ:

ЯК ГРАВЦЯ: Чемпіон України: 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 і 2007;

Володар Кубка України: 1993, 1996, 1998, 1999, 2000, 2006, 2007;

Володар Суперкубка України: 2006; Чемпіон Туреччини: 2004; Чемпіон Росії: 2008, 2009;

Володар Кубка Першого каналу; 2008;

ІНДИВІДУАЛЬНІ: Найкращий футболіст року в Україні: 1996, 1998;

Найкращий гравець чемпіонату України: 1997/98, 1999/2000, 2005/06;

Найкращий бомбардир чемпіонату України: 1997/98;

Найкращий бомбардир чемпіонату України за всю історію;

Член Клубу бомбардирів Олега Блохіна — 218 голів;

Перший гравець, який забив 100 м'ячів у вищому дивізіоні України. Його ім'ям названо символічний Клуб Сергія Реброва, куди входять гравці, які забили тризначну кількість м'ячів в українському чемпіонаті;

Найкращий гравець Кубка Першого каналу 2008 р.

ТРЕНЕР: Чемпіон України: 2015; Володар Кубка України: 2014, 2015.

Головний тренер «Динамо» Київ

ІНДИВІДУАЛЬНІ: 50 найкращих тренерів світу (2015) - 33 місце (журнал FourFourTwo); Увійшов до списку найкращих тренерів Ліги чемпіонів (2015/2016);

НАГОРОДИ: Кавалер Ордена «За заслуги» III ступеня (1999). Кавалер Ордена «За мужність» III ступеня.

РЕВА КОСТЯНТИН КУЗЬМИЧ
(10 квітня 1921 – 1 вересня 1997 рр.)

Радянський волейболіст. Народився 10 квітня 1921 р. у селі Суходіл Глухівського району Сумської області.

Заслужений майстер спорту СРСР (1947 р.). Нападник команд «Спартак» (Москва), ЦСКА (Москва), грав у збірній СРСР з волейболу (1947–1956).

Чемпіон світу 1949 і 1952 рр. Чемпіон Європи 1950 і 1951 рр. 8-разовий чемпіон СРСР.

Помер 1 вересня 1997 р. у Москві.

РÉШКО СТЕФАН МИХАЙЛОВИЧ
(народився 24 березня 1947 р.)

Радянський та український футболіст. Гравець збірної СРСР. Заслужений майстер спорту СРСР (1975 р).

Народився у селі Ключарки, Мукачівського району, Закарпатська область. Під час навчання у художньо-ремісничому ПТУ серйозно захопився футболом.

Після училища працював за фахом червонодеревщиком на фанерно-меблевому комбінаті. У 1965 р. дебютував у «Верховині» з Ужгорода. У 1966 р., не бажаючи проходити військову службу у львівському СКА, перейшов до вінницького «Локомотива».

У 1968–1970 рр. грав за «Чорноморець» з Одеси, у кінці 1970 р. перейшов до київського «Динамо», де виступав до завершення кар'єри. З київським клубом став 4-разовим чемпіоном СРСР, володарем Кубка Кубків та Суперкубка Європи 1975 р.

У 1971 р. зіграв три матчі у складі олімпійської збірної СРСР, у 1975–1976 рр. — 15 матчів за головну збірну. Після завершення футбольної кар'єри у 1979 р. закінчив Вищу школу МВС, потім працював в Академії МВС, отримав звання полковника міліції. Зараз — начальник кафедри, доцент національної академії внутрішніх справ України, голова комітету з питань проведення змагань і справедливої гри, контрольньо-дисциплінарного комітету Федерації футболу України. До 110-річчя українського футболу нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

Баптист. Старший брат Володимир — також колишній футболіст. Перша дружина померла у 1988 р. від раку. За п'ять років одружився вдруге. Дружина — Лариса, троє дітей: дочка, двоє синів — Стефан (грав у юнацькій команді київського «Динамо») і Євген.

У травні 2015 р. нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня.

Автор інтерв'ю Іван Вербицький, UA-ФУТБОЛ, 2 ГРУДНЯ 2015 р.

- Стефане Михайловичу, впродовж 15-ти років футбольної кар'єри Ви пропустили лічені матчі. Як сталося, що не уникаючи жорстких єдиноборств, не зазнали жодної важкої травми?

- Перестав грати лише після того, як отримав від Сергія Балтачі у фіналі Кубка ССРСР 1978 р. м'яч після флангової подачі суперників летів на рівні живота, я хотів його вибити у падінні головою, а Сергій, знаходячись неподалік, спробував вдарити через себе і влучив мені у голову. Отримав струс мозку, був замінений і після того на поле вже майже не виходив.

А до того грав без замін. По-перше, давалася ознаки добра фізична підготовка. По-друге, перед кожним матчем дуже ретельно розігрівався. З власної ініціативи, адже тоді спеціальних тренерів, які проводять розминку, ще не було. На поле ми тоді вибігали на 15 хвилин – щоб поробити ривки, прискорення й трохи побити по воротах, а розтягнення та махові рухи робили в роздягальні. Головне – професійне ставлення до себе. Я ж, крім усього, ще й не пив і не палив.

- Але у боротьбу Ви йшли безстрашно. Якось попросив найліпшого в історії львівських «Карпат» бомбардира Володимира Данилюка назвати трьох найжорсткіших з числа тих, проти кого йому випало грати, оборонців. Назвав Олександра Журавльова з «Зорі», Віктора Звягінцева з «Шахтаря» та Вас.

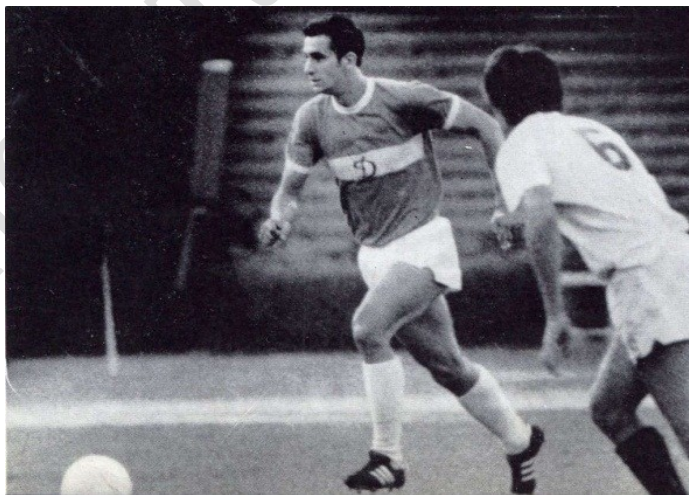
- *(Усміхається)*. За усю кар'єру я отримав дві жовтих картки. Грав жорстко, але у рамках правил, без грубощів. Ніколи не дозволяв собі наступити суперникові на ногу чи вдарити ззаду. Щільний, якісний відбір м'яча – намагався найперше зіграти на випередження, розвернутися і не стрибати у ноги. Мене так з дитинства вчили, то ще стара угорська школа. Або дивлюся, як нинішні оборонці руками собі у верховій боротьбі допомагають і згадую, що говорили тренери в Ужгороді. «Коли борешся головою, руки мають бути на 45 градусів по сторонах, -

казали. – Щоб суддя бачив, що не штовхається». Бо симулянтів на кшталт Селезньова вистачало й тоді. На жаль, нині таким дрібницям дітей не вчать. Може, не вміють навчити. Не лише у нас. У Європі така ж біда. Через те сучасний футбол дуже брудний, набагато брудніший, ніж у наші часи.

- У футбол Ви почали грати не надто рано...

- Ключарки Мукачівського району – то ж глухе село, кріпосне право. Найперше мріяв про те, щоб просто звідти вирватися. Батько у мене інвалідом першої групи був після того, як пошкодив спинний мозок, поливаючи під горою колгоспні виноградники. Їхав до Ужгорода, щоб влитися у трудовий робочий колектив, поступати у художньо-ремісниче училище на столяра-різьбяра. Ось там мене й помітив тренер Василь Федак. Точніше, приїхав до нас в училище і запитав: «Хто грав у футбол?» А у нас на Закарпатті всі тоді м'яча ганяли. Корову за хвіст, а під ноги чи гумовий м'яч, чи надутий свинячий міхур. Природній відбір, закон джунглів – слабкіший гине. Щоб вижити, мусив бути сильнішим і фізично, і морально.

Василь Васильович нас тоді кількох відібрав. З того часу й почав виступати за юнаків ужгородської «Верховини». Закінчивши училище, поєднував тренування з працею на меблевому комбінаті. Аж поки у ході сезону-1965 р. мене, 18-річного, не зарахували у дорослу команду «Верховини».

- За неї тоді одні мадяри виступали.

- Іштван Пажо, Степан Сербайло, Василь Радик, Ласло Ладані, Степан Грицо – я чи не єдиним українцем серед них був. Але труднощів не відчував, бо угорську розумів добре. Говорити

було складно, але з футбольної точки зору труднощів не було. Та й самі хлопці ставилися до мене добре, підтримували.

- З амплуа визначилися вже у «Верховині»?

- Попервах грав на краях оборони – то справа, то зліва. То у 1965 р., коли виходив на поле нестабільно й радше підмінював когось з основних. А у 1966 р. Михайло Михалина вирішив перейти на схему гри з двома центральними оборонцями й поставив туди мене у пару з Васею Радиком. Виходило непогано, але у ході чемпіонату потрапив під призов. Якраз готувався поступати в Ужгородський університет, на біологічний факультет. Збирався вчитися заочно й тим самим уникнути служби. Але повістка мене випередила. Принесли її у кімнатку, яку знімав у бабусі. Адресу у військомат училище надало. Тоді контроль був суворий. Це зараз злочинець може одночасно перебувати у розшуку Інтерполу й п'янствувати в елітних київських ресторанах.

«З'явитися з паспортом, особистими речами і спідньою білизною», - вибору текст повістки не давав. Пішов до Михалини. Той сповістив, що призвати мене хоче тренер львівського СКА Сергій Шапошников. Він переглядав хлопців по всій території Львівського військового округу – в Ужгороді, Тернополі, Івано-Франківську. «Треба бігти в інший клуб», - сказав Михалина. За вінницький «Локомотив» тоді якраз виступав Ваня Габовда, мій земляк з Ключарок. Не довго думаючи, сів на найближчий нічний поїзд і поїхав до Вінниці. Ваня мене зустрів, провів до стадіону. Протягом однієї доби вже був у «Локомотиві», а невдовзі поступив й у вінницький педінститут.

- За «залізничників» тоді виступало кілька знаних динамівців...

- Почнемо з того, що очолював нас спершу колишній воротар Олег Макаров, а потім замість нього біля керма команди став Володимир Богданович.

Тривалий час за основу киян грали Володимир Онисько та Валентин Трояновський. Саша Александров хоч до основи «Динамо» й не пробився, але теж був дуже сильним футболістом. Крім того, у «Локомотиві» тоді грав хороший воротар Антон Востров, багато забивав Янош Габовда. У 1967 р. команду підсилив ще один досвідчений динамівець Валентин Левченко, прийшов Віктор Прокопенко. У першій лізі ми йшли першими-другими й могли виходити в елітний дивізіон. Але Вінниця до такого кроку була ще не готова. У нас навіть стадіону відповідного не було.

То трохи згодом начальник місцевої залізної дороги побудував арену на 30 тисяч глядачів. Втім, найперше «Локомотиву» для вищої ліги не вистачало футболістів. Своїх не було, а заїжджих не назапрошуєшся.

- Вінницю на Одесу змінили з власної волі?

- Можна й так сказати, бо «Локомотив» у 1968 р. ослаб. Спершу у «Чорноморець», а потім і у «Кривбас» перейшов. Трояновський, Габовда вже грав за «Карпати». Команда перебувала у середині таблиці. Запросив в Одесу той самий Шапошников. У «Чорноморці» Сергій Йосипович опинився за цікавих обставин. Після львівського СКА він очолював московське ЦСКА. За армійців тоді виступав Борис Казаков, центральний нападник, якого викликали до лав збірної СРСР. У якусь мить Шапошников з відомих лише йому причин перестав знаходити для Бориса місце в основі. Через це команда почала тренера плавити. Після чергової поразки Сергія Йосиповича як кадрового полковника відправили на пенсію. Через якийсь час Шапошников вже був у «Чорноморці». Там він знову згадав про мене. Проте в Одесу перейшов із пригодами. Згідно тодішнього регламенту, футболіст міг протягом одного чемпіонату виступати максимум за дві команди. Та й то у разі, якщо у другому колі провів за колишній клуб бодай один матч, за новий виступати заборонялося. Власне, з урахуванням цієї норми я з Вінниці наприкінці першого кола й переходив. Але з'являється у «Совецькому спорті» стаття з назвою «Пора обрезать крылья летунам». Присвячувалася вона мені. У ході сезону-1968 я вже був капітаном «Локомотива». «Накануне ответственного матча бросил команду, ушел...», - риторика для тих часів була звичною. Як наслідок, протягом майже двох місяців дебютувати у складі «Чорноморця» не міг. Перші вісім матчів у вищій лізі чемпіонату СРСР провів лише наприкінці сезону-1968.

1969-й. Одесит Стефан Решко проти киянина Віталія Хмельницького

- У 1969-му Ви вже грали у складі одеситів постійно. Зокрема – у чвертьфіналі Кубка ССРСР проти «Карпат», коли опікали земляка Габовду...

- Він і тоді нам забив, і у 1971 р. Тоді я вже за «Динамо» грав. Ми лідирували і приїхали до Львова вигравати. Але поступилися 1:3. Ваня тоді відкрив рахунок, у своєму стилі сильно вдаривши з доволі далекої відстані головою. Львів'яни кутовий подавали. Габовда мене трохи придавив і вдарив. Мені проти нього було важко, бо то ж земляк. Ми ж з дитячих років знайомими були. Внизу Габовда грав слабо. Зате вгорі обіграти його було майже неможливо. Головою Іван грав краще, ніж ногами. То був нападник, який не просто підставляв чоло, а бив, спрямовував ним м'яч. Порівнятися з Габовдою у вмінні грати головою міг хіба донецчанин Віталій Старухін. Але він з'явився набагато пізніше.

- Остап Савка в інтерв'ю UA-Футболу розповідав, що перед тим матчем у 1971-му Ви сказали Габовді: «Як я тебе не уб'ю, то уйду пішки по шпалах»...

- *(Сміється)*. Всяке було. Ми з Іваном ще у селі встигли трохи пограти. Правда, недовго. Габовда на шість років старший від мене, та ще й у школі вчився лише до сьомого класу. Тоді це було не обов'язково.

- До Вищої ліги Ви прилаштувалися дуже швидко. Як так вийшло?

- Дуже добре, коли тебе бере тренер, який має до тебе як гравця симпатію. Тоді й адаптовуватися легше. Шапошников ставився до мене надзвичайно уважно, постійно підказував. Спочатку мені було важко, бо не вистачало фізичних кондицій.

Тренування у Сергія Йосиповича були короткі, але надзвичайно інтенсивні. Тренер це бачив. Ми жили разом на території бази «Аркадія», на березі моря. Шапошников із дружиною там мешкав в окремому будиночку, а я – у гуртожитку. Робили разом вранці руханки, пробігалися. Так мене Сергій Йосипович поступово до складу й підвів.

У «Чорноморці» у центрі оборони грав як правило у парі з Віктором Зубковим, а пізніше – з Олексієм Попічком. Вітя Лисенко діяв справа. Захисна ланка у нас була надійною, пропускали не дуже багато. Показово, що з «Чорноморця» тренер Микола Гуляєв почав викликати мене в олімпійську збірну.

Оскільки перші матчі збірна проводила в Одесі, то мені довірили капітанську пов'язку. Так з того часу на наступних два роки, коли грали відбірні матчі до Олімпіади-1972, капітаном і залишився. З 1971 р. пов'язку віддали київському динамівцеві Вадиму Соснихіну. Відтоді грав у дуеті з ним, а до того діяв або у парі зі спартаківцем Миколою Абрамовим, або з Володимиром Смирновим із московського «Динамо». Найголовніше, що питання виходу на Олімпіаду ми тоді вирішили.

- Зате «Чорноморець» за підсумками сезону-1970 вищу лігу залишив. Чому?

- У Шапошнікова були непорозуміння з керівництвом. Не знаю, може, то й не причина. Склад у нас залишився тим же, що й у 1969 р. За нас тоді і Валерій Поркуян грав, Іштван Секеч, Прокопенко. Щось не пішло. Я тоді ще, мабуть, молодим був, не все розумів.

- Багаторічний лідер команди Василь Москаленко у тому сезоні зіграв вкрай мало...

- Йому тоді 32 було. У ті часи так довго не грали. Василь здебільшого сидів у запасі, а замість нього капітаном команди став я.

- Мабуть, після вильоту «Чорноморця» київське «Динамо» було не єдиним для Вас варіантом продовження кар'єри?

- Звичайно, були й інші пропозиції. Зізнаюся, до Києва попервах іти хотів не надто. Боявся, адже «Динамо» є «Динамо». «Чорноморець», олімпійська збірна – одне. У Києві рівень був зовсім іншим. Знав, яка тут конкуренція, розумів, що не заграю і заберуть до армії. Тому збирався залишитися в «Чорноморці». Там пропонували квартиру, міг купити поза чергою машину. Стояло завдання повернутися до вищої ліги.

Але поїхав до Києва, переговорив із головою спорткомітету Василем Куликовим. «Усі найкращі сили сюди з'їжджаються, - казав той – художники, політики, спортсмени». Зважив також, скільки земляків грало у складі киян. Лише за останній час – Сабо, Медвідь, Михалина, Турянчик. Врешті, погодився. Потім ніколи про те своє рішення не шкодував.

1971-й. Команда київського «Динамо» напередодні матчу з Пахтакором»

- Впродовж тих двох повноцінних сезонів у складі «Чорноморця» в матчах проти київського «Динамо» Ви протистояли Анатолієві Бишовцю. Мабуть, добре протистояли, раз Анатолія постійно замінювали й він не забив одеситам жодного м'яча...

- У мене навіть фото десь збереглося – нога у ногу з Толиком біжимо. Тоді рідко знімали, але цей кадр увіковічили. Бишовець із м'ячем, а я трохи попереду. Анатолій був великим індивідуалістом, він часто загравався, не любив грати у пас. Особливо важко йому стало, коли «Динамо» Олександр Севідов очолив. Тренування в Олександра Олександровича були важкими. За них його ще у часи роботи у Мінську критикували, мовляв, позаганяв своїми кросами сердечників на чолі з Едуардом Малофеєвим. У Києві бігових тренувань тоді не любили. При Маслові заняття були коротшими, але дуже інтенсивними. Тож коли прийшов Севідов, Бишовець завжди хворів. То спина боліла, то ще щось. Чорнової роботи Толик не любив.

**1972-й. Динамівці виходять на матч проти московського ЦСКА.
На передньому плані - Вадим Соснихін, Євген Рудаков, Стефан Решко**

Але щойно сезон-1971 р. розпочався, Бишовець кричав: «Хочу грати». Втім, Севідов награв Анатолія Пузача і Віталія Хмельницького і ставив їх. Перемагали ми важко – 1:0, 2:0. Але ззаду надійно грали. Дев'ять матчів «на нуль» на старті сезону, всього 17 пропущених м'ячів за підсумками чемпіонату. Найперше то була заслуга Жені Рудакова, для якого 1971-й виявився надзвичайно сильним. Не дарма його тоді назвали найкращим гравцем і воротарем року у СРСР. То ж саме у цьому році Євген у матчі з іспанцями повідбивав ногами все, що можна було й не можна.

А Бишовець не грав і був невдоволений. Коли розпочалася підготовка до сезону-1972, стару пісню Анатолій завів по-новому. То за умови, що інші «старики» - Федя Медвідь, Соснихін, Пузач, Мунтян – працювали добросовісно. Лише Хмельницький у 1972 р. змушений був закінчити кар'єру через надрив ахіллового сухожилля. Переніс Віталій операцію і закінчив. Точніше, відіграв стартовий матч чемпіонату-1972 проти «Зорі», а після того на поле вже не виходив. У наступному матчі у Ростові Севідов вперше наважився виставити в основі поряд із Бишовцем молодого Олега Блохіна. Анатолій забив двічі й так вони той сезон із Пузачем і Блохіним утрюх і провели.

- Ви ж з того часу грали в парі з досвідченим Вадимом Соснихіним...

- Директор в усіх розуміннях. На полі він що хотів, те й робив. Ведемо у домашньому матчі 2:0 – Вадим підключється до атаки, стане на правому фланзі і чекає, поки йому віддадуть передачу. Отримає м'яч, обіграє одного чи двох, а народ на

трибунах у захваті. Люди Соснихіна дуже любили. Навики атакувати у Вадима, звичайно, були, адже розпочинав кар'єру він як нападник. Як людина Директор був трохи гордий, але по-гравецьки з ним було комфортно. Зігралися ми дуже швидко. Ще зі зборів. Так і провели ми весь сезон майже без заміни. Майже, бо Севідов наприкінці матчів кілька разів випускав Рому Журавського. Аби той на медаль награв. Хавів міняти не міг, бо там усі зірки, тому й сходилися на мені. Молодший як-не-як.

Я виконував більше чорнової роботи, Соснихін підчищав. Хоча ми тоді у лінію оборонялися. Тому й сміюся, коли кажуть, мовляв, у лінію захист почав грати лише зараз. То тільки добре забуте старе. Ми і у «Чорноморці» так грали, і у «Динамо» при Севідові.

Чим тодішня гра в обороні відрізнялася від нинішньої, так це персональною опікою. Тоді команди грали мінімум у два нападники. Найпоширеніший варіант – центрфорвард і два блукаючих нападники. То до того, хто грав на вістрі, прикріплювався персональник. Нині ця модель забута. Шкода, бо мені, скажімо, не зрозуміло, як може «Шахтар» забивати два м'ячі «Динамо» з п'яти метрів. Два оборонці стоять у межах воротарської зони, а нападник б'є з п'ятиметрової відстані. У наші часи такого не було і не могло бути. З нападниками ми грали щільно. Ні, по всьому полю за гравцем ніхто не бігав, але у межах карного майданчика його не відпускали. Бо там передавати опікуна ніколи.

- У 1972-му Ви дебютували в Єврокубках.

- Добре пам'ятаю матчі з польським «Гурніком». Особливо виїзний. Важко було, хоча вдома перемогли 2:0. Я тоді на правому фланзі Анджея Шармаха опікав. Перший гол у наші ворота записали на Влодзімежа Любанського. Хоча насправді то Міша Фоменко після флангової передачі у свої зрізав. Але врешті, поступившись 1:2, вийшли у чвертьфінал і потрапили там під «Реал».

- Віктор Матвієнко розповідав, що побачивши монументальні трибуни «Бернабеу», команда просто злякалася...

- Стадіон інший, незвичний, хоча при стотисячній публіці для нас грати було звично. Програли ми з іншої причини. Через те, що їхали на матч з Парижа автобусом. Іспанією тоді диктатор Франко керував й у СРСР з цією країною не було дипломатичних відносин. Іспанські візи ми отримували у Франції, а звідти мали летіти до Мадрида. Але прибуваємо в аеропорт і дізнаємося, що

працівника «Air France» оголосили страйк. До матчу менше доби. Нас до вечора годували обіцянками, мовляв, ось-ось полетимо.

Команде фото напередні матчу з «Реалом»у Мадриді

Утім, коли на вулиці було вже темно, ситуація не вирішилася. Нам дали невеликого двоповерхового автобуса і на ньому десь о другій ночі прибули в іспанську столицю. Вранці – руханка, ввечері – гра. Звичайно, на поєдинок ми вийшли мертвими. Карлос Сантільяна, надзвичайно сильний нападник, котрий добре грав вгорі, після подачі штрафного забив нам вже на другій хвилині. Також важко було впоратися з Амаро Амансіо. Досі пам'ятаю, як весь стадіон виспівував його прізвище.

- Гадаєте, не поміняй Севідов наприкінці фінального матчу Кубка ССРСР-1973 проти «Арарату» Леоніда Буряка і Олега Блохіна, прихід до керма «Динамо» Валерія Лобановського відклався б?

- Хтозна. Знову ж – тренер хотів, щоб Валерій Зуєв і Віктор Кондратов, котрі виходили на заміну, отримали за участь у фіналі звання майстрів спорту. Севідов не міг передбачити, що на останній хвилині через непорозуміння між Валерою Самохіним і Фоменком Левон Іштоян рахунок зрівняє. Там Міша «фраєрнувся», то очевидно. Він мав вибити м'яч, який ішов на нього. Замість того Фоменко пропустив, крикнув воротареві: «Играй!» Удар Андріасяна Самохін відбив, але Іштоян зіграв на добиванні. Після того ми були приречені. У додатковий час без Блохіна і Буряка атаки у нас не було. 2:1 програли і поїхали додому поїздом, а Севідов залишився у Москві.

Пригадую, Олександра Олександровича зняли безпосередньо з тренування. Він поїхав у ЦК і більше у команду не повернувся. Сезон ми завершували з Михайлом Команом і Віктором Терентьєвим.

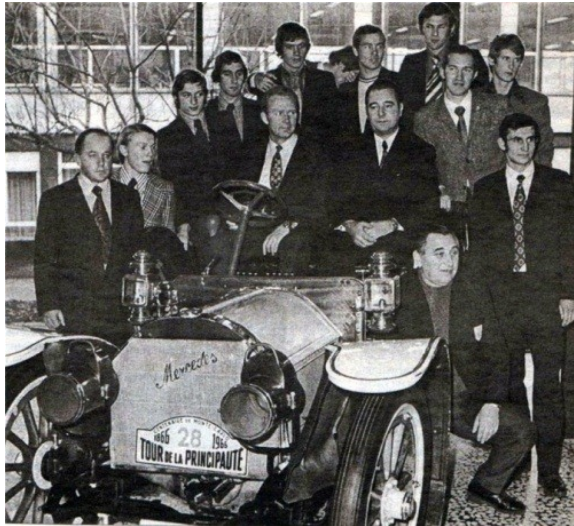
- Офіційно наставником команди на фініші чемпіонату наче вважався Валерій Лобановський...

- Він їздив з нами, приглядався, але у тренувальний процес не вмішувався. Перше тренування Валерій Васильович провів напередодні матчу-відповіді Кубка УЄФА проти німецького «Штутґарта». Вдома ми перемогли 2:0, мали шанси виходити далі. Лобановський нас за добу до матчу добре поганяв, навантажив наприкінці сезону швидкісною роботою. На ранок просинаємося – страшенна крепатура. Згоріли 0:3. На мій погляд, Валерій Васильович цю поразку спровокував свідомо. Щоб почати 1974 р. з нуля. Лобановський разом з Базилевичем збиралися втілювати свої програми, науковий підхід. З підготовкою до єврокубків форму довелося б форсувати. Іншими словами, тренери зробили все, щоб «Штутґарт» ми не пройшли. Також тоді заморозок був, слизьке поле. Підігріву газону тоді ще не було, а ми мали лише по одній парі бутсів. Це ускладнило завдання. Суперники вийшли на прилипках, а ми – на шипах. Німці ліпше трималися на ногах.

- Які у вас були перші враження від навантажень Лобановського?

- Два тижні після матчу у Штутґарті перепочили – й до роботи. Незвичним було все – інтенсивність, навантаження, об'єм. Лобановський з Базилевичем перед кожним тренуванням робили установку, наче перед грою. Коли виходили, то вже знали, що будемо робити й для чого. Раніше такого не було. «Шість на шість», «гра один в один», «робота над швидкістю», «робота над витривалістю», «силова витривалість» тощо. Звичайно, попередні тренери теж складали план занять, але нам ніхто нічого не пояснював.

Лобановський спершу казав, що будемо працювати над швидкісними якостями. Щоб їх відшліфувати, треба докласти максимальних зусиль впродовж коротких, на п'ять-сім секунд ривків. Вправи на витривалість – навпаки затяжні й виконувалися на фоні втоми. Для нас це була велика школа. Ми теж почали вчитися. Бо ж, самі розумієте, як футболісти вчилися в інституті. Раз у рік там з'являлися, щоб сесію здати. Прийшов з подарунками й витратив час на те, щоб залікову заповнили – ось і вся наука.

1973-й. Штутгарт. Напередодні матчу Кубка УЄФА динамівці відвідали завод «Мерседес»

Звичайно, попервах нарікали, кричали, рвалися м'язи. Всяке було. Але коли сезон розпочався, відразу стало зрозуміло, що робота була проведена не марно. Сходу виграли і кубок, і чемпіонат.

- У Єврокубковий сезон-1974/1975 «Динамо» вступало з розумінням, що здатне поборотися за перемогу у Кубку кубків?

- Розуміння прийшло після того, як у 1/8 фіналу пройшли франкфуртський «Айнтрахт». Перемогу над софійським ЦСКА на стартовій стадії сприйняли як належне. Так, шість збірників, хороша команда, але теж, як і ми, соцтабір. «Айнтрахт» - то два чемпіони світу Юрген Грабовскі і Бернд Гельценбайн, то німецька Бундесліга. Власне, коли журналісти питали Гельценбайна про очікування від матчу, він відповідав, що «Айнтрахт» переможе вдома 4:0, щоб до Києва поїхав, хто захоче. Точніше, навіть не до Києва, а у Росію. Вони нас тоді всіх так сприймали.

Але виходимо на поле. Щойно пройшов дощ, слизько. І щойно матч розпочався, як Бернд Нікель пробив зліва – 1:0. Перша хвилина. У цю мить згадав про висловлювання німців, які нам читали перед матчем. «Точно буде штук п'ять», - подумав. Заповнений стадіон реве, горять фаєри – десть аж моторошно стало. Але поступово з шокowego стану вийшли, ще у першому таймі Володя Онищенко рахунок зрівняв. Коли ж у другому таймі суддя призначив пенальті за те, що я притримав Гельценбайна,

проти якого грав персонально, ми залишалися спокійними, хоча й вдруге у матчі програвали. Наприкінці гри навіть перемогу вирвали завдяки голам Блохіна і Мунтяна. Володя тоді гарно здалеку приклася. М'яч ковзнув по мокрому полю і увійшов у ворота.

На такому полі кияни грали у Франкфурті-на-Майні

Перемогли 3:2 й оскільки рейсовий літак додому відправлявся наступного дня, очікували на реакцію ранкової преси. «Ми не знали, що у Союзі є такий футбол» - писали німці. По Штутгарту 1973-го нас не запам'ятав взагалі ніхто. Ми активно використовували забігання. Голландський варіант, у СРСР так не грав ще ніхто. Після Франкфурта ми почали розуміти, що здатні на щось серйозне.

Вдома ми перемогли «Айнтрахт» вже спокійніше, хоча той матч запам'ятався мені казусом на початку другої половини. Після першого тайму вели 2:0, а на перших хвилинах другого непорозумівся з Рудаковим. Віддавав воротареві назад, у руки. А Женька вибіг на зустріч і з м'ячем розминувся. Томас Рорбах фактично забіг з м'ячем у ворота, хоча той залетів би за лінію вже й сам. Тоді кожен хотів забити. Після того Лобан дав команду: «Назад, ризикувати не треба, контратаки». Тоді совєцька преса називала такі дії раціонально-прагматичним футболом.

- З голландським ПСВ у півфіналі було складніше, ніж із «Айнтрахтом»?

- Складно порівнювати, але то теж було чимале випробовування. У ті роки на провідних ролях були німці та голландці, через те «Ейндховена» перед півфінальними

матчами ми побоювалися. Пригадую, під яким враженням від суперників був наш лікар Віктор Берковський. Заходить у роздягальню і розповідає: «Вони там на розминці так жонглюють, так м'яч зупиняють, швидко перепасовуються. Що зараз буде?» Технарі страшенні, особливо на нашому фоні. Ми, граючи у «квадрати», робили прості передачі, носилися як несамовиті. А суперники працювали з м'ячем стоячи, витончено. Професори проти селян – не інакше.

Але коли гра розпочалася, ці «селяни» забігали так, що від техніки суперників не залишилося й згадки. Щоб продемонструвати своє вміння, голландцям спершу вартувало м'яч піймати. Хоча наприкінці матчу вони нас прихопили серйозно.

І стійка була, і м'яч забили. Правда, суддя положення «поза грою» зафіксував.

Не знаю, було воно там чи ні. У ці миті ми відчували, що таке голландський футбол, сповна. Вели 3:0 і почали утримувати рахунок, трохи «запара» з'явилася в діях.

Думаю, поїдь ми до Ейндховена з результатом 3:1, втримати відрив було б непросто. Маючи ж перевагу в три голи, можна грати спокійніше. Хоча забив нам тоді Ральф Едстрем два. Перший гол – Женька Рудаков випустив м'яч з рук і швед добив, після кутового. А другий – після подачі штрафного. Перед тим, як голландці мали «стандарт» виконувати, прибіг Вітя Колотов і каже: «Стефане, давай я з Едстремом, а ти по м'ячу грай». Зрештою, на той момент Леонід Буряк уже рахунок зрівняв, а отже, гол Едстрема нічого не вирішував.

- Після ПСВ у перемозі над «Ференцварошем» у фіналі, мабуть, не сумнівалися?

- У тому турнірі ще були важкі суперники, але «Црвена Звезда» перемогла мадридський «Реал», а самих югославів у півфіналі переміг «Ференцварош». До того, угорці також здолали «Ліверпуль». Ми розуміли, що команда, яка пройшла таких опонентів, простою бути не може. Але сама гра вийшла навдивовижу легкою.

Запам'яталися радше спроби мадярів тиснути на нас морально. Вони ж нас сприймали як совдепію, як поневолювачів. 1956 р. закарбувався у пам'яті кожного угорця назавжди. Тому наслухалися під час матчу від гравців, а коли здійснювали коло пошани, то змушені були лише до півполя добігти. До тих воріт, за якими сиділи фанати «Ференцвароша», вирішили не приближатися. Там вочевидь сиділи в основному

націоналісти, які після совецької окупації змушені були тікати з Угорщини. То щойно ми до них трохи приблизилися, у наш бік полетіли банки, різні речі, фрукти. Добре, що є що кидати. За нашими мірками то були дефіцити. Ми ще дивилися – підняти б кинуті з трибун банани (сміється). У ті часи у наших магазинах легше банку ікри було купити, ніж банан. А то ж капіталісти, вони гнили-прогнівали тоді й продовжують загнівати зараз (усміхається).

1975-й. Ейндховен. Ральф Едстрем забиває у ворота Рудакова перший м'яч

Ми ж навіть саму перемогу стримано сприймали. Отримали медальки, випили шампанського з кубка. То Петрашевський потурбувався, ще до матчу підготував ящик чи два «мускатного». Федерація футболу СРСР преміювала, давши по 500 інвалютних рублів, еквівалент, здається, 705-ти доларів. Якби програли, то отримали б по 300 рублів. Там же, у Швейцарії ті гроші швидко й витратили. Купили в основному техніку. Але ж сильно не накупилися. Техніка тоді була дорогою. Скажімо, відеомагнітофон коштував 2000 доларів. Тому купували в основному телевізори вартістю 500-600 доларів. Я придбав програвач і магнітофон «Панасонік». Працює по нинішній день.

Усе те добро могли везти без проблем, бо Володимир Щербицький вперше виділив нам спецрейс, окремий літак. До того ж, як правило, добиралися з пересадками, через Італію чи Іспанію, звідти – до Москви й лише потім до Києва. Звісно, всі ці

колонки, телевізори й магнітофони носити-виносити було б незручно.

Утім, прилетівши до Києва, додому не заїжджали взагалі. Відразу пересіли в автобус і поїхали на базу, адже через три дні мали проводити важливий з точки зору боротьби за перше місце у відборі до чемпіонату Європи-1976 матч зі збірною Ірландії.

- Ірландців ви перемогли, зате у чемпіонаті ССРСР найближчих кілька поєдинків провели так, наче довго перемогу у Кубку кубків святкували.

- Яке там святкування? Після гри з ірландцями два дні побули вдома – і знову до роботи. 2:2 у Львові – то договірний матч. Перед грою до нас ще третій заступник голови Ради міністрів УРСР Володимир Семичастний, котрий відповідав за команду, підходив: «То наші львівські друзі, треба їм допомогти. Подивіться, може, своїх ображати не треба». Після матчу Володимир Юхимович дякував, що прислухалися. Та нам і самим після фіналу і матчу з ірландцями треба було відпочити морально. При Костянтині Бєскові в Ірландії збірна ССРСР згоріла 0:3.

Зрештою, так само з «Карпатами» домовилися ми й через рік. Теж зіграли 2:2. Тоді ще пенальті суддя наприкінці зустрічі призначив і його ніхто не хотів іти бити. Відправили як молодого Буряка. Він і дав на 33-й ряд: «Бабуся соняшник продавала, а Льоня в ню влучив».

А «Чорноморцеві» у 1975-му відразу після Львова програли чисто. Одесити перед матчем просили нічию, а ми відмовилися. Я тоді в Одесі не грав. У центрі оборони поряд із Фоменком діяв Коньков. На самому початку нам тоді

центрального нападника Володимира Родіонова після подачі кутового забив. Решту часу наші давили одеситів так, що ті голови підняти не могли. Общипали всі стійки і поперечини, а забити не змогли.

1975-й. Стефан Решко у тому самому матчі у Львові

Можливо, такі ігри теж потрібні. Щоб збадьорити команду, опустити її з небес на грішну землю. А то вже думали, що будемо спиною грати і при цьому голи забивати. Після того зрозуміли, що треба мобілізуватися. У півсили не досягнеш нічого. З пів-Блохіним чи пів-Мунтяном і «Чорноморець» міг грати на рівних.

- Трохи пізніше, у вересні 1975-го Ви забили єдиний у кар'єрі гол.

- Золтанові Мілесу, теж закарпатцеві, який тоді захищав ворота московського «Локомотива». Придавили ми москвичів з самого початку гри до «бессарабських воріт». Метрів за тридцять від воріт суперника зробив перехоплення і віддав вправо Веремєєву. Володя пішов уперед, а я побіг у скупчення, до штрафного майданчика. Веремєєв виконав свою фірмову вирізку. А я зіграв на випередження, у падінні. Добре, що не зачепив Мілесової голови, бо м'яч летів високо, мені довелося тягнутися, стрибнув на перехоплення й Золтан. Навіть не зрозумів спочатку, що забив, бо на мене навалилося кілька оборонців. Але підіймаю очі – м'яч у воротах, мене обіймають. А мені соромно. Я до цього не звик. Забив і забив».

ДОСЯГНЕННЯ: Чемпіон СРСР (4): 1971 р., 1974 р., 1975 р., 1977 р.; Володар Кубка СРСР (2): 1974 р., 1978 р.; Володар Кубка володарів Кубків УЄФА: 1975 р.; Володар

Суперкубка УЄФА: 1975 р.; Бронзовий призер Олімпійських ігор 1976 р.

РИБАЛЬЧЕНКО МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ
(1910 — 1994 рр.)

Радянський, український велогонщик, триразовий чемпіон СРСР. Заслужений майстер спорту СРСР, кавалер ордену «Знак Пошани».

Народився 1910 р. у місті Одеса. У 1928 р. став чемпіоном України з кросу на 30 км з результатом 56 хвилин 12.8 секунди (за умовами змагань протягом дистанції велогонщика 2 км рухались пересіченою місцевістю у протигонах).

З 1931 р. — член збірної команди СРСР з шосейних гонок.

У 1934 р. вперше став чемпіоном СРСР у парній гонці на треку. Наступного, 1935 р. разом з чотирма одноклубниками з київського «Динамо» здійснив безпрецедентний в історії світового спорту велопробіг Одеса — Владивосток. Ще двічі, у 1935 р. та 1938 р., ставав чемпіоном СРСР. У 1940 р. протягом нетривалого часу встановив 18 загальноукраїнських та загальносоюзних рекордів.

Під час німецько-радянської війни перебував на тимчасово окупованій румунськими військами території.

Відмовлявся від пропозицій брати участь у престижних велогонках у Бухаресті. Неодноразово заарештовувався румунською владою, звідки його викупляла дружина, продаючи цінні спортивні призи.

Після війни був визнаний «ворогом народу» й засуджений до 10 років заслання на вугільних шахтах півночі СРСР.

Помер 1994 р. в Одесі.

З 24 травня по 13 червня 1937 р. проходив 1-й Український велотур загальною довжиною у 2265 км. М. Рибальченко став

його переможцем, випередивши киянина Савельєва, що посів друге місце, на 8 годин 8 хвилин 20 секунд. Це є максимальним відривом лідера, що занесений до «Книги рекордів Гіннеса» й неперевершений до сьогодні.

НАГОРОДИ І ПОЧЕСНІ ЗВАННЯ: Орден «Знак Пошани» (1935 р.) — за участь у велопробігі Одеса — Владивосток. Заслужений майстер спорту СРСР (1938 р.).

РИЖАК МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ (10 березня 1927 — березень 2003 рр.)

Український радянський спортсмен (водне поло). Бронзовий призер Олімпіади 1956 р.

Народився 10 березня 1927 р. у Харкові. Займався водним полом. Воротар. Заслужений майстер спорту (2001 р.). Заслужений тренер СРСР.

Закінчив ГЦОЛІФК (1952 р.). Почав грати у Тбілісі.

У «Динамо» (Тбілісі) — 1944-1949 рр.,

«Динамо» (Москва) — 1950-1959 рр.,

«Труд» (Московська область) — 1960-1964 рр.

Чемпіон СРСР (1955 р., 1957-1959 рр.),

2-й призер чемпіонатів СРСР (1950 р., 1953 р., 1954 р.),

3-й призер чемпіонату СРСР (1952 р.).

У збірній СРСР — 1953-1957 рр. Бронзовий призер Олімпійських ігор (1956 р.).

Переможець Спартакіад народів СРСР (1956 р., 1959 р.) у складі збірної Москви.

Переможець Міжнародних спортивних ігор молоді (1953 р.),

переможець міжнародного турніру «Кубок Італії» (1957 р.).

Старший тренер МГУ (Москва) — 1966-1983 рр.

Під його керівництвом команда МДУ стала чемпіоном СРСР (1972-1974 рр., 1979 р.),

2-м призером чемпіонатів СРСР (1964 р., 1971 р., 1975 р., 1977 р., 1980 р., 1981 р., 1983 р. (1971 р., 1972 р.),

володарем Кубка Європейських чемпіонів (1973 р.) і володарем Кубка володарів Кубків (1976 р.).

Кандидат педагогічних наук. Професор. Нагороджений Почесним срібним знаком Міжнародної федерації плавання (ФІНА). Помер у 2003 р.

РОМАНЕНКО ВІТАЛІЙ ПЕТРОВИЧ

(13 липня 1926 – 2010 рр.)

Радянський олімпійський чемпіон зі стендової стрільби (у вправі «олень, що біжить», 441 очко — ОР) у Мельбурні 1956 р.

Заслужений майстер спорту (1955 р.). Заслужений тренер УРСР (1974 р.). Учасник німецько-радянської війни, полковник ЗС СРСР, українець.

Чемпіон світу (1954 р.) у стрільбі по мішені «олень, що біжить», неодноразовий чемпіон світу та Європи (1954–1962 рр.) у командних змаганнях. Чемпіон СРСР (1955–1962 рр.) в особистих і командних змаганнях.

Народився 13 липня 1926 р. у селі Русанів (Броварський район Київської області), де й закінчив 7 класів. У 1940 р. сім'я Романенків переїхала у Новосибірську область. Там Віталій у 1943 р. пішов добровільно на фронт, де у 17-річному віці почав бойовий шлях на I Українському фронті у Польщі. Закінчив війну під Берліном.

У 1945 р. продовжив службу у Київському військовому окрузі (місто Лубни, 25 Чапаївська дивізія) у званні лейтенанта. Почав займатися стрілецьким спортом. У 1948 р. міністр оборони СРСР генерал-полковник А. Гречко (у майбутньому маршал та Міністр оборони СРСР у 1967–1976 рр.) перевіряв дивізію на вправність у стрільбі.

Незважаючи на хворобу (висока температура), В.П. Романенко вийшов на вогневий рубіж. Стріляти треба було з карабіна й пістолета. Романенко В.П. показав відмінні результати (карабін — 30 із 30, пістолет — 50 із 50).

У 1953 р. Романенку В.П. запропонували сформувати команду стрільців для участі у змаганнях Київського військового округу. Вона стала чемпіоном округу з дуельної стрільби. Після цих змагань Віталій Петрович був зарахований до збірної

команди округу для участі у чемпіонаті Радянської Армії, де завоював дві срібні та одну бронзову медалі. Далі були змагання чемпіонату України, на них також завойовано дві срібні і одну бронзову медалі. У вересні у складі збірної України виступав на чемпіонаті Радянського Союзу і здобув срібну медаль.

У 1954 р. був зарахований до збірної Радянського Союзу і в її складі поїхав на Чемпіонат світу у Каракас (Венесуела), де здобув 5 золотих і одну срібну медалі, став триразовим чемпіоном і здобув звання заслуженого майстра спорту.

У 1955 р. на Чемпіонаті світу в Осло (Норвегія) здобув дві золоті та срібну медалі.

У 1956 р. відбувся Чемпіонат Європи у Гельсінкі, де Романенко В. П. завоював три золоті медалі.

На звання прийом, влаштований президентом країни, були запрошені й учасники-чемпіони. І тут стався прикрий інцидент: фінський стрілець, який пообіцяв отримати перемогу на чемпіонаті, але поступився В.П. Романенку, під час урочистостей підійшов до Віталія Петровича з подарунком — фінкою.

Але коли фін став витягати з чохла «подарунок», Романенко насторожився і схопив оголене лезо рукою. Лікарі наклали на поранення 8 швів.

Був проведений інтенсивний курс лікування у Москві, і за три дні до вильоту команди на Олімпійські ігри консилиум лікарів дав дозвіл для участі.

Австралія, 1956 р., Мельбурн, XVI Олімпійські ігри. Романенко В.П. був упевнений у своїй перемозі, показав найкращий результат зі світовим і олімпійським рекордом, які стоять і до цього часу під його прізвищем, ще ніким не побитий. Не зробивши ще двох пострілів, він уже став чемпіоном.

А далі Романенко В.П. неодноразово доводив свій особливий дар на багатьох змаганнях: 1958 р. — Москва, Чемпіонат світу — дві золоті, одна срібна медалі; 1959 р. — Чемпіонат Європи, Бухарест — дві золоті, одна срібна медалі; 1960 р. — Чемпіонат Європи, Мілан — золота і бронзова медалі; 1962 р. — Чемпіонат світу, Каїр — дві золоті медалі; 1963 р. — Чемпіонат Європи, Мюнхен — золота медаль; 1964 р. — Чемпіонат Європи, Угорщина, Печ — золота медаль. З 1953 — 1964 рр. кожного року брав участь у чемпіонатах Радянського Союзу і одержав 20 золотих і 4 срібні медалі.

З 1965 р. — тренер збірної команди Радянського Союзу і олімпійської збірної.

Тренер збірної України і Радянської Армії. Заслужений тренер України.

Підготував і виховав двох олімпійських чемпіонів (О. Газов, Я. Железняк), 8 чемпіонів світу, 8 чемпіонів Європи, багато чемпіонів Радянського Союзу та України, Радянської Армії.

За великі успіхи у спорті на міжнародній арені нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, а в Київському військовому окрузі був заснований перехідний приз імені Романенка, який розігрується щороку серед офіцерського складу.

Нагороджений Міжнародною федерацією стрільби Золотим знаком «Міжнародний майстер спорту».

РОМАНЕНКО СТЕПАН ДМИТРОВИЧ (1891 — 1974 рр.)

Український радянський футболіст (воротар), арбітр, викладач. Віце-чемпіон РРФСР 1922 р., триразовий чемпіон УРСР у складі збірної Харкова. Суддя всесоюзної категорії, заслужений майстер спорту СРСР. Директор Київського інституту фізкультури (1943–1945 рр.).

З 1911 р. грав у воротах харківської команди «Штандарт», був її капітаном. Потім виступав за місцеві «Штурм» (1913–1918 рр.), «Вікторія», «Рабіс» (рос. Рабис — работники искусств) і «Динамо». Багаторазовий чемпіон Харкова.

У 1914–1918 рр. — учасник Першої світової війни.

Грав за збірну Харкова (1913–1923 рр.), з якою тричі виграв чемпіонат УРСР (1921, 1922, 1923) і посів друге місце у чемпіонаті РРФСР 1922 р., а також за збірну УРСР (1920–1923 рр.).

СУДДЯ: Судити матчі почав ще перед Першою світовою. 11 серпня 1914 р. харківська ліга видала Романенкові посвідчення № 6, що підтверджувало його звання рефері класу А.

Один із перших у СРСР і перший у Харкові суддя всесоюзної категорії (тримав це звання до 14 березня 1934 р.). У ранзі головного арбітра провів 6 матчів вищої ліги СРСР (1936 р., 1938–1939 рр.), у яких призначив 2 пенальті та вилучив 1 гравця.

У 1914 р. був серед організаторів, а згодом працював керівником (1936 р., 1938–1939 рр.) Харківської колегії суддів. З 1935 р.— член головної суддівської комісії Колегії суддів Вищої Ради фізичної культури України. Голова Колегії суддів УРСР у 1944–1954 рр. та 1959–1961 рр.

Любив грати в хокей, де виступав як польовий гравець. На воротах же під час хокейних баталій стояв інший відомий харківський рефері — Лев Йоселевич.

Брав участь у створенні стадіону на Іванівці (сьогодні там розташований Палац спорту «Локомотив» ім. Георгія Кірпи) і тамтешнього футбольного колективу «Робочий» («Желдор», «Червоний залізничник»). Там само зібрав першу в Україні жіночу хокейну команду.

ФУНКЦІОНЕР І ПЕДАГОГ: Із 1918 р. працював в Управлінні Харківського навчального округу. Того, таки року екстерном склав іспити за повний курс гімназії. У 1920 рр. став одним із перших випускників Всеукраїнських курсів викладачів фізкультури, а потім, як і личить відмінникові, й сам викладав для учасників курсів. Працював інструктором зі спорту при Всеобучу, одночасно — тренером з футболу.

У 1921 р. С. Романенка обрали членом Всеукраїнського олімпійського комітету. У 1923 р. разом із В. Вацеком розробив перші правила гри у гандбол в Україні. Заступник голови гандбольної ліги Харкова (1923 р.), член президії Харківської секції гандболу (1925 р.). У 1925 р. з Леонідом Ордіним брав участь у розробленні нових правил гри в гандбол. Учасник української делегації, що брала участь у Фінському робітничому святі 1927 р.

Із відкриттям Всеукраїнського інституту фізичної культури він очолив (у 1934 р.) кафедру спортивних ігор. Одночасно, з 1935 р. очолював відділення футболу при Вищій школі тренерів. Був заступником голови республіканської секції (федерації)

футболу. До 1941 р. був серед керівників Харківської міської футбольної секції та колеґії суддів.

На початку німецько-радянської війни вступив добровольцем в один із винищувальних батальйонів Харкова. Згодом отримав направлення у госпіталь як методист лікувальної фізкультури. Із відвоюванням Києва туди перевели інститут фізкультури, а першим його директором призначено Романенка: у його особовій справі, яка знаходиться в архіві НУФВСУ, збереглася розписка про те, що він приступив до виконання обов'язків директора інституту 27 грудня 1943 р. Залишив означену посаду у лютому 1945 р. і посів кафедру спортивних ігор у ньому таки, яку очолював до 1960 р. Далі там таки працював на посаді доцента до 1964 р., коли вийшов на пенсію. Одначе ще до 1973 р. продовжував періодично викладати в інституті фізкультури.

Заслужений майстер спорту СРСР (наказ № 348 від 26.04.1947 р.).

РУБАН ВІКТОР ГЕННАДІЙОВИЧ (народився 24 травня 1981 р.)

Український спортсмен, олімпійський чемпіон зі стрільби з лука на Олімпійських іграх у Пекіні 2008 р. Народився у м. Харкові. Закінчив Харківську державну академію фізичної культури та спорту.

Тренер (перший і нинішній) — Людмила Прокопенко. Виступає за «Динамо»-Україна, Харків.

Старший лейтенант Державної прикордонної служби України.

Заслужений майстер спорту України зі стрільби з лука. Олімпійський чемпіон 2008 р. в індивідуальних змаганнях, бронзовий призер Олімпіади 2004 р. у команді, чемпіон світу

2009 р. у міксті та бронзовий призер в індивідуальних змаганнях, чемпіон Європи 2006 р., чемпіон Універсиади 2009 р. в індивідуальних змаганнях та срібний призер у міксті, неодноразовий переможець чемпіонату та Кубка України.

26 березня 2011 р. Віктор Рубан став бронзовим призером чемпіонату Європи зі стрільби з лука.

Одружений, виховує сина. Захоплення — фотографія, футбол.

Віктор Рубан — чемпіон ХХІХ Олімпійських ігор у Пекіні 2008 р. Розпочав турнірний шлях з перемоги над єгиптянином Мегедом Юссефом —111:96. У 1/16 фіналу переміг австралійця Майкла Нерая — 115:105. У1/8 обіграв поляка Яцека Проця — 114:108. У чвертьфіналі отримав перемогу над японцем Рюїті Морією —115:106. А у півфіналі переміг росіянина Баїра Бадьонова —112:112 (тайбрейк —20:18). У фіналі змагань Віктор Рубан виграв у корейця Пак Гьон Мо з рахунком 113:112.

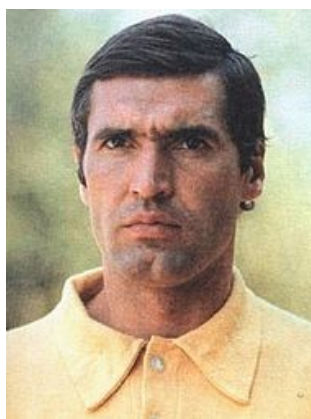
ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ:

Орден «За заслуги» III ст. (4 вересня 2008) — за досягнення високих спортивних результатів на ХХІХ літніх Олімпійських іграх у Пекіні (Китайська Народна Республіка).

Орден «За мужність» III ст. (18 вересня 2004) — за досягнення значних спортивних результатів на ХХVІІІ літніх Олімпійських іграх в Афінах, піднесення міжнародного авторитету України.

Відзнака Президента України — ювілейна медаль «20 років незалежності України» (19 серпня 2011) — за значний особистий внесок у соціально-економічний, науковотехнічний та культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові здобутки та багаторічну сумлінну працю.

РУДАКОВ ЄВГЕН ВАСИЛЬОВИЧ
(2 січня 1942 — 21 грудня 2011 рр.)

Радянський і український футболіст, воротар. Майстер спорту міжнародного класу (1973 р.). Заслужений майстер спорту СРСР (1973 р.).

Народився у Москві. У 17-річному віці був зарахований у юнацьку команду «Торпедо» і отримав місце у дублі. У зв'язку з присутністю у складі команди сильних воротарів поїхав грати за миколаївський «Суднобудівник».

У 1963 р. перейшов у київське «Динамо», кольори якого захищав у 1964—1977 рр. За збірну СРСР провів 48 матчів (у тому числі 6 матчів — за олімпійську збірну СРСР). У 1980-х рр. працював у київському клубі «Зміна». У 1990-х рр. — у спортінтернаті, а пізніше — у школі «Динамо» Київ.

У рейтингу найкращих воротарів ХХ ст. у Європі посів 42 місце.

Могила Євгена Рудакова

Помер 21 грудня 2011 р. Похований у Києві на (ділянка № 33).

ДОСЯГНЕННЯ: Чемпіон СРСР: 1966 р., 1967 р., 1968 р., 1971 р., 1974 р., 1975 р., 1977 р.

Володар Кубка СРСР: 1964 р., 1966 р., 1974 р.

Володар Кубка володарів Кубків УЄФА: 1975 р.

Володар Суперкубка УЄФА: 1975 р.

Срібний призер чемпіонату Європи 1972 р.

Бронзовий призер Олімпійських ігор 1972 р.

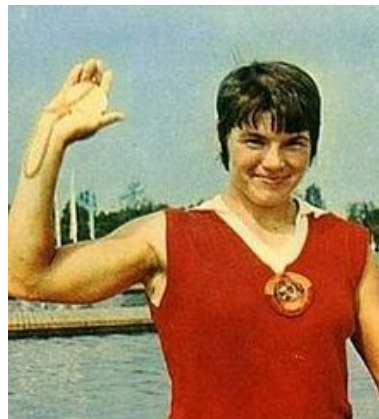
Найкращий футболіст СРСР (за результатами опитування щотижневика «Футбол-Хоккей») — 1971 р.

Триразовий володар призу «Воротар року» імені Лева Яшина — 1969 р., 1971 р., 1972 р.

Засновник одноіменого воротарського Клубу: 208 матчів на «0».

НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ступеня (2004).

РЯБЧІНСЬКА ЮЛІЯ ПЕТРІВНА
(21 січня 1947 — 13 січня 1973 рр.)

Українська веслярка, байдарочниця, олімпійська чемпіонка.

Вона народилась у 1947 р. у районному центрі Піщанка на Вінниччині, у багатодітній сім'ї. З дитинства працювала на ланах, там же закінчила школу.

В атестаті мала дві трійки і одну з них з фізичного виховання. Юлія Рябчинська мріяла потрапити до естрадно-циркового училища, але її не прийняли.

Юлія влаштувалася на курси медичних сестер у Вінниці (зараз Вінницький медичний коледж ім. акад. Д.К.Заболотного).

Саме тут вперше побачила веслування і зацікавилася. 5 вересня 1972 р. Юлія веслом спробувала олімпійську воду.

Тут народилась олімпійська чемпіонка XX олімпійських ігор по греблі на байдарках - Юлія Рябчинська.

У Піщанській середній школі № 1 працює музей Юлії Рябчинської, де можна побачити її кубки, грамоти, медалі. Навіть є там байдарка, на якій тренувалась олімпійська чемпіонка.

Памяті Юлії Рябчинської на день народження 21 січня приходять друзі і земляки – 69-ти річчя (2016 р.)

На кладовищі Піщанки стоїть могила Юлії, яка, на жаль, трагічно загинула ще зовсім молодою, їй було всього 27 років.

Виступаючи за СРСР на мюнхенській Олімпіаді, вона отримала золоту медаль за перемогу у перегонах байдарок на 500 метрів. У 1973 р. Юлія трагічно загинула.

Через чотири місяці після олімпійської звитяги Рябчинська брала участь у тренувальному зборі на озері Палеостомі у Грузії і, упавши там у холодну воду, померла від переохолодження.

Похована вона у Піщанці. У школі, де навчалась Юлія, створено музей, її ім'ям названа вулиця у Піщанці і м. Поті (Грузія, де вона загинула).

Могила Юлії Рябчинської у містечку Піщанка

На корпусі № 2 медичного коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного розміщена меморіальна дошка «У цьому будинку у 1967–1968 рр. навчалась Юлія Рябчинська чемпіонка XX Олімпійських ігор з веслування на байдарках і каное». Тренувалася в Одесі у добровільному спортивному товаристві «Локомотив».

СА́БО ЙО́ЖЕФ ЙО́ЖЕФОВИЧ
(народився 29 лютого 1940 р.)

Радянський і український футболіст-легенда та тренер, угорець за походженням. Заслужений майстер спорту СРСР. Заслужений тренер України.

У 1994 р. та 1996—1999 рр. тренував національну збірну України, провівши у ранзі наставника 34 матчі — другий

показник в історії збірної після Олега Блохіна. Кінець вересня-жовтень 2007 р. — головний тренер «Динамо» (Київ).

Вихованець ужгородського футболу. Перший тренер — Золтан Степанович Дьйорфі. На любительському рівні (у чемпіонаті України серед колективів фізкультури) виступав за «Хімік» з Калуша (1957 р.).

У юному віці грав на вістрі нападу і чимало забивав. Згодом два неповних сезони (1958 р. і 1959 р.) провів у класі «Б» чемпіонату СРСР за «Спартак» (Ужгород).

У середині 1959 р. трьох закарпатських гравців — воротаря Андрія (Андреаса) Гаваші, оборонця Василя Турянчика та атакуючого півзахисника Йозефа Сабо вирішило перетягнути до своїх лав київське «Динамо», найвпливовіший клуб УРСР.

Ця трійця дебютувала 1 червня 1959 р. у товариському матчі проти англійського клубу «Тоттенгем Готспур». Гаваші провів у Києві тільки 2 сезони, а Турянчик та Сабо стали ключовими футболістами «Динамо» у 60-х роках.

Сабо відразу став гравцем основного складу і діяв на правому боці півзахисту. Встигав не лише нападати, а й відпрацьовував під час оборони воріт.

У 1965 р. ставши віце-чемпіоном у складі «Динамо» закарпатський футболіст увійшов до списку «33 найкращих», який складають за підсумками сезону. На своїй позиції у півзахисті Сабо був під 1 номером, випередивши «торпедівця» Валерія Вороніна, зірку не лише радянського а і європейського футболу.

Уперше вийшов у складі збірної СРСР 3 жовтня 1965 р. у товариській грі проти Греції. Ця гра для радянських футболістів була елементом підготовки до чемпіонату світу 1966 р. Там

«сборная» посіла 4 місце, а Сабо провів 5 з 6 ігор, пропустивши тільки останній матч групового раунду. Збірна вихід у чвертьфінал вже забронювала, тому кілька ключових футболістів не виступало, а замість них вийшли резервісти. Національна команда дійшла до півфіналу, де поступилася спочатку команді ФРН, а у грі за 3-тє місце — Португалії.

Із архіву: У збірній СРСР 1966 р. на півзахист будувався навколо центральної пари Воронін - Сабо.

З 1966 – 1968 рр. «Динамо» (Київ) тричі поспіль ставало чемпіоном Радянського Союзу, а Сабо був одним з ключових футболістів. Кар'єру завершував у ворошиловградській «Зорі» та московському «Динамо».

Швидко орієнтувався у кожній ігровій ситуації, мав потужний та точний удар як з лівої, так і з правої ноги. Добре виконував пенальті. Часто виходив на вістря атаки і діяв на місці центрфорварда. Жорстко діяв у єдиноборствах, надійно діяв під час персональної опіки суперника.

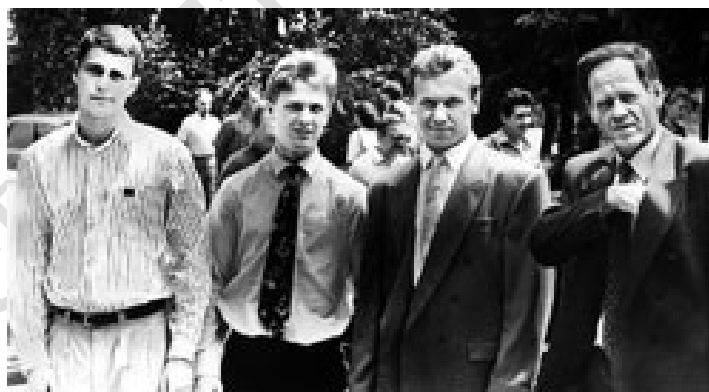
Йожеф Сабо починав тренерську кар'єру у «Зорі» (1977 р.), з якою у Чемпіонаті СРСР посів досить високе 9 місце. Потім тренував київський «СКА», яких впевнено вів до перемоги у другій лізі чемпіонату СРСР, проте ще до закінчення отримав запрошення від вищолігового «Дніпра», яке претендувало на виліт. Завдання зберегти команду у вищій лізі Сабо не виконав, а після 17 місця наступного року вже у першій лізі, тренера звільнили з посади. Уперше Йожеф Сабо тренував збірну на двох матчах кваліфікації до ЧЄ-1996. Перший матч українці зіграли в «суху» нічию зі збіркою Словенії, другий виграли у збірної Естонії — 3:0.

Де жарко – там Сабо!

У 1996 – 1999 рр. — вдруге наставник національної збірної України. Тоді збірна мала у своєму складі чудових виконавців у всіх лініях: Андрія Шевченка та Сергія Реброва у нападі; Андрія Гусіна, Віталія Косовського у середині поля; Владислава Ващука, Олега Лужного і Юрія Дмитруліна в обороні та Олександра Шовковського у воротах. У відбірковій групі до чемпіонату світу 1998 р. Україна зайняла 2-е місце, фінішувавши попереду Португалії.

Перше місце посіла Німеччина. Проте у плей-оф українці у двоматчі поступилися майбутнім «бронзовим» призерам хорватам — 0:2 у Загребі та 1:1 у Києві.

У Сабо були постійні претензії до мене, але я на нього не бржаюся. Він — легендарна особистість як футболіст, але як тренер. занадто живе футболем». (В. Леоненко) Зліва направо: Сергій Мизін, Сергій Ребров, Віктор Леоненко, Йозеф Сабо

У кваліфікації до Євро 2000 Україна зайняла 2-ге місце у одній групі з Андоррою, Ісландією, Вірменією, Росією та Францією. Перед останнім туром ситуація у групі була такою:

Україна — 19 очок, Росія і Франція — по 18. Переможець виходив до ЧЄ напряду, а друга команда мала грати у плей-оф. Французи грали вдома з Ісландією, а українці їхали до Москви. Тобто нічия у вирішальному матчі гарантувала, принаймні, місце у плей-оф. Росія тиснула і мала очевидну перевагу — завдяки рикошету після штрафного на 75-й хв. Забив Валерій Карпін. Надії майже не було, але все змінив гол Андрія Шевченка — звичайний штрафний здалеку та із самої бокової лінії завершився голом. М'яч полетів не на голови партнерів, як, мабуть, очікував воротар господарів Олександр Філімонов, а у площину воріт. Голкіпер вийшов надто далеко і повертаючись не зафіксував м'яч та залетів з ним до воріт. Це сталося на 88-й хвилині. З того часу в Україні кожен подібний штрафний з лівого флангу називають «точкою Шевченка».

Українці знову не зуміли пройти плей-оф, програвши Словенії — 1:2 на виїзді та 1:1 вдома.

Цього разу фортуна повернула свій борг - на 83 хвилині першого матчу воротар Олександр Шовковський практично з бокової лінії невдало вибив м'яч на Миленко Ачимовича, який практично з центра поля забив у порожні ворота вирішальний гол.

**Йожеф Сабо. Легендарний напівзахистник Динамо,
4-кратний чемпіон СРСР**

Йожеф Сабо після нічиєї зі словенцями через нерви пішов з команди. У 2000 р. у досить важкому становищі збірну очолив Валерій Лобановський.

Під орудою Сабо українці не зазнали жодної поразки у відбірній групі — 5 перемог і 5 нічиїх, з того дві - з чинним чемпіоном світу, збіркою Франції (двічі 0:0).

У списку 10 найкращих тренерів в історії збірної Сабо посів 3 місце, поступившись Олегу Блохину та Валерію Лобановському.

З 90-х років працює у «Динамо» (Київ) — спочатку головним тренером, а після повернення до Києва Валерія Лобановського — помічником тренера.

Дебют на посаді головного тренера киян був короткий — у чемпіонаті Сабо тренував «Динамо» у двох матчах, під час виїзної нічії з одеським «Чорноморцем» (1:1) і під час домашньої перемоги над «Буковиною» з рахунком 1:0, а в Кубку України тренер вивів команду спочатку до 1/8 фіналу, а потім до чвертьфіналу.

У подальшому під орудою Сабо (2 пол. 1992, 1994, 1 пол. 1995—1996 рр.) команда завжди впевнено лідирувала у Чемпіонаті України, у сезоні 1995-1996 рр.

«Динамо» виграло золотий «дубль» — чемпіонат + Кубок України.

Пам'ятним був розіграш Ліги чемпіонів УЄФА 1994 - 1995 рр. Тоді у груповому етапі «Динамо» здобуло лише одну перемогу, проте переможений був знову найпринциповіший суперник — московський «Спартак» (знову 3:2 і знову у Києві).

У 2004 р. Сабо вчетверте очолює «Динамо». «Динамо» хоч і почало сезон перемогою в Суперкубку України, проте чемпіонат команда почала невдало, а в третьому кваліфікаційному раунді Ліги Чемпіонів в першому матчі кияни вдома програли турецькому «Трабзонспору» з рахунком 1:2.

Йожеф Йожефович зумів поставити на ноги «розвалену» команду і в другому матчі «динамівці» сенсаційно виграла 2:0 і вийшла до групового турніру.

Той сезон в Європі був одним з найкращих з часів Валерія Лобановського - у групі «Динамо» з 10 очками посіло третє місце і вийшло до 1/16 Кубку УЄФА.

З поверненням Йожефа Сабо «Динамо» додало у класі, грало в «європейський» агресивний, атаквальний футбол.

У 1/16 Кубку УЄФА «Динамо» прогало іспанському «Вільярреалові» — після домашньої нічиєї 0:0 кияни поступилися в Іспанії з рахунком 0:2.

На весні рівень команди помітно знизився, у тренера з'явилися конфлікти з футболістами, що і використав донецький «Шахтар» — чемпіонський титул «гірники» оформили ще за тур до кінця.

Слабкою втіхою стала перемога в Кубку України. Після закінчення чемпіонату Йозеф Йозефович подав у відставку, посилаючись на стан здоров'я.

У 2007 р. відомий своєю емоційністю та запальним характером тренер черговий раз очолив київське «Динамо» (прийнявши команду від Анатолія Дем'яненка), проте через погіршення стану здоров'я відійшов від керування за місяць.

Цього разу роль рятувальника Сабо не виконав - у Лізі чемпіонів УЄФА в обох матчах кияни зазнали поразки (домашні матчі з лісабонським «Спортінгом» - 1:2 та «Манчестер Юнайтед» - 2:4), а у Чемпіонаті України «Динамо» не тільки не піднялось на друге місце, а загрожувала втрата і третього місця, «завдяки» домашнім поразкам від абсолютного аутсайдера чемпіонату — «Нафтовик-Укрнафта» з рахунком 0:1 та від головного переслідувача — харківського «Металіста» з тим самим рахунком.

У ніч з 2 на 3 жовтня 2007 р. у Сабо стався серцевий напад, внаслідок чого тренер був терміново відвезений до лікарні. Лікарям вдалося зберегти життя Йозефа Йозефовича, проте йому заборонили працювати у зв'язку зі слабким серцем.

ТИТУЛИ ТА ДОСЯГНЕННЯ:

ЯК ГРАВЦЯ: Чемпіон СРСР: 1961 р., 1966 р., 1967 р. і 1968 р.; Кубок СРСР: 1964 р. та 1966 р.; учасник чемпіонату світу 1966 р.; півфіналіст чемпіонату світу: 1970 р.; у списку 33 найкращих — 5 разів (двічі — № 1)

ЯК ТРЕНЕРА: Чемпіон України: 1994 р., 1995 р., 1996 р. та 1997 р.; Кубок України: 1996 р. і 2005 р.

НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» I ступеня (2011 р.).

Йозеф Сабо: У Москві мене постійно обзивали фашистом

ЦІКАВІ ФАКТИ: У 1994 р. перед домашнім матчем Ліги чемпіонів з московським «Спартак» гравці київського клубу заявили, що не будуть працювати з імпульсивним Сабо, який не раз використовував нераціональні методи.

Із Росії до Києва вже їхав відомий український спеціаліст Євген Кучеревський, однак перемога над найпринципованішим суперником з рахунком 3:2 залишила Йозефа Сабо на посаді.

САВЧЕНКО ВІКТОР ГРИГОРОВИЧ
(народився 17 вересня 1952 р.)

Видатний український боксер. Доктор педагогічних наук (1997 р.), професор (1996 р.).

Ректор Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, член президії Федерації боксу України, голова Федерації боксу Дніпропетровської області, член Національного Олімпійського комітету України. Народний депутат України 2-го скликання.

Народився с. Атамань, Генічеський район, Херсонська область. Батько Григорій Тимофійович (1919-1983 рр.) — робітник; мати Віра Омелянівна (1918-1954 рр.) — колгоспниця; дружина Надія Сергіївна (1951 р.) — домогосп.; дочка Олена (1974 р.) — лікар-дерматолог.

Освіта: Дніпропетровський інститут фізичної культури, тренерський факультет (1976-1980), тренер-викладач; докторська дисертація «Основи психологічної підготовки спортсменів високої кваліфікації (на матеріалі боксу)» (Український державний університет фізичного виховання і спорту). Голова підкомітету з питань фізичної культури і спорту

Комітету з питань молоді, спорту і туризму. Член групи «Єдність».

Віктор Савченко - Хосе Гомес

У 1969-1971 рр. — токар Південного машинобудівного заводу. У 1971-1972 рр. — токар УМС-3 тресту «Дніпроважбудмеханізація».

У 1972-1973 рр. — слюсар спортивної бази тресту №17 м. Дніпропетровська. У 1973-1982 рр. — інструктор фізичної культури Дніпропетровського облспорткомітету. У 03.1982 - 09.1997 р. — завідувач кафедри боксу, боротьби і важкої атлетики Дніпропетровського державного інституту фізичної культури та спорту.

Неодноразовий чемпіон України, СРСР, Європи. Чемпіон світу з боксу. Призер Олімпійських ігор 1976 і 1980 рр. Академік Української академії політичних наук (1998 р.). Академік Української академії наук (1998 р.). Дійсний член Петровської академії наук і мистецтв (Санкт-Петербург).

Почесна грамота Президії ВР УРСР (1976 р.). Почесна грамота ВР України (2005 р.). Медаль «За трудову доблесть» (1980 р.). Відмінник освіти (2002 р.). Нагрудник знак «Петра Могили» (2005 р., Міністерство освіти і науки України). ЗМС. (1977 р.).

АВТОР НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ: «Основи психології сучасного бокса» (1996 р.), «Футбол» (1997 р., співав), «Психолого-педагогічне забезпечення фізичної підготовки юного боксера» (1999 р.),

САЛАДУХА ОЛЬГА ВАЛЕРІЇВНА
(народилася 4 червня 1983 р.)

Заслужений майстер спорту з легкої атлетики (потрійний стрибок). Чемпіонка Європи, Чемпіонка світу, бронзова призерка XXX Літніх Олімпійських ігор у м. Лондон. Представниця Школи вищої спортивної майстерності, Спортивного клубу «Сергія Бубки», спортивного товариства «Динамо», «Колос».

Народилася 4 червня 1983 р. у м. Донецьку. Родина Ольги не була спортивною, але тітка займалась художньою гімнастикою. З дитинства дівчина мріяла займатися цим красивим видом спорту, та доля склалася по-іншому. Маленьку талановиту дівчинку запитали вже на уроках фізкультури у школі. У 1994 р. перший тренер – Заслужений тренер України Зоя Олексіївна Бойко – запросила Ольгу на заняття з легкої атлетики у Спеціалізовану дитячо-юнацьку школу олімпійського резерву № 1 з легкої атлетики у м. Донецьку. Свої перші кроки Ольга почала з бігу на 60 м з бар'єрами. Далі естафету з підготовки майбутньої чемпіонки прийняв Анатолій Григорович Бойко – Заслужений тренер України, Заслужений працівник фізичної культури та спорту України, який досі залишається особистим тренером Ольги. Сам Анатолій Григорович – майстер спорту СРСР, рекордсмен України з потрійного стрибка. З цією людиною Ольга почала засвоювати техніку потрійного стрибка, і вже у 14 років встановила рекордне світове досягнення серед однолітків – 13,33 м.

Вищу освіту здобула у Донецькому державному інституті здоров'я, фізичного виховання і спорту.

У 2003 р. Ольга Саладуха стала переможницею Кубку Європи в м. Малага (Іспанія). У наступні роки титулів додавалося все більше: переможниця Кубку Європи (2006 р. – Малага, Іспанія; 2008 р. – Аннесі, Франція), переможниця Всесвітньої Універсиади в м. Бангкок (Таїланд, 2007), чемпіонка Європи (2010 р. – Барселона, Іспанія; 2012 р. – Гельсінкі, Фінляндія; 2014 р. – Цюрих, Швейцарія), чемпіонка Європи в приміщенні (2013 р. – Гетеборг, Швеція), чемпіонка світу 2011 р. (Тегу, Корея), «Діамантової Ліги» 2011 р., срібна призерка чемпіонату світу в приміщенні 2014 р. (Сопот, Польща), бронзова призерка чемпіонату світу 2013 р. (Москва, Росія), рекордсменка України в приміщеннях.

Учасниця Олімпіади у Пекіні (Китай-2008), бронзова призерка ХХХ Літніх Олімпійських ігор у м. Лондон (2012 р.).

Одружена (чоловік – Денис Костюк – багаторазовий призер України з велоспорту, учасник Олімпійських ігор), виховує доньку Діану.

ДОСЯГНЕННЯ:

- у 2007 р. нагороджена медаллю «За працю і відвагу» – за вагомий особистий внесок у розвиток і популяризацію фізичної культури і спорту на Україні, досягнення високих спортивних результатів на ХХІV Всесвітній літній Універсиаді 2007 р. у Бангкоку (Таїланд), зміцнення міжнародного авторитету Української держави.

- Орден княгині Ольги III ступеня і
- Орден княгині Ольги II ступеня.
- Почесний громадянин Донецької області.

САЛЕНКО ОЛЕГ АНАТОЛІЙОВИЧ (народився 25 жовтня 1969 р.)

Український та російський футболіст, нападник збірної Росії, найкращий бомбардир Чемпіонату світу з футболу 1994 р. (приз «Золота бутса»), рекордсмен чемпіонатів світу за кількістю м'ячів, забитих в одному матчі — 5 (проти національної збірної Камеруну).

Випускник школи «Зміна» (Ленінград). Виступав у ленінградському «Зеніті» з 1987 — 1988 рр., у київському «Динамо» (1989—1992 рр.), іспанських «Логроньєсі» (1993—1994 рр.) і «Валенсії» (1994—1995 рр.), шотландському «Рейнджерсі» — 1995 р., турецькому «Істанбулспорі» — 1996—1997 рр.

Один з лідерів «Динамо» Київ 90-х.

У 1-й же сезон у Туреччині став одним з найкращих бомбардирів команди, однак вже на наступний сезон виявився поза грою. Саленко зізнавався, що ще у Шотландії почав відчувати наростання болю в коліні і до початку сезону 1996-1997 рр. зважився лягти на операцію. Однак через неузгодженість дій менеджерів клубу і лікарів процес лікування і відновлення нескінченно затягувався.

У чемпіонатах СРСР 111 матчів, 28 голів. У єврокубках — 20 матчів, 5 голів. У збірній Росії — 8 матчів, 6 голів. Учасник і найкращий бомбардир Чемпіонату світу з футболу 1994 р. (3 гри, 6 голів). Увійшов в історію і як перший головний тренер збірної України з пляжного футболу. Проживає у Києві, займається бізнесом.

ДОСЯГНЕННЯ: Найкращий бомбардир чемпіонату світу 1994: 6 голів; Чемпіон СРСР: 1990; Володар Кубка СРСР: 1990; Чемпіон Шотландії: 1996; Рекорд чемпіонатів світу за кількістю

голів в одному матчі — 5; За збірну Росії зіграв 8 матчів, забив 6 голів; За олімпійську збірну СРСР зіграв 3 матчі; Учасник чемпіонату світу: 1994; Чемпіон Європи серед юнаків: 1988.

САПРОНОВ ВАЛЕНТИН ГАВРИЛОВИЧ
(народився 23 січня 1932 р.)

Український радянський футболіст, виступав на позиції нападника. Єдиний гравець «Шахтаря», який отримав звання «Заслужений майстер спорту СРСР» під час виступів за донецьку команду.

У 40-х рр. починав свою футбольну кар'єру. Він грав за молодіжні склади «Локомотиву» з Авдіївки та Ясинуватої. На самому початку 50-хрр. він влаштувався у Сталінський металургічний технікум. За який виступав два роки. Поки його не помітив «Шахтар» з міста Донецька. Який у той час називався — Сталіно.

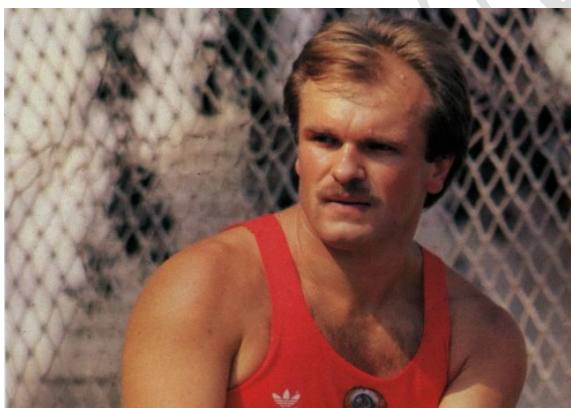

Валентин Сапронов – легенда «Шахтара».

Улітку 1952 р. дебютував за команду у матчі проти московського «Торпедо». Спочатку він не дуже сильно відзначався. Та й у складі закріпитися не дуже зміг. За перший рік він забив 1 гол у 7 матчах. Далі він став трохи більше грати за клуб. Тут він провів всю свою кар'єру гравця. Зіграв за «Шахтар» 270 матчів та відзначився 49 голами. А потім встиг потренувати цей клуб 2 роки.

ДОСЯГНЕННЯ: Володар Кубка СРСР (2): 1961, 1962; Фіналіст Кубка СРСР (1): 1963.

СЕДІХ ЮРІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ (народився 11 травня 1955 р.)

Український радянський легкоатлет, метальник молота.

Дворазовий олімпійський чемпіон, рекордсмен світу. Юрій Сєдих народився у Росії, у місті Новочеркаськ Ростовської області.

У 1967 р. розпочав заняття легкою атлетикою. Його першим тренером був Володимир Іванович Воловик. Спочатку тренування проходили в ДСТ «Буревісник», а згодом, коли Сєдих розпочав служити в армії, у СКА у Києві. У 1973 р. він увійшов до складу молодіжної збірної СРСР. Чинний досі (2008) світовий рекорд, 86 метрів 74 сантиметри, Сєдих встановив на чемпіонаті Європи з легкої атлетики 1986 р., що проходив у Штутгарті, Німеччина. Тільки два інші метальники зуміли перевищити результат у 86 метрів: Іван Тихон, який метнув на 86,73 та Сергій Литвинов.

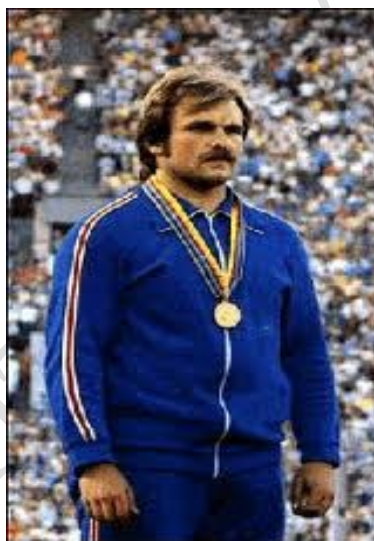
На відміну від багатьох інших метальників Юрій робив тільки три, а не чотири оберти. Він вважав, що цього досить,

оскільки з чотирма обертами показував ті самі результати. Тренер спортсмена Анатолій Бондарчук вважається одним з найкращих тренерів з метання молота у світі. Сєдих часто тренувався з легшими й важчими молотами.

Легкоатлет виграв монреальську та московську олімпіади, а також зайняв перше місце на Іграх доброї волі 1986 р. й на чемпіонаті світу 1991 р. У наш час Юрій Георгійович щорічно організовує літній табір металників молота в США. Наразі його учнем є фінський металник.

Його співвітчизник і супротивник Сергій Литвинов тренує білоруських металників: Івана Тихона й Вадима Дев'ятовського.

Техніка Юрія полягає у тому, щоб викинути молот вліво й дозволити йому обертати металника, а Литвинов відстоює рівномірне прискорення молота.

11 травня 1955 р. Народився Юрій Георгійович Сєдих.

Сєдих одружений з колишньою радянською металницею Наталією Лісовською, яка виграла змагання з штовхання ядра на сеульській Олімпіаді. У них одна донька, Алексія, 1992 р. народження. Родина мешкає у Парижі, де Юрій працює викладачем фізкультури в університеті.

СЕМЕРЕНКО ВАЛЕНТИНА ОЛЕКСАНДРІВНА
(народилася 18 січня 1986 р.)

Українська біатлоністка, заслужений майстер спорту України, член національної збірної команди України. Чемпіонка Олімпійських ігор у Сочі, чемпіонка та чотириразова призерка чемпіонатів світу з біатлону, переможниця та призерка етапів кубка світу з біатлону, чемпіонка світу серед юніорів 2004 р., семиразова чемпіонка Європи, чемпіонка світу з літнього біатлону 2011 р. у спринті, неодноразова чемпіонка першостей та Чемпіонатів України, на XXIII Всесвітній зимовій універсіаді виборола 4 медалі (3 срібні, 1 бронзову). Учасниця Олімпійських ігор 2006 р. у Туріні, 2010 р. у Ванкувері та 2014 р. у Сочі. Старший лейтенант СБУ.

Народилася у смт Краснопілля Сумської області. Студентка Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка. Тренери Байда Світлана Іванівна, Шамрай Григорій Іванович.

Свій перший особистий подіум, третє місце, на етапах Кубка світу Валя здобула 4 лютого 2011 р. у спринтерській гонці у Преск-Айлі (штат Мен, США), першу особисту перемогу — 15 грудня 2013 р. у гонці переслідування на етапі Кубка світу в Аннесі, Франція.

Золото на Олімпіаді у Сочі

На Олімпіаді у Сочі здобула «золото» у естафетній гонці 4×6 км (разом із Юлією Джимою, Вітою Семеренко та Оленою Підгрушною).

Заміжня, чоловік Олексій Прохор. Валя Семеренко — сестра української біатлоністки Віти Семеренко.

КОМЕРЦІЙНІ СТАРТИ:

2011 — мас-старт з Сергієм Седневим 2 місце ²

2014 — мас-старт з Сергієм Семеновим 1 місце ¹

2012 — Переслідування 3 місце ³

2011 — мас-старт 3 місце ³

Валя Семеренко SEMERENKO Valj Віта Семеренко SEMERENKO Vita Олена Підгрушна PIDHRUSHNA Olena Наталія Бурдига BURDYGA Natalya

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден княгині Ольги I ст. (23 серпня 2014 р.) — за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток України, вагомі трудові здобутки та високий професіоналізм.;

Орден княгині Ольги II ст. (14 вересня 2013 р.) — за вагомий особистий внесок у розвиток та популяризацію фізичної культури і спорту в Україні, досягнення високих спортивних результатів та багаторічну плідну професійну діяльність.;

Орден княгині Ольги III ст. (17 березня 2008 р.) — за вагомий особистий внесок у розвиток фізичної культури і спорту, досягнення високих спортивних результатів на чемпіонатах Європи та світу з біатлону 2008р.;

Орден «За заслуги» III ст. (25 березня 2015 р.) — за вагомий особистий внесок у зміцнення національної безпеки, високий професіоналізм, зразкове виконання службового обов'язку та з нагоди Дня Служби безпеки України.

СЕМЕРЕНКО ВІТА ОЛЕКСАНДРІВНА
(народилася 18 січня 1986 р.)

Українська біатлоністка, заслужений майстер спорту України.

Член національної збірної команди України, чемпіонка та бронзова призерка Олімпійських ігор у Сочі, п'ятиразова призерка чемпіонатів світу, переможниця й призерка етапів Кубка світу, п'ятиразова чемпіонка Європи з біатлону. Учасниця Олімпійських ігор 2010 р. у Ванкувері та 2014 р. у Сочі.

Студентка Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка. Тренер Байда Світлана Іванівна, Шамрай Григорій Іванович.

На чемпіонаті світу 2008 р. в Естерсунді Віта посіла 4-те місце у гонці з масовим стартом і друге місце в естафеті.

Віта і Валентина Семеренко

У квітні 2011 р. Віта здобула перемогу у традиційних змаганнях з біатлону «Приз пам'яті Фат'янова», що відбувалися на Камчатці. Вона перемогла у спринті та у гонці переслідування, отримавши головний приз турніру — автомобіль «Мерседес».

На чемпіонаті світу 2012 р. Віта здобула бронзову медаль у спринті. У березні 2009, 2010, 2011 і 2012 рр. рішенням експертної комісії НОКу визнавалася найкращою спортсменкою місяця в Україні.

На чемпіонаті світу 2013 р. здобула бронзову медаль у спринті і срібну в естафеті.

Віта Семеренко взяла бронзу у Сочі

На Олімпіаді у Сочі здобула «бронзу» у спринті і «золото» в естафетній гонці 4 по 6 км (збірна України виступила у складі Юлії Джими, Віти Семеренко, Валентини Семеренко та Олени Підгрушної). Віта Семеренко — сестра української біатлоністки Валентини Семеренко.

Нагороджена орденом княгині Ольги I ступеня.

КОМЕРЦІЙНІ СТАРТИ:

2012 — мас-старт з Сергієм Седневим 2 місце ²

2011 — Спринт 1 місце ¹

2011 — Переслідування 1 місце ¹

2012 — Спринт 2 місце ²

2012 — Переслідування 2 місце ²

2011 — Змішана естафета з Емілем Свендсенем 3 місце

3

Поштова марка України, спецпогашення 31 січня 2014

СЕРЕБРЯНІКОВ ВІКТОР ПЕТРОВИЧ
(29 березня 1940 — 12 листопада 2014 рр.)

Український радянський футболіст, півзахисник.

Майстер спорту (1960 р.), майстер спорту міжнародного класу (1966 р.), заслужений майстер спорту СРСР (1967 р.). У складі київського «Динамо» 5 разів ставав чемпіоном СРСР, двічі вигравав Кубок СРСР. Учасник чемпіонатів світу 1966 р. і 1970 р. у складі збірної СРСР з футболу. В єврокубках провів 14 матчів, забив 4 голи. Прізвисько серед колег і болільників: «Серебро».

Збірна СРСР зразка 1969

У першому ряду – Віктор Серебряніков, Михайло Гершкович, Євгеній Ловчев, Гіві Нодія, Реваз Дзодзуашвілі, Анатолій Пузач, Микола Кисельов, Анзор Кавазашвілі. Стоять: старший тренер Гаврило Качалін, капітан команди Альберт Шестерньов, лікар команди Олег Белаковський, Володимир Каплічний, Кахі Асатіані, Віталій Хмельницький, Генадій Логофет, Валентин Афонін, Володимир Мунтян, Муртаз Хурцілава, Євгеній Рудаков, Анатолій Бишовець, масажист Володимир Шемельов.

Віктор Петрович був великим майстром пробиття штрафних ударів із стандартних положень — так званої «дуги». За власним визнанням, вперше він побачив цей удар у кращих гравців Південної Америки.

Він постійно тренував техніку цього удару, закручуючі м'яч у двох площинах. М'яч після удару Серебрянікова летів складною дугою так, що огинав вибудовану «стінку» зверху по центру, а потім, коли здавалося, що він летить поза або вище воріт, різко йшов вниз і вбік, «уходячі» в дальній кут від воротаря.

1962 р. Гравці збірної СРСР на знаменитому пляжі Копакабане у Ріо-де-Жанейро. Зліва направо: Віктор Банніков, Валерій Лобановський, Станіслав Завидонов, Василь Данилов, лікар команди, Володимир Щегольков, Олег Базилевич, Віктор Серебряніков, Сергій Квочкін і Володимир Лисицин

Віктор Серебряніков забивав свої коронні голи з штрафного у грах як внутрішнього чемпіонату СРСР, так і у міжнародних матчах. І ніякі хитрощі суперників — на кшталт «підсування» стінки ближче до м'яча, ніж належні за правилами 9 метрів (іноді бувало навіть менше 7 метрів), підскок догори гравців «стінки», перебіг воротаря в інший кут воріт — не рятували суперника від неминучого голу. Відсоток влучання у площину воріт був у Серебрянікова дуже високий, більш 75%. У сезоні 1969 р. Серебряніков забив 7 голів цим ударом.

В. Серебряніков веде боротьбу з московським динамовцем Ю. Сьоміном

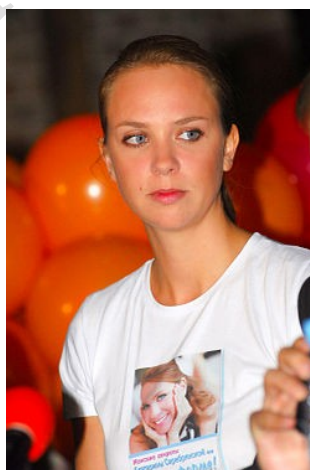
ДОСЯГНЕННЯ: Чемпіон СРСР: 1961 р., 1966 р., 1967 р., 1968 р., 1971 р.; Володар Кубка СРСР: 1964 р., 1966 р.;
Бронзовий призер ЧС-1966 р.; Вісім разів входив у список 33-х найкращих футболістів року (тричі — під № 1, у 1967 р., 1968 р. і 1969 р.)

Виктор Серебряников. Фото: fcdynamo.kiev.ua

НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ступеня (2004)

СЕРЕБРЯНСЬКА КАТЕРІНА ОЛЄГІВНА
(народилася 25 жовтня 1977 р.)

Українська спортсменка. Заслужений майстер спорту з художньої гімнастики, олімпійська чемпіонка. Дочка Любові Серебрянської.

Катерина Серебрянська народилася у Криму, в Сімферополі, у родині спортсменів.

Батько — Серебрянський Олег Васильович — майстер спорту з футболу, мати Серебрянська Любов Овсіївна — майстер спорту з гімнастики. Художньою гімнастикою почала займатися з 4 років.

Спочатку займалася у Палаці піонерів та школярів у Сімферополі, потім — у спортивному товаристві «Колос», відтак — у спортивному товаристві Профспілок. З 1989 р. — член товариства «Динамо».

Тренер — заслужений тренер України Серебрянська Л.О. Перша перемога у 10-річному віці на турнірі «Олімпійські надії України».

У 1999 р. закінчила Харківський національний інститут фізичної культури та спорту. Кандидат наук з фізичного виховання та спорту (2004 р.). Має сина Євгена.

Багатократна володарка призових місць на Чемпіонатах світу з художньої гімнастики 1992–1998 рр. (8 золотих, 4 срібних, 3 бронзових медалі), на Чемпіонатах Європи (9 золотих, 3 срібних, 4 бронзових медалі),

— володарка кубка Європи та триразова володарка Кубка «Гран-Прі» (1994–1995 рр.),

— абсолютна чемпіонка світу (1995 р.) та Європи (1996),

— абсолютна олімпійська чемпіонка Атланти з художньої гімнастики (1996 рр.)

У 1987 р. — перемогла на Всесоюзній спартакиаді школярів та на Кубку СРСР серед дітей молодшого віку.

У 1989 р. — перемога на міжнародному турнірі у Франції.

У 1991 р. — Чемпіонат Європи серед юніорів у Португалії у складі молодіжної збірної СРСР. Командне місце — 1, «золото» — вправа з м'ячем, «срібло» — вправа з обручем.

У 1992 р. — Чемпіонат світу в Брюсселі. Виступала у груповим вправах (4 місце) та в індивідуальній програмі (5 місце).

У 1993 р. — Чемпіонат світу в Іспанії. Віце-чемпіонка світу (2 місце) та чемпіонка світу у вправах зі скакалкою, «срібло» — у вправах з обручем, «бронза» — у вправах з м'ячем та стрічкою.

У 1994 р. — Володарка кубка Європи (Англія).

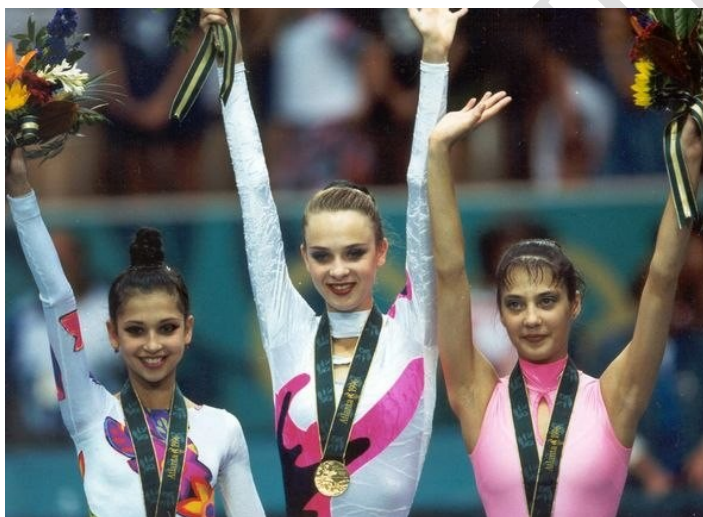
У 1994 р. — Чемпіонат Європи у Греції: 1 золота медаль у вправах з м'ячем, 1 золота медаль у вправах з булавою, 1 золота медаль у командному заліку.

У 1994 р.— Чемпіонат світу у Парижі: 4 золоті медалі в окремих видах багатоборства, 4 місце у багатоборстві. У 1994 р. — Володарка Гран-Прі МФГ. У 1994 р. — Володарка кубка світу серед клубів (Аеоп Сир).

У 1995 р. — Чемпіонат світу: Абсолютна чемпіонка світу. 1 золота медаль в окремому виді багатоборства, 1 срібна медаль в окремому виді багатоборства, 1 бронзова медаль в окремому виді багатоборства.

У 1995 р. — Володарка Гран-прі МФГ; У 1995 р. — Володарка кубка Європи (Англія); У 1995 р. — Володарка кубка світу серед клубів(Аеоп Сир).

У 1996 р. — Чемпіонат Європи в Осло (Норвегія).

Колектив та керівництво Київського Палацу Спорту вітає з днем народження Олімпійську чемпіонку, талановиту, креативну й чарівну жінку Катерину Олегівну Серебрянську!

Абсолютна чемпіонка Європи. 2 золоті медалі, 1 срібна медаль в окремих видах. У 1996 р.— Чемпіонат світу в окремих видах (Будапешт). 1 золота медаль у вправах з м'ячем, 1 срібна медаль у вправах зі скакалкою.

У 1996 р. — Абсолютна чемпіонка Олімпійських ігр в Атланті-96 (Америка).

У 1996 р. — Володарка кубка світу серед клубів (Аеоп Сир).

У 1997 р. — Чемпіонка Європи у вправах зі скакалкою.

У 1998 р. — Чемпіонка Європи у вправах з обручем.

НАГОРОДИ ТА ПОЧЕСНІ ЗВАННЯ:

Почесна відзнака Президента України (1995) — за видатні досягнення, вагомий особистий внесок в утвердження авторитету України у світовому спортивному співтоваристві;

Відзнака Президента України — хрест «За мужність» (7 серпня 1996) — за видатні спортивні перемоги на XXVI літніх Олімпійських іграх в Атланті, особистий внесок у піднесення авторитету і престижу України в світі;

Орден «За заслуги» II ст. (1999) — за вагомі досягнення в професійній діяльності, багаторічну сумлінну працю;

Орден княгині Ольги III ст. (2009) — за вагомий особистий внесок у справу консолідації українського суспільства, розбудову демократичної, соціальної і правової держави та з нагоди Дня Соборності України;

звання Почесного громадянина Автономної Республіки Крим (1997); Жінка року (1996); заслужений майстер спорту України.

Катерина Серебрянська

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ:

Голова комісії спортсменів НОК України; Керівник центру фізичного та естетичного виховання «Студія Серебрянських» (Київ, Одеса, Сімферополь); Автор та ведуча телевізійної програми «Ранкова гімнастика з Катериною Серебрянською».

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ:

з 2002 р.— Благодійний фонд допомоги спортсменам України;

з вересня 2005 р.— Благодійна акція «Діти допомагають дітям!» (заняття спортом по програмі Студії Серебрянських для

дітей сиріт з школи інтернату № 3, обладнання спортивного залу інтернату, а також забезпечення дітей спортивною екіпіровкою);

Листопад-грудень 2005 р. — всеукраїнська соціальна акція «Дитинство — дітям»;

З січня 2006 р. — член Національної експертної комісії з питань захисту громадської моралі.

СИДОРЕНКО ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ
(народився 23 вересня 1976 р.)

Український боксер-професіонал, виступаючий у найлегшій (Bantamweight) ваговій категорії. Бронзовий призер Олімпійських ігор 2000 р., Чемпіон Європи серед любителів 2000 р. і срібний призер чемпіонату світу серед любителів 2001 р. Перший тренер - Манзуля Володимир Романович. Семиразовий чемпіон світу з боксу серед професіоналів по версії WBA, заслужений майстер спорту.

Володимир, як і його брату Валерію захоплення спортом з ранніх років прищепив батько - Петро Петрович, який працював, у той час, тренером з боротьби самбо. Після того, як батько завершив тренерську роботу, брати перейшли у секцію боротьби дзюдо, а після і у секцію вільної боротьби.

Боксерська кар'єра братів почалася у 1988 р., у 12-літньому віці, коли школа боксу в Енергодарі, була одною з кращих в області.

Брати попадають до молодого, але вже досить досвідченого тренера Володимира Романовича Манзулі, який побачив у хлопцях талант і виховав у них дух справжніх чемпіонів. «Поначалу бокс был всего лишь увлечением», -

згадує Володимир. «Но тренер нас очень плавно подвел к тому, что бокс – это спорт. Некоторые приходят заниматься, получают по носу и больше не возвращаются. А тренер научил нас защищаться. Более того, у нас были очень хорошие и сложные тренировки. Мы отдавали себя боксу полностью».

Після багато чисельних зборів, тренувань і вдалих виступів на змаганнях, брати, у 1993 р., попадають у склад Національної збірної України. А вже рівно через рік призиваються у армію, у київську 220-ту спортроту Центрального Спортивного Клуба Армії (ЦСКА).

Тренер спортивного клубу, Вадим Олексійович Золотарьов, був другом Володимира Романовича і вони, у тренерському тандемі, почали тренувати братів Сидоренко до завершення їх любительської кар'єри.

За роки служби брати Сидоренко прийняли участь у 4-ох чемпіонатах світу, серед воєннослужбовців. Володимир у 3-ох Чемпіонатах світу став Чемпіоном: у 1995 р. в Італії, у 1997 р. у США, у 1999 р. у Німеччині. За час любительської кар'єри Володимир ставав переможцем матчевих зустрічей США-Україна і Україна - Куба. У 1998 р. Володимир стає Чемпіоном Європи у місті Мінськ (Білорусь). А вже у 2000 р. брати двоє стають Чемпіонами Європи у місті Тампере (Фінляндія).

Володимир Сидоренко - Нобуто Ікехара

У 2000 р. Володимир Сидоренко, вже у складі Олімпійської збірної України, бере участь в Олімпійських Іграх у Сіднеї (Австралія). Тоді Володимир був капітаном Олімпійської збірної з боксу. У ваговій категорії - 51 кг. він стає бронзовим призером

Олімпійських Ігор, поступившись у півфінальному поєдинку боксеру з Тайланда, який у підсумку став Чемпіоном Олімпіади. Після виступів на Олімпіаді, Володимир приймає рішення залишитися в любителів і виступити на Чемпіонаті світу 2001 р. у Белфасті (Ірландія), де стає срібним призером.

У кінці 2001 р., закінчується любительська кар'єра Володимира, і він підписує контракт з професійним клубом «UNIVERSUM-BOX-PROMOTION», де і починається його професійна кар'єра.

26 лютого 2005 р. виборов вакантний пояс WBA, який успішно захистив шість разів, програвши його лише у травні 2008 р. панамцю Ансельмо Морено. Наніс першу поразку непереможному тайському боксеру, Пунсовату Кратінгдаєнгджіму.

ТУРНІР НА ПРИЗИ БРАТІВ СИДОРЕНКО:

Разом з братом-близнюком заснували щорічний Турнір на призи братів Сидоренків. Перші три турніри були проведені у м. Енергодар. З 2008 р. проводяться восени у місті Севастополі.

СИДОРЕНКО ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ (народився 27 травня 1960 р.)

Радянський плавець, чемпіон літніх Олімпійських ігор 1980 р. (плавання на дистанції 400 метрів комплексом). Народився і весь час живе у Маріуполі.

Закінчив Київський державний інститут фізичної культури і спорту. У 1976р. став майстром спорту СРСР, у 1979 р. був визнаний кращим плавцем країни, а у 1980 р. отримав звання заслужений майстер спорту СРСР. Сидоренко вигравав чемпіонат СРСР у комплексному плаванні 20 раз в період з 1977

- 1986 рр. 9 липня 1978 р. у Москві встановив світовий рекорд на дистанції 200 м.

На літніх Олімпійських іграх 1980р. став чемпіоном у дисципліні 400 м комплексне плавання з результатом 4:22.89, який став новим олімпійським рекордом. Через рік виграв чемпіонат Європи на дистанції 200 м (2:03.60), а на чемпіонаті світу 1982р. – знову першість у цій дисципліні з рекордом чемпіонатів (2:03.30).

11 вересня 1982 р. одружився на бронзовій призерці Олімпійських ігор 1980р. з плавання Кругловій Олені, у 1989 р. у них народився син Олександр. Після завершення спортивної кар'єри у вересні 1987 р. Сидоренко став тренером ватерпольної команди «Іллічівець», а через 10 років її начальником. Почесний громадянин міста Маріуполя.

**СИДЯК ВІКТОР ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(народився 21 листопада 1943 р.)**

Радянський і український фехтувальник, шабліст, чотириразовий олімпійський чемпіон. Сидяк був шульгою, відомий агресивним стилем, одним із найяскравіших виконавців стилю «російська підготовка», відомого також під назвою «атака в півтора темпа». Тренували його Марк Ракита і Давид Тишлер у Спортивному Клубі Армії. Сидяк народився у місті Анжеро-Судженськ Кемеровської області, але майже все дитинство провів у Донецьку. Він розпочав займатися фехтуванням у віці 15 років.

Упродовж 1960 рр. тренувався у Львові і представляв Україну на внутрішніх змаганнях. У 1970 р. Сидяк переїхав до Мінська, влившись у могутню білоруську фехтувальну команду,

яка на той час включала також Олену Бєлову, Олександра Романькова й Миколу Альохіна.

На мюнхенській Олімпіаді 1972 р. Сидяк першим серед радянських фехтувальників виграв олімпійське золото.

На тій самій Олімпіаді він фехтував у фіналі командних змагань із перебинтованим правим оком, з якого напередодні вийняли уламок шаблі італійця Мікеле Маффейя. Окрім Сидяка, у команді фехтували Володимир Назлимов, Едуард Винокуров і Віктор Баженов.

Знову у фіналі супротивниками були італійці, які й здобули золото, залишивши радянській команді срібло.

У 1994 р. партнер Маффейя Маріо Альдо Монтано запросив Сидяка до власного клубу у Ліворно тренувати молодих фехтувальників, серед яких був його власний син.

У наш час Сидяк — президент Професійної асоціації боксу Білорусі.

СИЛАНТЬЄВ ДЕНИС ОЛЕГОВИЧ (народився 3 жовтня 1976 р.)

Український плавець, заслужений майстер спорту України.

Призер Олімпійських ігор, чемпіон світу та Європи з плавання.

Народний депутат України. Голова МДО «Здорова Нація» та співголова МДО «Депутатський контроль». Перший чемпіон світу з плавання у незалежній Україні, чотириразовий володар Кубка світу з плавання у стилі батерфляй, срібний призер Олімпійських ігор. Встановив 37 рекордів України. Нагороджений орденами «За заслуги» II та III ступенів.

Кандидат педагогічних наук, дисертація на тему: «Реабілітація слабозорих дітей засобами плавання». Президент Фонду підтримки молодіжного та олімпійського плавання. У 2004 р. ніс прапор України на Олімпіаді в Афінах (брав участь у чотирьох Олімпіадах: 1996, 2000, 2004, 2008 рр.).

Денис Силантьєв тренувався у спортивному товаристві «Спартак», у Запоріжжі та Києві. Срібну олімпійську медаль він виборов на сіднейській Олімпіаді у запливі на 200 метрів стилем батерфляй.

У 2013 р. взяв участь у шоу Вишка, де дійшов до фіналу і зайняв 4 місце.

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ:

1995 р. — срібний призер чемпіонату Європи;

1996 р. — дебют на Олімпійських іграх: шосте місце на 200-метровці батерфляєм;

1996, 1997, 1998, 1999 рр. — володар Кубка світу у стилі батерфляй;

1998 р. — перший чемпіон світу з плавання в історії незалежної України;

2000 р. — срібний призер Олімпіади у Сіднеї;

2002 р. — встановив не побитий до нині рекорд України на 200-метровці батерфляєм — 1 хвилина 55,42 секунди.

СІЛЛАХ ІСМАЇЛ МАХМЕД (народився 9 лютого 1985 р.)

Український професійний боксер, багаторазовий чемпіон України.

Колишній капітан аматорської збірної з боксу, на любительському рівні ставав чемпіоном світу і Європи серед кадетів, срібним призером чемпіонатів світу і Європи серед дорослих.

Народився 9 лютого 1985 р. у Запоріжжі, де тоді вчилися його батьки. Мати була студенткою медичного інституту, батько — виходець із Сьєра-Леоне, приїхав до СРСР отримати освіту. Ісмаїл — середній з трьох їхніх синів.

У 1993 р., після того як батько покинув родину, мати з дітьми переїхала до Маріуполя до своїх батьків. Там же 20 травня того ж року у спорткомплексі «Спартак» Ісмаїл почав займатися боксом.

Перший тренер — Володимир Миколайович Смирнов. На чемпіонаті світу серед кадетів (U17) 2001 р. виграв золоту медаль.

Ісмаїл Сіллах - Артурс Кулікаускіс

У 2005 р. на чемпіонаті світу з любительського боксу у М'яньні він виграв срібло у середній вазі. У 2006 р. виборов срібну медаль на чемпіонаті Європи серед любителів у Пловдиві.

У 2008 р. Ісмаїл Сіллах завоював путівку на Олімпійські ігри і вважався одним з головних претендентів на золоту медаль, проте був дискваліфікований за вживання допінгу на 2 роки. Сам боксер запевняє, що ніколи допінг не приймав, а його «сплавили» конкуренти, підсипавши заборонений препарат у напій.

Вирішивши не чекати завершення дискваліфікації, Ісмаїл перейшов у професіонали у тому ж 2008 р. Свій перший бій у професійній кар'єрі Ісмаїл провів 18 липня 2008 р. у Лос-Анджелесі, у казино Primm Valley. Це був чотирираундовий поєдинок проти Метта Хельворсена. Його українець нокаутував у першому ж раунді. У лютому 2010 р. Сіллах підписав контракт

з промоутерською компанією легендарного Роя Джонса-молодшого Square Ring Promotions.

Зараз Ісмаїла Сіллаха тренує Шадід Сулукі. Менеджер Івайло Готцев, який, зокрема, займається також справами Сергія Ляховича, Семюеля Пітера, Василя Жирова та українця Олега Платова.

У своєму 12 поєдинку 3 квітня 2010 р. Сіллах зустрівся з рідним братом колишнього чемпіона світу Заба Джуди — Деніелом Джудою у бою за вакантний титул чемпіона Північної Америки (North American Boxing Federation). Бій видався нетривалим. Уже у другому раунді Ісмаїл двічі надіслав суперника у нокаун і суддя у ринзі зупинив поєдинок — перемога Сіллаха технічним нокаутом.

4 березня 2011 р. Ісмаїл зустрівся у ринзі з кубинським Олімпійським чемпіоном 2004 р. Йорданісом Деспейном, який до цього бою, як і Сіллах не мав поразок у професійній кар'єрі. Українець впевнено переміг за очками одноголосним рішенням суддів, відправивши кубинця один раз у нокаун.

На щорічних зборах Всесвітньої боксерської ради (WBC), які проходили у Лас-Вегасі, було прийнято рішення: екс-чемпіон світу у напівважкій вазі 29-річний канадець Жан Паскаль і 26-річний українець Ісмаїл Сіллах повинні провести між собою відбірковий поєдинок.

Переможець цього протистояння зустрінеться з переможцем бою між чемпіоном WBC у напівважкій вазі 46-річним Бернардом Хопкінсом і екс-чемпіоном світу у цій же вазі 29-річним Чедом Доусоном.

Ісмаїл Сіллах - Даніель Джуда

Першої поразки Ісмаїл зазнав 27 квітня 2012 р. від маловідомого навіть на батьківщині 29-річного росіянина Дениса Грачова. Сіллах вважався фаворитом цього поєдинку, і впевнено вів бій, вигравши всі раунди та відправивши російського боксера у нокаунт у третьому раунді. Але у восьмому раунді, проводивши непогану комбінацію, несподівано пропустив удар назустріч, який його приголомшив. Після цього Грачов скористався своїм шансом, добивши Ісмаїла та відправивши його у нокаут. Рефері зупинив бій буквально за мить до гонгу про завершення раунду.

Спортивні оглядачі серед причин, що викликали цю поразку, називають немотивованість Сіллага проти слабкого суперника.

Після поразки Сіллах вийшов на ринг майже через 10 місяців 23 лютого 2013 р. проти чемпіона Гани Даніеля Адотєя Аллотєя. Ісмаїл переміг у другому раунді технічним нокаутом, тричі відправивши ганця на канвас.

30 березня 2013 р. Сіллах переміг американця Мітча Вільямса за підсумками усіх відведених восьми раундів.

28 червня 2013 р. нокаутував у першому ж раунді мексиканця Альваро Енрікеса.

24 серпня 2013 р. Ісмаїл Сіллах вперше у своїй професійній кар'єрі проводив бій в Україні. У цьому поєдинку на «Донбас Арєні» він впевнено здолав росіянина Костянтина Пітернова. У кінці шостого раунду Ісмаїл ударом у печінку відправив супротивника у нокаунт, а у перерві перед сьомим раундом секунданти росіянина відмовилися від продовження поєдинку.

Ісмаїл Сіллах - Хамза Вандєра

1 грудня 2013 р. Ісмаїл зустрівся у Квебеці (Канада) у бою за чемпіонський пояс за версією WBO у напівважкій вазі (до 79,4 кг) з чемпіоном світу Сергієм Ковальовим. Перший раунд пройшов у розвідці з незначною перевагою Сіллага. Але вже на початку другого перший же удар Ковальова у висок відправив українця у нокаунт.

Незважаючи на те, що Ісмаїл піднявся, неозброєним оком було видно, що він так і не оговтався. Росіянин цим скористувався, відправивши Сіллага у важкий нокаут.

ЦИТАТИ: Ось як Ісмаїл розповідає про своє знайомство з відомим важковаговиком Джеймсом Тоні у боксерському залі під час тренувань: «У перерві між раундами Шадід, показуючи рукою на мене, сказав: «Ось боксер з України». Джеймс перепитав «З якої такої України? Може, з Росії - це ж теж саме?». І обернувся до мене: «Ти росіянин?». Ми з ним відразу зачепилися. Я сказав, що зараз замість спаринг-партнера вийду до нього на ринг, і буду бити, з кожним ударом повторюючи: «Я з України!». Напевно, моя відповідь йому сподобалася».

«Я уже не раз говорив, що «Чорним росіянином» мене прозвали дилетанти, що гадки не мають про географію. Сам я себе так не славлю і під цим прізвиськом на ринг не виходжу, але, мабуть, деяким в Америці так зручніше мене запам'ятати».

СКАКУН НАТА́ЛІЯ АНАТО́ЛІЇВНА (народилась 3 серпня 1981 р.)

Українська важкоатлетка, олімпійська чемпіонка Афін у 2004 р., рекордсменка світу.

Здобула золоту олімпійську медаль і звання олімпійського чемпіона на Літніх Олімпійських іграх 2004 р. в Афінах у ваговій категорії до 63 кг із сумою 242,5 кг.

У поштовху вона підняла 135 кг, встановивши новий олімпійський рекорд. Їй також належить світовий рекорд 138 кг, який вона встановила на чемпіонаті світу з важкої атлетики 2003 р.

«ПЕРША І ПОКИ ЄДИНА»

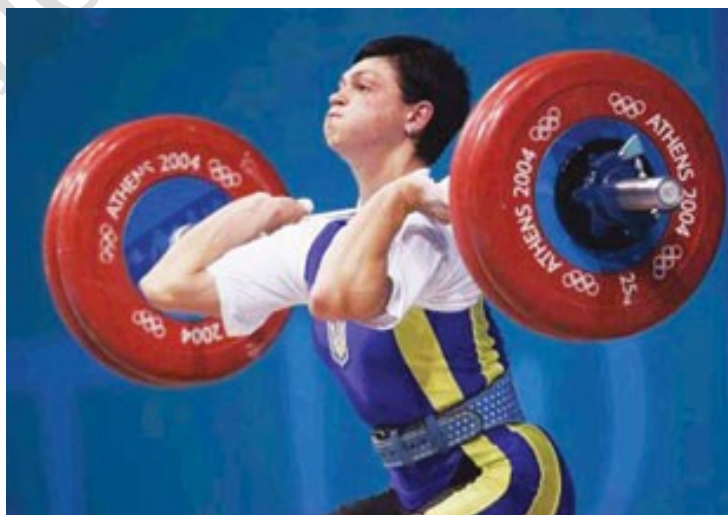
Автор інтерв'ю Валентина ОЛІЙНИК 16.05.2013

«Наталя Філоненко-Скаун досі залишається єдиною олімпійською чемпіонкою серед жінок з важкої атлетики в Україні.

Вона у 2004 р на Олімпійських іграх в Афінах перемогла з сумою 242,5 кг у ваговій категорії до 63 кг. На травневі свята «Вісті» побували на гостині в олімпійської чемпіонки, яка мешкає у с. Лебедин на Бориспільщині.

— Наталю, Ви стали олімпійською чемпіонкою. Що найбільше пам'ятається?

— Пригадую, найперше, що я тоді зробила, — зітхнула з полегшенням. Ось це і пам'ятаю... А коли все закінчилося, відразу ж подумала, що таки не даремно пройшла моя багаторічна праця. Адже я дійшла до тієї вершини, якої ми прагнули разом з моїми тодішніми тренерами, а також всіма іншими людьми, хто займався мною. Я і сьогодні їм усім дуже вдячна! Якщо говорити глобально, звичайно ж, тоді у мене була дуже велика радість за Україну — з'явилася жінка-чемпіон з важкої атлетики. Сьогодні, на жаль, у нас більше немає чемпіонок з цього напрямку.

Олімпіада в Афінах і перша жінка-чемпіон.

— **Чим сьогодні займаєтеся у спорті?**

— У 2007-му я закінчила свою кар'єру. Відтоді працюю тренером у жіночій збірній з важкої атлетики. Там же, на базі у Кончі-Заспі, де і сама раніше займалася. Працюю разом з тренером Юрієм Павловичем Кучиновим. Нещодавно наша команда їздила на європейські змагання і добре виступила. Дівчата у сумі привезли чотири медалі — дві золоті і дві бронзові.

— **У багатьох інтерв'ю Ви казали, що хоча самі і пішли в спорт, а от власним дітям такого шляху не бажали б**

— Своїх дітей я не хочу і не буду змушувати займатися якимсь видом спорту. Однак, якщо у майбутньому вони самі вирішать інакше і таки захочуть домогтися чогось саме у спорті, не заперечуватиму. Не зі слів знаю, як це важко займатися спортом професійно. У цьому випадку особисте життя треба залишати на другому плані. Та й узагалі, людина, яка в спорті, повинна лише працювати на досягнення тієї мети, яку перед собою поставила.

— **Чи не всі юні дівчата мріють бути моделями і дефілювати подіумом, а Ви з дитячих років тягали штангу... Не шкодуєте, що пішли у важку атлетику?**

— Незважаючи на свою і зараз тендітну фігуру, ніколи про це не мріяла. Добре пам'ятаю, що у дитинстві страшенно хотілося стати продавцем у магазині. Знаєте, дуже люблю живе спілкування з людьми. Раніше часто думала, от якби і справді не займалася важкою атлетикою, то в чому б я себе знайшла? Однак і нині не можу себе навіть уявити десь інде! Мені подобається те, чим займаюся... А це означає, що я обрала правильний шлях.

— **Сьогодні Ви також щаслива дружина і мама...**

— Справді, так і є. Старшому Нікіті вже сім з половиною. Цього року він закінчує перший клас у місцевій школі. А от Аннушці лише три з половиною, вона ходить в ясельну групу. Я вважаю себе дуже щасливою жінкою...

— **Пересвідчилася на власні очі, що Ви, окрім усього, ще й хороша господиня: красивий будинок, гарно в будинку, прибране обійстя, доглянутий квітник, де ростуть, переважно, примхливі троянди... Все ж таки, у чому Ваш найбільший чемпіонський секрет «Все встигати»?**

— Ви знаєте, оскільки я сама займалася тренуванням професійно, то в мене є одна дуже важлива риса —

витривалість (Сміється.) І коли вже з'явилася сім'я, а я чудово розумію, що кожен з її членів потребує уваги і догляду, то просто, незважаючи ні на що, намагаюся встигати все... Але, маю сказати, мені дуже допомагає мій чоловік Іван. Я на нього можу повністю покластися. У всьому.

Він у мене сам великий (зріст — 195 см, вага — за 100 кілограмів) і душа в нього велика. Часто жінки говорять, що от хочу чоловіка із широкою спиною, аби було де заховатися. Так це ніби про мого сказано. Навіть не знаю, чи знайшла б такого іще десь? Коли Аннушка тільки народилася, то він до неї вночі сам вставав, а мені давав поспати. Коли про таке своїм подругам розповідала, то деякі сміялися і казали: «Мій жодного разу не вставав!» А мене це дивувало, як так? Значить, він геть не турбується про свою дружину..

А от мій чоловік мене дуже цінує, і я його — також!

СЛИВИНСЬКИЙ МИХАЙЛО ЯРОСЛАВОВИЧ
(народився 5 лютого 1970 р.)

Радянський, український і польський весляр на каное, дворазовий срібний призер Олімпійських ігор (1988 та 1992 рр.), багаторазовий чемпіон світу, чемпіон Європи. Заслужений майстер спорту СРСР (1990 р.). Народився у смт. Добротвір, Львівської області, Україна. Займався у клубах «Україна»— СКМО— «Колос», Львів. Закінчив ЛДІФК (1994 р.). Тренери: Штипуляк Н. А., Браташ П. Р.

Дебютував на Олімпійських іграх у віці 18 років на літніх Олімпійських іграх 1988 р. у Сеулі. У фіналі заїзду каное-одинаків на 500 метрів наймолодший представник збірної СРСР

з веслування на байдарках і каное виграв срібло, лише на 0,01 сек випередивши бронзового призера болгарина Мартіна Маринова і на 0,84 сек відставши від чемпіона з НДР Олафа Хойкродта.

Наступні 3 роки Михайло був кращим гребцем світу на цій дистанції, послідовно вигравши Чемпіонати світу 1989 р., 1990 р. та 1991 р. На Іграх у Барселоні у 1992 р., де Михайло виступав у складі Об'єднаної команди, він вважався основним фаворитом на 500 — метрівці. Але блискучу форму на Іграх продемонстрував болгарин Микола Бухалов, який виграв і 1000-метровку і 500-метровку, випередивши Сливинського на 0,25 сек. Третім на 500 м залишився Хойкродт, який програв Михайлу більше 1,5 секунд. Після розпаду СРСР Сливинський продовжив виступи за Україну, вигравши цілий ряд бронзових нагород. Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (1992).

На Олімпійських іграх 1996 р. на 500-метровці Михайло став лише 4-м, майже секунду програвши у фіналі бронзовому призеру. На літніх Олімпійських іграх 2000 р. у Сідней 30-річний Сливинський 4-й раз поспіль виступив в олімпійському фіналі на дистанції 500 метрів, але став лише сьомим, більше 5 секунд поступившись бронзовому призеру. У 2001 р. Михайло прийняв запрошення виступати за збірну Польщі, в якій ставав чемпіоном і призером чемпіонатів світу та Європи.

СМАГА МИКОЛА ЯКОВИЧ
(22 серпня 1938 — 28 березня 1981 рр.)

Радянський і український спортсмен (спортивна ходьба). Заслужений майстер спорту СРСР. Бронзовий призер

Олімпійських ігор 1968 р. зі спортивної ходьби на дистанції 20 км.

Упродовж 1965–1971 рр. виступав за «Труд» (Пенза), з 1972 р. — «Авангард» (Київ). Чемпіон Європи 1971 р. у ходьбі на 20 км (1:27.20,2). Бронзовий призер Олімпійських ігор 1968 р. (1:34.03,4), чемпіонатів Європи 1966 р. (1:30.18) і 1969 р. (1:31.20,2) на дистанції 20 км. Чемпіон СРСР 1969–1971 рр. Нагороджений орденом «Знак Пошани».

СМИРНОВ ВОЛОДИМИР ВІКТОРОВИЧ
(5 травня 1954 — 28 липня 1982 рр.)

Відомий радянський рапірист, чемпіон і призер Олімпійських ігор і чемпіонатів, заслужений майстер спорту СРСР.

Народився у місті Рубіжне Луганській області. Був одним з найкращих фехтувальників світу кінця 1970 — початку 1980 рр. Його спеціальністю була рапіра, але він брав участь і у змаганнях шпажистів. Заслужений майстер спорту СРСР.

У 1977—1979 рр. ставав чемпіоном СРСР, а у 1979 р. став першим на Спартакіаді народів СРСР. На міжнародній арені у 1978 р. став бронзовим призером на чемпіонаті світу у першості команд, а у 1979 і 1981 рр. у командній першості займав перші місця. У 1980 р. на чемпіонаті світу з фехтування став першим в особистій першості серед рапіристів.

На Олімпіаді у Москві завоював три медалі: золоту в особистій першості на рапірах, срібну у командній першості рапіристів і бронзову у командній першості по фехтуванню на шпагах.

Також ставав володарем Кубка світу у 1980 і 1981 рр. На змаганнях представляв Спортивний клуб армії з Києва, мав звання молодшого лейтенанта. 20 липня 1982 р. на чемпіонаті світу з фехтування у поєдинку з Маттіасом Бехром з ФРН у суперника зламалася рапіра, уламок якої пробив маску Смирнова і через око завдав травми мозку.

Надгробок Володимира Смирнова на Лук'янівському військовому цвинтарі

28 липня 1982 р. Володимир Смирнов помер в лікарні у Римі (Італія). Цей випадок спричинив за собою зміну екіпіровки спортсменів у цілях підвищення безпеки. Також змінилися і вимоги до прогинання клинка або навантаження на кінчик рапіри або шпаги.

Похований у Києві на Лук'яновському військовому кладовищі. У Луганську щорічно проводиться Всеукраїнський турнір пам'яті Володимира Смирнова.

СОСНІХІН ВАДІМ ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(10 серпня 1942 — 28 вересня 2003 рр.)

Відомий радянський і український футболіст, захисник. Майстер спорту СРСР. Протягом усієї кар'єри виступав за команду «Динамо» (Київ).

Вихованець київської футбольної школи №1 (з 1957 р.), перші тренери — Михайло Борисович Корсунський та Володимир Федорович Качалін. З 1959 р. тренувався у школі київського «Динамо». В юнацькі роки грав центрального нападника, виконуючи роль таранного форварда. Багато забивав, помітно виділявся серед своїх однолітків. Талановитого нападника одразу викликали до складу юнацької збірної Союзу, де він виступав з такими відомими у майбутньому футболістами, як Муртаз Хурцилава та інші.

У 1960 р. 18-річний Соснихін перейшов до першої команди «Динамо», де поступово перекваліфікувався з нападника у захисника. Спочатку тренер «дубля» Михайло Коман перевів його у центральну лінію, а потім вже головний тренер клубу В'ячеслав Соловйов — у центр оборони. Саме на цій позиції, але вже у команді Віктора Маслова, і досяг Соснихін своїх найбільших спортивних успіхів та визнання.

У другій половині 60-х — на початку 70-х Соснихін був ключовим гравцем оборони «Динамо». Фізично міцний, масивний, добре технічно підготований, вмів обирати позицію, чітко зіграти на перехопленні, підстрахувати партнера. Не акцентував свою гру на захисних діях, а у будь-якій ситуації

прагнув до творчості на полі. Часом здійснював довгі рейди до штрафної суперника.

Розквіт кар'єри Сосніхіна припав якраз на «золоті часи» київського клубу, коли динамівці змогли остаточно перервати гегемонію російських клубів та тричі поспіль виграти чемпіонат СРСР. Також Вадиму Олександровичу пощастило взяти участь у першому матчі «Динамо» на міжнародній арені. Це сталося у розіграші Кубка володарів Кубків 2 вересня 1965 р. Кияни тоді просто познущалися на виїзді з «Колрейна», забивши шість м'ячів і пропустивши лише один.

Свою грою Сосніхін заслужив серед партнерів та вболівальників безумовний авторитет, за що й отримав прізвисько «директор». був капітаном київського клубу у 1970–1972 рр.

Перший ряд: Віталій Хмельницький (11), Валерій Поркуян, Анатолій Пузач (9), Володимир Мунтян (6), Федір (Ференц) Медвидь (2), Віктор Серебряніков (8), Сергій Кругліковський (4) і Володимир Левченко (5). Второй ряд: Михайло Коман (тренер), Йосип (Йожеф) Сабо (7), АНАТОЛІЙ ПИЛИПЧУК, Анатолій Бишовець (10), Віктор Банніков, Віктор Маслов (головний тренер і начальник), Євгеній Рудаков (1), Вадим Сосніхін (3), Василь Турянчик і ЖУТНИК (масажист) .

Однак за збірну СРСР Вадим Олександрович грав не досить часто. За період з 1966 - 1971 рр. всього 4 рази виходив на поле у футболці національної команди, а ще тричі виводив на футбольну арену олімпійську збірну Радянського Союзу, капітаном якої він був. У 1971 р. також брав участь у прощальному матчі Льва Яшина між збірою «Динамо» та збірою світу (2:2).

Після завершення ігрової кар'єри достатньо довго працював у ДЮСШ київського «Динамо» (1974–1991 рр.). З 1992 р. працював начальником команди ветеранів «Динамо» (Київ). Помер 28 вересня 2003 р. Похований у Києві на Байковому кладовищі (ділянка № 496).

ДОСЯГНЕННЯ: КЛУБНІ: Чотириразовий Чемпіон СРСР (1966, 1967, 1968, 1971); Чотириразовий срібний призер чемпіонату СРСР (1965, 1969, 1972, 1973); Дворазовий володар Кубка СРСР (1964, 1966)

Могила Вадима Соснихіна

ОСОБИСТІ: Шість разів потрапляв до списків 33 найращих гравців чемпіонату СРСР (тричі під другим номером і тричі під третім); Згідно з опитуванням газети «Український футбол» у 2001 р. увійшов до символічної збірної України ХХ ст.

СТАРУХІН ВІТАЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ
(6 червня 1949 — 9 серпня 2000 рр.)

Радянський футболіст, нападник. Майстер спорту СРСР — 1973 р. Більшість кар'єри провів у донецькому «Шахтарі».

Відзначався високою результативністю, чудово грав головою. У 2006 р. визнаний найкращим футболістом «Шахтаря» усіх часів. Похований у Донецьку.

Зірка Віталія Старухіна на Алеї Слави «Шахтаря» (Донецьк)

ТИТУЛИ ТА ДОСЯГНЕННЯ: Срібний призер чемпіонату СРСР (2): 1975, 1979; Бронзовий призер чемпіонату СРСР: 1978; Володар Кубка СРСР: 1980; Фіналіст Кубка СРСР: 1978; Бронзовий призер Спартакіади народів СРСР: 1979; Найкращий футболіст СРСР: 1979; Найкращий футболіст Української РСР: 1979; Найкращий бомбардир чемпіонату СРСР: 1979; Найкращий дебютант чемпіонату СРСР: 1973; у списку 33 найкращих СРСР (2): (1975 — № 3, 1979 — № 2); у списку 33 найкращих УРСР (3): (1973, 1974 — № 1, 1975 — № 2); Член Клубу бомбардирів Олега Блохіна — 110 голів.

**СТРАЖЕВА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА
(народилася 12 листопада 1972 р.)**

Українська радянська гімнастка, олімпійська чемпіонка.
Ольга Стражева тренувалася у спортивному товаристві «Труд» у Запоріжжі. На Олімпійських іграх у Сеулі стала

олімпійською чемпіонкою у командному заліку. Народилася у місті Запоріжжі. Стражева Ольга Володимирівна — доцент кафедри фізичного виховання Інституту здоров'я, спорту і туризму. Заслужений майстер спорту СРСР із спортивної гімнастики. Олімпійська чемпіонка у командному заліку в Сеулі-1988. Чемпіонка світу в командній першості та бронзова призерка багатоборства та у вправах на брусах у Штутгарті - 1989.

Багаторазова призерка чемпіонатів Європи. Переможниця багатьох міжнародних гімнастичних турнірів – Кубок Америки, Ігри Доброї Волі, на приз газети «Московские новости» та ін.

Нагороджена орденом «За заслуги перед Запорізьким краєм» і медалями «За трудову доблесть» та «За розвиток Запорізького краю».

СТУПАР МИРОСЛАВ ІВАНОВИЧ
(народився 27 серпня 1941 р.)

Радянський футболіст, воротар. Відомий футбольний арбітр.

Мирослав в дитинстві захоплювався ігровими видами спорту, зокрема футболіом. Також займався гімнастикою та легкою атлетикою, що дозволило згодом стати вправним воротарем. У 1958 р. у складі збірної України він став переможцем Всесоюзних ігор школярів, що відбувалися у Тбілісі.

З кінця 50 рр. ХХ ст. Мирослав Ступар виступає за «Спартак» (Івано-Франківськ). У 1962 р. переходить у «Волинь» (Луцьк), звідки попадає у дубль хмельницького «Динамо».

Мирослав Ступар: «Три роки в Хмельницькому під керівництвом Лемешка згадую з теплотою»

У 1964 р. старший тренер хмельницького «Динамо» Євген Лемешко запросив молодого воротаря Мирослава Ступара в свою команду. Два сезони (1964–1965 рр.) Мирослав захищав ворота хмельничан. У 1969 р. вже у складі івано-франківського «Спартака» став чемпіоном України серед команд класу «Б», за що йому було присвоєно звання КМС.

У 1970 р. він почав свою кар'єру судді. У 1972 р. почав працювати викладачем Прикарпатського педагогічного інституту в Івано-Франківську.

Нагороджений пам'ятною золотою медаллю за роботу на 100 матчах чемпіонату СРСР. 7 разів входив до числа найкращих футбольних суддів СРСР (1978-1989 рр.). У 1991 р. він завершує суддівську діяльність і стає членом суддівського комітету Федерації футболу України, а з 1994 р. — інспектором комітету арбітрів ФФУ.

У 2003 р. Мирославоі Ступару присвоєно вчене звання доцента і почесне звання «Заслужений працівник фізичної культури і спорту України».

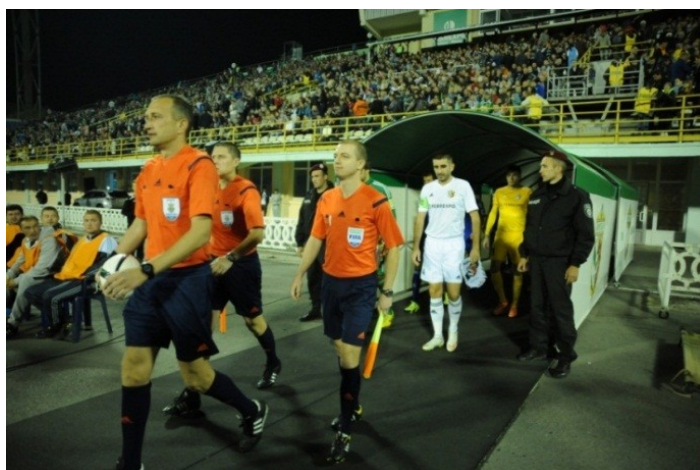

Шейха Кувейта заспокоювали усім світом. Але він був впертим – поки Ступар не відмінить «неправильно» забитий гол, футболісти Кувейта на поле не вийдуть! Гол Ступар відмінив, але Кувейт все одно програв 1:4.

Тепер працює в Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника на факультеті фізичного виховання і спорту, кафедрі спортивно-академічних дисциплін. Автор багатьох робіт з теорії і методики футболу та арбітражу.

Перед грою Франція – Кувейт. Ступар підкидає монетку вверх і ще не знає, які пригоди його чекають попереду і що цей поєдинок стане для нього першим і останнім на чемпіонатах світу. Перший зліва на знімку капітан збірної Франції Мішель Платіні.

Мирослав Ступар - Юрій Вакс – «стабільний, з досвідом суддя, тому не дивно, що саме йому довірили матч, який обіцяв бути напруженим і непростим. Динамо - Ворскла – 4 : 0.

СІМ'Я: У 1962 р. одружився з Романою Андрусишин. Син Володимир народився у подружжя у 1965 р.

Пізніше виступав за команди: «Прикарпаття» (Івано-Франківськ), «Кривбас» Кривий Ріг, «Закарпаття» Ужгород, «Зірка» Кіровоград.

**СУХОРУКОВА ІРИНА ГЕННАДІЇВНА
(народилася 31 серпня 1967 р.)**

Народилась 31 серпня 1967 р. у Казахстані.

Заслужений тренер України, Заслужений працівник фізичної культури та спорту України.

Розпочала свою трудову діяльність на посаді тренера-викладача зі стрільби кульової у 2000 р. у Донецькій обласній

раді ФСТ «Динамо», а з 1 листопада 2007 р. і донині працює тренером-викладачем Донецької школи вищої спортивної майстерності.

Ірина Геннадіївна підготувала біля десяти майстрів спорту, майстра спорту України міжнародного класу Карину Нікітенко та Заслуженого майстра спорту України Юрія Сухорукова – срібного призера чемпіонату світу 2006 р., срібного призера ХХІХ Олімпійських Ігор у Пекіні у 2008 р.

Ірина Сухорукова – колишня спортсменка, майстер спорту міжнародного класу зі стрільби кульової.

За високі спортивні досягнення в роботі у 2006 р. їй присвоєно почесне звання «Заслужений тренер України», а у 2008 р. – «Заслужений працівник фізичної культури та спорту України».

СУХОРУКОВ ЮРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ (народився 29 березня 1968 р.)

Народився у м. Донецьку. Заслужений майстер спорту України з кульової стрільби, срібний призер Олімпіади-2008 у Пекіні.

Перший тренер – Валентин Петрович Пихтін, особистий тренер – Ірина Сухорукова. Закінчив Донецький державний інститут здоров'я, фізичного виховання і спорту.

Тренується в спортивному клубі «ІСД», є представником спортивного товариства «Динамо», учень Школи вищої спортивної майстерності. Майор МВС України. Одружений, має сина та доньку.

На Олімпійських іграх 2004 р. у Афінах посів 24-е місце (стрільба з трьох положень із гвинтівки з 50 м).

**Чемпіон світу і олімпійський призер Юрій Сухоруков
святкує день народження**

У 2005 р. на чемпіонаті Європи зайняв 2-е місце в командних змаганнях (стрільба з трьох позицій із гвинтівки з 50 м). На чемпіонаті світу в 2006 р. виборов срібну медаль в індивідуальних змаганнях (вид програми – стрільба з гвинтівки лежачи з 50 м).

На Кубку світу 2008 р. посів 2-е місце (стрільба з трьох позицій з гвинтівки з 50 м).

На Олімпіаді 2008 р. у Пекіні виборов срібло (стрільба з трьох позицій з гвинтівки з 50 м).

**ТАЙМАЗОВ ТИМУР БОРИСОВИЧ
(народився 8 вересня 1970 р.)**

Український важкоатлет, олімпійський чемпіон.
Заслужений майстер спорту України (1992 р.).

Народився у Північній Осетії. Важкою атлетикою почав займатися з дитинства під керівництвом рекордсменів світу Фелікса і Віктора Нанієвих.

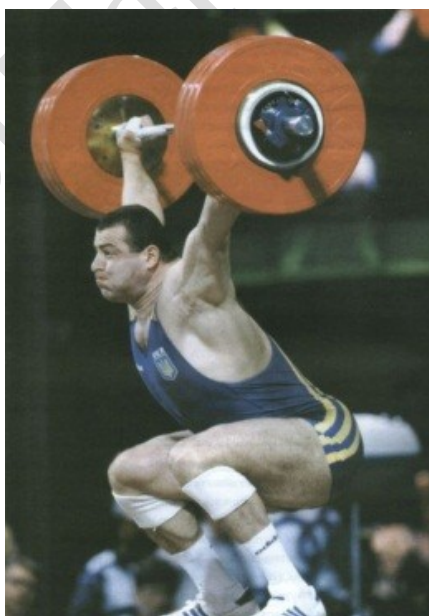
У 17 років стає майстром спорту СРСР, а потім майстром спорту міжнародного класу, переможцем юнацьких змагань республіки, РРФСР і Радянського Союзу.

У 1989 р. призивається в армію. Службу проходив в Україні, де продовжував тренуватися. Був включений у збірну команду України, у складі якої виступав на багатьох змаганнях союзного та світового масштабу.

Закінчив Хмельницький технологічний інститут, Північно-Осетинський державний університет імені К.Л. Хетагурова за спеціальністю «бухоблік, контроль і аналіз господарської діяльності» і Всеросійську державну податкову академію за спеціальністю «юрист».

Був депутатом Парламенту Республіки Північна Осетія-Аланія за Єдиним республіканським виборчим округом від Північно-Осетинського регіонального відділення Всеросійської політичної партії «Єдина Росія».

У червні 2009 р. Тимур Таймазов призначений на посаду керівника Управління Федеральної податкової служби Республіки Північна Осетія-Аланія.

У 1994 р. на чемпіонаті Європи у Чехії золота медаль (світові рекорди: ривок - 195.5 кг, поштовх - 235.5 кг), на чемпіонаті світу у Турції золота медаль (світові рекорди: ривок - 198 кг, 200 кг, у сумі - 435 кг).

Тимур Таймазов здобув олімпійське золото на Олімпіаді в Атланті.

На Олімпіаді в Барселоні, виступаючи ще за Об'єднану команду, він отримав срібну медаль.

Молодший брат Тимура Артур Таймазов — борець вільного стилю, який виступає за Узбекистан, — триразовий олімпійський чемпіон.

Золоті олімпійські медалі він завоював у боротьбі на Олімпіадах в Афінах, Пекіні та Лондоні.

Державні нагороди: Почесна відзнака Президента України (12 вересня 1995; Відзнака Президента України — хрест «За мужність»

ТЕДЕЄВ ЕЛЬБРУС СОСЛАНОВИЧ
(народився 5 грудня 1974 р.)

Український спортсмен (боротьба) та політик осетинського походження, народний депутат України, олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту України (1996 р.), президент Асоціації спортивної боротьби України.

21 вересня 2013 р. увійшов до всесвітньої Зали Слави Міжнародної федерації об'єднаних стилів боротьби (FILA).

Осетин; батько Сослан Кузьмич (1941–1996 рр.); мати Тауліна Фаубівна (1941 р.) — медсестра; дружина Фаїна Юрбеківна (1981 р.) — домогосподарка; дочки — Діана, Тетяна і Єва. Ельбрус Тедеєв одружився з Фаїною Засєєвою 4 листопада 2001 р.

Народився та виріс майбутній олімпієць та парламентар України неподалік Владикавказа, у селі Ногір. Родина, в якій піднімали на ноги трьох синів, жила далеко не заможна. З 11

років Ельбрус Тедеев долав пішки по 10 кілометрів до Владикавказа, на стадіон «Динамо», аби тренуватися.

Першим наставником майбутнього олімпійця був Артур Базасв — призер першості СРСР, володар Кубка світу. На першості Росії серед дорослих 19-річного спортсмена помітили українські фахівці, які й запросили його в Україну.

У 1993 р. Ельбрус Тедеев за запрошенням тодішнього президента Асоціації спортивної боротьби України Бориса Савлохова приїхав у Київ та отримав українське громадянство. За словами Тедеева заслужений тренер СРСР, Росії та України Борис Савлохов забезпечив його всіма необхідними умовами для життя і тренування.

Афінському «золоту» передували десятигодинні щоденні тренування на борцівському килимі, 30-кілометрові кроси за будь-якої погоди. Не дивно, що найбільшим досягненням у житті народний депутат сьогодні вважає саме працелюбність. На Олімпійських іграх 2004 р. в Афінах Ельбрус Тедеев у фіналі переміг дворазового чемпіона США Келлі. Подолав суперника, хоч сам був травмований, — з раною на голові, якої зазнав у попередньому поєдинку.

Паралельно зі спортивною діяльністю Ельбрус отримував вищу освіту. Спочатку у Національному університеті фізичного виховання та спорту за спеціальністю «тренер-викладач», а потім у Київському національному університеті культури та мистецтв за кваліфікацією «юрист». Захоплення — музика.

Tedeyev, Elbrus (UKR) vs Wada, Takahiro (JPN)

У 1999–2003 рр. — Національний університет фізичного виховання і спорту, факультет олімпійського і професійного спорту; тренер-викладач.

У 2003–2005 рр. — Київський національний університет культури і мистецтв, юридичний факультет; юрист.

У 2005 р. — Харківська академія фізичного виховання і спорту.

Вільною боротьбою почав займатися з 1985 р. у Владикавказі (тренери — Савлохов Борис Сосланович і Савлохов Р. С.), а за наполяганням Бориса Савлохова 1993 р. переїхав до Києва.

З 1994 р. — спортсмен-інструктор, з 1995 р. — капітан штатної збірної команди України з вільної боротьби.

У 1994 р. — першість Європи серед юніорів, I місце (катег. 62 кг).

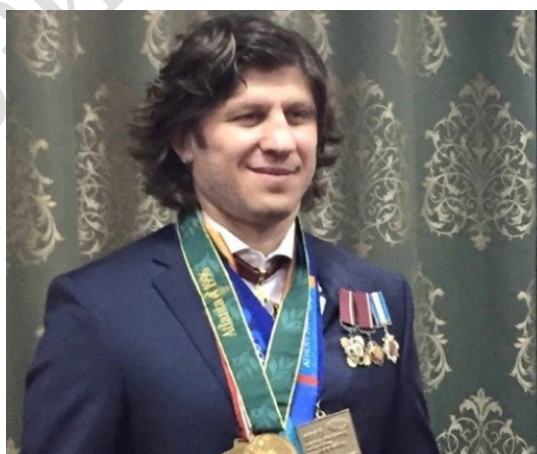
У 1995 р. — чемпіонат світу, I місце (катег. 62 кг).

У 1996 р. — чемпіонат Європи, 4 місце (катег. 62 кг); Олімпійські ігри в Атланті, III місце (катег. 62 кг).

У 1999 р. — чемпіонат Європи (Мінськ) I місце (катег. 63 кг.); У 1999 р. — чемпіонат світу, I місце.

У 2002 р. — чемпіонат світу, I місце.

У 2004 р. — Олімпійські ігри в Афінах, I місце. Виступає за ЦСКА. З 2004 р. — президент Асоціації спортивної боротьби України (його попередником на цій посаді був Борис Савлохов). Член Партії регіонів з 2007 р.

Ельбрус Тедесв: «Потрібно готовим бути у першу чергу для себе і для країни»

Народний депутат України 5-го скликання (квітень 2006 — листопад 2007 рр.), заступник голови Комітету ВР з питань сім'ї,

молодіжної політики, спорту і туризму, член фракції Партії регіонів (з травня 2006 р.). На час виборів — спортсмен-інструктор Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, безпартійний.

У січні 2014 р. Ельбрус Тедеев став одним із співавторів законопроекту, яким Верховній Раді пропонують заборонити називати дітей словами, які означають географічні назви, неживі предмети, вигаданих персонажів, рослин і тварин.

- Орден «За заслуги» I ст. (23 серпня 2011)
- Орден «За заслуги» II ст. (18 вересня 2004)
- Почесна відзнака Президента України (23 серпня 1995)
- Хрест «За мужність» (7 серпня 1996)
- Заслужений працівник фізичної культури та спорту України (4 вересня 2008).

ТЕРЕНТЬЄВ ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ (1924 – 2004 рр.)

Віктор Васильович Терентьєв все десятиліття 60 рр. працював у тренерському штабі київського «Динамо». Точніше, з 1959 - 1971 рр. Півсезону 1963 р. йому довелося бути головним тренером «біло-синіх», а у 1971 р. – начальником команди.

Багато знаменитих футболістів «Динамо» після завершення кар'єри гравця знаходили себе у різних галузях футбольного життя.

Лобановський, Базилевич, Блохін чітко бачили себе саме головними тренерами, вони пішли цим шляхом, на якому їх, звісно, чекали як троянди, так і шипи. Вони обрали саме такий шлях.

Інші – Хмельницький, Рудаков, Соснихін – присвятили свої тренерські роки дітям.

Треті – Банников, Решко, Трошкін – стали футбольними керівниками та функціонерами.

Четверті – Біба, Сучков – селекціонерами та скаутами.

Але завжди й у всіх командах була та є група колишніх гравців, які досягли найбільшого успіху у штабі інших головних тренерів. Зараз їх офіційно називають асистентами головного тренера, а вони себе жартома звать «польовими тренерами». Як би там не було – без їхньої роботи, нехай іноді непомітно, головні тренери як без рук. Як відомо, у кожному жарті є доля... жарту. Чому вони називають себе «польовими» тренерами? Все дуже просто. У тренерському штабі повинні бути люди, які можуть не лише пояснити гравцю, як йому діяти, але й показати фінт або відбір м'яча на полі. Тобто, «суто теоретик» навряд чи здобуде авторитет у амбіційних та гарячих молодих футболістів. Наступна якість, необхідна хорошему асистенту головного тренера, – вміння бути справжнім посередником між наставником та футболістами.

Зазвичай, головні тренери – дуже суворі керівники. І далеко не завжди через наявність таких особистих якостей. Часто життя змушує у спілкуванні з футболістами вміти користуватися як «пряником», так і «батоном». Але небагато наставників можуть легко переходити з одного такого методу спілкування до іншого. А потім – навпаки. Для цього головному й необхідні хороші асистенти. Щоб, коли вимагають обставини, бути дипломатом, іноді втішати.

Рідко асистенти грають роль «злого полісмена», частіше – «доброго». Якщо буде навпаки, то у команді навряд чи буде психологічний комфорт. Саме цими якостями й володів Віктор Васильович Терентьев.

У «Динамо» йому довелося працювати поруч із такими видатними головними тренерами, як В'ячеслав Дмитрович Соловйов та Віктор Олександрович Маслов. Видатними, але зовсім різними у розумінні футболу, методах спілкування з футболістами, принципах побудови тренувального процесу. А Терентьев влаштовував їх обох. Чому? Крім того, що він міг на полі вправно показувати різні технічні прийоми та проявляти себе справжнім педагогом, Віктор Васильович був хорошим тактиком. Знаючи індивідуальні особливості своїх гравців та суперників, він міг запропонувати головному свою схему побудови та взаємодій на майбутній матч. І донести свій задум він міг не лише грамотно, а й спокійно та делікатно, не виставляючи напоказ власне «Я» і не «придушуючи» тренерські

амбіції головного. Усьому цьому Терент'єв навчився, коли ще був футболістом.

Народившись у Москві в 1924 р., він і футбольну кар'єру розпочав там. У юнацькій команді «М'ясокомбінат», потім у клубних динамівських колективах Москви та Іванова, пізніше у московському «Харчовику» і, на довгі шість сезонів 1948 – 1953 рр., у московському «Спартаку». Хоч Віктор Васильович виходив на поле у червоно-білій формі у 103 матчах, забив 34 голи, виграв бронзові медалі у 1949 р. та Кубок СРСР у 1950 р., і навіть грав за другу збірну СРСР, посправжньому він не закріпився в основному складі «спартачів». Вірні та скромні «напівсередні». Тому він і прийняв запрошення київського «Динамо» у 1954 р. та одразу «з корабля на бал»! Тобто, «бал» динамівці влаштували собі самі, вперше вигравши у тому сезоні Кубок СРСР. Крім того, що Терент'єв був єдиним футболістом «Динамо», який виграв Кубок не вперше, саме він відкрив рахунок у фінальному матчі проти єреванського «Спартака», замкнувши гольову передачу Михайла Комана. Сам Михайло Михайлович забив другий гол, який вирішив долю Кубка. Їх із Команом, тоді на полі – правого та лівого напівсередніх форвардів, життя пов'яже ще надовго саме у тренерському штабі. І знову вони будуть «напівсередніми» – асистентами товаришами головного. Але поганий той солдат, який не мріє стати генералом. І Терент'єв мріяв бути головним тренером. Після «золотого» сезону 1961 р. гра «Динамо» дещо втратила свою свіжість та вольовий дух. Чи то футболісти почали спочивати на лаврах, чи то суперники вже готувалися на матчі з нашими, як на останній бій, у підсумку команда посіла 5 місце. Раніше такий результат був цілком прийнятним, але тепер, після виграного чемпіонства, він не влаштовував ані вболівальників, ані керівництво. Соловйов залишив команду, очоливши рідний ЦСКА, а у Києві не почали шукати «варяга», вирішивши, що Терент'єв цілком готовий посісти посаду головного тренера.

Він очолював «Динамо» протягом половини сезону 1963 р. Спочатку були перемоги над мінським «Динамо» (4:1) та московськими спартаківцями (2:1), але їм на зміну прийшли нелогічні поразки від слабших за потенціалом «Шахтаря» (1:3), «Нафтовика» з Баку (2:3), алмаатинського «Кайрата» (0:1) та куйбишевських (самарських) «Крильєв Советов» (1:3). Останньою краплею стала розгромна поразка від принципового суперника «Торпедо» (Москва) (1:7). Терент'єв пішов у відставку.

ТЕРЗИУЛ ВЛАДИСЛАВ ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(18 червня 1953 — 18 травня 2004 рр.)

Український альпініст, майстер спорту міжнародного класу (1999 р.), заслужений майстер спорту (2000 р.).

Здолав усі «семитисячники» Радянського Союзу та першим серед альпіністів колишнього СРСР піднявся на всі чотирнадцять «восьмитисячників» планети.

Усі сходження на восьмитисячники було здійснено у спортивному стилі, без застосування кисню.

Після закінчення інституту інженерів водного транспорту у Новосибірську працював диспетчером у портах СРСР, із 1980 р. мешкав у м. Южний Одеської області.

Перші сходження здійснив 1979 р. на Тянь-Шані. У 1991 р. вперше брав участь у гімалайській експедиції (у складі альпклубу «Одеса»).

Здійснив понад 50 сходжень найвищої категорії складності (5-ї та 6-ї). Сходження на вершини Аннапурна (1996 р., північно-західний гребінь, у складі польської експедиції) та Манаслу (2001 р., південно-східне ребро, українська національна експедиція) здійснено новими, прокладеними ним маршрутами.

Владислав першим з пострадянських альпіністів за 11 років (1993–2004 рр.) здійснив сходження на всі 14 восьмитисячників планети. Щоправда, офіційна міжнародна статистика підкорення восьмитисячників не враховує сходження на другорядні вершини восьмитисячників, які нижчі головної.

У випадку Терзиула це сходження на перед вершину Брод-пік (8028 м) і вершину Шишабангма Центральна (8013 м), які хоч і вищі 8000 м, але нижчі від головних піків. Українська експедиція 27 вересня 2000 р. зійшла на Шишабангму Центральну за класичним маршрутом з північної, китайської сторони.

Сергій Пугачов, учасник експедиції з Донецька розповів: «Це була малобюджетна, швидкісна експедиція — дуже коротка й швидка акліматизація, два виходи на маршрут. Альпіністи відразу ж набрали темп, бо Владислав мав піднятися ще на одну гору — Чо-Ойю, що він потім і зробив.

Дві вершини Шишабангми, Головний пік ліворуч і Центральний — у центрі масиву

На Головну вершину група не піднялася, тому що просто не знала про її існування. Усі експедиції йдуть класичним маршрутом на Центральну. Китайська федерація альпінізму сходження на цю вершину зараховує й видає сертифікати. Для виходу на Шишабангму Головну, групі потрібно було пройти гребенем ще 500 метрів». З тієї ж причини Терзиулу не зарахували сходження на Брод-пік, бо він піднявся на Передвершину замість Головної, яка на 23 метри вища.

Загинув Владислав Терзиул під час спуску з гори Макалу (8485 м) 18 травня 2004 р.

ВЕРШИНИ, ЯКІ ПІДКОРИВ ВЛАДИСЛАВ ТЕРЗИУЛ:

У 1993 р. — Канченджанга (8586 м), маршрут по східному гребеню. Міжнародна експедиція.

У 1994 р. — К2 (8611 м), маршрут Абруццо. Українська експедиція / Альпклуб Одеса.

У 1995 р. — Броуд-пік, Форпік (8028 м), по західному і північному краю хребта. Міжнародна експедиція.

У 1996 р.— Гашербрум II (8035 м), класичний маршрут. Міжнародна експедиція.

У 1996 р. — Аннапурна (8091 м), північно-західний гребінь, новий маршрут. Польська міжнародна експедиція.

У 1997 р.— Нанга Парбат (8126 м), Діамірська стіна по маршруту Кінсхофера. Українська експедиція.

У 1999 р. — Еверест (8848 м), по класичному маршруту з півночі. Українська національна експедиція.

У 2000 р. — Шишабангма, Центральна (8013 м), класичний маршрут. Українська національна експедиція.

У 2000 р. — Чо-Ойю (8201 м), класичний маршрут. Самотужки.

У 2001 р. — Манаслу (8163 м), південно-східний гребінь, новий маршрут. Українська національна експедиція.

У 2002 р. — Лхоцзе (8516 м), Альпклуб Одеса.

У 2002 р. — Дхаулагірі (8167 м).

У 2003 р. — Гашербрум I (8080 м).

У 2004 р. — Макалу (8485 м), по західному хребту. Загинув під час спуску.

Вершина Макалу, праворуч

Підкорив усі «семитисячники» СРСР, але звання «Сніжний барс» офіційно не було оформлено, тому Владислава немає у списках Володимира Шатаєва.

Пік Леніна, Абу Алі ібн Сіні (7134 м) — двічі

Пік Комунізму, Ісмаїла Самані (7495 м) — двічі

Пік Корженевської (7105 м) — двічі

Пік Перемоги (7439 м).

Хан-Тенгри (7010 м).

Здійснив численні сходження на гори Кавказу, Паміру, Тянь-Шаню, Гімалаїв, Каракоруму, найвідоміші серед яких:

Нанда-Деві (7816 м) — 1991 р.

Нангапарбат Ракіот (7070) 1994 р.

Ама-Даблам (6812 м) — 1998 р.

Спуски на лижах: з вершини Чо-Ойю і з Шиша Пангма (зі штурмового табору з висоти 7400 м).

НАГОРОДИ:

Орден «За мужність» «За мужність» III ступеня.

Орден «За мужність» «За мужність» II ступеня.

Орден «За мужність» «За мужність» I ступеня (посмертно).

Орден «Святого рівноапостольного князя Володимира».

**ТЕР-ОВАНЕСЯН ІГОР АРАМОВИЧ
(народився 19 травня 1939 р.)**

Радянський легкоатлет, рекордсмен світу, учасник п'яти Олімпіад, багаторазовий чемпіон і рекордсмен Європи та СРСР, рекордсмен світу у стрибках в довжину, кандидат педагогічних наук, син Арама Тер-Ованесяна.

Ігор Тер-Ованесян народився 19 травня 1938 р. у Києві. Його батько Арам Аветисович Тер-Ованесян був заслуженим майстром спорту СРСР, рекордсменом країни у метанні диска, доктором педагогічних наук, професором.

Мати Валентина Іванівна Ільїнська закінчила Інститут фізкультури, серйозно займалася волейболом і тенісом.

Після початку німецько-радянської війни у 1941 р. сім'я була евакуйована у Бухару, де від тифу померла мати. У 1948 р.

родина перебралася до Москви, у 1953 р. переїхала до Львова. Ігор вчився і закінчив львівську школу № 50.

Ігор Тер-Ованесян з дитинства займався різними видами спорту. Тренувався у спортивному товаристві «Буревісник» у Києві, Львові, а згодом у Москві. У 1954 р. він почав навчання в дитячо-юнацькій спортивній школі № 2 з легкої атлетики міста Львова під керівництвом тренера Олександра Мазоха.

У 1954 р. Ігор Тер-Ованесян встановив свій перший рекорд СРСР — серед юнаків зі стрибків у довжину, у 1956 р. — перший з 11 всесоюзних рекордів — 7 метрів 74 сантиметри. У 1956 р. Тер-Ованесян вступив у Львівський державний інститут фізичної культури. Саме тут він почав організовано займатися легкою атлетикою під керівництвом тренера Вадима Запоражанова. У 1957 р. Тер-Ованесян став чемпіоном СРСР у стрибках у довжину. У 1958 р. легкоатлет став найсильнішим стрибуном Європи, вигравши чемпіонат континенту в Стокгольмі.

У 1960 р. Тер-Ованесян взяв участь в Олімпійських Іграх у Римі, де здобув бронзову нагороду. У 1962 р. першим з радянських спортсменів встановив рекорд світу (8 метрів 31 сантиметр) і став дворазовим чемпіоном Європи.

Взимку 1963 р. троє радянських легкоатлетів, Валерій Брумель, Валерій Буличов та Ігор Тер-Ованесян, вперше взяли участь у серії зимових стартів у США, у тому числі і у відкритому чемпіонаті Сполучених Штатів Америки.

У 1964 р. Тер-Ованесян став дворазовим призером Олімпійських ігор, завоювавши другу олімпійську бронзову медаль на Іграх у Токіо. У 1968 р. знову взяв участь в Олімпійських іграх, проте на цей раз не зміг виграти жодної медалі. Не вдалося спортсмену поборотися за олімпійські нагороди і на Іграх у Мюнхені у 1972 р. У тому ж році Тер-Ованесян прийняв рішення завершити спортивну кар'єру.

З 1972 - 1976 рр. Ігор Тер-Ованесян обіймав посаду заступника головного тренера Управління легкої атлетики Спорткомітету СРСР, потім працював старшим тренером зі стрибків у довжину профспілкової школи вищої спортивної майстерності (1976–1978 рр.), був старшим тренером зі стрибків у довжину збірної команди СРСР.

З 1983 - 1989 рр. Ігор Тер-Ованесян був головним тренером збірної СРСР з легкої атлетики.

У 1989–1992 рр. очолював Федерацію легкої атлетики СРСР. З 1993 - 2000 рр. працював заступником голови Комітету РФ з фізичної культури, спорту і туризму. З 1991 р. брав активну

участь у роботі Міжнародної федерації легкої атлетики як член Ради. У 2000 р. очолив загальноросійський фонд «Спорт проти наркотиків», у 2001 р. став головою Головного тренерської ради збірних команд Спорткомітету Росії. У 2008 р. Ігор Тер-Ованесян був обраний на пост віце-президента Всеросійської федерації легкої атлетики.

Всього за роки спортивної кар'єри Ігор Тер-Ованесян виступив на п'яти Олімпіадах, п'яти чемпіонатах Європи (три золоті медалі 1958 р., 1962 р., 1969 р.), 15 разів ставав чемпіоном СРСР у стрибках у довжину, естафеті 4x100 метрів і п'ять разів призером першості країни у стрибках у довжину, естафеті 4x100 метрів і десятиборстві. Він встановив два рекорди світу, шість рекордів Європи та одинадцять рекордів СРСР. 27 років спортсмен безперервно володів рекордом СРСР. Навіть після того, як легкоатлет залишив сектор, останній з його рекордів протримався ще 12 років.

Ігор Тер-Ованесян — заслужений майстер спорту СРСР, заслужений тренер СРСР, заслужений працівник фізичної культури Російської Федерації, кавалер ордена «Знак Пошани». Кандидат педагогічних наук, професор. Опублікував кілька наукових монографій і книг.

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ: 3 17 років протягом 17 років (з 1955 – 1972 рр.) був членом збірної команди СРСР з легкої атлетики. Першим з європейських спортсменів подолав рубіж у 8 метрів. Учасник п'яти Олімпійських ігор (1956, 1960, 1964, 1968 та 1972) з такими результатами:

ОЛІМПІАДИ: У 1960 р. - Рим — бронзова медаль (8,4 м), поступився американцям Ральфу Бостону (8,12 м) та Ірвайну Роберсону (8,11 м); у 1964 р. - Токіо— бронзова медаль (7,99), поступився британцю Ліну Девісу (8,07) та американцю Ральфу Бостону (8,03); у 1968 р. - Мехіко — четверте місце (8,12), поступився феноменальному Бобу Бімону (8,90), німцеві Кляусу Бееру (8,19) та Ральфу Бостону (8,16);

ЧЕМПІОНАТИ ЄВРОПИ: 1958 р. Стокгольм: Золота медаль (7,81 м); 1962 р. - Белград: Золота медаль (8,19 м); 1966 р. - Будапешт: Срібна медаль (7,88 м), поступився Ліну Девісу (7,98 м); 1969 р. - Афіни: Золота медаль (8,17 м); 1971 р. - Гельсінкі: Срібна медаль (7,91 м), поступився Максусу Клауссу (7,92 м);

СВІТОВІ РЕКОРДИ: 8,31 метра 10 липня 1962 р. - в Єревані; 8,35 метра 19 жовтня 1967 р. у Мехіко; У 1963 р. став чемпіоном США у стрибках у довжину у закритих приміщеннях.

Головним і постійним суперником І. Тер-Ованесяна у спорті був американський легкоатлет Ральф Бостон.

РОДИНА: Батько — Арам Тер-Ованесян (1906–1996 рр.), доктор педагогічних наук, тренер з легкої атлетики; мати — Валентина Іванівна Ільїнська, тренер, спортивний педагог. Одружений, має трьох дітей: син — Ігор (1963) та дві доньки, Каріна (1967) і Яна (1982).

ВИКЛАДАЦЬКА І ТРЕНЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: Після закінчення виступів у змаганнях перейшов на тренерську роботу. У 1983–1989 рр. був головним тренером збірної команди СРСР з легкої атлетики. Кандидат педагогічних наук, професор кафедри легкої атлетики Московської державної академії фізичної культури. Тренує латвійську легкоатлетку Інету Радевич (стрибки в довжину: класичний і потрійний). Опублікував декілька наукових монографій і книг, а також спогадів. Зокрема, у 1992 р. видав книгу «Обучение в спорте», написану у співавторстві з батьком.

ТИМОШЕНКО ОЛЕКСАНДРА ОЛЕКСАНДРІВНА (народилася 18 лютого 1972 р.)

Українська олімпійська чемпіонка. Олександра Тимошенко тренувалася в спортивному товаристві «Спартак» у Києві.

Її тренерами були Альбіна та Ірина Дерюгіни. Золоту олімпійську медаль та звання олімпійського чемпіона вона здобула на Олімпіаді у Барселоні в абсолютній першості, виступаючи у складі Об'єднаної команди. На сеульській Олімпіаді вона виборола бронзову медаль.

Коли Олександрі було сім років, її батька, інженера-будівельника, запросили на роботу у Київ. Тоді Олександра

почала тренуватися у школі Дерюгіних. У віці 14 років вона стала молодіжною чемпіонкою СРСР, і незабаром після того збрала три медалі на чемпіонаті Європи — золоту за вправи зі скакалкою, срібло за вправи з обручем, бронзу за вправи зі стрічкою. На союзних змаганнях вона була другою після білоруски Марини Лобач, тож здобула право поїхати за чемпіонат Європи 1988 р.

На чемпіонаті, який проходив у Гельсінкі, вона розділила перше місце з болгарками Елізабет Колевою і Адріаною Дунавською. Крім того, вона отримала три золоті медалі — за вправи з обручем, булавами та скакалкою. Через кілька місяців вона здобула бронзу на сеульській Олімпіаді, потім уперше стала чемпіонкою СРСР в абсолютному заліку.

Закінчила кар'єру Олександра Тимошенко після перемоги на Олімпіаді у Барселоні у віці 20 років.

ТИМОЩУК АНАТОЛІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ (народився 30 березня 1979 р.)

Український футболіст. Півзахисник національної збірної України та казахського «Кайрату». Заслужений працівник фізичної культури і спорту України. Почесний громадянин Луцька.

У складі донецького «Шахтаря» триразовий чемпіон України, триразовий володар кубка України та володар Суперкубка України.

У складі санкт-петербурзького «Зеніта» чемпіон Росії, володар Суперкубка Росії, володар Кубка та Суперкубка УЄФА.

У складі мюнхенської «Баварії» дворазовий чемпіон Німеччини, дворазовий володар кубка Німеччини та дворазовий володар Суперкубка Німеччини, переможець Ліги чемпіонів

кубку УЄФА, що робить його найтитлованишим українським футболістом.

Тимощук є чинним капітаном збірної України, а також гравцем із найбільшою кількістю зіграних матчів за «жовто-блакитних».

Дебютував у національній збірній: 26 квітня 2000 р. у матчі Болгарія—Україна (0:1). З моменту свого дебюту 2000 р., Тимощук став одним з ключових гравців національної збірної України. Він отримав визнання за свою гру під час Чемпіонату світу з футболу у 2006 р., в якому Україна досягла чвертьфіналу, отримавши звання Гравець Матчу після гри з Тунісом. 11 жовтня 2010 р. у товариському матчі зі збірною Бразилії, Тимощук став другим гравцем, що досяг позначки у 100 матчів за національну команду. 20 грудня 2011 р., Тимощука було визнано найкращим футболістом в історії України.

Матч проти збірної Латвії 31 березня 2015 р. став 139-м у кар'єрі Тимощука.

Він наздогнав за показником зіграних ігор за збірну грека Георгіса Карагуніса. Обидва футболісти поділяють 33-тє місце за всю історію футболу, а також 10-тє місце серед футболістів, чиї збірні виступають під егідою УЄФА.

Вихованець дитячо-юнацької школи «Волині» (перший тренер Володимир Байсарович) і Київського спортивного ліцею-інтернату. У «Волині» починав грати на позиції нападника.

У середині поля заграв уже у «Шахтарі», куди перейшов у 1997 р. У донецькому клубі став капітаном команди і справжнім улюбленцем футбольних фанів. Коли визначали символічну збірну «Шахтаря» за всі 70 років (1936–2006 рр.) існування команди, то саме Анатолія Тимощука вибрали почесним капітаном.

У 2006 р. ним зацікавились закордонні клуби, такі, як Ювентус, Фенсфорд, Селтік і Рома. Але він перейшов у Zenit.

Взимку на початку 2007 р. Санкт-Петербурзький «Зеніт» (у якого з'явився надійний спонсор — «Газпром») придбав українського півзахисника за суму близьку до 20 млн. доларів. У чемпіонаті Росії 2007 р. «Зеніт» зайняв перше місце, а українця визнали найкращим гравцем російської Прем'єр-Ліги за підсумками сезону. Улітку 2009 р. перейшов до мюнхенської «Баварії».

Вийшовши на заміну у першому матчі чвертьфіналу Ліги чемпіонів, в якому «Баварія» в гостях обіграла «Марсель» (2:0), хавбек національної збірної України Анатолій Тимощук зіграв свій 100-й матч у складі мюнхенського гранда.

Після перемоги у Лізі чемпіонів з Баварією у 2013 р., Тимощук повернувся у Zenit, незважаючи на отримані пропозиції від різних клубів по всьому континенту.

**На Євро -2012 партнери по «Баварії»
Анатолій Тимощук (справа) і Франк Рибері**

На початку липня 2015 р. уклав контракт із алматинським «Кайратом» — учасником Ліги Європи. Анатолій Тимощук у складі «Кайрата» завоював Кубок Казахстану. У протистоянні зі столичною «Астанною» клуб українця здобув перемогу 2:1 (Анатолій у свої 36 років провів на полі всі 90 хвилин).

Орден «За мужність» III ст. (19 серпня 2006) — за досягнення високих спортивних результатів на чемпіонаті світу з футболу 2006 року (Федеративна Республіка Німеччина), виявлені мужність, самовідданість і волю до перемоги, утвердження міжнародного авторитету України.

Заслужений працівник фізичної культури і спорту України (3 червня 2008) — за досягнення визначних спортивних

результатів, утвердження міжнародного авторитету українського футболу.

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ: Одружений з Надією Тимошук. Має двоє дочок. Хрещений батько однієї з них — Андрій Воронін.

ТИТУЛИ: «Шахтар»

Чемпіонат України з футболу

1 Переможець (3): 2001—02, 2004—05, 2005—06

2 Срібний призер (6): 1997–1998, 1998–1999, 1999–2000, 2000–2001, 2002–2003, 2003–2004

КУБОК УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ:

1 Переможець (3): 2000–2001, 2001–2002, 2003–2004

2 Срібний призер (2): 2002–2003, 2004–2005,

СУПЕРКУБОК УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ:

1 Переможець (1): 2007

2 Срібний призер (2): 2004, 2006

Найкращий український футболіст року (за версією видання «Український футбол»): 2002, 2006, 2007

 «Зеніт»

ЧЕМПІОНАТ РОСІЇ З ФУТБОЛУ:

1 Переможець (2): 2007, 2014—2015

2 Срібний призер (1): 2014

3 Бронзовий призер (1): 2009

Найкращий гравець чемпіонату Росії: 2007

СУПЕРКУБОК РОСІЇ:

1 Переможець (1): 2008

2 Срібний призер (1): 2013

 КУБОК УЄФА:

1 Володар (1): 2007–2008

 СУПЕРКУБОК УЄФА:

1 Володар (1): 2008

 «Баварія»

 ЛІГА ЧЕМПІОНІВ УЄФА:

1 Володар (1): 2012-13

2 Фіналіст (2): 2009-10, 2011-12

 ЧЕМПІОНАТ НІМЕЧЧИНИ З ФУТБОЛУ:

1 Переможець (2): 2009/10, 2012/13

2 Срібний призер (2): 2010/11, 2011/12

 КУБОК НІМЕЧЧИНИ З ФУТБОЛУ:

1 Переможець (2): 2009/10, 2012/13;

2 Срібний призер (2): 2011/12;

Суперкубок Німеччини з футболу

1 Переможець (2): 2010, 2012;

ЗБІРНА УКРАЇНИ: Чвертьфіналіст чемпіонату світу 2006; Учасник чемпіонату Європи 2012.

ЦІКАВІ ФАКТИ: В юності кумиром Тимощука був Лотар Маттеус. Капітанська пов'язка з кольорами німецького прапора, яку певний час носив капітан «Шахтаря», колись належала саме цьому футболістові. Одна з улюблених пісень — «911» («Океан Ельзи»). Учасник матчу «Друзі Зідана» — «Друзі Роналду» (у команді француза). Товариші з команди називали його «Тімо». На сайті «гірників» під час опитування, присвяченого 70-річчю «Шахтаря», уболівальники обрали Анатолія Тимощука капітаном символічної збірної всіх часів. Любить «бонсай».

ТИТОВ ЮРІЙ ЄВЛАМПІЙОВИЧ (народився 27 листопада 1935 р.)

Радянський гімнаст, олімпійський чемпіон. Юрій Титов тренувався у київському клубі «Буревісник». На Олімпійських іграх, виступаючи за збірну СРСР, здобув загалом 9 медалей, серед яких золота медаль у командному заліку Олімпіади у Мельбурні. Титов обіймав посаду президента Міжнародної федерації гімнастики впродовж 20 років — з 1976 – 1996 рр. Починаючи з 2004 р., є президентом Федерації гімнастики Росії.

Він є автором чотирьох книг, включно з книгою про художню гімнастику разом із Надією Ястримбською.

Нагороджений Олімпійським орденом у 1992 р. Введений до Міжнародної зали гімнастичної слави у 1999 р.

Двічі був нагороджений орденом Червоного Трудового Прапора — у 1960 та 1980 рр., орденом Дружби народів у 1976 р., Орденом «Знак Пошани» у 1957 р.

ТИЩЕНКО ВАДИМ МИКОЛАЙОВИЧ
(24 березня 1963 — 14 грудня 2015 рр.)

Український футбольний тренер. У минулому — радянський футболіст, півзахисник. Виступав, зокрема, за «Ниву» (Вінниця), СКА «Карпати» (Львів), «Дніпро» (Дніпропетровськ), «Хапоель» (Хайфа). Олімпійський чемпіон 1988 р., заслужений майстер спорту СРСР (1988р.). Провів 8 ігор за збірну СРСР.

Народився у містечку Городок, Львівська область. Батько — Микола Романович, походить із Сумщини, мати — Раїса Михайлівна — із центральної України. Перші тренери: Павло

Мамбеткулов і Данило Монастирський. Саме вони порекомендували Вадима Тищенка на навчання до Львівського спортінтернату. Вихованець Львівського спортінтернату (тренери — Володимир Данилюк і Федір Бушанський).

ТИТУЛИ ТА ДОСЯГНЕННЯ: Чемпіон СРСР: 1988; Кубок СРСР: 1989; олімпійський чемпіон: 1988.

ТКАЧЕНКО НАДІЯ ВОЛОДИМИРІВНА
(народилася 19 вересня 1948 р.)

Радянська легкоатлетка, п'ятиборець, олімпійська чемпіонка (1980), заслужений майстер спорту СРСР, кавалер ордону Трудового Червоного Прапора.

Займалася у Віри Василівни Ребрун, потім у Євгенія Григоровича Сапронова.

Тренувалася в ДСТ «Авангард» у Донецькій області.

У 1971 і 1972 рр. завоювала срібні медалі чемпіонату СРСР.

У 1973 р. посіла перше місце на чемпіонаті СРСР і Всесвітній універсіаді у Москві, а також зайняла друге місце у розіграші Кубку Європи.

Найвагоміше досягнення – золота медаль на літніх Олімпійських іграх 1980 р. у Москві. Під час Олімпіади встановила особисті рекорди в усіх п'яти видах багатоборства, набравши 5083 балів, що стало світовим рекордом. Оскільки регламент проведення змагань з багатоборства був змінений відразу після Олімпійських ігор 1980 р., то перевершити результат Надії Ткаченко нікому не вдалося і вона є єдиним п'ятиборцем, що набрав більше 5000 очок.

Працювала у Донецьку тренером-викладачем з легкої атлетики у спеціалізованій дитячо-юнацькій школі олімпійського резерву профспілок.

У 2005 р. Надії Ткаченко було присвоєно звання «Почесний громадянин Донецька» з формулюванням «За вагомий внесок у зміцнення дружніх зв'язків і авторитету м. Донецька, Донецької області і України у світовому масштабі, у розвиток фізичної культури і спорту, виховання підростаючого покоління в м. Донецьку».

На Донеччині більше 30 років під патронатом Національного Олімпійського комітету проводиться турнір імені Надії Ткаченко.

ТОВАРОВСЬКИЙ МИХАЙЛО (МОЙСЕЙ) ДАВИДОВИЧ
(25 жовтня 1903 — 6 січня 1969 рр.)

Радянський футболіст і тренер. Півзахисник і нападник, грав за київські колективи 1920 р. Перший тренер «Динамо» (Київ). Срібний призер чемпіонату СРСР 1936 р. (весна). Заслужений майстер спорту СРСР (1947 р.). Орден Трудового Червоного Прапора (1957).

У футбол почав грати у 1918 р. у Києві у командах Клубу любителів спорту (КЛС).

У 1922—1926 рр. — в основній команді «Желдора» (Київ). Усі наступні команди також були київські: «Радторгслужбовці» — 1927—1928 рр., «Динамо» — 1928 р. (жовтень) — 1929 р. (липень), «Желдор» — 1929 (серпень) — 1930 рр. Кількаразовий чемпіон Києва. Грав за збірну Києва у 1921—1927 рр.

Головний тренер команди Київського військового округу — 1935 р. (з липня), «Динамо» (Київ) — 1935 р. (з вересня) — 1937 р, «Динамо» (Москва) — 1938 р. Тренер збірної Києва — 1935-1936 рр.

Під його керівництвом «Динамо» (Київ) стало 2-м призером чемпіонату СРСР (1936 р. — весна) і 3-м призером чемпіонату СРСР (1937 р.). Один із засновників наукової школи у вітчизняному футболі.

З 1939 р. і до кінця життя на викладацькій роботі у ДЦОЛІФКу, завідувач створеної ним кафедри футболу та хокею — з 1962 р. У 1945-1949 рр. одночасно був Державним тренером відділу футболу Всесоюзного комітету. Організатор і викладач школи тренерів при ГЦОЛІФКу — 1939-1941 рр.

У 50-і роки був заступником голови тренерської ради Секції футболу СРСР, членом редколегії журналу «Спортивні ігри» — 1955 – 1960 рр.

Автор численних праць з техніки і тактики гри, в тому числі підручників «Футбол. Навчальний посібник для секцій колективів фізкультури і спортивних шкіл» (1941 р., 1945 р., 1948 р., 1949 р.), «Футбол. Навчальний посібник для шкіл тренерів і технікумів» (1961 р.).

Помер 6 січня 1969 р. у Москві. Похований на Донському кладовищі у Москві.

ДОСЯГНЕННЯ: 2 місце в чемпіонаті СРСР: 1936 р. (весна); 3 місце в чемпіонаті СРСР: 1932 р. (серед команд міст і регіонів), 1937 р.; чемпіон УРСР: 1936 р.; Кубок УРСР: 1937 р., 1938 р.

ТОМІН МИКО́ЛА МИКОЛА́ЙОВИЧ (народився 28 грудня 1948 р.)

Український гандболіст, олімпійський чемпіон Олімпіади у Монреалі у складі збірної СРСР.

До збірної команди СРСР входив протягом 1972-1980 рр.

На монреальській Олімпіаді зіграв шість матчів як воротар. Через чотири роки, на Олімпіаді у Москві, Томін разом із командою завоював срібні нагороди, знову зігравши всі шість матчів.

На чемпіонаті світу 1978 р. отримав срібну медаль. У чемпіонаті СРСР виступав за клуби ЗІІ (Запоріжжя) та ЦСКА (Москва). Чемпіон СРСР (1976—1979 рр.). Переможець Спартакіади народів СРСР у 1975 р. і 1979 р.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Заслужений майстер спорту СРСР. Нагороджений медаллю «За трудову відзнаку».

ТОРОХТІЙ ОЛЕКСІЙ ПАВЛОВИЧ (народився 22 травня 1986 р.)

Вихованець Обласної СДЮСШОР з важкої атлетики, олімпійський чемпіон, призер чемпіонату світу та Європи. Учасник двох Олімпійських ігор (2008, 2012). Заслужений майстер спорту України.

Олексій Торохтій почав займатися важкою атлетикою у 2000 р. під керівництвом Геннадія Ксьонза у ЗОШ № 17 селища Зугрес-2 Донецької області, у спортивній секції від ДЮСШ міста Зугреса, потім продовжив заняття під керівництвом ЗТУ Володимира Руденка у Зугреському відділенні Обласної СДЮСШОР з важкої атлетики.

Навчався у Харківському вищому училищі фізичної культури, а пізніше у Харківському аерокосмічному інституті імені Жуковського. У 2006 р. посів друге місце на чемпіонаті Європи з важкої атлетики серед юніорів.

У 2008 р. взяв участь в Олімпійських іграх у Пекіні, де посів 8 місце з сумою 390 кг (177+213). У 2009 р. на чемпіонаті Європи

у Бухаресті завоював срібну медаль, набравши у сумі 405 кг. У 2011 р. на чемпіонаті світу у Парижі завоював бронзову медаль.

6 серпня 2012 р. Олексій Торохтій став чемпіоном Олімпійських ігор 2012 р. у ваговій категорії до 105 кг. Він показав результат 412 кг (185+227), випередивши на один кілограм іранця Наваба Назіршелала.

ВИЩІ ДОСЯГНЕННЯ:

- Переможець Олімпійських ігор (1): 2012;
 - Бронзовий призер Чемпіонату Європи з важкої атлетики (1): 2010;
 - Срібний призер чемпіонату Європи (1): 2009;
 - Срібний призер чемпіонату Європи серед юніорів (1): 2006;
 - Бронзовий призер чемпіонату світу (1): 2011;
 - Переможець Кубка Світу з важкої атлетики (1): 2007.
- Нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня 2012 р.

ТРОШКІН ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ
(народився 28 вересня 1947 р.)

Заслужений майстер спорту, заслужений тренер України.

Володимир Трошкін народився у 1947 р. повоєнному році у донбаському Єнакієвому.

Головним захопленням був футбол. До заводської футбольної команди Володю привів батько, який, до речі, сам грав у футбол до сорока трьох років. За кілька років Трошкін-молодший вже захищав честь Єнакієвого на першості Донецької області. Тоді у двох лігах змагалось майже сімдесят команд.

Армійську службу відбував у спортивній роті, але згодом з'явився у київському СКА. Допоміг Володимир Терентійович Богданович, який тоді працював в армійському клубі. Саме він порекомендував Віктору Маслову звернути увагу на талановитого півзахисника. Трошкіна швидко зробили «міліціонером» і перевели до київського «Динамо». Через кілька місяців він дебютував за столичний клуб, зігравши 20 хвилин проти мінських одноклубників.

Упродовж майже десятирічної ігрової кар'єри він вісім років відіграв у київському «Динамо». В його активі — 205 матчів та 21 гол.

На прохання Андрія Біби допомагав дніпропетровському «Дніпру», відігравши 14 матчів. В європейських кубкових турнірах за «Динамо» зіграв 38 поєдинків, записавши на свій рахунок 4 голи.

«Динамо»-75 і його трофеї. Перший справа: Володимир Трошкін, Володимир Онищенко, Володимир Мунтян. Тренери Олег Базилевич і Валерій Лобановський.

ДОСЯГНЕННЯ: Володар Суперкубка Європи і Кубка володарів кубків (1975 р.).

Другий призер чемпіонату континенту (1972 р.),

третій призер Олімпіади-76,

чемпіон Радянського Союзу 1971, 1974, 1975 та 1977 рр.,

срібний призер чемпіонатів СРСР 1972, 1973 і 1976 (осінь),

володар Кубка СРСР (1974 р.).

В офіційних списках «33 найкращих» першим був («за» — 186) у 1974 і 1975 рр., другим («за» — 186) — у 1976 р.

Нині Володимир Миколайович Трошкін — заслужений майстер спорту, заслужений тренер України очолює Комітет з трансферів та статусу гравців Федерації футболу України. Почесний громадянин Єнакієвого.

Нагороджений орденом «За заслуги» III (2004) і II (2005) ступенів.

ТРОЯНОВСЬКИЙ ВАЛЕНТИН МИКОЛАЙОВИЧ
(1 червня 1939 — 18 січня 2012 рр.)

Радянський та український футболіст, що грав на позиції лівогопівзахисника та нападника.

Валентин Трояновський народився у Києві. У 15-річному віці був зарахований у дубль «Динамо» (Київ), але через порушення режиму кілька разів відраховувався з команди, граючи за «Колгоспник» (Рівне) та «Локомотив» (Вінниця). В основному складі «Динамо» дебютував у 1960 р., зігравши 54 матчі і відзначившись 12 голами.

У 1964 р. посаду головного тренера «Динамо» зайняв Віктор Маслов. З приходом нового тренера Трояновський став все рідше потрапляти у стартовий склад, знову пішли порушення спортивного режиму і незабаром, у травні 1964 р., Валентин Трояновський остаточно був відрахований з команди, після чого знову повернувся у вінницький «Локомотив», де відіграв наступні два з половиною року.

У 1967 р. нападник переходить в одеський «Чорноморець», який виступав у класі «А», але закріпитися у команді не зміг і вже наступний сезон розпочав у «Кривбасі», де стабільно виходив на поле, забивши за клуб 12 м'ячів.

Закінчував свою ігрову кар'єру Трояновський в Южно-Сахалінську, у місцевій команді другої ліги «Сахалін».

Закінчивши активні виступи, Трояновський нетривалий час тренував дітей у футбольній секції при заводі «Більшовик», але тренерську роботу залишив. Працював робітником на київських підприємствах. Регулярно грав за різні ветеранські команди.

Помер у ніч з 17 на 18 січня 2012 р.

ДОСЯГНЕННЯ: Майстер спорту СРСР – 1960 р.; Чемпіон СРСР – 1961 р.; Медаль «За працю і звитягу» - 2011 р.

ТРУСЕВИЧ МИКОЛА ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(22 листопада (5 грудня) 1909 — 24 лютого 1943 рр.)

Радянський футболіст. Воротар, грав за «Динамо» (Київ). Учасник матчів в окупованому Києві у 1942 р. (з 7 червня по 16 серпня) у складі команди «Старт», зібраної з гравців київських клубів «Динамо» і «Локомотива».

У чемпіонатах СРСР 65 матчів і у 1941 р. — 8 ігор. Дворазовий призер чемпіонату СРСР 1936 р. (весна), 1937 р. Учасник переможного матчу зі збірною клубів Туреччини (1936 р.), тріумфу збірної України у матчі з «Ред Стар» (Париж, Франція) у 1935 р., матчу зі збірною Басконії (1937 р.).

Микола Трусевич один із перших голкіперів у СРСР, який почав залишати штрафний майданчик та втручатися у події як польовий гравець, граючи ногами та головою.

Микола Трусевич і «Матч смерті»

Провів у шести довоєнних чемпіонатах (+ початок у 1941-му р.) 73 матчі та пропустив у них 86 голів. У хаосі перших днів Микола (був визначений до кулеметного взводу), будучи пораненим у бою в ногу, потрапив в оточення та був поміщений до табору для військовополонених, розкинутого у Боярці.

Пізніше він опинився в концтаборі у Дарниці. Один з організаторів матчів у окупованому Києві. Заарештований 18 серпня 1942 р. й у вересні того ж року переведений до Сирецького концтабору.

Розстріляний 24 лютого 1943 р. у Сирецькому концтаборі разом з іншими футболістами «Динамо» — Іваном Кузьменко та Олексієм Клименко.

Під час німецької окупації у Києві було утворено команду «Старт». В її склад було включено 8 гравців «Динамо» Київ та кілька гравців «Локомотив» Київ. До цієї групи увійшли такі гравці: Микола Трусевич, Михайло Свиридовський, Микола Коротких, Олексій Клименко, Федір Тютчев, Михайло Путістін, Іван Кузьменко, Макар Гончаренко (Динамо Київ), Володимир Балакін, Василь Сухарєв, Михайло Мельник («Локомотив», Київ).

Німці привезли декілька провідних професійних військових команд з Німеччини і Угорщини, і гравці «Старт», голодні й виснажені, перемогли їх всіх. Незабаром гравці виграли свій останній матч, деякі з них підозрювалися у саботажі та наданні підтримки місцевим групам опору, отож німецька влада заарештувала багатьох футболістів, й відправила їх до концентраційних таборів, а після повстання у таборі, деякі з них були страчені.

Серед страчених Микола Трусевич, Іван Кузьменко, Олексій Клименкота, Микола Коротких.

Трусевич (с мячом) в составе одесских пищевиков (1928)

Існують дані, які говорять про те, що безпосередньо перед виконанням вироку Микола Трусевич закричав, «Червоний Спорт переможе!» У результаті війни й окупації, Динамо Київ, як і весь Радянський Союз було серйозно зруйновано, і було потрібно багато часу для відновлення їхнього довоєнного значення в радянському футболі.

Увійшов до числа найкращих футболістів Одеси ХХ ст. У пам'ять про Миколу Трусевича з 1966 р. щорічно проводиться Кубок Одеської області. У 1965 р. помертньо нагороджений медаллю «За відвагу».

ТУРИЩЕВА ЛЮДМІЛА ІВАНІВНА
(народилася 7 жовтня 1952 р.)

Радянська гімнастка, чотириразова олімпійська чемпіонка. Дев'ятиразова призерка Олімпійський ігор. Людмила Турищева розпочала займатися гімнастикою у 1965 р., а вже у 1967 р. почала виступати за збірну СРСР.

Її тренером був Владислав Растороцький, який пізніше також тренував Наталію Шапошникову і Наталію Юрченко.

На Літніх Олімпійських іграх 1968 р., коли їй ледь виповнилося 16, вона стала олімпійською чемпіонкою у складі збірної СРСР, і посіла 24-е місце в абсолютному заліку.

Через два роки Турищева вже була лідером радянської команди. З 1970 - 1974 рр. вона домінувала майже в усіх значних міжнародних змаганнях, вигравши чемпіонат світу в абсолютному заліку у 1970 р. і 1974 р., чемпіонати Європи 1971 р. і 1973 р., Кубок світу у 1975 р. Вона вважалася втіленням радянського класичного стилю: грація, елегантність, бездоганна форма й сильна техніка.

На мюнхенській Олімпіаді 1972 р. Людмилу Турищеву розцінювали як фаворитку, але вона опинилася у тіні раптової популярності телегенічної співвітчизниці Ольги Корбут. Проте Корбут впала з різновисоких брусів, і Турищева здобула золоту медаль. У фіналах на окремих предметах їй пощастило менше. Вона кваліфікувалася у всіх чотирьох видах, але виграла тільки срібло і бронзу. Турищева була однією з перших гімнасток, які використовували у вільних вправах на міжнародних змаганнях два різні музичні супроводи. У командних змаганнях на Олімпіаді вона виконувала вільні вправи під марш Ісака Дунаєвського з фільму «Цирк», а в абсолютних змаганнях — музику Франца Гротте із фільму «Die Frau meiner Träume».

На чемпіонаті Європи 1975 р. Людмила Турищева здобула тільки третє місце в абсолютній першості, поступившись

золотом тринадцятирічній Наді Команечі. Команечі також виграла опорний стрибок, бруси і колоду. Друге місце зайняла співвітчизниця Турищевої Неллі Кім. Вона ж виграла вільні вправи.

Однак, пізніше, того ж року Турищева взяла реванш, вигравши Кубок світу. Страждаючи від травми спини, Турищева завершила свою третю Олімпіаду у Монреалі, втретє вигравши золото у командному заліку. В абсолютному заліку вона була третьою, після Команечі й Кім. Хоча Людмила програла Неллі Кім в опорному стрибку й вільних вправах, вона виступила на цих предметах краще, ніж Команечі, здобувши срібло, тож її загальний олімпійський здобуток 4 золоті медалі, три срібні й дві бронзові.

У 1980 р. британський журналіст Девід Ганн писав про Турищеву «(вона) ніколи не мала наглого блиску своїх супротивниць, але її граціозний спокій був неперевершеним». Справді, Людмила була відома спокоєм на змаганнях.

На одному зі своїх найвідоміших виступів, кубку світу 1975 р., що проходив на Вемблі у Лондоні, усіх глядачів вразив гучний ляск зламаного металевого гаку, яким були закріплені троси, що підтримували бруси. Бруси буквально розвалилися й гепнули на землю, як лише вона завершила зіскок. Турищева привітала суддів і спокійно зійшла з помосту, навіть не озирнувшись на залишки предмету. Вона виграла абсолютну першість і золото у кожній вправі.

Згодом, через багато років вона розповідала, що у ту мить пам'ятала лише одне — завершити вправу й «прилипнути». Її тренер, Владислав Растороцький говорив про неї: «Людмила боротиметься до смерті у будь-якій ситуації».

Людмила Турищева також відома своєю ґречною поведінкою. На Олімпіаді 1976 р. вона, перш ніж отримати власну нагороду, обійшла п'єдестал, щоб особисто привітати чемпіонку, Надю Команечі, й потиснути їй руку.

У 1977 р. Турищева вийшла заміж за спринтера Валерія Борзова, дворазового олімпійського чемпіона мюнхенської Олімпіади. У 1981 р. її обрали до Міжнародної федерації спортивної гімнастики. Вона залишилася у гімнастиці, працюючи тренером, міжнародним суддею й офіційним представником Федерації гімнастики України. За свій вклад у гімнастику Людмила Турищева отримала численні нагороди, включно з відзнакою Міжнародного олімпійського комітету «Жінки у спорті».

У 1988 р. вона була введена до Міжнародної гімнастичної зали слави.

ТУРЧИНА ЗІНАЇДА МИХАЙЛІВНА
(народилася 17 травня 1946 р.)

Українська гандболістка, олімпійська чемпіонка монреальської і московської Олімпіад, бронзовий призер Олімпіади у Сеулі у складі збірної СРСР з гандболу.

Закінчила Кам'янець-Подільський педагогічний інститут (1972 р.). На олімпійському турнірі 1976 р. провела п'ять матчів, закинула 22 голи.

На московській Олімпіаді закинула сім голів у п'яти матчах. На Олімпіаді у Сеулі закинула один гол у п'яти іграх.

Крім олімпійських успіхів, Турчина ставала чемпіонкою світу у 1982 р. і 1986 р. Загалом, за збірну СРСР з 1965 - 1988 рр. провела більше 500 матчів.

Зінаїда Турчина виступала за команду «Спартак» (Київ). 20 разів виграла чемпіонат СРСР та 13 разів перемагала у Кубку Європейських чемпіонів.

У 2000 р. за результатами опитування, проведеного Міжнародною федерацією гандболу Зінаїду Турчину визнано найкращою гандболісткою ХХ-го ст.

У 1990–1994 рр. — граючий тренер, у 1994-1996 рр. — головний тренер команди «Спартак» та збірної України.

Турчина — президент гандбольного клубу «Київ-Спартак» з 1993 р.

Зінаїда Михайлівна ТУРЧИНА (дівоче прізвище — СТОЛІТЕНКО)
— спортсменка і тренер (гандбол).

РОДИНА: Зінаїда Турчина — дружина знаменитого українського тренера Ігора Турчина. У 1971 р. у них народилася донька Наталя, а у 1983 р. — син Михайло. Наталія Ігорівна Турчина — майстер спорту міжнародного класу, теж досягла значних успіхів у гандболі.

У харизматичного Ігоря Турчина була закохана уся дівоча команда. Та він обрав Зіну. Після весілля дівчата з ревності влаштували їй бойкот прямо на ігровому ...

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ст. (25 грудня 2012;

Орден княгині Ольги I ст. (16 січня 2009);

Орден княгині Ольги II ст. (29 листопада 2002);

Орден княгині Ольги III ст. (22 листопада 1997;
Два орденів Трудового Червоного Прапора; Орден «Знак
Пошани»; Орден Дружби народів.

ТУРЧІН ІГОР ЄВДОКИМОВИЧ
(16 листопада 1936 — 7 листопада 1993 рр.)

Український гандбольний тренер. Заслужений тренер СРСР. Створив команду «Спартак» (Київ) — 20-разового чемпіона СРСР, 13-разового переможця Кубка Європейських чемпіонів. За видатні досягнення у спорті Турчин і його команда занесені в Книгу рекордів Гіннеса.

Турчин — випускник Кам'янець-Подільського педагогічного інституту (нині Кам'янець-Подільський національний університет).

Починав роботу у ДЮСШ-2 Києва у 1959 р. з групи новачків, з котрих створив команду Спартак (Київ) — 20-разового чемпіона СРСР (1969–1988 рр.), 13-разового переможця Кубка Європейських чемпіонів.

Офіційним роком заснування київського «Спартака» вважається 1962 р. Команда переможно завершила республіканські юнацькі змагання в Івано-Франківську і завоювала право брати участь у всесоюзних змаганнях. У 1963 р. «Спартак» виграв першість Києва серед жіночих команд.

У 1964 р. «Спартак» дебютував у чемпіонаті СРСР серед команд класу «А», зайнявши 2-е місце, а у наступному році, ставши першим, завоював право грати у вищій лізі. У серпні 1965 р. відбулося весілля наставника «Спартака» і найсильнішого гравця команди Зінаїди Столітенко. З того часу

київський «Спартак» і жіночий гандбол у Радянському Союзі, нерозривно асоціюється з іменами Ігоря та Зінаїди Турчиних.

Меморіальна дошка на будинку у Києві на вулиці Лютеранській де з 1980 - 1993 рр жив Турчин І. Є.

У першому сезоні 1966 р. киянки зайняли 4-е місце, на наступний рік виграли срібні медалі, а у 1968 р. завоювали бронзу. У 1969 р. набрали однакову кількість очок з московським «Променем» і у додатковому матчі за титул чемпіонів країни обіграли суперниць з рахунком 28:20. Протягом 20 років — до 1989 р. — клуб не поступився званням найсильнішої команди країни.

13 разів клуб перемагав у найпрестижнішому євротурнірі — Кубку європейських чемпіонів.

«Спартак» був базовим клубом збірної СРСР, яку також очолював Ігор Турчин. У складі команди СРСР, що на Олімпійських іграх 1976 і 1980 років, 9-10 гравців із 14 були спартаківками Києва.

На Олімпіаді у Сеулі-1988 р. більшість команди також складала київські спортсменки, команда виграла бронзові медалі. Після розвалу СРСР на позиції лідера в українському гандболі вийшов «Мотор» із Запоріжжя, а найсильніші гравці країни стали виступати за кордоном. «Спартак» три рази зміг відібрати у «Мотора» звання чемпіонів країни. У 2000 р. збірна України виграла срібні медалі чемпіонату Європи, основу команди складала спартаківки. На Олімпійському турнірі 2004 р.

збірна України виграла бронзові нагороди, у команді була спартаківка Наталія Ляпіна.

У 1976 р. був визнаний кращим тренером світу. Заслужений тренер СРСР (1971 р.). Кандидат педагогічних наук. Жіноча збірна СРСР, очолювана ним, займала перші місця на Олімпійських іграх у Монреалі (1976 р.) і Москві (1980 р.), була срібним призером олімпіади у Сеулі (1988 р.), двічі перемагала на чемпіонатах світу (1982 р., 1986 р.), у 1975 р. і 1978 р. була срібним призером світових першостей, у 1973 р. — бронзовим призером.

Могила Турчина І. Є. на Берковецькому цвинтарі

Помер у 1993 р. під час гри за Кубок європейських чемпіонів у Бухаресті. Похований у Києві на Берковецькому цвинтарі.

РОДИНА: Дружина Ігоря Турчина — одна з його вихованок, Зінаїда Турчина — найкраща гандболістка ХХ-го ст. за версією Міжнародної федерації гандболу. У 1971 р. у них народилася донька Наталія, а у 1983 р. — син Михайло.

«Спартак» Київ – багаторазовий чемпіон по гандболу СРСР (20), володар кубку Європейських чемпіонів (13). Тренер – Ігор Турчин

НАГОРОДИ: Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора (1976, 1980), «Знак Пошани» (1971), орденом «Дружби народів».

ТУРЯНЧИК ВАСІЛЬ ЮРІЙОВИЧ
(народився 17 квітня 1935 р.)

Радянський та український футболіст і тренер, у минулому півзахисник, а згодом захисник. Майстер спорту (1959 р.). Заслужений майстер спорту СРСР (1967 р.). У цей час футбольною діяльністю не займається.

Найкращий центрбек у літописі національного футболу розповідає про все впродовж своїх 80 років (записав Василь ГАДЖЕГА, спортивний журналіст)

Коли й як потрапили до «Динамо»?

— Запрошення отримав 1959 р. Отой сезон був надважким для київської команди — вони плентались у кінці турнірної таблиці. Нас було троє: Йозеф Сабо, Андрій Гаваші й я. Ми спочатку всіляко втручалися, не хотіли їхати, але згодом опинилися в Києві й допомогли «Динамо» завершити сезон на сьомій позиції, а наступного року кияни стали срібними призерами! Згодом усі троє думали: а від чого ж ми відмовлялися! Якби не «Динамо», я би не був тим Турянчиком, який є насправді тепер. Аналогічна ситуація й з Йозефом Сабо. А ось щодо Андрія Гаваші, то мені шкода, що Андрій Андрійович залишив Київ і повернувся до Ужгорода. Він був надійним голкіпером і чудовим партнером, а про людські його якості навіть слів добрих не вистачає. Він, до речі, був уже дублером самого

Льва Яшина, зігравши й товариський матч СРСР — Чехословаччина.

— **Які матчі запам'яталися найбільше?**

— Ігри, яким була притаманна безкомпромісна боротьба. Пригадую двобій із московським «Торпедо» на їхньому полі 1961 р. Господарі були чемпіонами СРСР, і ми програвали їм — 0:1. А наприкінці другого тайму Лобановський подав свій знаменитий кутовий. М'яч потрапив до Серебряникова, але той несподівано для захисту москвичів не вдарив по воротах, а скинув ще далі у штрафний майданчик суперників на мене. У запалі боротьби я опинився спиною до воріт «Торпедо», але миттєво вдався до єдино правильного руху — вдарив по м'ячу злету у стрибку через себе! Гол був настільки блискучий, що вболівальники стотисячного стадіону «Лужники» встали й палко аплодували. Цього я тоді не бачив, бо після удару впав на землю, а хтось із захисників переплутав мою голову з м'ячем і по ній вгатив од душі. Далі коментарі, думаю, не потрібні.

— **Але йдеться про «золотий» гол?**

— Так. У турнірній таблиці наша команда випереджала «Торпедо» на три пункти. Москвичів задовольнила би лише перемога. А нам нічиєї було достатньо, щоби «Динамо» отримало золоті нагороди чемпіонату СРСР. До речі, вперше за свою історію!

— **Відомо, життя — добрий вчитель, однак, напевно, не всі його учні здібні...**

— Здібні всі, але тільки одиниці терплячі та працелюбні. Бо лише рутинна праця дасть свої позитивні результати. У моєму селі завжди була хороша команда. До речі, 1952 р. була чемпіоном області. Я, сімнадцятирічний, уже тоді грав у ній захисником. Мешкали ми поблизу футбольного поля, тож, тільки випала вільна хвилина-друга — я через городину й на поле. У домашньому господарстві було чимало роботи, але мене, мов магнітом, тягнуло до хлопців поганяти гумійову лопту (гумовий м'яч. — В.Г.) або з ганчір'я. Грали босоніж. Босі по стернянці бігали за худобою та ганяли до безтями м'яча, а вечором, коли приходив додому, ноги посічені до крові, болючі рани, десь і сльози виступали від болю, але наступного дня все повторювалося знову».

— Гадаю, що насамперед — індивідуальна праця над собою. Коли я вже грав за мукачівські команди, то нас тренував відомий на той час фахівець, до речі, перший на Закарпатті заслужений тренер УРСР Карло Сабо. Це був класний тренер, а

в 30–40-х роках минулого століття — універсальний футболіст, котрий, як і я пізніше, був результативним бомбардиром, конструктивним півзахисником і надійним стопером. До речі, саме він вручив мені перші справжні бутси, в яких грав один із футболістів, котрого я замінив.

— **Як же батьки?**

— Після того, як моєму старшому братові на одному з матчів зламали ногу, батько суворо заборонив мені навіть думати про футбол. По правді казати, я був не дуже слухняним сином і продовжував бігати на футбольні майданчики. Та якби в нас, тодішніх хлопчаків, у ті роки — такі умови, кеди, бутси, м'ячі, як у сьогоднішніх дітей, ми були б, як кажуть, на сьомому небі.

— **Кажуть, що ви були класним гравцем, але теж із характером, як і Сабо?**

— Так, я гарячкуватий, але не настільки, як Сабо. Мені до нього далеко! Мені дуже не подобалося програвати. Усе робив для того, щоб я й мої товариші по команді залишали зелений газон із високо піднятими головами й під оплески глядачів. Я на полі працював до нестями, як і на тренуваннях. Згадую такий епізод. Уже грав за київське «Динамо». Наш головний тренер В'ячеслав Соловйов підійшов до мене й каже: «Із тобою, Васю, дуже тяжко працювати. Із своєю самовіддачею ти нікому не дозволяєш розслабитися. Бачив би ти вираз свого обличчя, коли вступаєш у боротьбу за м'яч». Не знаю, що там було написано на моєму лиці, але за команду був ладен віддати все.

— **До речі, а де ви грали до київського «Динамо»?**

— Уперше в Києві я побував у 16 років у складі юнацької збірної Закарпаття, котра брала участь у першості України серед команд областей. А у 18 років, як перспективного оборонця (так мені тоді казали), вашого співрозмовника запросили до ужгородського «Спартака», де тренером був колишній капітан київського «Динамо», перший закарпатський заслужений майстер спорту СРСР Михайло Михайлович Михалина. На початку 1955 р. був призваний на дійсну армійську службу у Львів, де виступав за армійський клуб ОБО. Саме у Львові після кубкового матчу з московським «Спартаком», футболісти якого складали основу збірної СРСР, що завоювала золоті медалі на Олімпіаді в Мельбурні (за олімпійську збірну наступного року в Мельбурні виступав і мукачівець Йосип Беца. — В.Г.), мене, як кажуть, носили на руках.

**1959 р., Київ, «Динамо» (Київ) – «Шахтер» (Донець),
у стрибку В. Турянчик, рядом Голубєв, № 10 - Біба.**

Основний час завершився внічию, а в додатковий москвичам, правда не без допомоги арбітра в полі, таки вдалося забити переможний гол у наші ворота. Після гри мені та Щербакову запропонували поміняти свою «прописку» й перебраться до білокамінної.

Та не вийшло. Армійське командування про це дізналося й у пожежному порядку присвоїло нам офіцерські звання. У 22 роки мене запросили до збірної СРСР серед команд класу «Б» (була й така. — В.Г.), де за успішні виступи присвоїли звання «Майстер спорту СРСР».

— Ви за київське «Динамо» грали майже одинадцять сезонів. Чи часто доводилося гріти лавицю запасних?

— Із своїм характером цього би не пережив. Тому тренувався до сьомого поту.

Пам'ятаю, кілька ігор не зіграв, коли підхопив хворобу Боткіна. Та й тоді старався бути у формі. Десь вичитав, що від природи в людини є 5 відсотків таланту, а якщо людина стала класним гравцем, то тут 95 відсотків — це рутинна праця над собою: тренування, режим, харчування, ведення здорового способу життя тощо... Скажімо, а про це говорили в той час футбольні фахівці, кращого не було у Союзі за мене футболіста на «другому поверсі». Я міг інколи підстрибнути від землі до півтора метра, що навіть окремі воротарі, підстрибнувши з піднятими догори руками, не дотягувалися першими до м'яча. За основу взяв атаквальні дії волейболістів — із відхиленням. Після таких ударів м'яч летів, мов снаряд із гармати. Ось такого

гола забив 29 листопада 1967 р. на хожувському стотисячному стадіоні «Шльонск» польській команді «Гурнік» із Забже.

Тоді ми із цією командою грали в 1/8 фіналу Кубка європейських чемпіонів. А сталося це після подачі кутового. Віктор Серебряников подав м'яч у центр карного майданчика, де вище за всіх вистрибнув я, й головою спрямував м'яч у ворота господарів. Захисники й голкіпер були безпорадними. Та й м'яч летів надто сильно.

— **Вами тренери завжди були задоволені?**

— А що, є такі тренери?! Гадаю, що ні. Скажімо, інколи (правда, це були перші роки в «Динамо»), аби сподобатися вболівальникам, міг під час матчу пожонглювати головою м'яч у своєму карному майданчику, чим ледь не доводив тренерів до інфарктного стану. Звичайно, це робив тільки тоді, коли був у собі впевнений.

Особливо цим полюбляли зловживати воротарі Лев Яшин і наш Андрій Гаваші. У них це виходило дуже гарно до тих пір, поки володар «Золотого м'яча» Лев Яшин на чемпіонаті світу не забив собі гол у власні ворота.

— **Є різниця між футболом, коли ви грали, й теперішнім?**

— Однозначно відповісти тяжко. Тоді, скажімо, стадіони ніколи не були порожніми.

Люди йшли дивитися на Лобановського, Каневського, Поповича, Сабо, Медвідя, Серебряникова, Бібу. А голи, які ми забивали! Єрохін, Сабо та Біба з 30-40 метрів інколи примушували суперників розпочинати гру із центра поля.

А сьогодні хлопці намагаються будь-що буквально завести м'яч у ворота. Бояться вдарити».

ДОСЯГНЕННЯ: В єврокубках провів 10 матчів, забив 1 гол.; У чемпіонатах СРСР провів 308 ігор, забив 12 голів.; Чемпіон СРСР — 1961 р., 1966 р., 1967 р., 1968 р.; Срібний призер чемпіонату СРСР — 1960 р., 1965 р., 1969 р.; Володар Кубка СРСР — 1964 р., 1966 р.; Тричі входив у список «33 найкращих» — під № 1 (1966 р.), № 3 (1962 р., 1967 р.)

НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ступеня (2004).

ТУЧКІН ОЛЕКСАНДР АРКАДІЙОВИЧ
(народився 15 липня 1964 р.)

Радянський гандболіст, уродженець України. Олімпійський чемпіон Ігор 1988 р. у Сеулі. Після розвалу СРСР грав за збірні Білорусі та Росії.

Народився у Львові. Почав займатися гандболом у 17 років. У 1985 р. у складі молодіжної збірної СРСР став переможцем чемпіонату світу, а через рік увійшов до складу головної команди. Грав за мінський клуб СКА, чотири рази вигравав золото чемпіонатів СРСР, тричі перемагав у Кубку чемпіонів. Після чемпіонату світу-1990, вигравши зі збірою СРСР срібну медаль і ставши найкращим бомбардиром турніру, Олександр поїхав грати за кордон. Грав у німецькій Бундеслізі, в іспанській Лізі ASOBAL. Після розпаду СРСР грав за збірну Білорусі, але наприкінці 1998 р. прийняв російське громадянство. У фіналах чемпіонату світу-1999 р. у Єгипті і чемпіонату Європи-2000 у Хорватії - збірна Росії займає друге місце. На Олімпіаді-2000 у Сіднеї - друге місце. Тучкін став найрезультативнішим гравцем фіналу (7 м'ячів). Переїздить грати у чемпіонат Греції, команда «Філіппос» з Берії дійшовла до фіналу Кубка виклику-2002-2003 рр. Клубну кар'єру Тучкін завершує у німецьких колективах нижчих ліг. У 2004 р. в Афінах у віці сорока років Олександр Тучкін завойовує бронзу на своїй третій Олімпіаді. На початку 2009 р. він став президентом чоловічого гандбольного клубу «Пермські ведмеді».

ДОСЯГНЕННЯ: Срібний призер чемпіонату Європи (2000); Срібний призер чемпіонатів світу (1990, 1999); 2-разовий олімпійський чемпіон (1988, 2000); Чемпіон світу серед молодіжних команд (1985); Найкращий бомбардир чемпіонату світу (1990); Бронзовий призер Олімпійських ігор (2004); 2-разовий переможець Ігор доброї волі (1986, 1990); Переможець Кубка Греції (2003); 4-кратний чемпіон СРСР (1985, 1986, 1988, 1989); 2-разовий переможець Кубка Німеччини (1991, 1992); Переможець Кубка Кубків (1988); Чемпіон Греції (2003);

Переможець Суперкубка Європи (1989); Переможець Кубка міст (1994); 3-разовий переможець Кубка європейських чемпіонів (1987, 1989, 1990).

УДАЧИН АРТЕМ СЕРГІЙОВИЧ
(народився 26 березня 1980 р.)

Український важкоатлет, неодноразовий призер чемпіонатів світу з важкої атлетики. Учасник двох Олімпійських ігор (2000, 2008). Заслужений майстер спорту (2006). Артем Удачин – найсильніша людина України. Рекордсмен України (447,5 кг у сумі).

Артем Удачин народився у м. Жданов Донецької області у спортивній родині. Мати – майстер спорту зі спортивної гімнастики, а батько – колишній важкоатлет. Саме він і привів сина на заняття з штанги, коли тому було всього 9 років. Уже наступного року Артем Удачин взяв участь у своїх дебютних змаганнях – чемпіонаті міста Маріуполь. Першим тренером Удачина став Віталій Шведов, який займався підготовкою спортсмена і надалі, тренуючи Артема протягом усієї його кар'єри. У 1998-2000 рр. Удачин тричі поспіль стає чемпіоном світу серед юніорів та у 19-річному віці вперше здобуває можливість брати участь у Олімпійських іграх, що проходили в Сіднеї. На помостах Австралії Артем показав 11-й результат із сумарним показником 415 кг (195+220). Однак вже наступного року травма ледь не перекреслила надії молодого спортсмена на майбутні успіхи. Американські лікарі встановили діагноз – надрив зв'язок, однак робити операцію відмовилися, остерігаючись того, що Удачин може лишитися інвалідом. Утім, «нове життя» спортсмену подарував донецький лікар Михайло Черевко, який успішно провів оперативне втручання та поставив

Артема на ноги. У 2002 р. Удачин посів третє місце на Чемпіонаті світу у Варшаві, показавши значно кращий результат, ніж на Іграх у Сіднеї – 440 кг (200+240). На змаганнях у Санто-Домінго Артем лише на два кілограми у сумі випередив китайського важкоатлета, показавши результат 439 кг (199+240).

У 2008 р. був дуже близьким до здобуття бронзової нагороди на Олімпійських іграх у Пекіні, не дотягнувши до 3-го місця лише 6 кг у сумі. У останній спробі у поштовху замовив вагу, якої було б достатньо для того, щоб наздогнати латвійського спортсмена, однак не взяв її, завершивши змагання з підсумковим результатом 442 кг (207+235).

УЗУН ГЕННАДІЙ ГАВРИЛОВИЧ
(9 вересня 1941 - 4 січня 2010 рр.)

Заслужений працівник фізичної культури і спорту України (1996 р.), Заслужений тренер України (1987).

Народився у с. Ключове Володарського району Донецької області.

З 1993 - 1999 рр. – головний тренер збірної команди України з греко-римської боротьби.

У 1994 р. збірна команда України під керівництвом Г. Г. Узуна зайняла 1 місце на чемпіонаті Європи і стала володарем Кубка світу.

У 1995-1997 рр. збірна України – срібний призер чемпіонатів Європи та Світу.

Старшим тренером збірної був в період 1984-1992 рр., 2000-2009 рр.

Геннадій Гаврилович підготував більше 160 майстрів спорту, 19 майстрів спорту міжнародного класу, 5 заслужених майстрів спорту.

Ось тільки декілька його вихованців: В. Олійник – Олімпійський чемпіон;

Д. Салдадзе – срібний призер XXVII Олімпійських ігор;

Р. Аджі – чемпіон Світу, бронзовий призер чемпіонату Світу;

Г. Комишенко - чемпіон Європи, чемпіон Кубка світу.

Р. Хакімов – чемпіон Європи, IV місце - Олімпійські ігри.

С. Солодкій – чемпіон Європи та світу серед юніорів, IV місце на чемпіонаті Світу;

М. Швидкий – переможець першості світу серед кадетів;

О. Вакуленко – бронзовий призер першості світу та Європи серед юніорів; бронзовий призер чемпіонату Європи.

О. Дараган - бронзовий призер Чемпіонатів Європи.

У 1992 р. при безпосередній участі Г.Г. Узуна був відкритий клуб греко-римської боротьби «Гелікон», потім перейменований в СК «Азовмаш».

За час свого існування клуб став лідером у командному чемпіонаті України, а у 1994 р. і 2004 р. був кращим у Європі.

У 2002, 2003, 2005, 2007 рр. команда борців СК «Азовмаш» – срібні призери Кубка Європейських чемпіонів; у 1998, 2000, 2001, 2006 рр. – бронзові призери Кубка Європейських чемпіонів.

У 1987 р. за внесок у розвиток греко-римської боротьби Геннадію Гавриловичу присвоєно звання Заслужений тренер України.

У 1996 р. – заслужений працівник фізичної культури і спорту України.

Помер 4 січня 2010 р.

УМАНЕЦЬ НІНА ДМИТРІВНА
(народилася 1 травня 1956 р.)

Українська спортсменка, срібна призерка Ігор XXII Олімпіади з академічного веслування у складі вісімки, п'ятиразова чемпіонка світу.

Народилася у селі Юрківка Тульчинський район, Вінницька область. Директор департаменту фізичного виховання та масового спорту Державної служби молоді та спорту України, шеф місії олімпійської збірної команди України на іграх XXX Олімпіади (2012 р.). Шеф місії Національного олімпійського комітету України на XXIX Олімпійських іграх. З 25 березня 2014 р. обіймає посаду заступника Міністра молоді та спорту України.

У 1977 р. — срібна призерка чемпіонату світу в Амстердамі. У 1978 р. — чемпіонка світу в Новій Зеландії. У 1979 р. — чемпіонка світу в Югославії. У 1980 р. — заслужений майстер спорту СРСР. У 1980 р. — срібна призерка Ігор XXII Олімпіади у складі вісімки. У 1981 р. — чемпіонка світу в Німеччині. У 1982 р. — чемпіонка світу в Швейцарії. У 1983 р. — чемпіонка світу в Німеччині. У 1983 р. — закінчила Київський державний інститут фізичної культури.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден княгині Ольги III ст. (15 серпня 2012) — за значний особистий внесок у розвиток олімпійського руху, підготовку спортсменів міжнародного класу, забезпечення високих спортивних результатів національної збірної команди України на XXX літніх Олімпійських іграх у Лондоні.

Заслужений працівник фізичної культури та спорту України (4 вересня 2008) — за значний особистий внесок у розвиток олімпійського руху, підготовку спортсменів міжнародного класу, забезпечення високих спортивних результатів національною збірою командою України на XXIX літніх Олімпійських іграх в Пекіні.

УСИК ОЛЕКСА́НДР ОЛЕКСА́НДРОВИЧ
(народився 17 січня 1987 р.)

Український професіональний боксер. Інтерконтинентальний чемпіон у першій важкій вазі за версією WBO, олімпійський чемпіон (2012 р.), чемпіон світу (2011 р.), чемпіон Європи (2008 р.), багаторазовий чемпіон України. Заслужений майстер спорту України.

Батьки родом з півночі України — мати народилася у Чернігівській області (село Риботин Коропського району), а батько родом із Сумської області. З дитинства Олександр відвідував школу сімферопольського футбольного клубу «Таврія», але футбольна кар'єра Олександра не склалася. У 15 років почав займатися боксом.

Закінчив школу № 34 у Сімферополі, в якій навчався разом зі своєю майбутньою дружиною Катериною. Закінчив Львівський державний університет фізичної культури. Аспірант Львівського державного університету фізичної культури.

У 2006 р. взяв участь у чемпіонаті Європи з боксу, дійшов до півфіналу, в якому програв росіянину Матвію Коробову у ваговій категорії до 75 кг.

Потім Усик перейшов у напівважку вагову категорію і у 2008 р. завоював у Болгарії Кубок Стренджа.

У лютому 2008 р. був відправлений олімпійським комітетом у Розето-дель-Абруцці, замінивши Деніса Пояцику. Там він переміг боксерів світового класу, азербайджанця Елчана Алізалде і британця Денні Прайса.

Узяв участь в Олімпійських іграх 2008 р. у Пекіні. У першому турі Олександр з легкістю переміг боксера з Китаю Юшана Нійаті (23:4), а у другому турі програв майбутньому срібному призеру, італійцеві Клементе Руссо (4:7). Після поразки на Олімпіаді Олександр спустився у напівважку вагу і виграв у 2008 р. чемпіонат Європи, потім знову перейшов у важку вагову категорію.

Узяв срібну медаль на чемпіонаті Кубка Світу 2008 р. У 2009 р. взяв участь у чемпіонаті світу з боксу. Завоював на ньому бронзову медаль, поступившись у півфіналі росіянину Єгору Мехонцеву. У 2011 р. на чемпіонаті світу переміг росіянина Артура Бетербієва і у фіналі боксера з Азербайджану Теймура Маммедова, завоювавши золоту медаль.

На Олімпійських іграх у Лондоні Олександр, який на той час уже став капітаном боксерської збірної України, був головним фаворитом. Золоту медаль виборов 11 серпня 2012 р., здобувши перемогу у фіналі над італійським боксером Клементе Руссо.

Глядачам запам'ятався тим, що виходив на ринг у образі козака, а після фінального поєдинку станцював гопак.

Олександр Усик завоював усі можливі титули любительського боксу і у жовтні 2012 р. офіційно заявив про завершення аматорської кар'єри та перехід у напівпрофесіональну лігу WSB, міжнародну боксерську асоціацію під егідою AIBA. Протягом сезону 2012–2013 рр. виступав за команду «Українські отамани». Загалом здобув 6 перемог (з них 2 достроково) та жодного разу не програв, таким чином зайняв 1 місце в індивідуальному рейтингу боксерів WSB у важкій вазі.

25 вересня 2013 р. Олександр Усик підписав контракт з промоутерською компанією «K2 Promotions» і вже 9 листопада провів свій перший бій на професійному ринзі у першій важкій вазі (вагова категорія «до 91 кг»). Тренером Олександра став американець Джеймс Алі Башир, який працює у команді Володимира Кличка.

За словами промоутера Олександра Красюка, метою Усика є побити рекорд легендарного Евандера Холіфілда, який став чемпіоном світу у першій важкій вазі у своєму 12-му поєдинку на професійному ринзі. 4 жовтня 2014 р. Олександр провів свій перший титульний бій за вакантний пояс інтерконтинентального чемпіона WBO, в якому переміг південноафриканця Деніела Брюера нокаутом у 7 раунді.

Бій з Андрієм Князевим зібрав аудиторію у 3,6 млн телеглядачів

Для того, щоб стати офіційним претендентом на бій за титул чемпіона світу за версією WBO, Олександру потрібно перемагати боксерів з топ-рейтингу цієї організації. Вибір промоутерів припав на росіянина Андрія Князева, який займав 15-ту позицію у рейтингу WBO, та є володарем поясу WBO Oriental. Бій відбувся 18 квітня 2015 р. у Палаці спорту. Упродовж усього поєдинку Усик домінував у рингу, завдаючи точних ударів та не зустрівши серйозного опору.

Вже в 3-му раунді у росіянина пішла носом кров, а в 6-му він зазнав незначного розсічення під оком. У 8-му раунді після тривалої серії ударів рефері зупинив бій, таким чином Олександр Усик здобув сьому дострокову перемогу.

Бій Усика з Князевим став найбільш рейтинговою спортивною подією в Україні від початку року — його аудиторія склала 3,6 млн телеглядачів. У липні було оголошено про бій Усика із південноафриканцем Джонні Мюллером, який того ж місяця займав 15-ту позицію у рейтингу WBO. 29 серпня Олександр одержав впевнену перемогу над Мюллером, утретє захистивши пояс WBO.

Олександр Усик і його сім'я

У вересні 2015 р. Олександр Усик піднявся на першу сходинку рейтингу WBO серед боксерів першої важкої ваги.

На двадцять восьмому конгресі всесвітньої боксерської організації (WBO), що проходив у жовтні 2015 р. в Орландо, Олександр Усику було присвоєно звання Інтерконтинентального боксера року.

Усик нокаутировав Вентера в дев'ятому раунді

У листопаді 2015 р. було оголошено, що наступний захист титулу інтерконтинентального чемпіона Олександр проведе проти кубинця Педро Родрігеса, на рахунку якого 22 перемоги (19 нокаутом) і 1 поразка.

2014 — Інтерконтинентальний чемпіон за версією WBO у важкій вазі (до 90,72 кг)

- 2013 — Срібний кубок команди Українські отамани сезону WSB 2012–2013 рр.
- 2013 — Особистий залік сезону WSB 2012–2013 рр.
- 2012 — Чемпіон XXX Олімпійських Ігор у важкій вазі (до 91 кг)
- 2011 — Чемпіон світу у важкій вазі (до 91 кг)
- 2009 — Бронзовий призер чемпіонату Світу у важкій вазі (до 91 кг)
- 2008 — Чемпіон Європи у напівважкій вазі (до 81 кг)
- 2006 — Бронзовий призер чемпіонату Європи у середній вазі (до 75 кг)
- 2011 — Чемпіон України у важкій вазі (до 91 кг)
- 2010 — Чемпіон України у важкій вазі (до 91 кг)
- 2009 — Чемпіон України у важкій вазі (до 91 кг)
- 2006 — Чемпіон України у середній вазі (до 75 кг)

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ

НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» II ст. (15 серпня 2012);
 Орден «За заслуги» III ст. (12 жовтня 2011);
 «Кращий спортсмен України, 2012» — за результатами опитування на сайті Sport.ua.

Танок перемоги

ПОЧЕСНІ ЗВАННЯ: Почесний громадянин Сімферополя — з 2012 р. Скандали в зв'язку з окупацією Криму. 19 квітня 2015 р., після бою з росіянином Андрієм Князевим, керівник Кримського відділення партії Справедлива Росія Олександр

Юрьєв назвав Усика «баламутом» та закликав притягнути його до відповідальності за проукраїнську позицію щодо ситуації у Криму.

**Олександр Усик у третьому раунді
мало не вбив Джонні Мюллера**

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ: Сімейний стан: одружений, дружина — Катерина. Має трьох дітей — Єлизавету, Кирила та Михайла. Вболіває за футбольні клуби Таврія та Динамо.

Поєдинок Усик–Родрігес став абсолютним лідером дня на ТВ

Має багато татувань. Перше зробив після чемпіонату України у 2007 р. Набив воїна-спартанця на лівому плечі. Олімпійські кільця на правому передпліччі з'явилися у 2008-му після Олімпіади у Пекіні. На правому плечі — тату з гербом України і образами, на лівому передпліччі — олімпійські кільця на фоні України, на лівій лопатці — Архангел, на правому та лівому біцепсі — імена дітей.

Підтримує дружні стосунки з Василем Ломаченком, Денисом Берінчиком та іншими відомими боксерами.

ФЕДОРІШИН ВАСІЛЬ ПЕТРІОВИЧ
(народився 31 березня 1981 р.)

Лідер збірної України з вільної боротьби у ваговій категорії до 60 кг, майстер спорту міжнародного класу з вільної боротьби; срібний призер XXIX літніх Олімпійських ігор у Пекіні, двічі призер чемпіонатів світу, триразовий чемпіон Європи. Багаторазовий чемпіон України. Заслужений майстер спорту України з вільної боротьби.

Василь Федоришин народився 31 березня 1981 р. у Калуші Івано-Франківської області. Із 1998 р. живе у Києві.

Федоришин виступає за «Динамо» — «Колос» (Київ). Перший тренер, що працює з ним і досі — Ігор Барна. Також його тренує Андрій Сілецький.

Чемпіон Європи 2005, 2007, 2008 рр., срібний призер 2001, 2002 рр., бронзовий призер 2004 р., переможець «Золотого Гран-прі» 2008 р., чемпіон Європи серед юніорів 2000 р., бронзовий призер чемпіонату світу серед юніорів 2000 р., бронзовий призер чемпіонату світу серед кадетів 1997 р..

На Олімпійських іграх 2004 р. в Афінах Василь Федоришин був четвертим. На літніх Олімпійських іграх у Пекіні у 2008 р. він став другим, поступившись у фінальній сутичці олімпійському

чемпіону Афін Мавлету Батірову з Росії з рахунком 1:3. На Олімпійських іграх 2012 р. у Лондоні Федоришин програв у 1/8 фінала грузину Малхазу Заркуа.

4 місце на олімпійських іграх в Афінах 2004 р., переможець чемпіонатів Європи 2007–2008 рр. Багаторазовий чемпіон України. Бронзовий призер Чемпіонату Європи з вільної, греко-римської та вільної боротьби (2010 р.). Тренери — Ігор Барна, Андрій Сілецький, Ігор Дух.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден «За мужність» III ст. (4 вересня 2008).

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ: Федоришин має вищу освіту, закінчив Національний університет фізичного виховання і спорту України. Одружений. Хобі — комп'ютери і туризм.

ФЕДЧУК АНДРІЙ ВАСІЛЬОВИЧ
(12 січня 1980 — 15 листопада 2009 рр.)

Український боксер, призер Олімпійських ігор. Заслужений майстер спорту України з боксу. Депутат Коломийської міської ради.

Андрій Федчук тренувався у спортивному товаристві «Динамо» у Коломиї.

Бронзову олімпійську медаль він виборов на сіднейській Олімпіаді у першій важкій вазі.

6 жовтня 2000 р. за досягнення вагомих спортивних результатів на XXVII літніх Олімпійських іграх у Сіднеї нагороджений орденом «За мужність» III ст. 15 листопада 2009 р.

Андрій Федчук загинув у дорожньо-транспортній пригоді біля Коломиї. «Почесний громадянин міста Коломия» (посмертно).

Івано-франківець Андрій Федчук на латвійському ринзі виступав у звичній для себе вазі 81 кг. Перший бій він провів з литовцем Рамунасом Гайком

ФЕСЕНКО СЕРГІЙ ЛЕОНІДОВИЧ
(народився 29 січня 1959 р.)

Сергій Леонідович народився у м. Кривий Ріг. Радянський і український спортсмен (плавання), заслужений майстер спорту СРСР. Тренер - В. Смелова.

Олімпійський чемпіон XXII ігор 1980 р. на дистанції 200 м батерфляєм, срібний призер на дистанції 400 м комплексним плаванням.

Срібний призер чемпіонату світу 1982 р. на 200 м батерфляєм. Бронзовий призер чемпіонату світу 1982 р. на 400 м комплексним плаванням, чемпіон Європи 1977 та 1981 рр. на дистанції 400 м комплексним плаванням, срібний призер Чемпіонату Європи 1983 р на 200 м батерфляєм, бронзовий призер Чемпіонату Європи 1981 р. на 200 м батерфляєм, переможець змагань на Кубку Європи 1979 р., 1981 р. на дистанції 200 м батерфляєм, 1982 р. на 400 м комплексним плаванням, переможець Всесвітньої Універсиади 1981 р. і 1983 р. на дистанціях 200 м батерфляєм, 1981 р. на 200 і 400 м комплексним плаванням, Чемпіон СРСР 1977 р., 1978 р., 1979 р., 1980 р., 1981 р., 1982 р., 1983 р., переможець Спартакіади народів СРСР 1979 р., 1983 р. Нагороджений Орденом «Дружби Народів» та орденом «Знак Пошани».

Це був перший фінал у басейні «Олімпійський». Перемігши на дистанції 200 м батерфляєм з результатом 1.59,76, Сергій Фесенко став першим в історії вітчизняного плавання олімпійським чемпіоном серед чоловіків. Початок його спортивного шляху було тернистим. Не добившись великих успіхів у заочних змаганнях «Веселий дельфін», дев'ятирічний школяр вирішив кинути плавання. Його тренер В. Г. Смелова не тільки переконала його у поспішності крайніх заходів, але і вказала вірну дорогу до перемог - оволодіння всіма стилями плавання. І Сергій поряд з кролем почав освоювати брас, батерфляй, плавання на спині. Коли ми сходили в дельфінарії, радості немає меж. Він переконався, що саме таким чином можна забезпечити собі успіх в якому-небудь одному виді плавання.

З'ясувалося, що з хлопчини може вийти непоганий багатоборець. Він почав успішно виступати у комплексному плаванні. Саме у цьому виді з роками прийшли перші великі перемоги. Комплексне плавання принесло 18-річному спортсменові титул чемпіона континенту (у 1977 р. в Йенчепінге він переміг на дистанції 400 м). У цьому самому виді плавальної програми Фесенко ставав чемпіоном країни 1977 р. і 1978 р.

Але водночас час не приховував, що найулюбленіший його вид плавання — батерфляй. Прихильність до цього стилю позначилася на наступних досягненнях атлета. Сергій став п'ятим у світі плавцем, якому вдалося подолати 200 м батерфляєм швидше, ніж за 2 хв. Але на відміну від своїх попередників він зробив це не один раз, а чотири рази протягом передолімпійського сезону. Чи варто дивуватися, що у плаванні

батерфляєм Сергій Фесенко отримав золоту олімпійську медаль, а у комплексному - срібну! Сергій Леонідович створив у Бориспільській ДЮСШ команду плавців «Бориспольські Бобри» і вже понад 3 роки віддано служить своєму покликанню.

ФЕДОРОВ СЕРГІЙ ВЛАДИСЛАВОВИЧ
(народився 18 лютого 1975 р.)

Український футболіст. Заслужений майстер спорту України (2005 р.). Захисник (зріст 184 см). Народився 18 лютого 1975 р. у м. Києві.

У футбол почав грати у спецкласі футболу київської школи №170 від дитячо-юнацької спортивної школи (ДЮСШ) «Динамо» Київ (перший тренер Ю. Єськін), у 1991-1993 рр. грав у дублюючому складі «Динамо» Київ, потім у «Динамо-2» Київ (грав також у «Динамо-3»).

У 1993 р. грав у ЦСК ЗСУ (Центральному спортивному клубі Збройних Сил України) Київ. У 1994-1995 рр. у «Динамо» Київ (грав в основному у «Динамо-2»).

З липня 1995 - 1996 рр. грав у «ЦСКА-Борисфен» (ЦСКА) Київ. З 1997 - 2008 рр. знову у «Динамо» Київ (грав також у «Динамо-2» і «Динамо-3»), у 2009 р. грав у «Чорноморці» Одеса, а у 2010 р. був заявлений до «Зірки» Кіровоград.

У вищому ешелоні чемпіонатів України провів 154 матчі, забив 13 голів: за «Динамо» Київ – 114 матчів, 10 голів, за ЦСКА («ЦСКА-Борисфен») Київ – 39 матчів, 3 голи, за «Чорноморець» Одеса – 1 матч.

Був капітаном «Динамо» Київ у сезоні 1997-1998 рр. У європейських кубках зіграв за «Динамо» Київ у «Лізі чемпіонів» у 29 матчах, забив 2 голи.

Входив до складу національної збірної України у 1999-2007 рр. – 29 офіційних міжнародних матчів, 1 гол. Входив до складу національної збірної України на Чемпіонаті світу 2006 р. (участі у матчах не приймав). Учасник відбіркових матчів Чемпіонатів світу 2002 р. (2 матчі) і 2006 р. (8 матчів), Чемпіонатів Європи 2000 р. (1 матч), 2004 р. (5 матчів, 1 гол) і 2008 р. (1 матч). Входив до складу молодіжної (олімпійської) збірної України у 1992-1997 рр. – 17 матчів (14 матчів – «Динамо» Київ і 3 матчі – ЦСК ЗСУ Київ). Учасник відбіркових матчів молодіжного чемпіонату Європи 1996 р. (3 матчі). Входив до складу юніорської збірної України 1992 р.

Виступав у складі основної команди «Динамо» протягом 1998-2007 рр., провівши при цьому 124 матчі у чемпіонаті України. Травма викинула Сергія з футболу на деякий час, але вже 2009 р. Федоров повернувся, уклавши контракт з одеським «Чорноморцем». Вже у першому матчі Сергія за одеситів, його очікувала невдача — він отримав травму на 15-й хвилині матчу. Травма виявилась досить складною та потребувала багато часу на відновлення. Спираючись на це, Сергій прийняв рішення про завершення кар'єри. У 2010 р. був у заявці кіровоградської «Зірки», але в офіційних матчах на поле не вийшов.

ДОСЯГНЕННЯ: грав у складі «Динамо» Київ – півфіналіста Ліги чемпіонів 1998/99 рр. (2 матчі з 14); володар Суперкубка України 2004 р., чемпіон України 1999/2000, 2002/03 і 2003/04 рр., грав у складі «Динамо» Київ – чемпіонів України 1993/94 рр. (1 матч з 30), 1997/98 рр. (1 матч з 30), 1998/99 рр. (5 матчів з 30) і 2000/01 рр. (7 матчів з 26), другий призер чемпіонату України 2001/02 і 2005/06 рр., грав у складі «Динамо» Київ – другого призера чемпіонату України 2004/05 рр. (11 матчів з 30), володар Кубка України 1999/2000, 2002/03, 2004/05 і 2005/06 рр., грав у складі «Динамо» Київ – володаря Кубка України 1997/98 рр., фіналіст Кубка України 2001/02 рр., грав у складі «Динамо» Київ – фіналіста Кубка України 2007/08 рр., володар Кубка чемпіонів Співдружності країн СНД 1998 р., володар Кубка Першого каналу 2008 р. Входив до неофіційного списку «33-х найкращих» футболістів України (версія газети «Команда») під № 3 1999 р.

У липні 2010 р. призначений граючим тренером ФК «Зірка» Кіровоград, а з вересня 2010 р. тренер київської ДЮФШ «Динамо» ім. В. В. Лобановського, з вересня 2013 р. тренер ФК «Динамо» Київ. У 2014 р. підвищив свою професійну

кваліфікацію, пройшовши навчання за програмою «ПРО», отримав диплом УЄФА.

ДОСЯГНЕННЯ: був одним з тренерів юнацької команда «Динамо» Київ 1997 р. н., яка 2013 р. завоювала золоті медалі ДЮФЛУ U-16.

19 серпня 2006 р. за досягнення високих результатів на Чемпіонаті світу 2006 р. був нагороджений орденом України «За мужність» III ступеню.

ФІЛАТОВ ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ
(народився 30 липня 1948 р.)

Український та радянський веслувальник, байдарочник, дворазовий олімпійський чемпіон. Народився 30 липня 1948 р., Нова Ушиця, Хмельницька область. Тренувався у Києві, у спортивних товариствах «Локомотив» та «Водник».

Першу золоту олімпійську медаль Юрій Філатов здобув на мюнхенській Олімпіаді у складі команди СРСР на байдарці-четвірці на дистанції 1000 метрів, другу - на монреальській Олімпіаді, знову ж на четвірці на дистанції 1000 метрів.

Закінчив Київський державний інститут фізичної культури (1972 р.).

2-разовий чемпіон (1970 р., 1971 р.),

срібний (1973 р., 1974 р.) та бронзовий призер (1969 р., 1973 р.) світу у веслуванні на байдарці-четвірці.

Бронзовий призер чемпіонату Європи (1969 р.).

Чемпіон XX (1972 р.) та XXI (1976 р.) Олімпійських ігор у веслуванні на байдарці-четвірці на дистанції 1000 м.

Тренери: Костюченко М.П., Качур В.М.

Чемпіонат Світу у 1971 р. по греблі у заїзді байдарок-четвірок: (справаналіво) В. Діденко, Ю. Філатов, В. Морозов, Ю. Стеценко

НАГОРОДИ: Орден «Знак Пошани» (1972 р.);
Орден Трудового Червоного Прапора (1976 р.);
медаль «За трудову доблесть»;

ФОМЕНКО МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ
(народився 19 вересня 1948 р.)

Радянський футболіст, захисник і півзахисник, головний тренер національної збірної України. Відомий за виступами за футбольний клуб «Динамо» (Київ). Гравець збірної СРСР (1972–1977 рр.). Майстер спорту міжнародного класу (1975 р.). Заслужений майстер спорту СРСР (1975 р.).

Народився у с. Мала Рибиця, Сумська область).

Після завершення ігрової кар'єри — футбольний тренер. Заслужений тренер України. Заслужений працівник фізичної культури і спорту України. Вихованець сумської футбольної

школи «Спартак» (з 1962 р.). Виступав за команди «Спартак» Суми (1965–1969), «Зоря» Луганськ (1970–1971 рр.).

Прийшов у київське «Динамо» перед початком сезону 1972 р., в якому «Зоря» стала чемпіоном СРСР, випередивши «Динамо» — срібного призера.

У своїй новій команді Фоменко зайняв місце вільного захисника, з кожною грою досягаючи кращого взаєморозуміння з партнерами. Захист «Динамо» з воротарем Рудаковим у ті роки представляв грізну силу: справа у перші роки грав Доценко, потім це місце закріпилося за Трошкіном; зліва — Матвієнко, який володів всіма необхідними для висококласного захисника навичками; передній центральний захисник — Решко, сильний у єдиноборствах, самовіданий гравець. І з поєднанням традиційно сильної динамовської атаки успіхи не забарилися: у 1974 р. — перше місце у чемпіонаті країни і Кубок СРСР, у 1975 р. — повторення чемпіонського сходження, Кубок володарів кубків і Суперкубок УЄФА. Були і інші призи: «золото» 1977 р., Кубок країни 1978 р.

У 1972 р. Фоменко дебютував і у збірній СРСР. Це сталося 16 липня на стадіоні фінського міста Вааса.

У головній команді країни Михайло брав участь у відбіркових іграх чемпіонатів світу і Європи, Олімпійських іграх 1976 р. у Монреалі.

На матчі чемпіонату Європи з національними командами Швейцарії, Чехословаччини, товариську зустріч із збірною Угорщини у Будапешті Михайло Фоменко виводив збірну СРСР в якості капітана.

У 1975 р. був капітаном і у «Динамо». Усього за збірну СРСР зіграв 24 матчі (5 матчів за олімпійську збірну СРСР). Високий, дуже рухливий і швидкий центральний захисник, був повноправним господарем штрафного майданчика.

Холоднокровний і надійний, був сильним у позиційній грі, цементував захист команди. Строго дотримувався ігрової дисципліни, був корисний при підключеннях до атак, добре грав головою.

В одному з інтерв'ю воротар Євген Рудаков, відповідаючи на питання журналіста про те, кого б він виокремив як справжнього бійця, який віддав усі сили поєдинку, зупинився на трьох майстрах — Колотові, Веремєєві і Фоменку.

Завершив ігрову кар'єру у 30-річному віці через травму спини. Після цього два роки навчався у Вищій школі тренерів, отримав диплом і приступив до тренерської діяльності.

Головний тренер клубу «Фрунзенець» Суми (1979 р.). Тренер клубу «Динамо» Київ (1980–1984 рр.).

Головний тренер: «Десна» Чернігів (1985–1986 рр.), «Кривбас» Кривий Ріг (1987 р.), «Гурія» Ланчхуті (1987–1989 рр.), «Рашид» Багдад і збірної Іраку (1990 р.), «Автомобіліст» Суми (1991–1992 рр.). Після розпаду СРСР головний тренер клубів і збірних: «Динамо» (Київ) (1992–1993 рр.), «Верес» Рівне (1994 р.), збірної Гвінеї (1994 р.), «ЦСКА-Борисфен» Київ (1994–1996 рр.), «Металіст» Харків (1996–2000 рр., 2001–2002 рр., 2003 р.), ЦСКА (Київ) (2000–2001 рр.), «Металург» Запоріжжя (2003), «Таврія» Сімферополь (2006–2008 рр.).

Найпоказовішою вважає свою роботу у клубі «Гурія», з яким у 1989 р. вийшов у вищу лігу чемпіонату СРСР з футболу (однак у 1990 р. клуби Грузії вийшли з союзних футбольних турнірів і Фоменко не зміг продовжити роботу з клубом).

З Динамо Київ, яке цілком несподівано перемогло каталонську Барселону у першому ж матчі Ліги чемпіонів сезону 1993–1994 рр. Барселона, під проводом легендарного Йогана Кройфа і з такими зірками як Рональд Куман, Хосеп Гвардьола, Гойкоєчеа того року стала фіналістом Ліги чемпіонів.

26 грудня 2012 р. Михайло Фоменко очолив збірну України з футболу.

Цікаво те, що він був головою тренерської ради ФФУ, яка займалася пошуком кандидатів на посаду головного тренера збірної. На цю посаду він був призначений рішенням Виконкому Федерації футболу України.

На відборі до Чемпіонату світу у Бразилії, збірна України зайняла 2-ге місце у групі, команда на чолі з Михайлом Фоменком змогла досягти позитивного результату і увійти у ТОП-20 рейтингу ФІФА.

Але за результатами стикових матчів українська збірна не змогла кваліфікуватися на Чемпіонат світу.

У відбірковому етапі на Чемпіонату Європи 2016 р. у Франції збірна України посіла 3-тє місце у групі і вийшла у стикові відбіркові матчі де перемогла збірну Словенії з загальним рахунком 3:1 (2:0 вдома і 1:1 на виїзді).

Таким чином збірна України вийшла до фінальної частини Чемпіонату Європи.

**ДОСЯГНЕННЯ:
ЯК ГРАВЕЦЬ:**

- Чемпіон СРСР (3): 1974, 1975, 1977;

- Володар Кубка СРСР (2): 1974, 1978
- Володар Кубка володарів Кубків УЄФА: 1975
- Володар Суперкубка УЄФА: 1975

У ЗБІРНИЙ:

- Срібний призер чемпіонату Європи 1972 р. (входив у склад команди, у матчах участі не брав);
- Бронзовий призер Олімпійських ігор 1976 р.

ОСОБИСТІ: У списках 33 найкращих футболістів сезону в СРСР (6): № 1 — 1974, 1975, 1976; № 2: 1973, 1977; № 3: 1972

ЯК ТРЕНЕР: Чемпіон України: 1993; Володар Кубка України: 1993; Фіналіст Кубка України: 2001.

НАГОРОДИ:

Орден «За заслуги» III (2004) і II (2015) ступенів.

**ФОМІН ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ
(1902 — 1942 рр.)**

Радянський футболіст і тренер. Старший брат футболістів Костянтина та Миколи. Заслужений майстер спорту СРСР (1936 р.).

Вихованець харківського «Штандарту», в юнацькій команді якого став грати з 1913 р. Після революції грав за низку харківських клубів, в тому числі за «Динамо», в якому тривалий час був капітаном, а 1936 р. зіграв у двох перших чемпіонатах чемпіонатах СРСР, після чого завершив ігрову кар'єру. У цей же час Фомін виступав за збірні Харкова (1923—1935 рр.) та УРСР (1924—1935 рр.), а у 1926—1927 рр. грав неофіційні матчі за збірну СРСР під час поїздок до Німеччини, Австрії та Латвії, де провів 16 матчів і забив два голи. Після завершення кар'єри 1937 р. очолив рідне харківське «Динамо», але після того як по завершенні сезону через реформу у радянському футболі

команда перестала виступати у чемпіонаті СРСР, Володимир Фомін очолив київське «Динамо», з яким здобув четверте місце у чемпіонаті. У 1939 р. харківське «Динамо» стало знову виступати у чемпіонаті СРСР у групі «Б», і Фомін повернувся назад, де і тренував два сезони, поки 1940 р. клуб не було розформовано.

ДОСЯГНЕННЯ: Чемпіон УРСР: 1923, 1924, 1927, 1928, 1932, 1934;

ФОМІН КОСТЯНТИН ВАСИЛЬОВИЧ
(6 (19) грудня 1903 —16 січня 1964 рр.)

Радянський футболіст, виступав на позиції лівого захисника.

Заслужений майстер спорту СРСР. Брат футболістів і тренерів Володимира і Миколи Фоміних. Один з найкращих футболістів СРСР кінця 1920-х — першої половини 1930-х рр. Швидкий, надзвичайно жорсткий і самовідданий, не щадив у боротьбі за м'яч ні себе, ні суперників. У числі перших у радянському футболі опанував підкатом. Умів ефектно наносити удари по м'ячу, розгортаючи у стрибку корпус на 180 градусів.

Народився 6 (19) грудня 1903 р. у Харкові. Почав грати у футбол з 1913 р. у Харкові у дитячій команді «Штандарт». З 1922 р. грає за ОЛС (Харків), але вже наступного року переходить у КФК (Харків), а з 1926 р. виступає за харківське «Динамо».

У вересні 1928 р. Костянтин Фомін переходить у столичне «Динамо», де і грав до червня 1930 р. За москвичів 14 матчів і забив один гол.

У червні 1930 р. повернувся в харківське «Динамо», допомігши клубу стати чемпіоном міста. У зв'язку з перенесенням столиці УСРР з Харкова до Києва у 1934 р., поступово до нової столиці почала перебиратися більшість хороших футболістів. Так 1935 р. з Харкова в «Динамо» (Київ) перейшов і Костянтин Фомін. Там він зіграв у першому чемпіонаті СРСР і здобув срібні медалі турніру, проте не став основним гравцем і 1937 р. перейшов в інший київський клуб «Локомотив», де і завершив кар'єру гравця у 1938 р.

Протягом всього часу виступів за харківські команди (1922–1928 рр. і 1931–1934 рр.) був незмінним гравцем збірної Харкова, разом з якою став чемпіоном СРСР у 1924 р. та сім разів ставав чемпіоном УСРР.

1919-1939. Радянська Україна

Осередками футбольного життя радянської частини України залишалися великі міста: Київ, Одеса, Дніпропетровськ, Сталіно (Донецьк). Найкращі команди грали у Харкові — тодішній столиці республіки. Всі 7 першостей УСРР у 1921-31 роках виграли саме харків'яни. Коли у СРСР вирішили організувати перший чемпіонат країни для колективів міст та республік, представник Харкова — «Штурм», став переможцем зональних змагань в Україні. У московських плей-оф, «Штурм» у півфіналі розгромив збірну Закавказької РСР — 4:0, а у фіналі несподівано переграв команду Ленінграду — 2:1. Серед найкращих гравців 1920-х та 30-х рр. з першої столиці УСРР були футболісти збірної СРСР: Микола Кротов, Іван Привалов, Микола та Костянтин Фоміни та Олександр Бабкін.

Костянтин Васильович Фомін (1903-1964)
Капітан команди «Штурм».

MyShared

1919-1939. Радянська Україна Осередками футбольного життя радянської частини України залишалися великі міста:

Крім того, грав та був капітаном у збірних Києва (1935–1936 рр.), Москви (1929–1930 рр.) та УСРР (1924–1935 рр.). Учасник переможних матчів збірної УСРР і Харкова зі збірною клубів Туреччини у 1931 р., 1933 р. і 1934 р., а також командою «Ред Стар» (Париж, Франція) у 1935 р.

У 1932–1935 рр. провів у збірній СРСР 9 неофіційних матчів.

У 1959–1964 рр. інспектор-методист Центрального стадіону ім. В. І. Леніна (Москва).

ДОСЯГНЕННЯ: Чемпіон СРСР: 1924; Бронзовий призер Чемпіонату СРСР: 1936 (весна); Чемпіон УСРР: 1922, 1923, 1924, 1927, 1928, 1932, 1934; Чемпіон Харкова; Чемпіон Москви: 1930;

ІНДИВІДУАЛЬНІ: Кавалер ордену Червоної Зірки; Кавалер ордену Вітчизняної війни II ступеня; Заслужений майстер спорту СРСР: 1936; У списку 33 найкращих футболістів СРСР: 1928, 1930, 1933; Увійшов до символічної збірної Харкова за 70 років: 1978.

ХАПСАЛІС ОЛЕКСАНДР АНТОНОВИЧ (народився 17 жовтня 1957 р.)

Колишній радянський футболіст, півзахисник. Майстер спорту міжнародного класу (1980 р.). Засновник та головний тренер команди «Динамо» (Лос-Анджелес).

Народився та до 16 років проживав у невеликому містечку Талгар, що знаходиться поблизу міста Алма-ати, куди його батьків у 1949 р. депортували з Одещини.

За національністю — грек. Футболом почав займатися у талгарській футбольній школі, а у 1971 р. перейшов до спортінтернату (Алмати). З 1973 р. почав виступати за дубль алматинського «Кайрата», потім грав за основну команду. У 1975 р. на міжнародному турнірі у Ташкенті став найкращим бомбардиром та був визнаний найсильнішим гравцем. Саме після цих змагань тренер київського «Динамо» Михайло Коман повідомив Хапсалісу, що його хотів би переглянути Валерій Лобановський.

Починаючи з 1976 р., Олександр грав за дубль динамівської команди, а у 1978 р. став гравцем основи та одним

з провідних футболістів. Однак у 1982 р. стався конфлікт з Лобановським, після якого Хапсаліс залишив Київ, та подався до московського «Динамо».

Із успіхів часів московської кар'єри Олександра варто відзначити перемогу у Кубку СРСР 1984 р.

Однак, уже наступного року він був змушений залишити колектив знову ж таки через непорозуміння з керманічем команди, яким на той час був Едуард Малофєєв.

Після майже піврічного строку поза футболом Хапсаліс приєднався до складу київського СКА, що виступав на той час у другій лізі. Фактично, з того часу півзахисник так жодного разу і не вийшов на належний рівень, що дозволив би йому виступати у найвищому дивізіоні — після СКА був першоліговий «Колос», потім кіровоградська «Зірка».

Олександр Хапсаліс (зліва) і Петро Слободян проти захистника минчан Юрія Курненіна

Останнім клубом Хапсаліса на теренах Радянського Союзу став «Кіровець», що базувався у Ленінграді, де на той час мешкала дружина футболіста. Саме завдяки їй Олександр і опинився у США. Поїхавши на гастролі до Лос-Анжелесу у складі ленінградського мюзік-холу, вона залишилася навчатися у коледжі на косметолога, отримала роботу в агенстві моделей та незабаром вислала чоловіку запрошення.

Через декілька місяців після переїзду до Сполучених Штатів Хапсаліс отримав запрошення від екс-одноклубника по московському «Динамо» Олександра Головні, котрий грав за професійний футбольний клуб «Сан-Дієго Соккерз», приєднатися до команди, яку він представляв. У складі цього колективу Хапсаліс провів 1,5 роки та став чемпіоном США з

міні-футболу. Після закінчення спортивної кар'єри взявся за організацію власної футбольної школи. Нині є директором та тренером футбольної школи Dynamo Soccer School у Лос-Анжелесі.

Працює переважно з дітьми (у більшості випадків — з дітьми вихідців з колишніх радянських республік), доводить їх до певного рівня підготовки та передає у професійні юнацькі футбольні клуби.

Також тренує дві команди в місцевому футбольному клубі та дає приватні уроки. Грає за команду ветеранів лос-анжелеського «Динамо».

КОМАНДНІ ТРОФЕЇ:

- Дворазовий чемпіон СРСР (1980, 1981);
- Срібний призер Чемпіонату СРСР (1978);
- Бронзовий призер першості СРСР (1979);
- Триразовий володар Кубку СРСР (1978, 1982, 1984);
- Переможець чемпіонату Європи серед юнаків (1976);
- Переможець молодіжного чемпіонату Європи (1980);
- Чемпіон США з міні-футболу (1993);

ІНДИВІДУАЛЬНІ ДОСЯГНЕННЯ:

- Майстер спорту міжнародного класу (1980);
- До списку 33-х найкращих гравців чемпіонату СРСР потрапив один раз: № 2 (1980).

ЦІКАВІ ФАКТИ: Під час гри за радянські клуби лікарі встановили Хапсалісу діагноз «порок серця» та заборонили грати у футбол на серйозному рівні.

Однак футболіст підписав необхідні папери про те, що в разі загибелі на футбольному полі з медиків буде знята уся відповідальність, і продовжив виступи на смарагдових газонах.

Коли Олександр було 18 років, хтось доніс у КДБ, що під час одного з виїздів за кордон футболісту запропонували підписати контракт представники грецького «Панатінаїкоса». Попри те, що Хапсаліс відмовився, його розглядали як потенційного «зрадника Батьківщини». Після підписання паперів, згідно з якими він визнавав себе «народженим у душі комуністичних ідей та нездатним до зради», його лишили в спокої однак зробили пропозицію стати стукачем, від якої він теж відмовився.

Оскільки під час переходу до київського «Динамо» за молодим півзахисником активно полювали представники московського ЦСКА, вивезення Олександра до Києва довелося проводити з усіма методами конспірації. За словами самого

Хапсаліса, у столицю України він летів «під іншим прізвиськом, у перуці і навіть у шапці-ушанці».

Конфлікт з Малофєєвим виник через те, що Едуард Васильович терпіти не міг Лобановського, київське «Динамо» та все, що було з ними пов'язане. Дійшло навіть до того, що тренер писав доноси на Хапсаліса.

Перший турнір пам'яті Валерія Васильовича Лобановського, що відбувся поза межами України став тріумфальним саме для команди, якою керував Хапсаліс. Символічно, що називалася вона теж «Динамо». Проте з Лос-Анжелесу...

СІМ'Я: Перша дружина - Гаяне, професійно займалася гімнастикою, працювала хореографом у Альбіни Дерюгіної. Має двох дітей від цього шлюбу. Одружений вдруге.

ХАРЛАН ОЛЬГА ГЕННАДІЇВНА (народилася 4 вересня 1990 р.)

Українська фехтувальниця (шабля), олімпійська чемпіонка 2008 р. у командній першості, бронзова призерка Олімпіади 2012 р., чотириразова чемпіонка світу (2009 р. у командній першості, 2013 р. в індивідуальній і командній, 2014 р. в індивідуальній), семиразова чемпіонка Європи, ЗМСУ з фехтування, найкраща спортсменка року (2008, 2009) та найкраща спортсменка місяця (5 разів) в Україні, депутат Миколаївської міської ради. Кандидат у народні депутати на виборах 2012 р. (№ 194 у списку Партії регіонів).

Представниця клубів «Спартак» та «Динамо» (Миколаїв), а також службовець СБУ. Входить до десятки найкращих спортсменів ФСТ «Динамо» України з олімпійських видів спорту 2012 р., очільниця світової шабельної класифікації у 2013 р. Тренери — Артем Скороход, Гарнік Давидян. Перший тренер — Анатолій Шлікар.

Ольга Харлан народилася 4 вересня 1990 р. у Миколаєві у родині Геннадія Анатолійовича та Ірини Гаріївни Харланів. Батько займався вітрильним спортом. Має старшу сестру Тетяну.

Українка Ольга Харлан завоювала срібну медаль на етапі кубка світу з фехтування на саблях, який проходив у Генті (Бельгія)

Фехтуванням займається з дев'яти років. Спочатку Ольга три роки займалася танцями, однак батьки не могли сплачувати заняття у секції, тому вирішили віддати доньку на фехтування, адже ця секція була безкоштовною. Першим тренером Ольги був її хрещений батько Анатолій Шлікар. У 2003 р. на чемпіонаті України, що проходив у Миколаєві, Ольга перемогла тодішнього лідера української збірної Дарію Недашковську 15:14 і потрапила до збірної України, а вже у 2005 р. у складі української команди (Недашковська, Харлан, Хомрова, Пундик) виборола «бронзу» чемпіонату Європи.

Тренер збірної України з фехтування Валерій Штурбабін, даючи характеристику своїм підопічним, назвав Харлан «вовчечням». Коли Ольга тільки почала виступи на міжнародній арені, російська шаблїстка Софія Велика пожартувала: «Що це за звірятко у збірній України з'явилося, гарчить на доріжці і все вириває зубами?»

Закінчила Миколаївське вище училище фізичної культури. Заслужений майстер спорту.

ДОСЯГНЕННЯ:

Неодноразова переможниця чемпіонатів і кубків України.

Чемпіонат світу серед юніорів 2005 — 3 місце.

Чемпіонат Європи серед юніорів 2006 — 3 місце.

Чемпіонка світу серед юніорів в особистій та командній першостях 2007, 2008 та 2009 рр.

Разом з юніорськими турнірами Ольга почала виступати на дорослих чемпіонатах:

2005 р. — 67-е місце на чемпіонаті світу; 8-е місце на чемпіонаті Європи;

2006 р. — 14-е місце на чемпіонаті світу, «срібло» на чемпіонаті Європи;

2007 р. — 20-е місце на чемпіонаті світу, 17-е місце на чемпіонаті Європи;

2008 р. — 16-е місце на чемпіонаті Європи у Києві.

У фіналі українська команда у складі Олени Хомрової, Ольги Харлан, Галини Пундик і Ольги Жовнір перемогла китайську команду з рахунком 45:44.

Значних успіхів Харлан досягла, виступаючи у командних змаганнях: бронзова медаль чемпіонату Європи 2005 р., срібні медалі чемпіонатів 2007 р., 2008 р. та срібна медаль чемпіонату світу 2007 р. На Олімпійських іграх у Пекіні Ольга брала участь в індивідуальних і командних змаганнях. Особисті змагання Ольга Харлан розпочала з перемоги над італійкою Джоєю Мардзоккою — 15:8, але вже у наступному раунді українка потрапила на сильну суперницю — Саду Джейкобсон зі США. Виграючи по ходу бою 9:6, українка не змогла втримати перевагу і програла з рахунком 15:13. У наступному раунді американка здолала іншу українську фехтувальницю, Олену Хомрову, а остаточним її результатом стала срібна медаль Олімпійських ігор. Ольга ж посіла 13-е місце.

Харлан також взяла участь у командних змаганнях шаблісток. Українська команда була наймолодшою на турнірі. Турнір починався з 1/4 фіналу і вже на початку суперницями

української збірної стала сильна збірна Росії. Але українки впевнено перемогли 45:34.

У півфіналі українська команда потрапила на збірну США. Американки вважалися чи не найголовнішими фаворитками турніру, адже члени цієї команди — Маріель Загуніс, Сада Джейкобсон і Ребекка Ворд — в особистій першості виграли весь комплект нагород. Однак українська команда перемогла титулованих суперниць із рахунком 45:39.

У фіналі українська команда у складі Ольги Харлан, Олени Хомрової і Ольги Жовнір (замінила Галину Пундик, яка виступала у чвертьфіналах і півфіналі) перемогла китайську команду з рахунком 45:44, таким чином Ольга Харлан стала олімпійською чемпіонкою. Українська команда стала також першою командою шаблісток, яка виграла Олімпійські ігри, адже ця дисципліна дебютувала саме у Пекіні.

На Олімпійських іграх 2012 р. у Лондоні Ольга Харлан була єдиним представником від України в особистому турнірі шаблістів. Це складно психологічно ...

Під час фінальної зустрічі з китайською збірною здобула 22 очки з 45 командних і завдала переможного уколу.

Після перемоги Ольга Харлан разом з подругами по команді дали численні інтерв'ю різноманітним ЗМІ, взяли участь у фотосесії до чоловічого журналу «XXL». Національний олімпійський комітет України визнав Ольгу найкращою спортсменкою серпня, а в кінці року визнав і найкращою спортсменкою року.

У лютому Ольга вперше у своїй кар'єрі перемагає у турнірі серії Гран-прі в особистій першості: у фіналі «Московської шаблі» була переможена Софія Велика (15:13).

У квітні Харлан втретє виграла юніорський чемпіонат світу, що проходив у Белфасті, в особистій та командній першості.

На чемпіонаті Європи у Пловдиві Ольга спочатку стала чемпіонкою в особистих змаганнях (у фіналі перемогла Катерину Дяченко з Росії), а потім і у командній першості (українки у фіналі перемогли команду Росії). У 2010 р. виграла чемпіонат світу серед юніорів, стала другою на чемпіонаті світу, поступившись у фіналі Маріель Загуніс зі США.

Отримала золоту медаль на міжнародному турнірі серії Гран-прі з фехтування в італійському місті Ламеція-Терме.

У липні 2011 р. виграла золоту медаль на чемпіонаті Європи 2011 р., який проходив в англійському Шеффілді.

У квітні 2012 р. на домашньому чемпіонаті світу Ольга здобула «срібло» у командній першості, а у червні завоювала золоту медаль чемпіонату Європи з фехтування (м. Леньяно, Італія), отримавши перемогу у фіналі над Василикою Вугіуку (Греція) з рахунком 15:14.

Ольга Харлан у шпагаті атакує росіянку Діану Галіакбарову у фіналі чемпіонату світу 2013 р

Ольга 5 разів визнавалася найкращою спортсменкою місяця за версією: у серпні 2008 р., липні і жовтні 2009 р., листопаді 2010 р., липні 2011 р.; двічі — найкращою спортсменкою року: 2008, 2009.

Виступи на Олімпіаді у Лондоні Ольга розпочинала з 1/16 фіналу, перемігши болгарку Маргариту Чомакову 15:8, а на наступному етапі здолала азербайджанську шаблістку Сабіну Мікіну. У чвертьфіналі Харлан перемогла італійку Ірене Веккі 15:9, а в півфіналі поступилася росіянці Софії Великій 12:15. Софія вийшла до фіналу, де поступилася корейнці Кім Джі Йон,

а Ольга змушена була боротися за 3-є місце з дворазовою олімпійською чемпіонкою Маріель Загуніс зі США. Українка перемогла американку з рахунком 15:10, поступаючись по ходу 6:8, завоювавши бронзову медаль.

2 лютого 2013 р. Ольга отримала друге своє золото на етапі гран-прі в Орлеані. У фіналі фехтувальниця перемогла росіянку Діну Галіакбарову (15:3). Таким чином, станом на лютий 2013 р. Ольга Харлан і Яна Шемякіна, яка наступного дня перемогла у Гран-прі у Будапешті (Угорщина), очолили світовий рейтинг Міжнародної федерації фехтування (FIE) у своїх видах зброї.

Ольга Харлан виконує Національний гімн під час нагородження на чемпіонаті світу 2013 р.

На літній Універсіаді, яка проходила з 6 по 17 липня у Казані, Ольга виступала у двох дисциплінах, та завоювала золоту медаль в індивідуальній шаблі. Єдиною серйозною суперницею виявилася росіянка Катерина Дяченко, бій з якою у півфіналі завершився з різницею всього в один удар на користь українки — 15:14. Іншим же опоненткам Ольга не дала жодного шансу на перемогу — до півфіналу Харлан не давала супротивницям набрати більше п'яти очок. У фіналі з Олімпійською чемпіонкою Лондона 2012 р. корейкою Кім Джі Йон Харлан здобула перемогу з рахунком 15:9. Бронзу, окрім Дяченко, здобула ще одна українка Галина Пундик.

У командній шаблі Ольга виступала разом з Оленою Вороніною, Аліною Комащук та Галиною Пундик. У чвертьфіналі вони поступилися одним уколом команді із США з рахунком 45:44.

На чемпіонаті світу 2013 р., що проходить у Будапешті, Харлан уперше стала чемпіонкою світу в індивідуальному турнірі шаблесток. У півфіналі, у напруженому поєдинку вона вирвала перемогу з рахунком 15:14 в олімпійської чемпіонки Лондона Кім Джі Йон з Південної Кореї. Весь поєдинок з Кім Ольга поступалася у рахунку, однак, коли табло показало 12:14 на користь корейки, Харлан змогла перевернути хід бою на свою користь. У фіналі Ольга першу половину бою провела блискуче, і на перерву спортсменки пішли з рахунком 8:1 на користь Харлан. Однак після хвилинної перерви Катерина Дяченко змінила тактику і почала наздоганяти Харлан. Росіянка зрівняла рахунок — 12:12, однак Ольга знову проявила стійкість характеру і, завдавши трьох ударів поспіль, завоювала титул чемпіонки світу (15:12). На цьому ж чемпіонаті до індивідуального золота Ольга додала й командне у складі збірної України, яка вирвала перемогу у фіналі над збірною Росії 45:44.

Жіноча збірна України після нагородження на чемпіонаті Європи з фехтування 2014 р. (зліва направо): Олена Вороніна, Ольга Харлан, Ольга Жовнір, Галина Пундик та їх тренери Артем Скороход і Гарнік Давидян

У 2013 р. вона взяла участь у шоу «Вишка». За три ефіри вона не виконувала складних стрибків, проте показувала стабільні результати. Це допомогло їй здобути золоту медаль.

На чемпіонаті Європи, що проходив у французькому Страсбурі, стала чемпіонкою в індивідуальній шаблі і бронзовою призеркою у командній.

На чемпіонаті світу, що проходив у Казані (Росія), 18 липня, вдруге за свою кар'єру, стала чемпіонкою в

індивідуальній першості з шаблі. У фіналі перемогла олімпійську чемпіонку Маріель Загуніс (США).

23 серпня 2014 р. Ольга Харлан вийшла заміж за українського шабліста, учасника Олімпійських ігор в Лондоні Дмитра Бойка.

Наприкінці 2014 р. екс-заступниця міністра спорту Ніна Уманець заявила, що росіяни пропонували Ользі Харлан квартиру й повний соціальний пакет в обмін на перехід до лав їхньої збірної. Сама спортсменка заперечила пропозицію квартири, але підтвердила, що росіяни цікавились можливістю переходу до лав їхньої збірної, на що вона відповіла категоричною відмовою.

У червні 2015-го р. на 1-х Європейських іграх у Баку команда шаблісток — Ольга Харлан, Олена Кравацька, Аліна Комащук — здобула золоту медаль, перемігши у фіналі італійок з рахунком (45:43).

Українська саблістка Ольга Харлан – чемпіонка світу

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ:

Орден «За заслуги» I ст. (25 липня 2013 р.) — за досягнення високих спортивних результатів на XXVII Всесвітній літній Універсіаді в Казані, виявлені самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України;

Орден «За заслуги» II ст. (15 серпня 2012 р.) — за досягнення високих спортивних результатів на XXX літніх Олімпійських іграх у Лондоні, виявлені самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України;

Орден «За заслуги» III ст. (4 вересня 2008 р.) — за досягнення високих спортивних результатів на XXIX літніх Олімпійських іграх у Пекіні (Китайська Народна Республіка),

виявлені мужність, самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України.

ХІМІЧ АНДРІЙ ІВАНОВИЧ
(народився 14 грудня 1937 р.)

Український спортсмен з веслування на каное. Заслужений майстер спорту (1964 р.), заслужений тренер УРСР (1966 р.). Олімпійський чемпіон (Токіо, 1964 р.) на каное-двійці на дистанції 1000 метрів. Чемпіон Європи (1961 р., 1965 р.), чемпіон СРСР (1961–1966) у складі різних екіпажів на різні дистанції.

**Олімпійський чемпіон з веслування Андрій Хіміч
став почесним громадянином міста Черкаси**

Народився у селі Макіївка Варвинського району Чернігівської області. Протягом 1956–1959 рр. навчався у Черкаському державному педагогічному інституті на факультеті фізичного виховання. Тут Андрій Іванович вперше зіткнувся з веслуванням на байдарках і каное, а у 1959 р. став чемпіоном України, виборовши звання майстра спорту СРСР. У серпні

1959 р. після закінчення інституту отримав направлення на роботу у Черкаську ДЮСШ міськвно.

Брав участь у літніх олімпійських іграх у Римі (1960 р.). У 1962 р. А. І. Хіміча переводять у Центральну Раду ДСТ «Авангард», де він працює тренером із греблі.

У 1966 р. присвоєно звання заслуженого тренера України. У 1967 р. А. І. Хіміча переводять у штат Республіканського Союзу Спортивних товариств і організацій. З 1967 - 1973 рр. він працює тренером збірної команди СРСР з веслування на байдарках і каное при комітеті фізичної культури і спорту УРСР. У січні 1973 р. призначають директором Черкаської спеціалізованої ДЮСШ з веслування на байдарках і каное ДСТ «Авангард».

У 1975 р. Андрій Хіміч за контрактом на 3 роки разом із сім'єю їде до Болгарії. Там він працює тренером збірної команди веслувальників на каное, готує їх до XXI Олімпійських ігор 1976 р. у Монреалі. За розвиток спорту і Олімпійського руху у Болгарії Андрій Іванович був відзначений медаллю «За особливі заслуги». Повернувшись, він продовжує працювати директором ДСЮШ з веслування ДСТ «Авангард» у м. Черкаси. У жовтні 1985 р. переїздить до Чорнобоя Черкаської області, де починає працювати тренером секції з веслування при колгоспі «Заповіт Ілліча». Досягнувши пенсійного віку, А. І. Хіміч знаходиться на заслуженому відпочинку. Андрій Хіміч є почесним громадянином смт. Чорнобай та с. Руська Поляна. Він навечно вписав своє ім'я в історію Олімпійського руху. Андрій Іванович користується авторитетом і повагою серед спортсменів та фізкультурного активу міста, області та країни.

За досягнення у спорті був нагороджений медалями «За трудову доблесть» (1964), та «За трудовое отличие» (1965). Депутати Черкаської міської ради прийняли рішення про надання звання «Почесний громадянин Черкас» Андрію Івановичу Хімічу. Це стане приємною відзнакою відомому спортсменові з нагоди його 75-річчя.

– Як на мене, таке рішення потрібно було прийняти вже давно, адже Андрій Іванович здійснив вагомий особистий внесок у розвиток нашого міста, – розповідає депутат Черкаської міської ради Андрій Більда. Андрій Хіміч працював директором та тренером дитячо-юнацької спортивної школи з веслування. Як спортсмен черкаської ДЮСШ ставав чемпіоном та призером України, чемпіоном III Спартакіади народів СРСР, чемпіоном Європи з веслування на каное. А найбільше його досягнення –

перемога у 1964 р. на Олімпійських іграх в Токіо. За роки тренерської роботи в Черкаській ДЮСШ Андрій Хіміч виховав заслуженого майстра спорту СРСР Валерія Дрибаса, майстрів спорту СРСР Василя Ковбановського, Сергія Леся, Євгенія Давиденка та інших відомих спортсменів. Працюючи директором Черкаської спеціалізованої ДЮСШ з веслування на байдарках і каное, Андрій Іванович постійно покращував матеріально-технічну базу школи. Він піднімав авторитет міста на міжнародному рівні, – розповідає нинішня директор ДЮСШ з веслування Катерина Коваленко.

ХЛУС ВІКТОР ІВАНОВИЧ
(народився 12 лютого 1958 р.)

Народився у Новгороді-Сіверському Чернігівської області.
Ігрове амплуа: нападник. Спортивне звання: майстер спорту СРСР з 1981 р.

Виступав у командах: у 1979 р. – «Буковина» (Чернівці), 1980 -1985 рр. – «Динамо» (Київ), 1985 – 1986 рр. – «Чорноморець» (Одеса), 1987-1989 рр. – «Гурія» (Ланчхуті), 1989 – 1990 рр. - ГАІС (Гетеборг, Швеція), 1991 р. – «Ельфсборг» (Бурос, Швеція), 1992 - 1994 рр. – «Йонсередс» (Гетеборг, Швеція).

В єврокубкових турнірах під егідою УЄФА провів 10 матчів, у т.ч. за київське «Динамо» (Київ) - дев'ять і за «Чорноморець» - 1.

У вищій лізі СРСР провів 168 матчів, забив 36 голів; У першій лізі СРСР провів 42 матчі, забив 21 гол; У другій лізі СРСР провів 44 матчі, забив 12 голів; У чемпіонаті Швеції провів 38 матчів, забив 11 голів.

ТИТУЛИ ТА ДОСЯГНЕННЯ: • Чемпіон СРСР 1980 р., 1981 р. і 1985 р.;

- Володар Кубка СРСР 1982 р. і 1985 р.
- Срібний призер чемпіонату СРСР 1982 р.
- Бронзовий призер чемпіонату Швеції 1989 р.
- Срібний призер першої ліги СРСР 1989 р.
- Включався у список 12-ти кращих футболістів Української РСР під № 2 серед нападників у 1981 р.

Дружина - відома гімнастка, олімпійська чемпіонка московської олімпіади 1980 р., неодноразова чемпіонка і володарка Кубка Світу зі спортивної гімнастики Стелла Захарова. Виховує двох дітей: старший син Олег і молодша донька Христина.

Зараз працює у КДК Федерації футболу України, а також очолює команду ветеранів київського «Динамо».

Віктор Хлус в українських любителів футболу, насамперед, асоціюється із виступами у київському «Динамо». Натомість журналіст сайту «Футбол 24» розпитав в цього доволі неординарного футболіста 80 - х про кар'єру після виступів у столичній команді.

- Вікторе Івановичу, у київському «Динамо» ви провели хороші сезони, ставши чемпіоном і володарем Кубка СРСР. Потім несподіваний поворот у кар'єрі, перехід до складу середняка союзної «вишки» одеського «Чорноморця».

- У 1985-му р. вийшло, що зіграв у двох командах: київському «Динамо» та одеському «Чорноморці». Мені ж було всього двадцять сім років. Хотілося грати, а не гріти «банку» і мені здавалося, що Лобановський, не ставлячи мене до стартового складу, перестав мені довіряти. Ось я і став подумувати про зміну команди... Влітку з сім'єю відпочивали на батьківщині моєї дружини Стелли в Одесі. Засмагаємо на пляжі, підходять до нас представники «Чорноморця» і запрошують проїхати з ними в офіс футбольного клубу. Я погодився. Приїхали і стали вести бурхливі переговори. Одесити переконували мене години дві-три про необхідність переходу, а доводи були такими, що в чемпіонаті повинні зайняти місце в провідній шістці та гарантували участь в Кубку володарів кубків

УЄФА. Подумав, порадився з дружиною, яка була тільки "за" і в підсумку прийняв пропозицію "моряків" на перехід до команди.

- Валерій Васильович Лобановський був не проти вашого рішення?

- Для нього моє рішення про перехід в Одесу стало несподіванкою. Він викликав мене до себе у кабінет і каже: «Вікторе, з «Динамо» просто так не йдуть. Подумай гарненько. Даю тобі місяць». Для себе я все вирішив і переїхав до Одеси.

- Чи стала Одеса у футбольному плані вдалою?

- Ні. У «Чорноморці» не склалося, це був найневдаліший час за всі роки у моїй кар'єрі. У нас не було взаєморозуміння з головним тренером Віктором Прокопенком. Після тренувального процесу і загальнокомандної зупинки у «Динамо» мені складно було перебудуватися до реалій у стані одеситів. Провівши більшу частину сезону у 86-м у складі, тренер вивів мене і Віктора Пасулько з команди, як гравців, що не підходили під його бачення футболу. Адже ми відкрито висловлювали своє невдоволення тренувальним процесом і відсутністю дисципліни у «Чорноморці», що, природно, не подобалося керівництву. «Чорноморець» став сипатися в чемпіонаті, провалюючи матч за матчем. Вболівальники, бачачи все це, влаштували відкриту підтримку на стадіоні за мене і Пасулько, і керівництво «Чорноморця» змушене було мене повернути. Але все одно невдалі поєдинки в чемпіонаті відбилися на турнірному становищі. 1987 р. «Чорноморець» починав у першій лізі.

- Здається, Пасулько так і не повернувся у команду?

- Вітя був непохитний у своєму рішенні. Він відмовився повертатися у команду і погодився на перехід у московський

«Спартак». Звідки його стали регулярно викликати до збірної СРСР.

- Після «вильоту» одеситів з вищої ліги ви перейшли до грузинської команди з Ланчхуті –«Гурії», що досить незвично для футболістів з України на той час.

- Зі мною зв'язався старший тренер «Гурії» Олександр Парменович Котрикадзе і запропонував перейти. Я відповів згодою, оскільки у команди були хороші плани на сезон, але коли стало «валитися» тбіліське «Динамо», керівництво республіки внесло корективи у наші амбітні плани...

- Грати без завдання на сезон?

- Не тільки це. Ми стали грати у цікаві ігри, а просто «зливати» їх на догоду головній команді Грузії. Що цікаво, наша зарплата і побутові умови за тих часів були на хорошому рівні, незважаючи на те, що Ланчхуті - це невеликий районний центр.

- У травні 87-го команду прийняв Михайло Фоменко. «Гурія» трохи стабілізувала свій склад і гру, але не врятувалася від пониження у класі. Потім прагматизм Фоменка дозволив команді знову вийти на хороший рівень. Що можете сказати про той період?

- За підсумками 88-го ми стали четвертими у першій лізі. Хоча, якщо відверто, могли спокійно виходити у вищу лігу. Склад команди був досить міцним. Крім сильних грузинських футболістів, Михайло Іванович запросив і українців - воротаря Квасникова, досвідчених захисників Володю Пахоменка і Олексія Варнавського з «Шахтаря», хавбека Миколу Романчука і нападника Ігоря Яворського. Ми показували цікавий футбол з акцентом на атаку і забили більше 70-ти м'ячів за чемпіонат.

- Ви також провели класний сезон, ставши з 21-м голом другим бомбардиром першої ліги. А кого з

футболістів «Гурії» того часу могли б виділити у кращу сторону?

- Так, мені вдався сезон 88-го. У змаганні кращих снайперів першої ліги мене змогли обійти лише Мухамад з «Паміру» і волгоградець Нікітін з «Ротора», які забили на один гол більше. З цього приводу згадую вислів Лобановського на забиті мною голи: «Ні, це не ти забив м'яч головою. Просто м'яч потрапив тобі у голову» (усміхається, - авт.). Що стосується кращого, складно назвати. Майстрерних хлопців грало досить багато за «Гурію», це і названі мною українці, а також воротар Кантарія, польові гравці: Данелія, Цаава, Какілашвілі, Жорданія, Гогричіані, Гогічаїшвілі, Плідонішвілі, Ткебучава, Коргалідзе та інші. Але все ж виділю крайнього бека Олексія Варнавського. Професіонал до мозку кісток. Гравець з великої літери. Його несподівані рішення і флангові проходи завжди загострювали гру команди.

- Наступний сезон став переможним. Грузини, яких вів український тренер, зайняли друге місце в першій лізі, забезпечили собі вихід до елітного дивізіону чемпіонату Союзу. Ви ж вирішили продовжити свою кар'єру у Швеції. Не шкодуєте про своє рішення?

- І зараз думаю, що прийняв правильне рішення. Мені тоді йшов 31-й рік, і хотілося чогось нового. Інша країна, інший народ, архітектура і культура. Все інше. Тому коли з'явилася можливість перейти в закордонний клуб, довго не роздумував. Тим паче, переходив до одного з найсильніших клубів Швеції ГАІС з Гетеборга або як їх називають місцеві вболівальники – «рибалки».

- Крім вас, у Швецію переїхав і ваш динамівський одноклубник Вадим Євтушенко. З ним підтримували стосунки?

- Не тільки Євтушенко переїхав у Швецію. Наприкінці вісімдесятих у Швеції був висаджений цілий десант футболістів з СРСР. Майже в один час приїхали ми з Вадиком, і три Сергія - Пригода з московського «Торпедо», Ковальов, Андрєєв з Ростова-на-Дону. І перший же сезон ми закінчили на призових місцях: Євтушенко у складі «АІКа» завоював «золото» чемпіонату, Ігор Пономарьов з «Норчепінге» - «срібло», а я в «ГАІСі» - «бронзу». Мені також було приємно визнання вболівальників, які назвали мене кращим футболістом команди за підсумками чемпіонату. З Вадиком в основному на полі перетиналися, а поспілкуватися рідко доводилося.

- Після радянського футболу, яким перед вами постав шведський?

- Після тотального футболу, який сповідували у «Динамо», у Швеції я просто відпочивав на полі, кожен проведений матч перестав бути виснажливою роботою. Мене у перший час навіть гальмували: «Хлопче, куди ти мчиш, твоє завдання - голи, не метушися».

А я з напрацьованою роками звичкою рвався у бій по всьому полю. Після «ГАІСа» я перейшов в «Ельфсборг» з Борса, а закінчував кар'єру у професійному футболі у столичному «Йонсередсе».

- Ви як колишній нападник кого вважаєте найсильнішим вітчизняним форвардом на сьогодні?

- Нападник, насамперед, цінний своїми голами. А серед наших хлопців стабільними гольовими показниками відрізняється тільки харків'янин Марко Девіч. Саме його я вважаю найсильнішим форвардом. Йому вже 30, а спортивна злість, гольове чуття, швидкість і нестандартні рішення у нього як і раніше на хорошому рівні. Він без сумніву найцінніший гравець «Металіста». На мою думку, його часто не вистачає у стартовому складі національної збірної.

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ВІТАЛІЙ ГРИГОРОВИЧ
(народився 12 липня 1943 р.)**

Український радянський футболіст, крайній нападник. Майстер спорту СРСР (з 1963 р.).

Народився у селі Тимошівка Оріхівського району Запорізької області. Футбольну кар'єру розпочав у команді класу «Б» «Азовсталь» (Жданов).

У тому ж, 1962 р., перейшов у донецький «Шахтар». У 1965–1972 рр. грав у київському «Динамо», у складі якого став чотирикратним чемпіоном СРСР.

За збірну СРСР у 1965–1971 рр. зіграв 20 матчів, забив 7 голів. Учасник чемпіонату світу 1970 р.

Працював головним тренером команд «Граніт» (Черкаси) (1973–1974 рр.) і «Кривбас» (1978–1979 рр.). Був тренером у футбольній школі київського «Динамо».

АВТОР ІНТЕРВ'Ю: ІВАН ВЕРБИЦЬКИЙ, UA-ФУТБОЛ, 27 травня 2014 р.

- Віталію Григоровичу, на єдиному для себе чемпіонаті світу ви виступили в 27-річному віці. Проте дебютувати на мундіалі могли чотирма роками раніше. Тоді ви відіграли у складі збірної СРСР у відбірних матчах, проте на фінальну частину не поїхали...

- Можна сказати, сам себе й підставив. Вийшло так, що за короткий термін я отримав три поспіль червоних картки. Перше вилучення заробив у повторному матчі чвертьфіналу Кубка кубків проти шотландського «Селтіка». Домашній поєдинок ми проводили у січні у Тбілісі. У принципі, той епізод був спровокований суперником, правим оборонцем шотландців Джимом Крейґом. Та у боротьбі завівся й я і арбітр вигнав з поля і мене, і суперника.

З Тбілісі ми разом з Йожефом Сабо вилетіли до Москви, щоб разом зі збірною відправитися у двомісячне турне по Південній Америці. Матч, який передував поєдинку з бразильським «Греміо» провів добре, тому розраховував, що вийду з перших хвилин і на цей раз. Але тренер Микола Морозов залишив мене у резерві. Я ж молодим був, сидючи на лаві запасних, просто кипів. Але до завершення гри залишається хвилин десять, ми після двох м'ячів від Алсіндо, який грав потім за Бразилію в Англії, поступаємося 0:2, чую: «Виходи!» Вибігаю на поле, настрій звірський. Щойно вступив у гру, як отримую м'яч після вкидання з аути. Та Алсіндо, який повернувся в оборону, потягнув мене за руку і зробив перехоплення. Мене це завело і, не контролюючи себе, вдарив бразильця з носка під зад. Звісно, суддя мене вигнав.

На полі я перебував менше хвилини. Після матчу арбітр сказав, що досі мав інший рекорд, коли під час матчу чемпіонату Бразилії за участю «Сантоса» після масової бійки одночасно прибрав з поля п'ятьох футболістів, зокрема Пеле. «Але щоб

виганяти футболіста після 40-ка секунд перебування на полі – такого не було» - каже.

Втім, повернулися ми додому й футболістів збірної на короткий термін відпустили в розташування клубів. «Динамо» при зливі грало в Ростові проти місцевого СКА. На початку гри вкинув мені Вітя Банников м'яч. Пролітаю по флангу, обіграю кількох футболістів і вбігаю з м'ячем у ворота. Пізніше забив ще раз і віддав два результативних паси на Андрія Бібу. Вели ми 5:0. У цей момент не стримався і відповів молодому оборонцеві суперників Славіку Афоніну, який до того кілька разів болоче вдарив по моїх ногах. Наслідок – ще одне вилучення. Славіка, до слова, після того матчу зі СКА відрахували, а ще через півроку він загинув, розбившись після стрибка з вишки.

Для мене ж ця червона картка мала плачевні наслідки. Вочевидь, тренери збірної вирішили, що я морально неврівноважений і взяли замість мене на чемпіонат світу запасного нападника «Динамо» Валерика Поркуяна. Той зіграв блискуче, забивши в Англії чотири голи, більше за всіх гравців нашої збірної.

Зрештою, повернувшись до Києва, Валера знову сів на лавку. Тоді ж основними нападниками в нашій команді вважалися я і Толик Бишовець.

- Для вас невтраплення до заявки збірної на чемпіонат світу, мабуть, стало особистою трагедією?

- Здивуєтеся, але ні. «Дідусь» Віктор Маслов виховав нас так, що ми свято вірили, що команда київського «Динамо» сильніша за збірну і грати тут престижніше. Лише через кілька років, ставши дорослішим і мудрішим, почав розуміти, що насправді у збірній виступати почесніше. Лише тоді усвідомив, яку дурість тоді зробив.

З того часу ж не отримував не те що вилучень, а навіть попереджень. Став тим, ким і мав бути, адже за складом характеру ніколи не був вибуховим і вмів контролювати емоції.

- Разом з тим, у «Динамо» ви тоді вочевидь відчували труднощі трохи іншого характеру. Ви завжди говорили, що вважаєте себе крайнім нападником, однак з приходом Маслова «Динамо» перейшло на схему 4 – 4 – 2 і стало діяти з двома центральними нападниками...

- Не сказав би, що перелаштування утворило для мене якусь проблему.

Річ у тім, що ще виступаючи в Жданові (нині – Маріуполь), куди мене запросили відразу після закінчення школи, спершу грав у центрі.

Але оскільки удар на той момент у мене був поставлений погано, але володів обводкою, добре возився з м'ячем, то мене перевели на лівий край нападу. Ось і вийшло, що через рік до лав донецького «Шахтаря» мене запросили саме як флангового форварда.

В Донецьку адаптувався відразу, за підсумками сезону-1964 потрапив до числа 33-х найкращих футболістів СРСР третім номером після Михайла Месхі та Галімзяна Хусаїнова і став гравцем молодіжної збірної, з якою їздив у турне до Болгарії та Югославії.

Власне, у 1965-му р. Маслов запрошував мене до «Динамо» ще як крайнього нападника. Тоді я грав зліва, справа в атаці діяв Олег Базилевич, а центрфорвардом був Віктор Серебряников, який швидше виконував роль атакуючого півоборонця. Але вже тоді Маслов виношував ідею з запровадженням схеми 4–4–2, прагнучи повноцінно використовувати усю ширину поля, щоб два нападники на вістрі мали повну свободу, діяли і в центрі, і зміщувались на обидва фланги. Попервах Віктор Олександрович переходив на цю розстановку в другому таймі кожного з матчів, зсуваючи в центр

мене та Базилевича. Надалі ж вочевидь Олег для цієї моделі Маслову не підійшов. Базилевич перейшов у «Чорноморець», а поряд зі мною грав вже Бишовець.

Фактично, ми почали грати за системою 4–4–2 швидше, ніж збірна Англії, яка виграла з такою тактикою домашній чемпіонат світу. У британців тоді на вістрі грали Джеффри Герст і Роджер Гант. Вони виконували те, що вже виконували ми в команді київського «Динамо». По ходу гри я любив грати з ухилом на лівий фланг. Саме туди намагався зміщуватися.

- Збірна ССРСР під керівництвом Гаврила Качаліна на чемпіонаті світу-1970 р. продовжувала грати в три нападники...

- Так. Я діяв зліва, Бишовець у центрі, а Гена Єврюжихін – справа. У середині поля грали Каха Асатіані і Володя Мунтян. Алік Шестерньов у обороні виконував роль «чистильника», а Володя Капличний діяв у центрі захисту, над ним. Муртаз Хурцилава грав фактично як п'ятий оборонець, на позиції «хвилеріза». Фланги захисту тоді закривали Реваз Дзодзуашвілі та Валентин Афонін. Власне, оборона у нас туді була дуже сильною. Шестерньов на той час вважався найсильнішим «чистильником» світу.

- Наскільки складно вам було перелаштовуватися під тактику збірної після «Динамо», яке вже п'ять років грало за іншою схемою?

- Жодних труднощів не відчував. Я мав змогу, граючи зліва, постійно зміщуватися в центр. Принципової відмінності не відчував. Думаю, та збірна ССРСР була однією з найсильніших в історії. Склад у нас тоді був дуже сильним. Та й колектив підібрався гарний, стосунки між гравцями були товарицькими.

- Ви тоді в збірну повернулися після тривалої паузи, провівши у відрізок між 1965-м і 1969-м роками лише один матч...

- Звісно, шкода, що взагалі не виступав у матчах чемпіонату Європи-1968, у якому наша збірна дійшла до фіналу. Тодішній тренер команди Михайло Якушин мене в команді чомусь не бачив. Дивувався, адже у 1968-му серед крайніх нападників я був, мабуть, найкращим у ССРСР. То був один з найвдаліших для мене сезонів. Втім, за весь той час лише одного разу на кілька хвилин вийшов на заміну в товариському матчі проти Франції і був у резерві в одному з поєдинків чвертьфіналу чемпіонату Європи проти угорців. Мабуть, чимось Якушину я не сподобався. Вийшло, що в збірну повернувся

лише з приходом на тренерський місток Качаліна. Щоправда, без пригод теж не обійшлося. В першому матчі відбору до чемпіонату світу-1970 наприкінці зустрічі з північноірландцями на виїзді порвав м'яз і вибув на два чи три тижні.

Після тієї травми виникла ще одна тривала пауза у виступах за збірну. Тоді Качалін якраз запросив у команду Бишовця і мені попервах місця у складі не знаходилося. Повернення відбулося лише в заключному поєдинку відбору, коли ми грали в Стамбулі проти турків. У тій зустрічі мали виграти. Перемогли 3:1, я забив третій гол і з того часу з обійми кандидатів на поїздку на чемпіонат світу вже не випадав. До психологічної стійкості питань тренери вже не мали (сміється).

- В рамках підготовки до мундіалю в Мексиці збірна ССРСР тривалий час готувалася в Америці, провела там чимало товариських поєдинків, зокрема проти двох майбутніх суперників за фінальною частиною – команд Мексики і Сальвадору...

- Натякаєте на те, що ми розкривали перед суперниками карти? Для нас тоді це проблемою не було. Зважте, що збірна ССРСР на той час стабільно входила в п'ятірку найсильніших команд світу. Ми розуміли, що переважаємо таких суперників, як Мексика чи Сальвадор, дуже суттєво. Рівними собі опонентами вважали бразильців, англійців, німців. Над рештою мали перевагу. Особливо коли мова йшла про команди рівня Сальвадору. Пригадую, матч з цією збірною в Сан-Сальвадорі я пропускав через травму. Запамяталось те, що всі сальвадорські футболісти, а з ними й президент країни на груповому знімку були в солом'яних капелюхах.

Віталій Хмельницький стоїть на голові

- На чемпіонат світу до Мексики збірна ССРСР їхала в статусі півфіналіста мундіалю в Англії і чвертьфіналіста двох попередніх світових першостей...

- Ми розуміли, що гірше виступити не маємо права. Ніхто б не зрозумів, адже поразки в фіналах двох попередніх чемпіонатів Європи вважалися невдачами. Спортивне керівництво тоді налаштовувало нас лише на перше місце. І сказати, що через те ми виглядали скутими, не можна. Тоді було інше виховання. Нас з дитинства налаштовували, що треба битися за Батьківщину і що наша країна має бути найкращою, найсильнішою в кожній з галузей. Громадянин країни Рад не мав думати, чи отримає він за перемоги гроші, а виступати за честь держави. Для нас це було нормою. Звісно, додаткові «накачки» були, іноді приїздили люди з ЦК компартії. Але ми й без тих слів розуміли, чого від нас чекають і як саме маємо зіграти. Це відчуття прищеплювалося, починаючи з дитячого садка, продовжуючи школою і комсомолом.

- Судячи зі звітів про матчі того чемпіонату, можна зробити висновок, що однією з основних проблем для збірної ССРСР був акліматизаційний аспект...

- Це видумані пресою труднощі. Суджу не лише з власних відчуттів, але й зі стану інших футболістів нашої команди. Почували ми себе у Мексиці тоді прекрасно. То ж був тривалий підготовчий процес. Ще у 1969-му ми взимку їздили в турне до Колумбії і грали там матчі на висоті дві з половиною тисячі метрів над рівнем моря. Тоді некомфортно почували себе хіба

на початку, коли на другий чи третій день після приїзду зустрічалися з чемпіонами Колумбії, клубом «Мільйонаріс». У першому таймі ми виглядали дуже переконливо, вели 2:0, але на другу половину неначе відімкнулися. Дехто перенаситився киснем. Як наслідок, пропустили ми двічі і могли отримати в свої ворота ще. Але то було відчутно через різкий перехід з рівнини на високогір'я. Трохи згодом, коли через три дні грали в тій же Боготі зі збірною Колумбії, все вже було гаразд. Ми перемогли 3:1 і я відзначився двічі. Почували ми себе прекрасно. Наслідків акліматизації не було взагалі.

Узимку 1970-го р. ми вже проводили товариські матчі у високогірній Лімі, проти збірної Перу. Розпочинали ж ми підготовку в Болгарії, на тренувальній базі легкоатлетів ССРСР та НДР, на висоті 1100 метрів. Там втягувалися в процес і потім легко адаптовувалися до умов високогір'я. Взагалі, вважаю, що проблеми акліматизації видумані саме для того, щоб виправдати якусь невдачу.

1970-й. Збірна ССРСР перед матчем з командою Перу. Віталій Хмельницький - другий справа у верхньому ряду

- Але в радянській пресі тих років було висловлювання воротаря Анзора Кавазашвілі, котрий бідкався, мовляв, польові гравці невдоволені, що він в умовах розрідженого повітря ніяк не може звикнути, щоб вибивати м'ячі точніше...

- Не знаю, я тоді такого не помічав і не думаю, що то була якась суттєва проблема. Мені здається, що то дрібниця. Взагалі, не пригадую, щоб Кавазашвілі про такі проблеми говорив.

- Перший матч на чемпіонаті збірна ССРСР проводила проти господарів мексиканців. 110-тисячний заповнений

стадіон «Ацтека» з трибунами, що нависають над полем – відчували певний психологічний тиск?

- Не сказав би. У тій грі ми не змогли розкритися сповна і зіграли 0:0, оскільки то був матч-відкриття. Усі ці церемонії не дозволяли сконцентруватися на грі повноцінно, додавали нервозності. Не дивно, що більшість дебютних матчів чемпіонатів світу завершуються без голів, або з їх мінімальною кількістю. Надалі ми грали розкутіше.

- Бельгію в другому турі перемогли 4:1...

- Толя Бишовець тоді двічі забив. Я ж відзначився після того, як Геша Єврюжихін зробив невисокий простріл справа. Центральний оборонець бельгійців вже готувався вибити цей м'яч, але я, знаходячись за спиною і оббігаючи суперника, в падінні встиг зачепити «кулю» головою. М'яч закрутився і влучив у дальній кут. Дивуюся лишень, як не отримав від опонента ногою по голові. Дуже складний був м'яч і навряд чи я повторив би його ще раз.

Внизу: перед матчем со сборной Бельгии. Справа налево: Альберт Шестернев, Анзор Кавазашвили, Кахи Асатиани, Владимир Капличный, Анатолий Бишовец, Валентин Афонин, Муртаз Хурцилава, Реваз Дзодзуаши, Виталий Хмельницкий, Геннадий Еврюжихин, Владимир Мунтян.

Збірна ССРСР перед матчем з бельгійцями

- Той гол виявився для вас єдиним на турнірі. Хоча шанси забити ще у вас були...

- Так, міг вразити як ворота Сальвадору, так й уругвайців у чвертьфіналі. У грі з сальвадорцями не дотягся головою до м'яча після прострілу Єврюжихіна зовсім трохи. В зустрічі ж проти Уругваю Гена знову віддавав пас справа і мені не вистачило сантиметрів, щоб підставити щічку і відкрити рахунок у матчі. Замість того я під пресом оборонця, здорового амбала Луїса Убіньї, який набіг ззаду фактично ліг на м'яч. Не дуже мені

тоді пощастило. До слова, Убінья тоді діяв зі мною весь матч персонально, не давав мені розслабитися ні на мить. Куди я – туди він. Дуже жорстке протистояння. Як і матч у цілому. Обидві команди ж були, за великим рахунком, рівними.

- Зачекайте. Кажуть, що після того, як Валерій Поркуян вийняв щасливий жереб, завдяки якому збірна ССРСР за рівністю показників з Мексикою посіла перше місце і виходила у чвертьфіналі не на Італію, а на Уругвай, в таборі радянської збірної панувала ейфорія...

.Звісно, в порівнянні з Італією Уругвай виглядав суперником простішим і нас вважали фаворитами цього двобою. Хоча не думаю, що то була ейфорія. Може, окремі футболісти трохи підсвідомо й розслабилися. Хоча сумнівно. В тому й особливість матчів на вибування, що іноді найслабший може перемогти найсильнішого. Готувалася наша команда в звичному режимі і до суперників підходили з максимальною концентрацією. Моментів упродовж 120-ти хвилин було обмаль.

Две победы одержала сборная СССР в Мексике. Вот в каких составах выходила она на эти матчи.
Вверху: перед матчем со сборной Сальвадора. Слева направо: стоят Муртаз Хурцилава, Валентин Афонин, Анзор Кавказашвили, Альберт Шестернев, Реваз Дзодзуашвили; сидят Анатолий Бышовец, Анатолий Пузач, Виктор Серебряников, Николай Киселев, Виталий Хмельницкий, Владимир Мунтян.

Ми вже навіть думали, що фартовий Поркуян, який перебував у запасі, знову потягне жереб і у нас буде нагода піти далі. Але Валентин Афонін, помітивши, що м'яч виходить, зупинився, суддя свистка не дав і цієї паузи суперникам було достатньо, щоб зробити навіс на Віктора Еспарраґо, котрий наприкінці додаткового часу забив єдиний у матчі гол. Звісно,

м'яч справді вийшов десь на півметра і арбітр помилився. Хоча, звісно, в ідеалі Афонін мав би дограти момент до кінця.

- Загальний тон журналістських висловлювань після того матчу – збірна ССРСР виглядала недосконало з тактичної точки зору, помітним був розрив між лініями...

- Зважайте на те, що радянська преса писала так, як їй говорив прикріплений за нею деригент зі спорткомітету, який в свою чергу отримував вказівки з вищих інстанцій. Журналісти писали в тих рамках, в яких їм той чи інший матч рекомендували виставляти. Повторюся, то був класичний кубковий поєдинок, де оборонці з першої й до останньої хвилини чітко тримали своїх візаві. То була своєрідна боксерська зустріч, до першої помилки. Тактика й техніка відійшли на другий план. Роздумувати над ними можна було лише сидючи на трибуні чи поруч з екраном телевізора. Ми билися. Тоді футболісти ще не корчилися від болю після легких зіткнень. Як ми, так і уругвайці не звертали уваги на подряпину чи кров, а здійсалися з газону і боролися далі.

- Що було після матчу? Як себе вів Качалін, чи мали претензії партійні керівники? Чи не дорікала команда Афоніну?

- Якихось особливих розбірок, здається, не було. Качалін лише констатував, зважаючи на той гол, що грати треба до кінця, а зупинятися, лише винісши м'яч за лінію. До Афоніна претензій не мав ніхто. Ми ж розуміли, що на його місці міг бути кожен. Та й взагалі на суперечки тоді не вистачило моральних сил. Ми були розчавлені, не могли повірити, що програли. Загалом, хотів би віддати Качаліну належне: він створив колектив однодумців, де всі гравці підтримували одне одного.

- Тим не менш, додому ви майже напевне повернулися спустошеним. А часу на відпочинок не було, адже чемпіонат ССРСР через мундіаль тоді не припинявся...

- І то була проблема, адже на відновлення емоційного стану був потрібен час. Хотілося схватися і відпочити від футболу бодай на місяць. Але грати змусили відразу. Вийшло так, що розчарування після чемпіонату світу наклалося на невдачі команди київського «Динамо» в першості ССРСР. На той момент, коли ми з Бишовцем, Серебряниковим, Пузачем і Мунтяном повернулися з Мексики, молоді гравці вивели киян на перше місце. Але ми були втомленими морально і фізично й взятого темпу підтримати не змогли. Замість відпочинку отримали новий турнір і з навантаженням не впоралися.

Євген Ловчев та Віталій Хмельницький

- У збірну після того ви ще повернулися і встигли зіграти при тренері Валентині Ніколаєві...

- Один, здається, матч.

- Цілих три...

- Дійсно, Кіпр, Шотландія, а індійцям навіть два голи забив. Але продовжити кар'єру не зумів через важку травму. Ось і зараз дивлюся на ліву ногу і бачу, що на місці з'єднання ахіллового сухожилля є набряк. То ще відтоді триває. Травма на той час була настільки серйозною, що м'язи відключалися і не міг ходити. З'їздив тоді в Москву, проконсультувався з лікарем і дійшли до думки, що операції уникнути не вдасться. Власне, повернувшись до Києва, був прооперований лікарем Левенцем. Після того до весни 1972-го р. відновлювався й на старті чемпіонату відіграв весь перший матч проти «Зорі» в Ворошиловграді. Програла ми тоді 0:3. Наступного матчу в Ростові грати вже не міг. Замість мене тренери виставили молодого Олега Блохіна. Він прогресував. А я зі своїм здоров'ям боротися за місце в складі вже не міг.

То була не ігрова травма. Накопичилися болячки впродовж усієї кар'єри. Оборонці постійно били по ногах, а я тримався. Тоді ж захисникам як говорили на установці? «Уріж йому кілька разів жорстко!» Так і робили. І без різниці, які в нас стосунки були поза межами поля.

Приміром, зі спартаківцем Геною Логофетом тривалий час грали за збірну, дружили, вчилися впродовж двох років у Вищій школі тренерів. Але зустрічаємося в Лужниках проти

«Спартака». Логофет, як правий оборонець, грає проти мене, лівого крайнього, персонально.

Трохи зриваєшся, чуєш свисток судді, а після нього – удар по ногах. Падаю, здіймаю голову в гору і кричу до Логофета: «Так й. т. м.!» А Гешка нахилиється і посміхаючись, каже: «Хмель, привет. Мы еще с тобой не здоровались». І що ти будеш казати?

Від оборонців отримував регулярно. Але й сам при нагоді міг вткнути боляче чи під час прострілу трохи вдарити суперника головою.

То ж гра. Ніхто не ображався. У деяких випадках прохав нашого жорсткого оборонця-одесита Володю Щеголькова, міцного хлопця з Молдаванки, щоб приділив особливу увагу грубим захисникам суперника, які могли плюнути, зіграти неспортивно.

Володя обирав момент і зустрічав таких в їхньому ж стилі. Звісно, робив це не відверто, щоб не отримати вилучення.

- Віталію Григоровичу, свого часу ви не погоджувалися з тим, що згідно тактичних віянь відпала потреба в крайніх нападниках. Мовляв, саме вони й є окрасою футболу. Нині до вас, якщо можна так сказати, прислуховуються. Флангові атакувальні гравці знову в моді...

- Так, зараз ми спостерігаємо повернення крайніх. Тільки називають їх нині вінгерами. У нас за «Динамо» яскраво в цьому амплуа виглядає Андрій Ярмоленко. Правда, не розумію, як то він, виступаючи на такій позиції, не може переграти суперника з

бровки, а йде в обіграш з іншого боку. Андрій постійно підлаштовує м'яч під ліву ногу, щоб вдарити. Ще в 60-ті роки я ділився з журналістом щотижневика «Футбол» своїми поглядами на гру крайнього нападника в зв'язку з переходом на систему 4–4–2.

Матеріал тоді мав назву «Прощай, жолобок». Я й тоді був переконаний, що зміщуючись в центр, фланговий форвард має вміти зіграти як типово крайній гравець, відзначившись різким, несподіваним ривком.

Такі гравці завжди були окрасою футболу. І нині такі футболісти є, хоча вінгери – то не зовсім флангові нападники, вони мусять контролювати всю бровку. Тим не менш, візьміть «Баварію». Франк Рібері та Ар'єн Роббен – то ж фантастичні крайки, здатні повикручувати оборонцям суперників голови у різні боки.

- Хто, з вашого погляду, буде фаворитом чемпіонату світу-2014?

- В Іспанію вже не вірю. Думаю, ця команда свій потенціал вичерпала. В іспанців є Іньєста, Чаві, але немає гравців, які прогресували б. Ці хлопці грають на класі, але їхній час вже минув.

Хоча то я так думаю... Здивувати можуть португальці. Роналду виглядає неперевершено, але він один. Фаворитами, радше за все, будуть бразильці.

ДОСЯГНЕННЯ: Чемпіон СРСР (4): 1966 р., 1967 р., 1968 р., 1971 р.; Володар Кубка СРСР (2): 1964 р., 1966 р.

ХОМРОВА ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА
(народилася 16 травня 1987 р.)

Українська фехтувальниця (шабля), олімпійська чемпіонка 2008 р. у командній першості, чемпіонка Європи та чемпіонка світу 2009 р. у командній першості, заслужений майстер спорту, депутат Миколаївської обласної ради. Триразова володарка нагороди «Герої спортивного року» (2007, 2008, 2009).

Олена Хомрова завоювала золоту олімпійську медаль на пекінській Олімпіаді у командному фехтуванні на шаблях разом з Ольгою Харлан, Галиною Пундик та Ольгою Жовнір.

Представниця клубів «Спартак», «Динамо» (Миколаїв). Співробітниця Служби безпеки України. Тренер Анатолій Шлікар.

На чемпіонаті світу 2007 р. вона здобула срібло у командних змаганнях, на чемпіонаті Європи 2008 р. — срібло у командних змаганнях та бронза в особистих. Стала чемпіонкою Європи у командній першості 2009 р. Срібна призерка всесвітньої універсиади 2007 р. у Бангкоку (у команді).

ОСВІТА: Одеський державний екологічний університет, гідрометеорологічний факультет. У 2010 р. вийшла заміж за баскетболіста Сергія Гладиря.

Срібна призерка командної першості Європи 2003 р. серед юніорів у м. Порек (Хорватія). Чемпіонка першості світу серед кадетів 2003 р. у м. Трапані (Італія). Чемпіонка командної першості світу серед юніорів 2007 р. у м. Белек (Туреччина).

У лютому 2003 р. Олена посіла 8-ме місце на турнірі серії Гран-прі «Московська шабля», у червні — 6-те на турнірі у Далласі.

На чемпіонаті Європи у Пловдиві Олена невдало розпочала виступ у кваліфікаційному раунді особистих змагань, тому боротьбу у основній сітці розпочала з 1/32 фіналу, де перемогла румунку Міхаелу Буліцу — 15:11.

Але вже у наступному раунді потрапила на Ольгу Харлан і зазнала від неї поразки — 11:15, після цього Харлан подолала всі раунди і стала чемпіонкою Європи, та перемога над Хомровою у чотири уколи виявилася найважчою — у інших дуелях розрив був більший. Але разом зі збірною Хомрова вперше стає чемпіонкою Європи.

У ¼ фіналу українки перемогли румунок — 45:22 (Олена виграла першу дуель — 5:2,

другу програла з рахунком 5:8, але у третій виправилась — 5:0),

у півфіналі виграли в угорок — 45:36 (5:2, 5:1, 5:3), а у фіналі подолали збірну Росії — 45:31 (5:1, 5:5, 5:2).

Срібні призерки Чемпіонату світу 2007 р.
Хомрова О., Харлан О., Козлова Н.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ст. (4 вересня 2008) — за досягнення високих спортивних результатів на XXIX літніх Олімпійських іграх в Пекіні (Китайська Народна Республіка), виявлені мужність, самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України.

ЦЕЛОВАЛЬНИКОВ ІГОР ВАСІЛЬОВИЧ
(народився 2 січня 1944 р.)

Український велосипедист, олімпійський чемпіон.

Тренувався у Харкові, тренер — Колумбет Микола Федорович. Закінчив Харківський університет.

Золоту олімпійську медаль він виграв на мюнхенській Олімпіаді у парі з Володимиром Семенцем в тандемі на дистанції 2000 метрів.

ЦИБУЛЕНКО ВІКТОР СЕРГІЙОВИЧ
(13 липня 1930 — 19 жовтня 2013 рр.)

Радянський легкоатлет, олімпійський чемпіон у метанні списа. Тренувався у Спортвному клубі армії у Києві.

У 1940 р. пішов до школи. Закінчив семирічку з Почесною грамотою. Навчався у Київському ПТУ. У 1958 р. закінчив Київський інститут фізкультури і спорту.

Учасник трьох олімпіад. На мельбурнській Олімпіаді Цибуленко здобув бронзову медаль, а через чотири роки у Римі став олімпійським чемпіоном. Заслужений майстер спорту з 1956 р. Чемпіон світу серед ветеранів (1994 р.).

Нагороджений орденом «Знак пошани». На відкритті київського стадіону СКА 1 травня 1951 р. кинув гранату на 89,39 м — це був рекорд СРСР, так і не побитий за час існування країни до 1991 р.

ЦИГИЦЯ ОЛЕНА ЛЕОНІДІВНА
(народилася 8 квітня 1975 р.)

Українська гандболістка, призер Олімпійських ігор.

Народилася 8 квітня 1975 р. у Кривому Розі. Перший тренер — Валерій Осипов. Закінчила Криворізький педагогічний університет, факультет біології. Виступала за клуби: «Освіта» (Кривий Ріг), «Спартак» (Київ), «Мотор» (Запоріжжя), «Кометал» (Македонія), «Смарт» (Кривий Ріг).

Багаторазова чемпіонка України (у складі «Спартака», «Мотора», «Смарт»), Македонії, володарка Кубка кубків («Мотор», 2001 р.), Суперкубка Європи (2002 р.). Фіналістка Ліги чемпіонів 2005 р. у складі «Кометала». За збірну України виступала у 1998–2010 рр. зіграла 202 матчі.

Срібна призерка чемпіонату Європи 2000 р. Найкраща ліва напівсередня чемпіонату Європи-2000 та чемпіонату світу-2003.

Олімпійську медаль вона виборола на афінській Олімпіаді у складі збірної України з гандболу. Заслужений майстер спорту України.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Нагороджена орденом «Княгині Ольги» 3-го ступеня.

ЦІМБАЛАР ІЛЛЯ ВОЛОДИМІРОВИЧ
(17 червня 1969 — 28 грудня 2013 рр.)

Радянський і український та російський футболіст, лівий півзахисник, нападник.

Майстер спорту Росії. Вважається одним з найталановитіших півзахисників на пост-радянському просторі 1990-х рр. Насамперед відомий виступами за одеській СКА та «Чорноморець», а також московський «Спартак», а також національну збірну України та національну збірну Росії.

У складі цих та інших команд здобув багато призів: шестиразовий чемпіон Росії, триразовий володар кубку Росії, володар кубку України, володар кубку Федерації футболу СРСР, учасник чемпіонатів світу 1994 р. та Європи 1996 р. з футболу у складі збірної Росії. Учасник першого в історії матчу збірної України.

По завершенні ігрової кар'єри Цимбалар став футбольним тренером. Відомий, як голова тренерських штабів таких футбольних клубів, як «Хімки», «Спартак-МЖК» та «Нижній Новгород». Також він працював у таких клубах, як Ярославльський «Шинник» та дублю московського «Спартака». Також він працював на посаді віце-президента махачкалінського «Анжі».

У вересні 2014 р. у честь Іллі Цимбаларя відкрили зірку під його іменем на Алеї слави «Чорноморця», яка знаходиться у Парку Шевченка.

Ілля Володимирович Цимбалар народився 17 червня 1969 р. в Одесі. Вихованець СДЮШОР «Чорноморець» імені А.Ф. Зубрицького, перший тренер — Г.Ф. Кривенко. Випускник Київського спортінтернату. У дорослому футболі Ілля дебютував у 1986 р. виступами за місцеву команду — «Чорноморець», проте, грав лише у дублюючому складі, після чого ненадовго перебрався в аматорську команду «Динамо», яка була також з Одеси.

У 1987 р. Цимбалар мав пройти військову службу. Однак, оскільки юнак грав у футбол, він був відправлений до місцевого футбольного клубу СКА, де грав до 1989 р. Своєю грою за останню команду знову привернув увагу представників тренерського штабу «Чорноморця», до складу якого повернувся того ж року, по закінченні військової служби.

Андреа Пірло, Ілля Цимбалар та Дієго Сімеоне

На той час клуб, як і минулого разу, грав у вищій лізі чемпіонату СРСР, а головував команду один з найкращих тренерів України того часу — Віктор Прокопенко.

Повернувшись у клуб молодик майже одразу отримав місце в основному складі команди. Першого ж року перебування у новій команді, Цимбалар разом з іншими «морями» виграв один з найбільш відомих неофіційних футбольних призів «Кубок прогресу», який надавався команді за найкращий показник прогресу між нинішнім та минулим сезонами. Того року «Чорноморець» зайняв шосте місце у чемпіонаті, що дало можливість команді зіграти наступного року у розіграші кубку УЄФА 1990–1991 рр.

Свій перший матч у єврокубковому турнірі Ілля відіграв 19 серпня 1990 р. Того року під час жеребкування у 1/32 фіналу морякам випав норвезький «Русенборг» з міста Тронхейм. Уже на третій хвилині матчу Цимбалар під дощем на Центральному стадіоні ЧМП відкрив рахунок, а іще три голи забили українці, Іван Гецько та Георгій Кондратьєв а також норвежець, Геран Серлот. Того дня українська команда виграла з рахунком 3:1. Того сезону одесити дійшли до 1/8 фіналу кубку СРСР та посіли дев'яте місце у чемпіонаті.

У Кубку УЄФА «Чорноморець» разом із Іллею, того сезону пройшов норвезьку команду, однак, у наступному раунді вилетів від футбольного клубу «Монако».

Цього разу Ілля відіграв за одеську команду наступні чотири з половиною сезони своєї ігрової кар'єри.

На початку 1993 р. Цимбалар уклав контракт з московським «Спартаком», у складі якого провів наступні сім сезонів своєї кар'єри гравця.

Ілля Цимбалар і Роналдо

Граючи у складі «червоно-білих», також здебільшого виходив на поле в основному складі команди.

Тільки наприкінці сезону 1999 р. Ілля покинув команду. У складі цієї команди Ілля шість разів ставав чемпіоном країни та двічі ставав володарем кубку.

Протягом сезону 2000 р. захищав кольори ще однієї московської команди — «Локомотив».

Завершив професійну ігрову кар'єру в «Анжі», за який виступав протягом 2001–2002 рр.

У 1992 р. зіграв три товариські матчі за збірну України.

Згодом Цимбалар прийняв пропозицію Федерації футболу Росії приєднатися до національної збірної і 1994 р. дебютував в офіційних матчах у складі цієї команди. У складі збірної був учасником чемпіонату світу 1994 р. у США та чемпіонату Європи 1996 р. в Англії. Протягом кар'єри у національній команді, яка тривала 6 років, провів у формі головної команди країни 28 матчів, забивши 4 голи.

Завершивши ігрову кар'єру, Цимбалар став віце-президентом клубу «Анжи». З 2003 - 2004 рр. очолював дублюючий склад московського «Спартака». З вересня по листопад 2004 р. був тренером «Хімок». 10 червня 2006 р. Ілля Цимбалар став головним тренером команди «Спартак-МЖК» з Рязані і у цьому ж сезоні вивів клуб в перший дивізіон. За підсумками сезону він був визнаний найкращим тренером Другого дивізіону зони «Центр». У грудні 2006 р. керівництво команди не зуміло досягти домовленості з тренером про продовження контракту, і він покинув Рязань.

З лютого 2008 р. Цимбалар був головним тренером футбольного клубу «Нижній Новгород», який 2008 р. почав виступи у Другому дивізіоні. На цій посаді він змінив іншого молодого тренера, також учасника чемпіонату світу 1994 р., Дмитра Кузнєцова, який пропрацював з командою менше двох місяців.

Ілля Цимбалар

23 червня 2008 р. за сімейними обставинами — у зв'язку зі смертю матері — залишив посаду головного тренера ФК «Нижній Новгород». Восени повернувся до тренерського штабу нижньогородського клубу. 29 листопада 2008 р. знову призначений головним тренером. У січні 2009 р. знову пішов з посади, за власним бажанням.

22 грудня 2009 р. призначений помічником Ігоря Ледяхова, що став у той ж день головним тренером ярославського «Шинника». 11 травня 2010 р. контракт з Ледяхова був розірваний за обопільною згодою. Разом з Ледяховим покинув «Шинник» і весь тренерський штаб клубу, у тому числі Цимбалар.

16 грудня 2010 р. став старшим тренером «Хімок», але вже 31 березня 2011 р. контракт Цимбаларя з клубом був розірваний за обопільною згодою. Останніми роками був без роботи, грав за ветеранів «Спартака». Потім повернувся до рідної Одеси. 28 грудня 2013 р. футбольний агент Роман Орещук повідомив у Твіттері, що Ілля Цимбалар пішов з життя. Причиною смерті стала хвороба серця. За свідченнями свояка Цимбаларя, Геннадія Нижегородова, Ілля помер вдома від серцевого нападу.

Живучи в Одесі, ще за радянських часів, футболіст проживав на вулиці Енгельса, 26 (нині вулиця Маразліївська),

навпроти Центрального стадіону ЧМП. Цимбалар був свояком колишнього футболіста Геннадія Нижегородова, його дружина, Ірина — сестра Геннадія. Окрім того, Цимбалар хрещений батько дітей Нижегородова. Також у Іллі Володимировича було два сини — Сергій (18.12.1988 р.) та Олег (20.04.1990 р.). До речі, їх хрещені батьки колишні колеги Іллі Володимировича — Сергій Гусєв і брати Олександр та Юрій Никифорови. Обидва цікавилися футболом і грали у СДЮШОР «Спартак». Сергій був нападником московського «Спартака» та молодіжної команди «Спартака», потім грав в Україні, за «Чорноморець-2» з Одеси та основну команду одеського «Чорноморця». Не досягши успіху у футболі, у 2008 р. Сергій Ілліч почав грати за команди з чемпіонату Одеської області. Поступив на навчання у Московську академію фізичної культури. Олег був півзахисником молодіжної команди московських клубів «Спартак» та «Нікі», а також підмосковних «Хімок».

ТИТУЛИ ТА ДОСЯГНЕННЯ:

КОМАНДНІ:

- **1** Володар Кубка Федерації футболу СРСР (1): 1990;
- **3** Бронзовий призер Чемпіонату України (1): 1992–1993;
- **1** Володар Кубка України (1): 1992;
- **1** Золотий призер Чемпіонату Росії (6): 1993, 1994, 1996, 1997, 1998, 1999;
- **3** Бронзовий призер Чемпіонату Росії (1): 1995;
- **1** Володар Кубка Росії (2): 1994, 1998;
- **2** Фіналіст Кубка Росії (1): 1996;
- **2** Срібний призер Чемпіонату Росії (1): 2000;
- **1** Володар Кубка Росії (3): 2000;
- **2** Фіналіст Кубка Росії (1): 2001;
- **3** Півфіналіст Кубка УЄФА (1): 1997–1998;
- **3** Півфіналіст Кубка володарів кубків УЄФА (1): 1992–1993;
- **1** Володар Кубка Співдружності (4): 1993, 1994, 1995, 1999;
- **2** Фіналіст Кубка Співдружності (2): 1997, 1998;
- «Гроза авторитетів» (1): 1991;
- «Крупного рахунку» (1): 1991;
- «Кубок прогресу» (2): 1989, 1991;
- «Справедливої гри» (1): 1991.

ІНДИВІДУАЛЬНІ: Футболіст року у Росії за версією журналу «Спорт-Экспресс»: 1995; Футболіст року у Росії за результатами опитування тижневика «Футбол»: 1995; У списках 33 найкращих футболістів чемпіонату Росії (5): № 1 — 1994, 1995, 1996, 1998; № 2 — 1993; Журі конкурсу «чемпіонату Росії з футболу — 20 років» визнано найкращим правим півзахисником російських чемпіонатів 1992–2012 рр.

ЧАНОВ ВІКТОР ВІКТОРОВИЧ
(21 липня 1959 — 8 лютого 2017 рр.)

Радянський і український футболіст, грав на позиції воротаря. Майстер спорту міжнародного класу (1980 р.). Заслужений майстер спорту СРСР (1986 р.).

Кар'єру починав у донецькому «Шахтарі», більшу її частину провів у воротах київського «Динамо».

Син воротаря Віктора Чанова, брат Вячеслава Чанова. Один з найкращих воротарів СРСР 1980 рр.

Коли він став воротарем збірної, то перший м'яч пропустив лише в 10-й за рахунком грі.

У 1990 р. Чанов зіграв свій останній сезон у київському «Динамо» і переїхав в Ізраїль, щоб грати за ФК «Маккабі» Хайфа. Чанов встановив рекорд клубу чотирма першими «сухими» матчами.

Був тренером (1995 р., 1996 р.) і головним тренером (1996 р.) клубу ЦСКА-Борисфен (Київ).

Віктор Чанов – Заслужений працівник фізичної культури і спорту України

Тренером воротарів у київському «Динамо» працює з грудня 2006 р.

- Всього зіграв 21 матч, пропустив 8 м'ячів.
- Перший матч: 10 березня 1982 р. з Грецією 2:0
- Останній матч: 16 травня 1990 р. з Ізраїлем 2:3
- Неперевершене досягнення: суперники змогли забити йому перший гол лише через 7,5 років після дебюту в збірній, у 17-му за ліком матчі. До 21 вересня 1989 р. Чанов пропустив лише автогол від власного захисника.

Вячеслав (слева) и Виктор ЧАНОВЫ.

Фото В.Жульрева

ДОСЯГНЕННЯ: Віце-чемпіон Європи: 1988 р.; Переможець Кубка володарів кубків: 1986 р.; Чемпіон СРСР (3): 1985, 1986, 1990 рр.; Володар Кубка СРСР (5): 1980, 1982, 1985, 1987, 1990 рр.; Чемпіон Ізраїлю: 1991 р.; Володар Кубка Ізраїлю (2): 1991, 1993 рр.; Чемпіон Європи серед юнаків: 1978 р.; Чемпіон Європи серед молодіжних команд: 1980 р.; Володар призу

«Воротар року»: 1986 р.; Член Клубу Євгена Рудакова: 192 матчі на «0».

8 лютого 2017 року в Києві помер легендарний воротар Динамо (Київ) Віктор Чанов. Голкіперу було 57 років. Пізніше з'ясувалося, що останні три тижні він був смертельно неpritомним.

ЧЕБАН ЮРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ (народився 5 липня 1986 р.)

Український веслувальник-каноїст, олімпійський чемпіон (2012 р.). Бронзовий призер Олімпійських ігор (2008 р.). Заслужений майстер спорту. Чебан виступає за збройні сили України (Одеса). Тренери — В'ячеслав Сорокін, Людмила Чебан. Перший тренер — Євгеній Лесяк.

Чемпіонат світу 2006 р. — 2-е місце (каное-одиночка, 500м).

Чемпіонат світу 2007 р. серед молоді — 1-е місце (каное-одиночка, 500 м).

Чемпіонат Європи 2007 р. серед молоді — 1-е місце (каное-одиночка, 500 м).

Бронзовий призер ХХІХ Олімпійських ігор 2008 р. у Пекіні. Виграв бронзову медаль у змаганнях з веслування на каное-одинаках, подолавши дистанцію 500 м за 1 хв. 48,766 с.

11 серпня 2012 р. здобув золоту медаль Олімпійських ігор у Лондоні у веслуванні на каное на 200 метрів, показавши результат 42,291 секунди.

У серпні 2014 р. виграв чемпіонат світу, перемігши у фінальному запливі на 200 метрів.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ст. (15 серпня 2012) — за досягнення високих спортивних результатів на XXX літніх Олімпійських іграх у Лондоні, виявлені самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України:

Орден «За мужність» III ст. (4 вересня 2008) — за досягнення високих спортивних результатів на XXIX літніх Олімпійських іграх у Пекіні (Китайська Народна Республіка), виявлені мужність, самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України.

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ: Неодружений. Є студентом Полтавського педагогічного університету. Хобі: комп'ютер, інтернет.

ЧЕРНЯВСЬКИЙ ІВАН ЄРЕМІЙОВИЧ
(4 серпня 1930 – 2001 рр)

Народився Іван Єремійович у с. Куцівка Ротсмістрівського району Київської області (нині с. Куцівка Смілянського району Черкаської області) 4 серпня 1930 р. У 1937 р. сім'я переїхала у с. Макіївка того ж району, де у 1946 р. закінчив середню школу.

Перші спортивні кроки Іван Чернявський зробив у школі. Легкоатлет говорив: «Моя спортивна біографія почалася зі школи: займався лижними гонками, боксом, полюбляв бігати». Проте на заваді повноцінному спортивному розвитку стала Велика Вітчизняна Війна. Батько та старший брат Івана пішли на фронт, ще одного брата забрали німці. Спостерігаючи за жахом та зневірою, яка панувала тоді, хлопець виховав у собі витримку та неабияку терплячість. Саме тяжкі повоєнні роки вибудували у

майбутньому спортсмені міцний моральний стрижень, який не вдалося надломити до кінця його днів.

Після війни Іван Чернявський вирушив до Донбасу «підіймати» вугільну промисловість. Проте не довго довелося йому там працювати – у 1950-му Івана призвали до армії.

Саме там і відкрився спортивний талант та потенціал майбутнього легкоатлета Івана Чернявського. Іван із легкістю виконував норматив першого спортивного розряду з бігу на довгі дистанції. Його фізичній дужості та витримці дивувалися всі оточуючі.

Був призваний на військову службу, де захопився бігом на стаєрські дистанції, двічі завоював звання чемпіона Збройних сил, виконав норматив майстра спорту СРСР.

Після армії Іван Чернявський не вагаючись погодився на посаду інструктора фізичної культури. Саме з легкої руки пана Чернявського багато молоді залучилося до занять спорту та у майбутньому стали майстрами спорту з різних видів. Аби тримати себе у формі Іван Чернявський щодня долав дистанцію від села Товмач до міста Шполи і у зворотньому напрямку. Спортсмен докладав неабияких зусиль аби постійно бути у гарній формі та бути прикладом для підростаючого покоління.

Працював інструктором фізичної культури у Шполянському райспорткомітеті.

У 1954 р. Іван Чернявський вступив до спеціального відділення при Київському інституті фізичної культури (спеціалізація легка атлетика). На відміну від інших спортсменів, Іван вів щоденник, де ретельно фіксував усі свої досягнення.

Навіть свою дружину Раїсу Скрипник він зустрів на спортивному полі. Хоча тоді він ще не знав, що перед ним

майбутня чемпіонка України зі штовхання ядра. Одруження збіглося із найвідповідальнішим етапом у житті спортсмена – XVI Олімпійськими іграми, які проходили у Мельбурні (Австралії).

Головна задача Івана Чернявського – показати, що радянська техніка бігу краща за європейську чи американську. Спортсмен разом із тренером навіть розробили власну тактику «рваного бігу», яка передбачала спільну роботу на біговій доріжці усієї команди, фіналом якої мала стати перемога однієї людини.

Хоча Іван Чернявський, дотримуючись тактики, став шостим на Олімпійських іграх, проте роль у перемозі легкоатлета Володимира Куца була дуже ваговою.

У підсумку на XVI Олімпіаді спортсмен стартував на дистанції 5000 метрів – посів 10 місце.

За виступ на Олімпіаді Іван Чернявський отримав орден «Знак пошани».

У період навчання Іван Єремійович активно займався спортом, став чемпіоном СРСР з бігу на дистанції 10000 м.

Найбільшим нагороди був для нього 1956 р. – рік першої Спартакіади СРСР, крос на призи газети «Юманіте» у Парижі – чемпіонат бігунів Європи, де він став другим призером.

На XVI Олімпіаді спортсмен стартував на дистанції 5000 м. – посів 10 місце з результатом 29.14,0.

На III Всесвітньому фестивалі у Москві Іван отримує золоту медаль.

Він стартував у багатьох країнах: Болгарії, Румунії, Китаї, Англії, Франції...

За спортивні досягнення у 1975 р. Івана Єремійовича Чернявського нагороджено орденом «Знак пошани».

Рекорд Черкащини з бігу на 10000 м – 29.14,0, встановлений Іваном Чернявським у 1955 р. непобитий і до тепер.

Він став першою олімпійською зіркою Черкащини. Він перший спортсмен, який представив на XVI Олімпійських іграх наш край. Іван Чернявський – став черкаським спортсменом-першопрохідцем, який проклав черкасцям дорогу на світову арену.

Легендарний та неперевершений, спортсмен від Бога, гордість Черкащини – так говорять про Івана Чернявського. Рекорд Черкащини на 10000 метрів, встановлений Іваном Єремійовичем у 1955 р. досі неперевершений. Спортивному досягненню вже більше 50-ти років. Проте слава про досягнення

легендарного спортсмена, тренера та наставника не тьмяніє і сьогодні.

Пам'ять жива!

Відповідно до записів у спортивному щоденнику Івана Чернявського за сім років він взяв участь у 118-ти змаганнях, у більшості яких здобував призові місця. Після закінчення інституту федерація легкої атлетики запропонувала Чернявському переїхати до Рівного на посаду керівника навчально-спортивного відділу обласної ради ДСТ «Колгоспник». Саме з легкої руки Івана Єремійовича було відкрито низку спортивних шкіл, спортивних оздоровчих таборів.

З 1963 р він перейшов на посаду вчителя фізичної культури ЗОШ №12, згодом став викладачем кафедри фізичної культури Українського інституту інженерів водного господарства. Про спортивні досягнення Івана Чернявського та його родини досі пам'ятають на Рівненщині. Але не втрачав Чернявський зв'язку і з рідним краєм – Черкащиною. Регулярно відвідував низку спортивних заходів.

Серце видатного спортсмена зупинилося у 2001 р. на 71-році життя. Проте не потьмяніла пам'ять про цю легенду черкаського спорту.

Адже перші кроки легкоатлета Івана Чернявського на світовій арені, поклали початок новим досягненням та перемогам черкасців не лише на Олімпійських іграх, але й на інших світових стартах.

**Один із сюжетів про славнозвісний марафон
пам'яті Івана Чернявського**

Аби вшанувати пам'ять першого черкаського першопрохідця на Олімпійських іграх Івана Чернявського, на Черкащині започаткували марафон присвячений пам'яті цього легкоатлета. Останній марафон відбувся наприкінці цього літа у Шполі. Організаторами марафону стали Черкаський клуб любителів бігу «Ритм» (голова клубу Воробйов Юрій Петрович), Черкаський обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Щороку кількість спортсменів, які бажають вшанувати пам'ять легендарного легкоатлета стає все більше.

**ЧЕРЕДНИК ОЛЕКСІЙ ВАЛЕНТИНОВИЧ
(народився 15 вересня 1960 р.)**

Український футболіст, олімпійський чемпіон. Народився 15 вересня 1960 р., Душанбе, Таджикистан. Виступав, зокрема, за «Памір» (Душанбе), дніпропетровське «Дніпро», англійський «Саутгемптон». Виборов золоту олімпійську медаль та звання олімпійського чемпіона на сеульській Олімпіаді, виступаючи у складі олімпійської збірної СРСР з футболу.

КЛУБНІ: Чемпіон СРСР: 1988 р.; Володар Кубка СРСР: 1989р.; Володар Кубка Федерації футболу СРСР: 1986 р., 1989 р.

У ЗБІРНИЙ: Олімпійський чемпіон 1988 р.

НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ступеня (2004 р.)

Олексій Чередник у матчі проти збірної Південної Кореї

ЧУЖДА ОЛЕГ ПЕТРОВИЧ
(народився 23 липня 1963 р.)

Український і радянський велогонщик. Заслужений майстер спорту СРСР, дворазовий чемпіон світу, срібний та бронзовий призер Чемпіонату світу.

Народився 23 липня 1963 р. у місті Рівне. Батько — Петро Чужда, тренер-викладач Дубенської дитячо-юнацької спортивної школи, заслужений тренер СРСР. Велоспортом почав займатися з 10 років. У 14 і 15 років двічі ставав чемпіоном України серед школярів. Першим вагомим досягненням Олега Чужди стала золота медаль, яку він здобув у 17 років на Всесоюзній

спартакіаді школярів у Клайпеді. У складі складу молодіжної збірної СРСР у 1980 р. у Мехіко виграв золоту медаль на Чемпіонаті світу з велоспорту серед юніорів у командній гонці. Після цього турніру отримав «звання майстра спорту міжнародного класу».

У 18 років на Юнацькому чемпіонаті світу у Лейпцигу здобув срібну медаль у груповій гонці. У 1982 р. у складі збірної команди СРСР брав участь у чемпіонаті світу в Англії, де здобув бронзову медаль у командній гонці на 100 км. Був капітаном збірної України з велоспорту, яка стала чемпіоном VIII літньої Спартакіади народів СРСР (1983 р.).

У 1983 р. на XXXVI велогонці Миру, шлях якої проходив через Польщу, Німеччину, Чехію, став срібним призером турніру. Виступав у 1983 р. на Чемпіонаті світу у Швейцарії у складі збірної СРСР з велоспорту, яка здобула золоту медаль.

Після цієї гонки Олег Чужда отримав звання «Заслужений майстер спорту СРСР». Був членом олімпійської збірної СРСР з велоспорту. Проте, оскільки Радянський Союз бойкотував Літні Олімпійські ігри 1984 р., у цьому змаганні участі не брав.

ДОСЯГНЕННЯ: 1980 - Чемпіон світу з велоспорту серед юніорів у командній гонці;

1981 - 1-ше місце на «Giro della Lunigiana» (Італія); 2-ге місце у груповій гонці Юнацького чемпіонату світу;

1982 - 3-тє місце на «Milk Race» (Велика Британія);

1983 - Чемпіон світу в командній гонці на 100км; 2-ге на XXXVI велогонці Миру;

ЧУЖИКОВ МИКОЛА ФЕДОРОВИЧ
(народився 5 травня 1938 р.)

Радянський веслувальник, байдарочник, олімпійський чемпіон. Почесний громадянин Луганська.

Народився 5 травня 1938 р. у селі Макешкіно, Новооскольського району, Белгородської області, РСФРР, СРСР (нині Росія).

Тренувався у Лисичанську, на Лисичанській водній станції. Виступав за добровільне спортивне товариство «Авангард».

У 1963 р. став бронзовим призером (разом з Анатолієм Гришиним) у дисципліні Б-2 1000 м на Чемпіонаті Європи та світу з веслування на байдарках і каное у місті Яйце, Югославія.

У 1964 р. став золотим призером (разом з Володимиром Морозовим, В'ячеславом Іоновим та Анатолієм Гришиним) у дисципліні Б-4 1000 м на Літніх Олімпійських іграх у Токіо, Японія. Того ж року йому було присвоєно звання Заслуженого майстра спорту СРСР. У 1965 р. став бронзовим призером (разом з Володимиром Морозовим, В'ячеславом Іоновим та Анатолієм Гришиним) у дисципліні Б-4 10000 м на Чемпіонаті Європи з веслування на байдарках і каное у Бухаресті, Румунія.

У 1966 р. став золотим призером (разом з Володимиром Морозовим, В'ячеславом Іоновим та Анатолієм Гришиним) у дисципліні Б-4 10000 м на Чемпіонаті світу з веслування на байдарках і каное у Берліні, НДР. У 1967 р. став бронзовим призером (разом з Юрієм Стеценко, Георгієм Карюхіним та Юрієм Кабановим) у дисципліні Б-4 1000 м на Чемпіонаті Європи з веслування на байдарках і каное у Дуйсбурзі, ФРН.

У 1968 р. брав участь у Літніх Олімпійських іграх в Мехіко, Мексика у дисципліні Б-4 1000 м, але посів з командою лише 5 місце. У 1969 р. став бронзовим призером (разом з Анатолієм Гришиним, Дмитром Матвєєвим та Валерієм Діденко) у дисципліні Б-4 1000 м на Чемпіонаті Європи з веслування на байдарках і каное у Москві, СРСР.

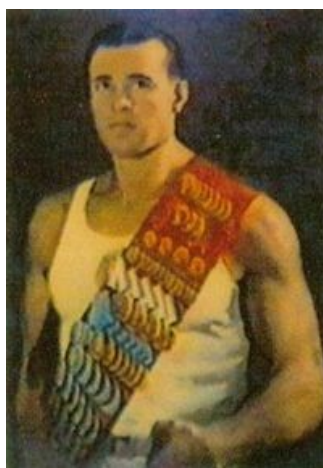

У 1971 р. закінчив Ворошиловградський педагогічний інститут. За фахом — викладач. Мешкав і працював там же.

У 2004 р. йому було присуджено звання Почесного громадянина Луганська.

НАГОРОДИ: Звання «Заслужений майстер спорту СРСР» (1964); Медаль «За трудову доблесть»; Звання «Почесний громадянин Луганська» (2004).

ЧУКАРІН ВІКТОР ІВАНОВИЧ
(9 листопада 1921 — 25 серпня 1984 рр.)

Український радянський гімнаст. Заслужений тренер УРСР (1972 р.), доцент (1963 р.), завідувач кафедри гімнастики Львівського інституту фізичної культури (з 1971 р.).

Абсолютний чемпіон Олімпійських ігор (1952 р., 1956 р.), світу (1954 р.), СРСР (1949–1951 рр., 1953 р., 1955 р.).

Чемпіон Олімпійських ігор (4 рази у 1952 р., 3 рази у 1956 р., всього 11 олімпійських нагород), світу (1954 р.), СРСР (13 разів у 1948–1956 рр.) в окремих видах.

Народився 9 листопада 1921 р. у селі Красноармійське Донецька область (УРСР) у сім'ї донського козака і гречанки. Незабаром сім'я переїхала до Маріуполя.

Починав заняття гімнастикою у дворі на перекладині, потім у шкільній секції. У шкільні роки сім'я пережила трагедію: батько Віктора Чукаріна був репресований у 1937 р.

Після закінчення школи юнак вступив спочатку до Маріупольського металургійного технікуму, потім до Київського технікуму фізичної культури.

У 1940 р. у Харкові Чукарін отримує звання «Майстер спорту СРСР».

На початку Другої світової війни пішов на фронт добровольцем. Воював в артилерійській частині. Потрапивши у полон біля Полтави, пройшов через 17 концентраційних таборів, у тому числі Бухенвальд. Після війни працював у Львівському інституті фізкультури, створив власну школу гімнастики.

Надгробок Віктора Чукаріна на Личаківському цвинтарі у Львові

Помер 25 серпня 1984 р. у Львові. Похований на Личаківському кладовищі (поле № 4). На могилі встановлено бронзовий пам'ятник авторства скульптора Якова Чайки.

ЧУХРАЙ СЕРГІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ
(народився 31 травня 1955 р.)

Триразовий олімпійський чемпіон: XXI Олімпійські ігри у Монреалі (1976 р.), XXII Олімпійські ігри у Москві (1980 р.),

срібний та бронзовий призер чемпіонатів світу, чемпіон Європи з веслування на байдарках і каное, заслужений майстер спорту.

Народився у м. Белогорську Амурської області (Росія). У 1956 р. сім'я переїхала до Нової Каховки Херсонської області. Навчався у Новокаховській середній школі № 3.

Спортивну кар'єру Сергій розпочав у місцевому добровільному спортивному товаристві «Авангард», ще будучи школярем. Закінчив Новокаховський електромеханічний технікум. Тренери - В. Іонов, Е. С. Марченко.

Член збірної команди Радянського Союзу з 1974 р. На монреальській Олімпіаді у 1976 р. молодий спортсмен з Херсонщини у складі команди байдарки-четвірки виграв золоту нагороду на дистанції 1000 метрів. У своєму інтерв'ю херсонському журналістові М. Лозовому Сергій згадував ту мить тріумфу: «... коли ми піднялися на п'єдестал, сходинкою нижче стояли іспанці, які плачуть, - бородаті дядьки, неодноразові чемпіони світу. На мене наринило - не може бути! Невже це я?! Відчуття, що сплю. Заграв гімн, і увесь 50-тисячний стадіон встав».

Через чотири роки на XXII Олімпійських іграх у Москві Сергій Чухрай отримав дві золоті нагороди на дистанції 500 та 1000 метрів на байдарці-двійці. Результати спортсменів були такими високими, що на офіційних змаганнях їх побили лише через 10 років.

Після закінчення активних виступів Сергій Чухрай з 1984 р. плідно працював тренером збірної команди СРСР з веслування на байдарках і каное, в цьому статусі їздив на дві Олімпіади - в Сеул і Барселону.

Підготував сім чемпіонів світу, призерів Олімпійських ігор. Коли Союз розпався, у 1997-1999 рр. був тренером збірної України з цього виду спорту.

Кавалер орденів Трудового Червоного прапора та «Знак Пошани». Нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня.

Мешкає у м. Києві. Працює директором мережі оздоровчих центрів Міжнародної Асоціації ветеранів фізичної культури і спорту (МАФІС). З 1984 р. ім'я Чукаріна носить одна з вулиць у львівському районі Сихів.

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ:

У 1974 р. – чемпіон СРСР на байдарці-четвірці на 500 м та двійці на 1000 м.;

У 1976 р. – чемпіон СРСР на байдарці-четвірці на 1000 м.;

У 1978 р. – чемпіон світу на байдарці-двійці на 1000 м, бронзовий призер чемпіонату світу на байдарці-двійці на 500 м, чемпіон СРСР на байдарці-двійці на 500 м.

У 1979 р. – чемпіон світу на байдарці-двійці на 500 м, срібний призер чемпіонату світу на байдарці-четвірці на 500 м, бронзовий - на байдарці-двійці на 1000 м.

ШАНДРА ІВАН ТЕРЕНТІЙОВИЧ
(10 жовтня 1936 – 14 грудня 2011 рр.)

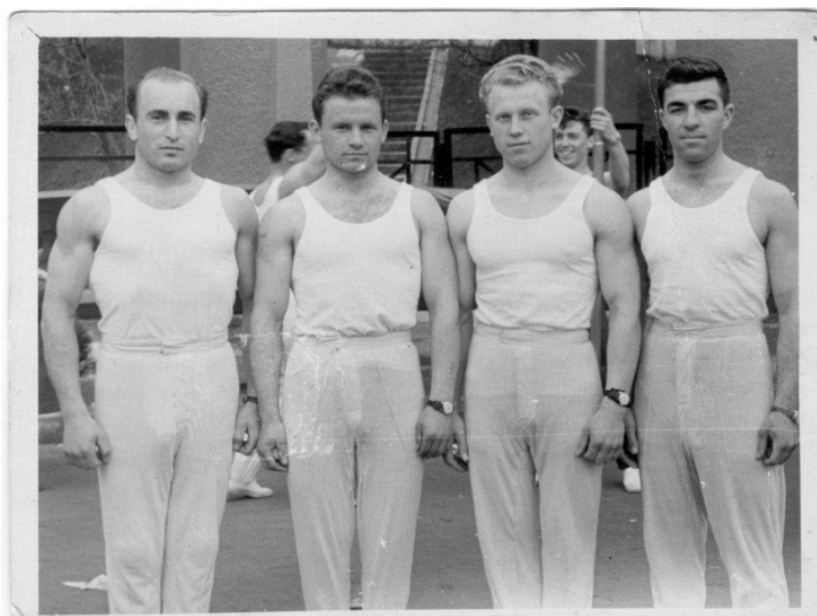
Майстер спорту СРСР (1961 р.), чемпіон Ленінградського військового округу з класичної боротьби (1957 р.), бронзовий призер з класичної боротьби на літній Спартакіаді Збройних сил СРСР (1958 р.), переможець в особисто-командній першості з класичної боротьби Ленінградського військового округу (1958 р.), бронзовий призер Всесоюзного турніру з класичної боротьби (Тарту, Естонія, 1958 р.).

Народився 10 жовтня 1936 р. у селі Конела, Жашківського району, Черкаської області.

Після проходження служби у рядах Радянської Армії з 1958 – 1959 рр. працював у м. Умані на ТЕУ і тренував збірну команду з класичної боротьби, яка уже у березні 1959 р. зайняла третє місце на Спартакіаді обласної першості.

Уже у вересні 1959 р. Шандра І. Т. стає студентом Київського державного інституту фізичної культури, у стінах якого він набуває спортивного рангу «Майстра спорту СРСР» – 10 січня 1961 р. Йому було присвоєно звання судді з класичної боротьби – 25 травня 1961 р. А за рік до цього він стає вперше переможцем обласної ради «Буривісник», не віддаючи переможного місця у наступні два роки.

У 1960 – 1963 рр. – триразовий чемпіон України ДСТ «Буривісник» з класичної боротьби.

Перший зліва – І. Т. Шандра.

У 1963 р. отримує диплом про вищу освіту і набуває кваліфікації тренер-викладач фізичної культури і спорту.

З 1963 – 1972 рр. працює викладачем фізичної культури в Уманському кооперативному училищі. Був протягом названого терміну головою ДОСААФ. У ці роки неодноразово виборював першість обласної ради з класичної боротьби за товариства «Колгоспник» і «Колос» вносячи у командну копилку бали за особисті переможні місця.

Починаючи з 1972 р. – Іван Терентійович старший викладач кафедри фізичного виховання Уманського державного педагогічного інституту (з 1998 р. – університету) імені Павла Тичини. Уже у 1973 р. команда з класичної боротьби педінституту стає третьою на обласній першості (м. Умань, 1973), а у 1975 р. – бронзовий призер VI літньої Спартакиади обласної ради (м. Черкаси, 1975 р.).

Мабуть, найвищим досягненням його як тренера було загальне третє місце, яке посіла команда Уманського педінституту на XIX Спартакиаді спортклубів Черкащини у 1982 р. Десятки першорозрядників, кандидатів у майстри спорту і майстри спорту починали спортивну стежу під мудрим керівництвом тренера і педагога. Вони стали у майбутньому відомими спортсменами України.

Шандра І. Т. багаторазово нагороджувався на рівні міської та обласної ради, міським та обласним комітетом спорту.

Йому вручено було медаль ВДНГ СРСР. Нагороджений медаллю «Ветеран труда».

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ: У 1960 р. Іван Терентійович Шандра одружився. Має сина Сергія (1962 р. н.)

Невгомоне серце спортсмена і тренера, педагога і гарної людини, перестало битися 14 грудня 2011 р.

ШАПАРЕНКО ОЛЕКСАНДР МАКСИМОВИЧ (народився 16 лютого 1946 р.)

Український радянський веслувальник, байдарочник. Дворазовий олімпійський чемпіон.

Олександр Шапаренко виступав на трьох олімпіадах. На Олімпіаді у Мехико він завоював золото у двійці на дистанції 1000 метрів та срібло у одиночці. На мюнхенській Олімпіаді Шапаренко здобув золоту медаль в одиночці знову ж на дистанції у 1000 метрів. На монреальській Олімпіаді завершив перегони п'ятим.

СПОРТИВНА КАР'ЄРА: Радянський спортсмен (веслування на байдарці),

заслужений майстер спорту (1966 р.);

Дворазовий чемпіон Олімпійських ігор у Мюнхені (1972 р.) у байдарці-одиночці на дистанції 1000 м і на байдарці-двійці у Мехико (1968 р.);

Срібний призер олімпійських ігор 1968 р. на байдарці-одиночці на дистанції 1000 м.;

7-кратний чемпіон світу: у 1966 р. - (байдарка-одиночка, байдарка-двійка; 1000 м);

у 1970 р. (байдарка-одиночка; 1000 м);

у 1973 р. (байдарка-одиночка; 10000 м);

у 1977 р. (байдарка-четвірка; 10000 м);
у 1978 р. (байдарка-четвірка; 10000 м);
у 1979 р. (байдарка-четвірка; 10000 м);
Срібний призер чемпіонатів світу: у 1974 р. (байдарка-одиночка; 10000 м); у 1977 р. (байдарка-четвірка; 1000 м);
Бронзовий призер чемпіонатів світу: у 1966 р. (байдарка-четвірка; 1000 м); у 1971 р. (байдарка-одиночка; 1000 м);
у 1973 р. (байдарка-одиночка;);
у 1979 р. (байдарка-четвірка; 1000 м);
3-разовий чемпіон Європи: у 1967 р. (байдарка-одиночка; 1000 м); у 1969 р. (байдарка-одиночка, байдарка-двійка; 1000 м);
18-разовий чемпіон СРСР 1967 – 1978 рр на різних дистанціях у складі різних екіпажів.

Валерій Крилов масажує перед стартом дворазового олімпійського чемпіона по греблі на байдарці Олександра Шапаренка
НАГОРОДИ: Звання заслужений майстер спорту СРСР (1966 р.);

Орден «За заслуги» II ступеня (Україна, 2012 р.);

Орден «За заслуги» III ступеня (Україна) (2002 р.).

ЦИТАТИ: «Я не згадую про виснажливі тренування, я згадую про красу ландшафту, про навколишню природу, про очищувальну силу води, і про звук падаючої краплі з весла, який в кожному порі року – різний» - Олександр Шапаренко.

ШАРІПОВ РУСТАМ ХАЛІМДЖАНОВИЧ
(народився 2 червня 1971 р.)

Український гімнаст, дворазовий олімпійський чемпіон. Народився у Таджикистані, мешкав і тренувався у Харкові.

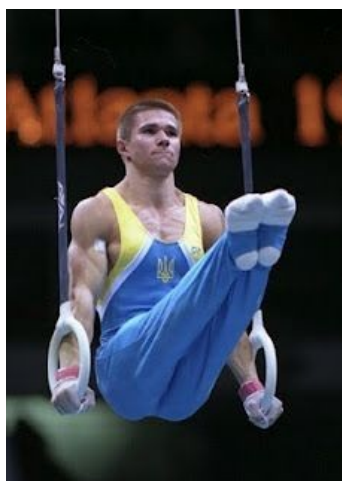
На Олімпіаді у Барселоні Шаріпов здобув золоту медаль у командній першості, виступаючи за Об'єднану команду.

На Олімпіаді в Атланті, виступаючи вже за Україну він виграв золото у вправах на паралельних брусах.

Крім того, у складі збірної України, Шаріпов отримав також бронзу у командній першості.

Був чемпіоном світу і двічі чемпіоном Європи. Проживає у США.

На Олімпіаді у Барселоні Шаріпов здобув золоту медаль у командній першості, виступаючи за Об'єднану команду.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Хрест «За мужність» (7 серпня 1996).

ШАТЕРНІКОВА АЛІНА АНАТОЛІЇВНА
(народилася 17 червня 1975 р.)

Екс-чемпіонка світу з професійного боксу, віце-президент Ліги професійного боксу України. 26 листопада 1999 р. у бою зі швейцаркою Сабіною Ріттер Аліна завоювала титул чемпіонки Європи з професійного боксу за версією WIBF. Відстоювала цей титул 3 рази. 13 червня 2002 р. у м. Лондоні (Англія), Аліна Шатернікова виграла титул чемпіонки світу з професійного боксу. Її суперницею була англійка Кетті Браун, яка виступала у більшій ваговій категорії (51 кг). Браун була важча, у ході поєдинку дуже багато клінчувала і вступала у ближній бій. Поєдинок був важким, але Аліна перемогла за очками, одноголосним рішенням суддів.

24 лютого 2005 р. виграла бій за титул чемпіонки світу у Києві. Перемігши американку Стефані Доббс вона стала чемпіонкою світу за версією Global Boxing Union (GBU) у вазі до 52,163 кг. На відміну від німецьких і англійських боксерок, які дотримуються силового стилю у боксі, Аліна головний наголос робить на техніку і швидкість. 11 серпня 2014 р. Шатернікова виставила на продаж свій чемпіонський пояс за версією GBU — для благодійного аукціону, на підтримку передала на лікування пораненим у зоні АТО бійцям: Іллі Дроздюку і Віктору Бойко.

ШАХЛІН БОРИС АНФІЯНОВИЧ
(27 січня 1932 — 30 травня 2008 рр.)

Український радянський спортсмен-гімнаст. Абсолютний чемпіон Європи (1955 р.), світу (1958 р.), 7-разовий олімпійський чемпіон.

Народився 27 січня 1932 р. у місті Ішимі (нині Тюменської області). У 12 років залишився круглим сиротою, разом з братом жив у бабусі. У 1944 р. вступив в гімнастичну секцію. З 1951 р. жив в Україні. У 1955 р. закінчив Київський інститут фізкультури.

У 1954 р. дебютував у складі збірної СРСР на чемпіонаті світу у Гельсінкі, вигравши командну першість. У тому самому році вперше став абсолютним чемпіоном СРСР. У 1956 р. виграв олімпійське золото.

Всього у трьох Олімпіадах (1956, 1960, 1964) отримав шість золотих нагород.

Здобув 12 золотих медалей на першостях СРСР з окремих видів гімнастики (1957 — 1963 рр.). Після закінчення спортивної кар'єри викладав у Київському інституті фізкультури. У 1968 р. став суддею міжнародної категорії.

На початку 1970 р. його обрали віце-президентом технічного комітету Міжнародної федерації гімнастики.

Написав книгу «Моя гімнастика» (Москва, 1973).

Могила Бориса Шахліна

Жив у Києві. Помер 30 травня 2008 р. Похований у Києві на Байковому кладовищі.

УРЯДОВІ НАГОРОДИ: Нагороджений радянськими орденами Трудового Червоного Прапора (1956); Орден Леніна (1960); Орден «Знак Пошани» (1964); Українським орденом - «За заслуги» III ступеня (2002).

ШЕВЧЕНКО АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ
(народився 29 вересня 1976 р.)

Український футболіст, виступав за київське «Динамо», «Мілан» та лондонське «Челсі». Заслужений майстер спорту України з 2003 р. Нагороджений найвищою державною відзнакою — «Герой України». У 2003 р. став першим українцем, який виграв Лігу чемпіонів. Володар «Золотого м'яча» 2004 р. — призу, який вручають найкращому футболісту Європи. Один з найрезультативніших бомбардирів єврокубкових турнірів за всі сезони. Найкращий бомбардир національної збірної України в історії. Тричі ставав найкращим бомбардиром Ліги чемпіонів, двічі — чемпіонату Італії. Другий бомбардир за всю історію «Мілана».

Андрій Шевченко народився у селі Двірківщина Яготинського району Київської області у сім'ї прапорщика Миколи Григоровича Шевченка. У це крихітне сільце доїхати нескладно: 130 км від Києва, кілька кілометрів від Яготина. Якщо тільки відшукаєте його на карті: Двірківщина позначена далеко не на всіх путівниках. Через три роки після народження сина сім'я Шевченків переїхала до Києва — у район Оболонь. Там Андрій пішов у перший клас 216-ї середньої школи. У 9 років потрапив до футбольної секції. Перший тренер — Олександр Шпаков. Батьки спочатку скептично ставилися до такого захоплення свого чада, але тренер зумів переконати їх.

У 1991 р. «динамівські» юнаки перемогли у чемпіонаті СРСР серед хлопців 1976 р.н. Команда їздила на міжнародні турніри до Європи, зокрема, зіграла на міланському «Сан-Сіро» та перемогла у валлійському турнірі «Кубок Ієна Раша».

За хорошу результативність на цих змаганнях Андрій отримав пару бутсів із рук самого Ієна Раша.

Перша поява Андрія Шевченка у дорослому футболі відбулася у сезоні 1992-1993 рр. Із 12 м'ячами він став кращим бомбардиром першолігової команди «Динамо-2». Потім його запросили в олімпійську збірну України, і він з'явився у вищій лізі — вперше вийшов на заміну 8 листопада 1994 р (гра з «Шахтарем»). Тоді команду «Динамо» тренував Йозеф Сабо.

Перший матч у збірній України — 25 березня 1995 р. у Загребі проти Хорватії (0:4).

Єврокубковий дебют – гра проти московського «Спартака» 23 листопада 1994 р. Перший гол у єврокубках забив у ворота мюнхенської «Баварії» у програному матчі (1:4), коли йому було лише 18 років. Згодом до команди повертається Валерій Васильович Лобановський, якого «Шева» буде називати своїм батьком та вчителем.

У 1997 р. ставить динамівський рекорд — хет-трик у матчі «Барселона» — «Динамо (Київ)» (0:4). Свій сотий гол у кар'єрі забив 28 квітня 1999 р. у матчі Кубку України у ворота «Зірки».

У нападі збірної України він творив тандем з іншим київським «динамівцем» Сергієм Ребровим. У півзахисті їх підтримували партнери з клубу Віталій Косовський та Андрій Гусін — у кінці 90-х Динамо та збірна були майже синонімічними поняттями і грали достойно проти сильних команд. Найвищим успіхом став вихід до півфіналу Ліги чемпіонів, коли у 1/4 фіналу кияни у двоматчевому протистоянні вибили мадридський «Реал». Перший матч відбувався у Мадриді і рахунок відкрив саме Шевченко — після пасу Реброва він на фантастичній швидкості прорвався до воріт іспанців і забив Бодо Ілгнерові. Гра завершилась нічиєю 1:1. У київській грі Андрій Шевченко відкрив рахунок, добиваючи м'яч після власного невдалого пенальті, а потім добив «Реал» другим голом — 2:0.

Півфінальним суперником була «Баварія» (Мюнхен). Перший матч грали у Києві — спочатку Шева технічно перекидає Олівера Кана після пасу Валентина Белькевича — 1:0. У кінці першого тайму він пробив штрафний з правого флангу і куля, нікого не зачепивши, приземлилась у воротах — 2:0. На жаль, «Динамо» припустилося кількох помилок у кінці гри та не змогло втримати перемогу — 3:3. У Мюнхені господарі перемогли 1:0.

Таким чином Андрій Шевченко став півфіналістом Ліги чемпіонів. Але в одній номінації він все-таки переміг — 10 голів принесли йому титул найкращого голеадора Ліги чемпіонів.

До того часу за бомбардиром вже стежили скаути з багатих європейських клубів. Такий успіх зробив вихованця

«Динамо» ласим шматком для провідних команд континенту. Влітку 1999 р. італійський «Мілан» заплатив за Андрія 25 млн доларів.

Українець отримав 3-є місце у опитуванні «Золотого м'яча» 1999 р. Нападника випередили тільки Рівалдо і Девід Бекгем.

29 серпня 1999 р. — дебют у Серії «А» у матчі «Лечче» — «Мілан» (2:2). У перший же сезон стає найкращим бомбардиром Серії «А», забивши 24 м'ячі у 32 іграх чемпіонату, залишивши позаду таких голеодорів, як Батістута (23 м'ячі) і Креспо (22).

15 жовтня 1999 р. нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня. Національна команда саме завершувала відбір до чемпіонату Європи 2000 р. Ситуація у групі була такою: Україна — 19 очок, Росія і Франція — по 18. Переможець виходив до ЧЄ напрямку, а друга команда мала грати у плей-оф. Французи грали вдома з Ісландією, а українці їхали до Москви. Тобто нічия у вирішальному матчі гарантувала принаймні місце у плей-оф. Росія тиснула і мала очевидну перевагу — завдяки рикошету після штрафного на 75-й хв. Забив Валерій Карпін. Надії майже не було, але все змінив гол Андрія Шевченка — звичайний штрафний здалеку та із самої бокової лінії завершився голом. М'яч полетів не на голови партнерів, як, мабуть, очікував воротар господарів Олександр Філімонов, а у площину воріт. Голкіпер вийшов надто далеко і повертаючись не зафіксував м'яч та залетів з ним до воріт. Це сталося на 88-й хвилині. З того часу в Україні кожен подібний штрафний з лівого флангу називають «точкою Шевченка».

Голи Шевченка дозволили йому вдруге увійти до трійки найсильніших гравців на думку «Франс Футболу». Але найяскравішими у 2000 р. були Луїш Фігу та Зінедін Зідан — лідери своїх збірних на чемпіонаті Європи 2000. Вони і зайняли, відповідно, перше та друге місце у класифікації на «Золотий м'яч».

Більшість сезону 2002-2003 рр. він пропускає через травму, але у травні 2003 р. разом з «Міланом» Андрій виграє Лігу Чемпіонів, забивши вирішальний пенальті у післяматчевій серії.

4 червня 2003 р. нагороджений орденом «За заслуги» II ступеня.

Під час виборів Президента України 2004 р. ім'я Шевченка використовував у своїх кампанії Віктор Янукович. Своєрідним посередником між футболістом та політиком був Григорій Суркіс

— прихильник провладного кандидата. Сам президент федерації футболу України робив заяви від імені футболіста.

Восени 2004 р. почалася Помаранчева революція. Той футбольний рік не був вдалим для зірок. Чемпіонат Європи 2004 р. вийшов не яскравим — перемогла Греція, яка використовувала оборонні варіанти, а Лігу чемпіонів виграло досить скромне за європейськими мірками «Порту» тренера Жозе Моурінью.

«Золотий м'яч» дали українцеві Андрієві Шевченку. Після вщухання колотнечі та позачергових виборів зірковий гравець «Мілану» позитивно оцінив «Помаранчеву революцію» і пояснив ситуацію щодо використання його імені:

«Моя політика — це виступи на футбольних аренах, а не передвиборча агітація. Найбільша нагорода для мене — це можливість вписати сторінку в історію, а також залишити про себе добру пам'ять у людей. Кадри за мою участь, які використали в політичній рекламі, насправді були змонтовані, призначалися вони зовсім не для цього. В «оригіналі» я дякував Віктору Януковичу за підтримку спорту й розвиток дитячого футболу в Україні, коли той очолював Національний Олімпійський Комітет».

14 липня 2004 р. Андрій Шевченко одружився з американською фотомоделлю Крістен Пазік. 29 жовтня 2004 р. у подружжя народився син Джордан. Хрещеним батьком став Сільвіо Берлусконі — тодішній голова уряду Італії. Другий син, Христіан з'явився на світ у листопаді 2006 р. у Лондоні, Англія.

31 грудня 2004 р. Андрію Шевченку — кращому футболісту Європи 2004 р. — присвоєно звання Герой України з врученням ордена Держави за виняткові спортивні досягнення, визначний особистий внесок у розвиток українського футболу, піднесення авторитету України у світі.

Улітку 2006 р. «Шева» виступав за збірну України на чемпіонаті світу з футболу у Німеччині. Він був капітаном команди. Провів усі 5 ігор і став найкращим бомбардиром українців на турнірі, забивши 2 м'ячі — Саудівській Аравії та Тунісу. Команда під керівництвом Олега Блохіна несподівано дійшла аж до 1/4 фіналу, показавши найвищий результат збірної на міжнародних турнірах. 19 серпня 2006 р. нагороджений орденом «За мужність» III ст.

Українська поштова марка із зображенням Андрія Шевченка

У цей час італійський футбол починав карати винних у корупційному скандалі, де замішаним виявився і «Мілан» Шевченка. Поки тривали суди і розслідування, Андрій Шевченко вже був гравцем іншого клубу. Ще до німецького «мундіалю» Андрій Шевченко був у центрі уваги журналістів, які говорили про інтерес до гравця з боку англійського «Челсі». 31 травня 2006 р., ще до початку чемпіонату світу, українець приймає умови лондонського клубу.

«Челсі», власником якого був Роман Абрамович, виплатив за 29-річного нападника 30,8 млн. англійських фунтів (близько 45 млн. євро). Таким чином українець стає найдорожчим трансфером у історії британського футболу і входить до десятки найдорожчих переходів усіх часів.

Головний тренер Жозе Моурінью, який здобув з лондонцями 2 поспіль чемпіонства Англії, давно хотів Шевченка у своїй команді, але разом з вихованцем «Динамо» до клубу прийшло ще декілька відомих гравців, наприклад, лідер «Баварії» Міхаель Баллак. Керівництво вимагало перемог і португальський наставник починає експериментувати зі складом і змінює тактику, завдяки якій він виграв титули до того — потрібно було якось помістити на полі усі дорогі придбання клубу. Головним нападником команди був Дідьє Дроґба, тому Шевченка пробують на фланзі або у парі з Дроґба. Українець поступово випадає з основного складу і виходить переважно на заміни. Андрій потім пояснює пресі нерегулярні і нерезультативні виступи у «Челсі» травмою і тривалими болями у спині.

Після першого сезону до Шевченка застосовували епітети «розчарування сезону», «найдорожча нерухомість у Лондоні» чи «найдорожче місце на лаві запасних». Людина, яку у Мілані порівнювали до легендарних Нордаля та ван Бастена, забила 4 голи у англійській лізі за весь сезон.

Тим не менше, у цей час Андрій входить до десятки найвисокооплачуваніших футболістів світу. У лютому 2008 р. португальський «Futebol Finance» оцінив його заробітну платню на рівні 7,8 млн. євро за рік.

Після відходу з клубу Жозе Моуріньо його наступник теж не надто довіряв Шевченкові. Взимку 2007-2008 рр. «Челсі» для, принаймні, тимчасової заміни Дідьє Дроґба, котрий виступав на Кубку африканських націй 2008 р. придбав нападника Ніколя Анелька. Саме француза Авраам Грант випустив і для пробиття вирішального пенальті у фінальному матчі Ліги чемпіонів 2008 р., тоді як українець залишився на лаві запасних. 23 серпня 2008 р. італійська «Корр'єре делло Спорт» повідомила, що узгоджено умови повернення Шевченка до «Мілану» на правах оренди. Офіційна веб-сторінка «Челсі» того ж дня підтвердила це і зазначила, що гравцю залишилося лише пройти медичне обстеження.

Андрій Шевченко. 2009 р

Оскільки номер «7» вже був закріплений за молодим бразильським нападником Пату, який стабільно грав у основі, Шевченко взяв 76-й номер, що символізує рік народження спортсмена. 32-річний гравець не зміг вибороти місця у стартовому складі і більшість ігрового часу проводив у матчах

Кубка УЄФА, Кубка Італії, або після виходів на заміну у поєдинках Серії А.

29 серпня 2009 р. Андрій Шевченко підписав дворічний контракт із київським «Динамо». За столичний клуб нападник виступає під звичним сьомим номером. Шевченко досить швидко став основним гравцем клубу та навіть встиг потрапити у заявку до Ліги чемпіонів 2009-2010 рр. Змінилась позиція гравця — номінальний форвард частіше виходив на флангах півзахисту, працюючи тзв. «диспетчером» для нападаючих. Першу половину сезону 2010-2011 рр. Андрій провів у якості капітана команди.

8 жовтня 2010 р. провів свій 100-ий поєдинок за національну збірну України у домашній грі проти Канади (2:2) на стадіоні «Динамо» ім. Валерія Лобановського. Він став першим українським футболістом, що досягнув такого показника.

Останній гол Шевченка у професійній кар'єрі, який він забив у ворота збірної Швеції 11 червня 2012.

У 2010 р. Шевченко заявив, що після Євро-2012 закінчує кар'єру у збірній. На початку сезону 2010-2011 рр. став капітаном команди. На початку 2011 р. новий головний тренер Юрій Сьомін призначив капітаном команди Олександра Шовковського.

На початку червня 2012 р. заявив про закінчення контракту із київським «Динамо».

Шевченко увійшов до складу збірної України на Євро 2012 р., і у першому матчі чемпіонату забив два м'ячі головою у ворота збірної Швеції. Після третього, заключного матчу збірної України на цьому турнірі заявив, що завершує виступи у

національній команді, хоча сподівається провести ще один прощальний матч.

Посідає третє місце у списку найкращих бомбардирів у європейських кваліфікаціях до чемпіонатів Європи і світу з показником у 32 голи.

5 липня 2012 р. нагороджений орденом «За заслуги» I ст. за значний особистий внесок у підготовку і проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу, успішну реалізацію інфраструктурних проектів, забезпечення правопорядку і громадської безпеки під час турніру, піднесення міжнародного авторитету Української держави, високий професіоналізм.

27 липня після матчу «Динамо» проти ужгородської «Говерли» Андрій Шевченко оголосив про завершення своєї кар'єри футболіста та про свій намір зайнятися політикою.

ТИТУЛИ ТА ДОСЯГНЕННЯ:

Командні:

 «Динамо»

Чемпіон України (5): 1994—1995 рр., 1995—1996 рр., 1996—1997 рр., 1997—1998 рр., 1998—1999 рр.

Кубок України (3): 1995—1996 рр., 1997—1998 рр., 1998—1999 рр.

Суперкубок України (1): 2011 р.

 «Мілан»

Ліга чемпіонів УЄФА (1): 2002—2003 рр.

Суперкубок УЄФА (1): 2004 р.

Серія А (Італія) (1): 2003—2004 рр.

Кубок Італії (1): 2002—2003 рр.

Суперкубок Італії (1): 2004—2005 рр.

«Челсі»

Кубок Англії (1): 2007 р.

Кубок англійської ліги (1): 2007 р.

 Національна збірна України

Чвертьфіналіст чемпіонату світу: 2006 р.

Індивідуальні: Володар Золотого м'яча France Football — найкращий футболіст Європи (1): 2004 р.

Володар Бронзового м'яча France Football (2): 1999 р., 2000 р.

Четвертий футболіст Європи по версії France Football: 2003 р.

П'ятий футболіст Європи за версією France Football (1): 2005 р.

Третій футболіст світу за версією World Soccer: 1999 р., 2000 р., 2004 р.

Третій футболіст світу за версією FIFA (1): 2004 р.

Найкращий футболіст планети за підсумками голосування в Інтернеті вболівальників всього світу (Golden foot) (1): 2005 р.

Найкращий футболіст України (6): 1997 р., 1999 р., 2000 р., 2001 р., 2004 р., 2005 р.

Найкращий гравець чемпіонату України (1): 1997 р.

Найкращий бомбардир чемпіонату України (1): 1999 р.

Найкращий бомбардир Серії А (2): 2000 р., 2004 р.

Найкращий бомбардир Кубка/Ліги чемпіонів (3): 1999 р. (11 м'ячів), 2001 р. (9 м'ячів), 2006 р. (9 м'ячів).

Приз «Найкращий футболіст країн СНД і Балтики» («Зірка») від газети «Спорт-Експрес»: 2004 р., 2005 р.

Член Клубу Олега Блохіна — 374 м'ячі. Голи у клубних турнірах під егідою УЄФА на 10.03.2011 р.: 67; Ліга чемпіонів УЄФА: 59; Кубок УЄФА / Ліга Європи УЄФА: 7; Суперкубок УЄФА: 1.

Тарас Шевченко та Андрій Шевченко на графіті на бетонному паркані. Харків. Харківська набережна (лівий берег)

ЦІКАВІ ФАКТИ: Якщо бути дуже точним, то майбутній футболіст народився не у рідному селі Двірківщина, а у райцентрі Яготині, де розташований пологовий будинок.

Хобі Шевченка — гольф. Цієї гри його навчив колишній партнер з «Мілану» Олівер Біргофф. У 2011 р. Андрій став срібним призером чемпіонату України з гольфу.

Почесний громадянин міста Переяслава-Хмельницького з 2006 р., а також Києва — з 25 травня 2011 р.

У листопаді 2011 р. автопарк Андрія Шевченка поповнився новим автомобілем. Футболіст придбав Porsche Panamera Turbo S за 200 тисяч євро. Андрій Шевченко став прототипом одного з персонажів українського мультсеріалу «Казкова Русь».

ШЕЛЕСТІЎК ТАРАС ОЛЕКСАНДРОВИЧ (народився 30 листопада 1985 р.)

Український професійний боксер. Заслужений майстер спорту України з боксу.

Бронзовий призер Олімпійських ігор у Лондоні (2012 р.),

чемпіон світу (2011 р.),

бронзовий призер Чемпіонату Європи (2010 р.),

переможець Кубка Європи (2010 р.),

триразовий чемпіон України (2009 р., 2010 р., 2011 р.).

Народився у Макіївці, Донецька область. Рідний брат Богдана Шелестюка.

Закінчив Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка.

На літніх Олімпійських іграх 2012 р. у Лондоні Тарас Шелестюк здобув бронзу у напівсередній ваговій категорії (до 69 кг).

У півфіналі він боровся проти британця Фреді Еванса. Бій закінчився з рахунком 11-10 на користь господаря Олімпіади.

МІЖНАРОДНІ АМАТОРСЬКІ:

- 2012 р. — **3** Чемпіон XXX Олімпійських Ігор у напівсередній вазі (до 69 кг)
- 2011 р. — **1** Чемпіон світу у напівсередній вазі (до 69 кг)
- 2010 р. — **1** Переможець кубка Європи у напівсередній вазі (до 69 кг)
- 2010 р. — **3** Бронзовий призер Чемпіонату Європи у напівсередній вазі (до 69 кг)

РЕГІОНАЛЬНІ АМАТОРСЬКІ:

- 2011 р. — **1** Чемпіон України у напівсередній вазі (до 69 кг)
- 2010 р.— **1** Чемпіон України у напівсередній вазі (до 69 кг)
- 2009 р.— **1** Чемпіон України у напівсередній вазі (до 69 кг).

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» II ст. (15 серпня 2012); Орден «За заслуги» III ст. (12 жовтня 2011).

ШЕМЯКІНА ЯНА ВОЛОДИМИРІВНА (народилася 5 січня 1986 р.)

Українська шпажистка, олімпійська чемпіонка 2012 р. Заслужений майстер спорту.

Фехтуванням почала займатися у 11-річному віці, після того, коли отримала травму на тренуваннях гірськолижників. Представляє товариство «Динамо». Наставник — заслужений тренер України Андрій Орликовський.

У 2002 р. стала переможцем першості світу серед кадетів. Чемпіонка Європи-2004 р., 2005 р. серед юніорів.

Переможець в особистому заліку і бронзовий призер у командних змаганнях чемпіонату Європи 2005 р.

У 2007 р. стала дворазовою чемпіонкою Всесвітньої універсіади у Бангкоку.

Володарка «золота» Універсіади-2009 р. у Белграді. Бронзовий призер чемпіонату Європи-2009.

Магістр Львівського державного університету фізичної культури.

Хобі — література та прогулянки з ротвейлером Ірмою.

30 липня 2012 р. на XXX Олімпійських іграх у Лондоні завоювала золоту медаль, перемігши в додатковий час німкеню Брітту Гайдеманн з рахунком 9:8 (0:0, 3:2, 5:6, 1:0).

3 лютого 2013 р. Яна здобула золото на міжнародному турнірі серії Гран Прі, який пройшов у Будапешті (Угорщина). У фіналі Шемякіна отримала перемогу над росіянкою Ганною Сивковою (15:11).

Таким чином, станом на лютий 2013 р. Яна Шемякіна та Ольга Харлан, яка напередодні перемогла у Гран-прі в Орлеані (Франція), очолили світовий рейтинг Міжнародної федерації фехтування (FIE) у своїх видах зброї.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ:

- Орден «За заслуги» II ст. (6 березня 2015) — за значний особистий внесок у соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомні професійні здобутки та самовіддане служіння Українському народові.

- Орден «За заслуги» III ст. (15 серпня 2012) — за досягнення високих спортивних результатів на XXX літніх Олімпійських іграх у Лондоні, виявлені самовідданість та волю до перемоги, піднесення міжнародного авторитету України.

- Орден княгині Ольги III ст. (6 вересня 2007) — за вагомий особистий внесок у розвиток та популяризацію фізичної культури і спорту в Україні, досягнення високих спортивних результатів на XXIV Всесвітній літній Універсіаді 2007 року у

м. Бангкок (Таїланд), зміцнення міжнародного авторитету Української держави.

ШИЛОВСЬКИЙ ВІКТОР КОСТЯНТИНОВИЧ
(12 (25) липня 1911 — 25 жовтня 1973 рр.)

Радянський футболіст і тренер. Правий напівсередній нападник, відомий виступами за «Динамо» (Київ).

Один з найрезультативніших нападників Радянського Союзу другої половини 1930 рр., найкращий бомбардир «Динамо» довоєнних років. Грав за збірну Радянського Союзу.

Срібний призер чемпіонату СРСР 1936 (весна). Майстер спорту СРСР. Головний тренер «Динамо» (Київ) у 1957—1958 рр.

У футбол почав грати 1928 р. в Юзівка (тодішня назва Донецька) у командах Клубу ім. Леніна металургійного заводу.

У 1930—1932 рр. — у команді «Металісти» (Сталіно), у 1933 р. — «Динамо» (Сталіно), у 1934 р. (до липня) — «Динамо» (Дніпропетровськ).

Від серпня 1934 - червня 1941 рр. — у «Динамо» (Київ). Після початку війни 1941 р. грав за «Сталь» (Сталіно), у 1942 р. — у команді піхотного училища м. Володимира. Від липня 1943 — 1944 рр. — у ЦБЧА (Москва). У 1945 р. — у команді Групи радянських військ у Німеччині (ГРВН). У 1946—1947 рр. — у «Харчовику» (Москва).

У вищій лізі СРСР провів 81 гру, забив 31 м'яч (ще 4 гри та 2 м'ячі невраховано) у 1936—1941 рр. за «Динамо» (Київ).

Найкращий бомбардир клубу у першості 1939 р. — 15 голів. У сезоні 1940 р. був капітаном команди.

Грав за збірну міста Сталіна у 1930—1933 рр., Донбасу — 1931—1933 рр. (4 ігор, 2 м'ячі у чемпіонаті СРСР 1932 р.), Дніпропетровська — 1934 р., Києва — 1935—1940 рр. (5 ігор, 2 м'ячі у чемпіонаті СРСР 1935 р.), УРСР — 1934—1939 рр., ПСТ «Динамо» (СРСР) — 1933 р.

Учасник переможної гри збірної УРСР зі збірною клубів Туреччини 1934 р., поїздки збірної УРСР до Франції 1935 р. (у поєдинку з командою «Ред Стар» (6:1) забив 3 голи), переможного матчу київського «Динамо» зі збірною клубів Туреччини 1936 р., гри «Динамо» (Київ) та «Спартака» (Москва) зі збірною Басконії 1937 р.

У складі «Спартака» (Москва) брав участь у Всесвітній робітничій олімпіаді в Антверпені 1937 р. (2 гри, 1 м'яч) та Кубку світу серед робітничих команд у Парижі 1937 р. (1 гра), в обох турнірах радянська команда стала чемпіоном.

Входив до складу збірної Радянського Союзу. 1935 р. провів 6 неофіційних матчів, забив 2 голи (офіційні ігри збірна СРСР почала проводити тільки 1952 р.).

ДОСЯГНЕННЯ:

2 місце в чемпіонаті СРСР: 1936 (весна);

3 місце в чемпіонаті СРСР: 1932 (серед команд міст і регіонів), 1937;

чемпіон УРСР: 1936; Кубок УРСР: 1937, 1938;

Чемпіон Москви 1944;

переможець Всесвітньої робітничої олімпіади в Антверпені: 1937; переможець Кубка світу серед робітничих команд у Парижі: 1937;

У списку 55 найкращих футболістів Радянського Союзу 1938 р. був під № 2 на своїй позиції.

До неофіційних списків 33 найкращих, укладених у 1980 рр. увійшов під № 3 (1936), № 2 (1937, 1938), № 3 (1939 р.);
У 1967 р. — головний тренер «Сатурна» (Раменське).
Тренував низку юнацьких команд у Москві та Підмосков'ї.

ШИПЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ
(11 грудня 1958 — 10 квітня 2015 рр.)

Український гандболіст, воротар.

Заслужений майстер спорту СРСР, гандбольний тренер та функціонер.

Народився 11 грудня 1958 р. у Запоріжжі. Вихованець тренерів С. Полонського, О. Кубраченка.

Закінчив факультет охорони навколишнього середовища Запорізького індустріального інституту (1983 р.) та факультет фізичного виховання Запорізького державного університету (1988 р.).

Помер у рідному Запоріжжі ранком 10 квітня 2015 р. на 57-му році життя. Грав у клубах ЗІІ (Запоріжжя), «Африкан» (Туніс), збірних командах України та СРСР.

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ:

Бронзовий призер чемпіонатів СРСР (1982–1984 рр.);

володар Кубка Європи (ІГФ) (1983 р.);

чемпіон Тунісу (1989 р.);

володар Кубка Тунісу (1990 р.);

дворазовий переможець молодіжних чемпіонатів світу (1977, 1979);

чемпіон світу (1982 р.);

дворазовий володар Кубка світу і Суперкубка;

переможець Ігор Доброї волі.

ТРЕНЕРСЬКА КАР'ЄРА: Працював тренером гандбольного клубу «ZTR» (1992–1995 рр. та з грудня 2011 р.).

ЗАЙМАВ ПОСАДИ: виконавчого директора промислово-комерційної компанії «Сінтек» (1995–1997 рр.);

генерального менеджера чоловічої збірної України (2000–2002 рр.);

віце-президента Федерації гандболу України (2002–2005 рр.);

віце-президента гандбольного клубу «Портовик» (2006–2009 рр.);

Генеральний директор Української гандбольної ліги.
Президент гандбольного клубу «Ветеран».

ШИРЯЄВ ВАЛЕРІЙ ВІКТОРОВИЧ (народився 26 серпня 1963 р.)

Колишній радянський та український хокеїст, захисник, відомий за виступами за збірні СРСР, України, київський «Сокіл» та низку швейцарських хокейних клубів. Чемпіон світу з хокею 1989 р. Заслужений майстер спорту СРСР (1989 р.).

На дорослому рівні розпочав виступи 1981 р. у складі київського «Сокола», що змагався у чемпіонаті СРСР, у 1985 р. виборов разом з командою бронзові медалі національної першості. Загалом відіграв у київській команді у 11 сезонах, провів у її складі 414 ігор. У 1991 р. у складі «першої хвилі» радянських спортсменів, що масово виїзжали для продовження кар'єри за кордон, виїхав до Швейцарії. Протягом 1991–2008 рр. неодноразово змінював клуби, здебільшого виступав в елітному дивізіоні хокейного чемпіонату країни.

Рішення про завершення професійної ігрової кар'єри прийняв у 45-річному віці через рецидив травми коліна.

Протягом останніх років кар'єри у клубі «Шо-де-Фон» грав пліч-опліч зі своїм сином Євгеном, який виступає на позиції нападника.

У 1989 р. залучався до лав збірної команди СРСР, яка виступала на тогорічному чемпіонаті світу. Брав участь в усіх 10 іграх збірної на турнірі, записав на свій рахунок 2 закинуті шайби та 4 результативні передачі. Виборов разом з командою золоті медалі світової першості, здолавши у фінальній грі господарів турніру — збірну Швеції. З 1994 р. виступав у складі збірної команди України. Провів 43 матчі, закинув 13 шайб.

Учасник зимових Олімпійських ігор 2002 р. (4 матчі, 2+1); учасник чемпіонатів світу 1994 р. (група С), 1995 р. (група С), 1999 р., 2001 р., 2002 р., 2003 р. і 2004 р. Протягом професійної кар'єри хокеїста, що тривала 28 років, на клубному рівні відіграв у 1039 офіційних матчах, закинув 299 шайб у ворота противників, відзначився 591 результативною передачею. По завершенні ігрової кар'єри працює на тренерських посадах у хокейних клубах Швейцарії.

Досягнення: Чемпіон світу (1989 р.); Бронзовий призер чемпіонату СРСР (1985 р.); Чемпіон Швейцарії (2004 р.).

ШМАТОВАЛЕНКО СЕРГЕЙ СЕРГІЙОВИЧ (народився 29 січня 1967 р.)

Радянський і український футболіст, захисник. Гравець збірних СРСР і України. Вихованець СДЮСШОР «Чорноморець». Зараз працює асистентом тренера у «Динамо-2» Київ.

ДОСЯГНЕННЯ:

Чемпіон Європи 1990 р. серед молодіжних збірних;

Чемпіон СРСР: 1990;

Володар Кубка СРСР: 1990;

Чемпіон України (6): 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998;
Володар Кубка України (2): 1993, 1996.

ШОВКОВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ
(народився 2 січня 1975 р.)

Український футболіст. Грає за ФК «Динамо» у вищій лізі з 1994 р. Входить у трійку футболістів, що провели найбільше матчів за національну збірну України. Один із чотирьох воротарів за всю історію футболу, які зіграли 100 та більше матчів в Лізі чемпіонів УЄФА. Один з шести футболістів, що зіграв у Лізі Європи у понад 40-річному віці. Загалом в єврокубках зіграв 127 матчів, у 36 з яких відстояв «на нуль». Перший воротар, який на чемпіонатах світу з футболу не пропустив жодного м'яча в серії післяматчевих пенальті (ЧС-2006). Всупереч поширеній думці рідною мовою Шовковського є українська мова.

Шовковський у складі київського «Динамо»

У 1981 р. — пішов до першого класу 170-ї школи Мінського району Києва. У 1982 р. — Почав займатися футболом при ЖЕКу в команді «Чайка», тренер Матвієнко Григорій Сергійович. У 1983 р. — Перейшов з «Чайки» в ДЮСШ Динамо, тренер Чубаров Олександр Федорович. У 1985 р. — З приходом тренера Анатолія Миколайовича Крощенка стає воротарем і капітаном дитячої команди «Динамо». У 1992 р. — 3 грудня починає грати в професіональній команді «Динамо-2».

У 1993 р. — з грудня починає грати в професіональній команді «Динамо». У вищій лізі дебютував 6 березня 1994 р. у матчі з «Кременем» («Динамо» — «Кремінь» 1:1). У Лізі Чемпіонів дебютував 10 серпня 1994 р. («Сількеборг» — «Динамо» 0:0). Дебют у національній збірній — 13 листопада 1994 р. (Україна — Естонія 3:0).

Шовковський став наймолодшим українським воротарем, який зіграв у груповому етапі Ліги чемпіонів (19 років, 8 місяців та 13 днів). Шовковський вважається найкращим воротарем в історії незалежної України.

У домашньому матчі зі збіркою Болгарії воротар зіграв 91 матч із 173 ігор збірної України (пропустив 76 м'ячів), що є абсолютним рекордом серед українських воротарів.

23 листопада 2014 р., зігравши 581 матч за київське «Динамо», повторив найкращий показник Олега Блохіна в історії команди серед усіх футболістів.

Шовковський є воротарем з найбільшою кількістю участю у розіграшах Кубка Європейських чемпіонів/Ліги чемпіонів УЄФА (15 сезонів). Один з найкращих воротарів в історії футболу по кількості матчів «на нуль» за всю футбольну кар'єру — 312.

Шовковський, хоч і був вихованцем ДЮФШ «Динамо», свій перший матч зіграв у складі київського «ЦСКА». Відігравши за «армійців» лише півроку та два матчі, талановитий воротар, тим не менш, підписав контракт з київським «Динамо». Того ж року молодий Олександр виграв свій перший титул Чемпіона України.

Вже через півроку Шовковський зіграв свій перший матч в груповому етапі Ліги чемпіонів, в якому кияни виграли у принципового суперника, московського «Спартака», з рахунком 3:2. Згодом, яскраво зігравши в наступних матчах Ліги, Олександр у віці 19 років отримав звання найкращого воротаря року в Україні та другого футболіста року в країні. Того самого року Олександр відіграв свій перший матч за національну збірну, відстоявши «на нуль» в матчі з естонцями (3:0). У 1997 р. до Києва повернувся знаменитий тренер Валерій Лобановський.

Цю подію Шовковський вважає найголовнішою в своїй кар'єрі. «Валерій Васильович мені завжди говорив: воротар на полі, щоб виручати. Не стояти і просто ловити м'ячі, а виручати».

Через 7 місяців кияни гриміли на всю Європу, а блискуча гра Шовковського у матчах з ПСВ та «Барселеною» його підвищила до рангу найперспективніших голкіперів Старого Світу. Того року Олександр був вдруге визнаний найкращим воротарем країни.

У відбірковому раунді Ліги чемпіонів 1998-1999 рр. кияни грали з празькою «Спартою». Програвши вдома 0:1 та вигравши в основний час у Празі з тим самим рахунком, дійшло до серії пенальті. Пропустивши перший 11-метровий удар, Олександр відбив наступні три, а «Динамо» виграло 3:1, пройшовши до групового етапу.

У груповому етапі воротар грав досить надійно, не допускаючи грубих помилок, а кияни виграли групу, випередивши «Ланс», «Арсенал» та «Панатінаїкос».

Шовковський став незамінним воротарем збірної України, ставши співучасником перемоги українців над політичним супротивником, збірною Росії, у Києві з рахунком 3:2. Наступний, 1999 р. став чи не найкращим в кар'єрі гравця: кияни дійшли до півфіналу найпрестижнішого турніру в світі, де програли «Баварії» із загальним рахунком 4:3, виграли вдруге підряд «золотий дубль», а блискуча гра воротаря у «Динамо» та збірній України дозволили Олександрові вперше (та востаннє) з'явитися в номінації на «Золотий м'яч». Однак, того самого року Шовковський допустив одну з найтяжчих помилок в футболі, у футболці збірної України. «Жовто-сині» грали плей-оф, перший матч грався у Люблянці. На 75 хвилині, задалеко вийшовши, Олександр вибив м'яч прямо на гравця суперників зі Словенії, котрий забив гол до порожніх воріт, який встановив рахунок 2:1 на користь словенців. Ця помилка була одною з причин непотрапляння національної збірної на Чемпіонат Європи з футболу 2000 р.

Надалі гра воротаря поблідла, нестабільність все частіше проявлялась, футболіст впав під шквал критики. Пропущений гол у домашньому матчі зі збірною Уельсу у 2001 р. (у рамках кваліфікації на ЧС—2002) міг повністю знищити його кар'єру, тоді до воротаря «причепили» статус «підводить команду у найважливішу хвилину», і звинувачували мало не у всіх смертних гріхах. Через рік серйозна травма спини на півтора

року вибила його з основи київського клубу. Олександр відійшов у тінь.

13 травня 2002 р. не стало його учителя, Валерія Васильовича Лобановського. Остаточо вилікувавши травму спини, Олександр серйозно взявся повернути собі місце в основі киян. Тренери поступово випускали його на матчі Чемпіонату України та, пізніше, Ліги чемпіонів.

Гра Олександра піднялась на новий рівень, з'явилася стабільність. Разом з тим, Сашо розвинув славу «котячу реакцію», «відшліфував» пенальті. Шовковському почали довіряти капітанську пов'язку.

Олександр Шовковський увійшов до трійки найбільш вікових гравців Ліги чемпіонів 6 Листопада 2015 р. У матчі з «Челсі» воротареві було 40 років і 306 днів

Олександр впродовж 2003–2006 рр. визнавався найкращим воротарем України, був навіть визнаний найкращим футболістом України за підсумками сезону 2004-2005 рр.. Став одним з найкращих та найпопулярніших футболістів України. У 2004 р. забив свій єдиний гол у кар'єрі — у матчі за Суперкубок України проти «Шахтаря» його гол приніс перемогу у серії пенальті.

Завдяки впевненій грі Шовковський знову став основним воротарем збірної України. Саме він був одним з героїв, який вивів збірну на Мундіаль-2006 р. Незважаючи на травму, яку Сашо отримав у травні, він встиг набрати потрібну форму та став основним воротарем команди на чемпіонаті світу. Збірна України тоді досягла свого найвищого успіху, дійшовши до чвертьфіналу, а Олександр навіть зумів увійти в історію чемпіонатів світу — Сашо став першим воротарем в історії мундіалів, який у серії пенальті не пропустив жодного м'яча.

Мав бути основним воротарем збірної України: після другого серйозного спаду у грі у 2006–2008 рр. Сашо на переломі десятиліть зумів знову повернутися на пік форми, навіть ставши повноправним капітаном київського «Динамо». З капітанською пов'язкою вийшов і на матч чемпіонату України 2011—2012 рр. проти луцької «Волині». В одному з епізодів, у відчайдушному стрибку парирував небезпечний удар головою нападника «Волині» Майкона, однак невдало приземлився на плече, і у перерві був змушений залишити поле. Травма спини виявилася настільки важкою, що воротар пропустив не тільки Євро-2012, а й всі літні матчі київського «Динамо» у чемпіонаті України та Лізі чемпіонів.

Улітку 2011 р., Шовковський зіграв свій 100-ий матч у Лізі чемпіонів (у Казані проти місцевого «Рубіна»).

У вересні 2012 р. Шовковський офіційно заявив, що закінчує ігрову кар'єру у збірній України.

Фінальний матч Кубка України сезону 2014-2015 рр. проти донецького «Шахтаря» став 600-м для Олександра Шовковського у складі київського «Динамо».

Психологічно стійкий, не дозволяє собі «скиснути» посеред матчу. Головним козирем воротаря є «котяча» реакція, завдяки якій Сашо витягнув багато «мертвих» м'ячів. Вдало грає на виходах, особливо у ситуаціях «1 на 1», однак не зовсім впевнено грає при верхових передачах. Досконало відчуває рамку воріт, тому ніколи не помиляється при виборі позиції. Завдяки унікальній техніці взяття пенальті, яку воротар виробив сам, має більш ніж 50-відсоткову успішність під час 11-метрових ударів. У молодому віці відзначався деякою нестабільністю, з віком та досвідом подібні «метелики» зустрічались у нього дедалі рідше. Закінчив Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Заслужений майстер спорту України;

Нагороджений урядовим орденом «За заслуги» II (2006 р.) та III ступеня (1999 р.);

Найкращий голкіпер України 1994 р., 1997–1999 рр., 2003–2006 рр. та 2011 р. (опитування газети «Український футбол»)

ДОСЯГНЕННЯ: Найкращий голкіпер СНД 1994 р., 1997 р., 1998 р., 2003–2005 рр. (опитування радіостанції «Промінь»).

У номінації найкращий гравець України 2 місце (1994 р.), 3 (1999 р.) та 4 (1997 р., 1998 р., 2004 р., 2005 р.).

Найкращий гравець України у сезоні 2004 – 2005 рр. (версія газети «Команда»).

Найкращий воротар Української Прем'єр-Ліги: 2010 - 2011 рр., 2011-2012 рр.

У списках 33-х найкращих футболістів України (версія газети «Команда»): № 1 — 1999 р., 2003–2006 рр., 2011 р., № 2 — 2000 р., 2007 р., 2009 р.

Олександр Шовковський: «Добре, що нам не забили, погано – що не забили ми», 21 Жовтня 2015

Найкращий воротар турніру «Кубок Співдружності» (1997 р.)

Найкращий гравець турніру «Кубок Співдружності» (1998 р.)

Найкращий воротар турніру «Меморіал Макарова» (2001 р.)

Лауреат призу (разом з Андрієм Шевченко та Анатолієм Тимощуком) «Найкращий футболіст незалежної України»

Рекордсмен Клубу Євгена Рудакова: 313 матчів на «0».

Олександр Шовковський зі своєю дружиною Ольгою.

Найкращий воротар колишнього СРСР (2000–2010 рр.)

У 1999 р. був номінований на приз «Золотий м'яч».

Шовковського у матчі «Рубін» — «Динамо» (Київ) визнаний найкращим моментом 5 туру групового етапу Ліги чемпіонів УЄФА 2009 – 2010 рр. Найефективніший воротар Ліги Європи 2010-2011 рр.

Третій найбільш віковий футболіст в історії Ліги чемпіонів: 40 років 306 днів.

НАЦІОНАЛЬНА ЗБІРНА: Протягом кар'єри у національній збірній України, що тривала 19 років, Олександр Шовковський провів у її складі 92 матчі, в яких пропустив 76 голів.

ЦІКАВІ ФАКТИ: Народився того самого дня, що й Владислав Ващук — 2 січня 1975 р. Завжди робить перший крок на футбольне поле правою ногою.

У рамках програми «ДНК-портрет нації» (канал «Україна») Олександра Шовковського було протестовано на Y-гаплогрупу та виявлено його належність до R1a

Олександр Шовковський двічі одружений. Уперше раз він одружився на телеведучій Власті, з якою у них народився син Владислав.

З другою дружиною, моделлю Ольгою Альоновою, вони повінчалися у 2005 р. У пари народилася дочка Олександра.

ШТЕЙН ЛЕОНІД ЗАХАРОВИЧ
(12 листопада 1934 — 4 липня 1973 рр.)

Радянський шахіст, українець. Міжнародний Гросмейстер (1962 р.), заслужений майстер спорту (1965 р.).

Чемпіон УРСР (1960 р., 1962 р.). Чемпіон СРСР (1963 р., 1965 р., 1966 р.).

Народився у Кам'янці-Подільському. Батько Захар Лазарович. Мати Чарна Абівна. Мав старшу на 4 роки сестру.

У 1941 р. — сім'я евакуювалася з Кам'янця-Подільського. Після довгої мандрівки поселилися в Узбекистані під Ташкентом.

У 1942 р. — від тифу на 36-му році життя помер батько Леоніда Штейна. Після війни — сім'я повернулася в Україну та поселилася у Львові. Мама працює у школі буфетницею.

У 1945 р. — навчився грати в шахи. У 1948 р. — став займатися в шаховому клубі Львівського палацу піонерів. У 1950 р. — закінчив 7 класів. Вступив до електромеханічного технікуму. У 1951 р. — покинув технікум. Став навчатися у вечірній школі. У 1953 р. — став кандидатом у майстри спорту.

У 1953 р. — призвано до лав армії. Став ефрейтором, потім — молодшим сержантом. Служив у Азербайджані, потім у Забайкаллі. У 1956 р., листопад — демобілізувався. Повернувся до Львова.

Працює тренером із шахів у Львівському Будинку офіцерів.

У 1957 р., травень, Київ. Фінал першості України. 10-е місце. У 1957 р., літо — вступив до механічного технікуму. У 1958 р., осінь — став працювати на заводі слюсарем-складальником.

У 1959 р., Харків. Півфінал 28-го чемпіонату УРСР. 5-8-е місце — не потрапив до фіналу чемпіонату УРСР. Вирішив кинути шахи.

У 1959 р., Київ. Фінал 28-го чемпіонату УРСР. 3-є місце. Став майстром спорту. Здобув путівку в півфінал чемпіонату СРСР.

У 1961 р., 11 січня — 11 лютого, Москва — з першої спроби бронзова медаль 28-го чемпіонату СРСР (20 учасників). Набрал з Юхимом Геллером по 12 очок.

Вище тільки Тигран Петросян — 13,5 і Віктор Корчної — 13 очок. Здобув право грати в міжзональному турнірі.

У 1962 р. — міжзональний турнір. 6-е - 8-е місце. Став міжнародним гросмейстером.

У 1962 р. — одружився зі студенткою другого курсу Львівського політехнічного інституту Лілією Квечер. Став студентом-заочником факультету журналістики Львівського університету.

У 1963 р., 23 листопада — 27 грудня, Ленінград. 31-й чемпіонат СРСР. Найбільше — по 12 очок — набрали Леонід Штейн, Борис Спасський, Ратмір Холмов.

У 1964 р., 7-17 січня. Переміг у додатковому матчі-турнірі й уперше став чемпіоном СРСР.

У 1964 р. Міжзональний турнір. 5-е місце.

У 1965 р., 21 листопада — 24 грудня, Таллін. 33-й чемпіонат СРСР. Удруге став чемпіоном СРСР — 14 очок.

У 1966 р., 28 грудня — 1967, 2 лютого, Тбілісі. 34-й чемпіонат СРСР. Утретє став чемпіоном СРСР — 13 очок. Здобув право грати у міжзональному турнірі.

У 1967 р. — Міжзональний турнір. 6-е — 8-е місце.

У 1970 р. — закінчив університет. Дружина працює інженером. Донька Алла навчається в музичній школі.

У 1970 р., 29 березня — 5 квітня, Белград. Учасник «матчу століття» збірна СРСР — збірна світу. Був першим запасним.

У 1971 р., 14 вересня — 18 жовтня, Ленінград. 39-й чемпіонат СРСР. Приз «За найкращу партію» за перемогу над Михайлом Талем.

У 1973 р., весна. Народилася донька Марина.

Помер 4 липня 1973 р. у Москві. Похований у Києві на Байковому кладовищі (ділянка № 50).

Вшанування пам'яті: У 1977 р., січень — у Львові проведено меморіал Штейна.

6 — 15 вересня 1991 р. — Кам'янець — Подільський — Всесоюзний шаховий меморіал Леоніда Штейна.

У 2004 р — 70-річчя від дня народження Штейна (Кам'янець—Подільський, шахово-шашковий клуб «Гросмейстер», тижень пам'яті Леоніда Штейна).

Могила Леоніда Штейна

Цитати про Штейна: «Талант у Штейна був фантастичний! Для Штейна характерна була безмежна віра в свої сили. Він мав тонке відчуття в позиціях з обопільними шансами, гострий тактичний зір. Правда, він трохи недолюблював технічних позицій. Його внесок у скарбницю древньої гри досить значний, своєрідний, яскравий і по-своєму неповторний» (Анатолій Карпов).

ЩЕГОЛЬКОВ ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ
(1 червня 1937 — 22 жовтня 2008 рр.)

Колишній український радянський футболіст, захисник. Заслужений майстер спорту СРСР (1967 р.).

Один із найкращих захисників радянського футболу 60-х років ХХст. Футболом почав займатися у 1951 р. у молодіжному складі «Харчовика» (Одеса) під проводом Олександра Михальченка.

Одеські юнаки зайняли у першості Союзу 3 місце і Щегольков запросили до дорослої команди майстрів «Харчовик». Трохи пізніше грав у одеському «Металурзі», що базувався на Канатному заводі. А згодом перейшов до «Водника» (певний час так називався «Чорноморець»), де 23-річного захисника було обрано капітаном команди.

Змістовною та зрілою грою Щегольков привернув до себе увагу представників московського «Спартака», однак доля розпорядилася дещо інакше. Зачувши про інтерес до талановитого гравця з боку конкурентів, керівництво київського «Динамо» зробило Щеголькову пропозицію, від якої не можливо було відмовитися.

Опинившись у Києві, футболіст одразу ж міцно забронював за собою місце в основному складі, зробивши значний внесок у історичну для «Динамо» подію — завоювання золотих нагород Чемпіонату СРСР.

Недооцінити цю перемогу неможливо, так як вперше чемпіоном став не московський клуб! Після триумфального сезону динамівці вирушили в Англію, де зіграли товариський матч з лондонським «Арсеналом», керівництво якого запропонувало Щеголькову укласти контракт. Проте, ясно, що у той час про це і мови не могло йти. Брав участь і у перших матчах «Динамо» у розіграші Кубка володарів Кубків проти ірландського «Колрейна».

Граючи у Києві, закінчив педагогічний інститут. Однак у 1967 р. Щегольков залишив київський клуб і, піддавшись на вмовляння Лобановського, Базилевича, перебрався до донецького «Шахтаря».

Однак, там у нього не склалося і через півтора місяці Щегольков залишив Донецьк.

Наступним клубом у його кар'єрі став тернопільський «Авангард», де Володимир Миколайович суміщав функції гравця з посадою старшого тренера, а потім і адміністратора.

Проте втома давала про себе знати, до того ж дружина була незадоволена перебігом справ та підіймала питання про доцільність подальшого подружнього життя.

Тож Щегольков покинув тренерську діяльність та повернувся до Києва.

У Києві він отримав пропозицію очолити лижну базу, проте відмовився і через деякий час за допомогою друзів знайшов себе у сфері харчового обслуговування.

Спочатку працював заступником директора одного з київських ресторанів, а згодом вступив до Інституту народного господарствана економічний факультет, отримавши таким чином другу вищу освіту.

Певний час працював у Київському Політехнічному Інституті, потім був директором тресту на Печерську.

Останні роки провів у невеликому селі Кодаки, що за 40 кілометрів від Києва.

22 жовтня 2008 р. серце видатного захисника зупинилося.

ДОСЯГНЕННЯ:

КЛУБНІ ТРОФЕЇ: Чемпіон СРСР (3): 1961, 1966, 1967;

Володар Кубка СРСР (2): 1964, 1966;

Срібний призер Чемпіонату СРСР (1): 1965;

ІНДИВІДУАЛЬНІ: До списку 33-х найкращих футболістів СРСР потрапляв два рази: № 2 (1965, 1967).

**ЮРКОВСЬКА ОЛЕНА ЮРІВНА
(народилася 27 вересня 1983 р).**

Українська біатлоністка, лижниця; заслужений майстер спорту України; Герой України.

Народилася у місті Коломия Івано-Франківської області. Паралімпійська чемпіонка ігор 2010 р. у Ванкувері (біатлон).

Чотириразова паралімпійська чемпіонка ігор у Турині (2006 р.), визнана кращою спортсменкою ігор. Виборола 4 золотих, 1 срібну та 1 бронзову медаль (лижні перегони,

біатлон). На Паралімпійських іграх-2002 р. у Солт-Лейк-Сіті здобула 1 срібну і 3 бронзові медалі.

- 2 Біатлон — 7,5 км
- 3 Лижні перегони — 10 км
- 3 Лижні перегони — 5 км
- 3 Лижні перегони — 2,5 км
- 1 Лижні перегони — 5 км
- 1 Лижні перегони — 2,5 км
- 1 Біатлон — 10 км
- 1 Біатлон — 7,5 км
- 2 Лижні перегони — 10 км
- 3 Лижні перегони — естафета 3 × 2,5 км
- 1 Біатлон — гонка переслідування серед спортсменок з пошкодженням опорно-рухового апарату, 2,4 км, 2 вогневих рубежі, час — 9.55,3
- 3 Лижні гонки — лижний крос, 10 км
- 2 Лижні гонки — індивідуальні гонки, 10 км
- 2 Лижні гонки — індивідуальні гонки, 1 км
- 2 Лижні перегони — естафета 3 × 2,5 км

Перша медаль України на Паралімпіаді

- 3 Біатлон — 6 км

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ: 3 квітня 2006 р. Указом Президента України В. А. Ющенко присвоєно Героя України з врученням ордена «Золота Зірка».

Орден княгині Ольги I ст. (23 серпня 2014);

Орден княгині Ольги II ст. (2010)., III ст. (2002).

ЮРКІВСЬКИЙ ВІКТОР ІВАНОВИЧ
(21 жовтня 1954 — 1 жовтня 1995 рр.)

Колишній радянський футболіст, воротар. Майстер спорту (1977 р.). Віктор Юрковський народився у селі Насипному, що підпорядковується Феодосійській міській раді.

На високому рівні дебютував у двадцятирічному віці, зайнявши місце у воротах першолігової «Таврії». Молодий голкіпер одразу привернув до себе увагу вболівальників та спеціалістів завдяки гнучкості, спритності та однаково впевнених дій як на лінії воріт, так і на виходах. Не дивно, що вже у 1977 р. Віктор опинився у головному клубі республіки — київському «Динамо».

Більше того, він зміг одразу ж зарекомендувати себе так, що Валерій Лобановський надав перевагу Юрковському перед видатним динамівським голкіпером Євгеном Рудаковим. У першому сезоні Віктор пропустив 11 м'ячів у 28 матчах та допоміг киянам завоювати черговий чемпіонський титул.

У наступному Юрковський знову був незамінним та наднадійним, проте прикрій гол, через який «Динамо» вилетіло з розіграшу Кубка Чемпіонів 1978-1979 рр., надломив голкіпера і він поступово став втрачати позиції, поступившись місцем у основі Юрію Роменському.

Після закінчення сезону 1979 р., який Віктор провів на лаві запасних, він прийняв рішення перейти до сімферопольської «Таврії».

Значно посиливши і так міцний кримський колектив, Юрковський посприяв поверненню «Таврії» до еліти радянського футболу, де, однак, сімферопольці затрималися лише на сезон. У цьому клубі неймовірно талановитий голкіпер, що так і не зміг себе реалізувати повністю, і закінчив кар'єру, коли йому виповнився всього лиш 31 рік. Він так і не досяг звання найкращого голкіпера країни, не дочекався виклику до

національної збірної, хоча за потенціалом безперечно заслуговав цього, можливо, більше за інших.

Якщо не враховувати матчі єврокубків, то представляти СРСР на міжнародній арені Юрковському довелося лише один раз — у 1983 р. він у складі збірної спортивного товариства залізничників здобув перемогу на міжнародному турнірі.

Після закінчення спортивної кар'єри працював вчителем фізкультури та директором однієї з середніх шкіл Бахчисарая. Певний час займав різні посади у «Таврії».

1 жовтня 1995 р. Віктор Іванович трагічно загинув в автокатастрофі. Поховано його на кладовищі у рідному Насипному. Щороку, починаючи з 1996 р., на полях Автономної Республіки Крим проводиться меморіал пам'яті Юрковського.

А 25 жовтня 2007 р. на Батьківщині футболіста було відкрито меморіальну дошку у школі № 16, де футболіст навчався з 1962 - 1970 рр.

ДОСЯГНЕННЯ:

■ «Динамо» (Київ)

Чемпіон СРСР (1): 1977;

Срібний призер чемпіонату СРСР (1): 1978;

Володар Кубка СРСР (1): 1978;

Бронзовий призер чемпіонату СРСР (1): 1979;

■ «Таврія» (Сімферополь)

Переможець першої ліги Чемпіонату СРСР (1): 1980;

Переможець турніру Міжнародного Спортивного Товариства Залізничників (1): 1983;

Чемпіон другої ліги Чемпіонату СРСР (1): 1985;

У списках 33-х найкращих футболістів чемпіонату СРСР (1): № 3 (1977);

Віктору Юрковському належить унікальне досягнення. Він спромігся париувати два удари з одинадцятиметрової відмітки протягом однієї хвилини!

Сталося це 26 серпня 1978 р. у матчі між київським «Динамо» та московським ЦСКА.

ЮРЧЕНКО ВАСИЛЬ ПЕТРОВИЧ
(народився 26 травня 1950 р.)

Український веслувальник, у 1973 р. — заслужений майстер спорту СРСР.

Закінчив Дніпропетровський державний університет — факультет фізики. Виступав за команду ЗС Дніпропетровська, з 1977 р. представляв «Буревісник» (Херсон). Тренував його І. Хрущак.

ЧЕМПІОН СВІТУ:

У 1973 р. у веслуванні на каное-одиначці на 10 000 метрів;

У 1974 р. на дистанції 1000 метрів;

У 1975 р. на дистанціях 1000 та 10 000 метрів;

У 1977 р. на каное-двійці на дистанції 1000 метрів.

Срібний призер чемпіонатів світу 1971 р., 1974 р. та 1977 р. — на каное-одиначці, відстань 10000 метрів.

ЧЕМПІОН СРСР: У 1971–1972 рр., 1974–1975 рр. та 1977 р.

Брав участь у XX Олімпійських іграх у Мюнхені 1972 р.

Срібний призер XXI Олімпійських ігор 1976 р. — на каное-одиначці, 1000 метрів.

Бронзовий призер XXII Олімпійських ігор 1980 р. — каное-двійка, дистанція 1000 м. Того ж року завершив спортивну кар'єру. У 1980-1990 рр. працював тренером у Херсоні.

РОДИНА: У 1990 р. повернувся у Грушківку, займається сільським господарством.

Дружина його Тетяна — теж була спортсменкою, чемпіонка з веслування на байдарці. У подружжя шестеро дітей, старші — Катерина й Олександр у 1990-х рр. — чемпіони України у веслуванні. Середній, Іван — чемпіон серед юніорів.

ЮРЧІШИН СТЕПАН ФЕДОРОВИЧ

(народився 28 серпня 1957 р.)

Радянський футболіст, український футбольний тренер і функціонер. Рекордсмен першої ліги СРСР за кількістю голів в одному сезоні — 42 (1979 р.). За національну збірну СРСР провів 4 гри, забив 1 гол. Майстер спорту СРСР (з 1979 р.).

Народився у селі Керниця, Городоцький район, Львівська область.

Вихованець СКА (Львів). Перший тренер — Володимир Георгійович Вараксін. Закінчив Львівський інститут фізичної культури.

Перша команда — СКА (Львів), де проходив військову службу. Дебютний задокументований гол за клуб Юрчишин провів у товариській грі між СКА та «Карпатами» на початку 1977 р. Тоді він діяв у півзахисті, а нападником став у 1979 р., коли встановлював бомбардирський рекорд першої ліги.

Зігравши за львівський СКА лише кілька ігор у 2-й лізі у сезоні 1977 р., Юрчишин отримав повістку з Москви і опинився у вищоліговому ЦСКА (Москва). Ще за місяць до його мобілізації до нападника почали надходити привабливі пропозиції з багатьох вищолігових команд («Зеніт», «Спартак» та ін.). За відмову продовжувати виступи у армійській команді Юрчишина на останній місяць служби відправили у підмосковний гарнізон, де футболіст виконував звичайну чорну роботу.

Після повернення на рідну Львівщину найактивніше кликало Юрчишина «Динамо» (Київ). Біля його квартири можна було бачити міліцейські патрулі, футболіста на прийом викликали до себе партійні керівники області, адже палким уболівальником «Динамо» і протезе клубу був Володимир

Щербицький — перший секретар ЦК КПУ. Нападник згодом таки переїхав до Києва — перед початком сезону 1981 р.

Чемпіонат-1979 р. у першій лізі став найрезультативнішим у кар'єрі гравця. Степан Юрчишин забив 42 голи у 42 зіграних матчах. Це стало рекордом першої ліги, який так ніхто і не побив. На форварда спеціально давали паси півзахисники, допомагаючи перевершити попередній рекорд (38 голів). У 1979 р. середня лінія «Карпат» була дуже сильною — капітан клубу Лев Броварський, чемпіон світу серед юніорів Андрій Баль, футболіст молодіжної збірної СРСР Юрій Суслопаров. Того сезону «Карпати» вибороли путівку до вищої ліги, а Юрчишина запросили до національної збірної Радянського Союзу — у складі він був єдиним представником першої ліги. У 1980 р. львівський клуб не зміг втриматись у «вищій» — передостаннє, 17 місце.

Початок першості-1981 р. провів у барвах київського «Динамо», але зіграв лише 1 гру, пошкодив меніск, потім коліно і повернувся до «Карпат». На початку 1982 р. клуб розформували, перетворивши на військовий СКА «Карпати». Там нападник провів 1982–1983 рр., згодом виступав за вищоліговий «Пахтакор» (Ташкент), друголігові «Торпедо» (Луцьк) і «Поділля» (Хмельницький).

У 1989 р., відразу ж після відродження «Карпат», повернувся до Львова. У «Карпатах» він став капітаном команди і діяв в обороні та бив пенальті. Закінчував кар'єру у львівських любительських командах «Сокіл-ЛОРТА» і «Львів».

Певний час працював головним тренером львівських «Карпати»: у 1992, 1999 і 2001 рр.

Також тренував ФК «Львів» (1994–1998 рр. і 2007–2008 рр.; у 2008 р. вивів команду до прем'єр-ліги) і «Карпати-2» у першій лізі (2003–2004 рр.).

У 2000–2005 рр. входив до тренерського штабу «Карпат». З 2009 р. — спортивний директор ФК «Карпати» (Львів).

ЯГУБКІН ОЛЕКСАНДР ГЕННАДІЙОВИЧ
(25 квітня 1961 — 7 серпня 2013 рр.)

Радянський боксер-любитель, чотириразовий чемпіон СРСР (1982, 1983, 1984, 1987). Триразовий чемпіон Європи (Фінляндія, 1981; Болгарія, 1983; Угорщина, 1985).

Чемпіон світу (Мюнхен, 1982). Дворазовий володар Кубка світу (Італія, 1983; Корея, 1985) у важкій ваговій категорії. Заслужений майстер спорту СРСР (1982).

Народився у Донецьку. У дитинстві займався футболом та плаванням. Через травму закінчив заняття плаванням і з 1974 р. почав займатись боксом. Першими тренерами були Олександр Михайлович Котов та Анатолій Миколайович Третьяков.

У 1978 р. завоював першість СРСР серед юнаків. Наступні два роки виграв молодіжний чемпіонат СРСР (1979, 1980). У 1980 р. став абсолютним чемпіоном СРСР.

Пізніше виграв всі можливі титули аматорського боксу, ставав чемпіоном країни, двічі чемпіоном Європи, чемпіоном світу, переможцем Кубка світу.

Не вдалося лише взяти участі в Олімпійських іграх у Лос-Анжелесі, через те що СРСР не послав туди своїх спортсменів.

Олександр Ягубкін багато разів брав участь у матчах збірних СРСР - США. Після одного з боїв 1983 р. у Латинській Америці Ягубкін після перемоги над місцевим чемпіоном відмовився від грошової нагороди та наказав передати її потерпілим від повені еквадорським селянам. Функціонери цей вчинок боксеру не простили, і в 1987 р. відрахували зі збірної.

Після цієї події Ягубкін вирішив спробувати свої сили у професіональному боксі, та йому не дозволили залишити державу. Помер 7 серпня 2013 р.

ЯКОВЕНКО ПАВЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(народився 19 грудня 1964 р.)

Радянський та український футболіст, згодом футбольний тренер. Як футболіст ставав чемпіоном СРСР, дворазовим володарем Кубка СРСР, володарем Кубка Кубків УЄФА, був учасником чемпіонату світу 1986 р.

Народився у місті Нікополь, Дніпропетровської област.

Після завершення кар'єри гравця тренував українські та російські футбольні клуби. Наразі є головним тренером молодіжної збірної України, з якою вдруге в її історії пройшов на молодіжний чемпіонат Європи-2011. Однак в груповому етапі молоді українці провалилися — 1 нічия, 2 поразки, різниця м'ячів 1:5 та виліт з турніру.

ЯНОВСЬКА (ГАПОНЕНКО) ІННА ГРИГОРІВНА
(народилася 22 червня 1976 р.)

Українська шахістка, міжнародний майстер (2002). Заслужений майстер спорту України.

Чемпіонка України з шахів 2008 р. У складі жіночої збірної України переможниця шахової Олімпіади 2006 р., чемпіонка світу 2013 р. та чемпіонка Європи 2013 р.

Її рейтинг станом на січень 2016 р. — 2393 (69-е місце у світі, 5-е серед шахісток України).

У складі збірної України учасниця 10-й шахових олімпіад (1994–1998 рр., 2002–2014 рр.).

ЯРЕМЧУК ІВАН ІВАНОВИЧ
(народився 19 березня 1962 р.)

Радянський та український футболіст, півзахисник. Майстер спорту міжнародного класу (1986 р.). Заслужений майстер спорту (1986 р.).

Народився у місті Великий Бичків Закарпатської області, СРСР.

Згадує Іван Яремчук: «Великий Бичків розташований на кордоні з Румунією. Більшу частину населення у нас складають українці. На другому місці – румуни. Також є євреї (багато з них потім емігрували до США) й трохи угорців. З мадярами ми жили по сусідству. Між собою розмовляють по-мадярськи. Та що казати – у мене мама розмовляла угорською. Не думаю, що вони на мене злилися. То у Береговому чи Франчиковому, звідки Вася Рац, угорська діаспора найбільша і вони, мабуть, переживали поразку своєї збірної болючіше. Наші ж мадяри навпаки, здалося, пишалися тим, що їхній сусід грає на чемпіонаті світу. Досі пишаються. Ось недавно телеканал «Футбол» транслював матчі проти французів і бельгійців, то мені телефонували з Бичкова і казали: «Ваню, подивися, який молодий і красивий ти там бігаєш». Я віджартовуюся: «Раніше був зростом 2,20, а зараз стерся».

**«Динамо» Київ - чемпіон СРСР-1985.
Іван Яремчук - сидить четвертий справа у нижньому ряду**

У великий футбол Яремчук потрапив завдяки колишньому гравцю київського «Динамо» Яношу Фабіану, який склав Івану протекцію до вступу у київський спортінтернат. По закінченні інтернату у 1979 р. молодий півзахисник поїхав до «Дніпра» (Черкаси), де провів чотири роки. Уже у 1983 р. Івана було викликано до лав радянської армії і він продовжив свої спортивні виступи у складі друголігового столичного СКА.

Технічну та яскраву гру Яремчука помітив Валерій Васильович Лобановський, який і запросив його у 1985 р. приєднатися до головної команди республіки — київського «Динамо».

У першому ж своєму сезоні Іван став чемпіоном та володарем Кубка СРСР, міцно забронювавши за собою позицію правого півзахисника. Зірковим часом Яремчука, як і всього київського колективу, став розіграш Кубка кубків 1986 р.

Зокрема, 19 березня, у свій день народження, двадцятитрирічний півзахисник киян двічі змусив капітулювати голкіпера віденського «Рапіда», зробивши значний внесок в загальну перемогу з рахунком 5:1.

Проте 27 серпня 1986 р. Яремчук отримав важку травму, яка вибила його з обойми майже на рік. У фіналі Кубка Сантьяго Бернабеу гравець мадридського «Реала» Хорхе Вальдано жорстко пішов у зіткнення, результатом якого став перелом лівої ноги та розрив зв'язок динамівця. Аргентинець після матчу відвідав Івана у лікарні та приніс свої вибачення.

Після завершення сезону 1990 р. Іван залишає «Динамо» та відправляється до Німеччини скуштувати леґіонерського хліба. Першим клубом у закордонній кар'єрі Яремчука стала команда другої Бундеслиґи «Блау-Вайс» (Берлін). При

перемовинах керівництво змальовувало райдужні перспективи, обіцяючи ведення боротьби за вихід до першої Бундеслиги, проте вже у кінці сезону клуб збанкрутував та по завершенню турніру набув любительського статусу.

Сам Яремчук лише п'ять разів вийшов на поле у складі берлінців, отримавши в одному з поєдинків травму меніска.

Нову сторінку своєї біографії Іван міг написати в іншому німецькому клубі, яким стала «Герта», куди Яремчука запросив відомий фахівець, екс-головний тренер збірної НДР Бернд Штанге.

Ветеранська команди київського «Динамо». Іван Яремчук - сидить четвертий зліва. Фото - Іван Вербицький

Проте вже на першому ж тренуванні порвав хрестообразні зв'язки коліна, закінчивши виступи у «Герті» навіть їх і не розпочавши. Після відновлення та нетривалого виступу за берлінський любительський клуб Яремчук міг опинитися в сонячній Греції, однак варіант з ОФІ, на жаль, не вигорів.

І хоча півзахисник дуже добре показав себе на зборах, підписання контракту так і не відбулося. Замість Греції у 1993 р. Іван опинився у Набережних Човнах, приєднавшись до гравців місцевого КамАЗу. Працевлаштуватися Яремчуку допоміг один з київських журналістів, що перебував у дружніх стосунках з Лобановським. Однак, через те, що німецька федерація не вислала вчасно до російського клубу трансферний сертифікат, жодного матчу у Чемпіонаті Росії 1993 р. Іван так і не провів. А вже у наступному сезоні, відігравши за КамАЗ перше коло, півзахисник залишив російський клуб, мотивуючи це тим, що керівництво не виконало перед ним преміальних зобов'язань.

Чергова травма...

Улітку 1995 р. Яремчук повернувся до Києва, відновивши виступи у «Динамо». Проте, тренувався він не з основним складом, а з «Динамо-2», де провів кілька контрольних матчів і навіть залишив свій автограф у воротах суперника.

Повноцінно повернутися до київського суперклубу не вдалося, зате на контакт з Іваном вийшли представники чеського «Богеміанса», які й запропонували талановитому півзахиснику продовжити виступи у складі їхньої команди. Проте і у старовинній Празі Яремчук надовго не затримався. У «Богеміанса» виникли фінансові труднощі, які змусили українця знову шукати кращої долі, яка закинула його аж у Казахстан.

У клубі «Мунайші» на той час підбралася доволі непогана компанія з досвідчених гравців, що вже були близькими до завершення кар'єри. Однак, фінансові питання знову ж стали на заваді стабільності виступів і, зігравши всього 17 матчів у чемпіонаті Казахстану, Яремчук відправився у камишинський «Текстильник», куди йому допоміг працевлаштуватися на той час тренер збірної Росії Борис Ігнат'єв. Камишинський клуб не потягнув підйомні, що були обіцяні Івану, тож він після нетривалого перебування у «Текстильнику» прийняв рішення повернутися на Батьківщину. Найкращі умови Яремчуку запропонували у полтавській «Ворсклі», де він разом з Іваном Шарієм був найбільш віковим гравцем команди.

Однак, це не заважало їм показувати зрілу змістовну гру, надихаючи більш молодих партнерів та на своєму прикладі демонструючи їм таїнства футбольного мистецтва. Кар'єру ж Іван Яремчук завершив у івано-франківському «Прикарпатті» у віці 36 років. За збірну СРСР Іван Яремчук провів 18 матчів, у

яких відзначився двома забитими м'ячами. Дебютував у складі національної збірної Радянського Союзу 23 квітня 1986 р. у матчі з румунами. Вперше засмутив голкіпера суперників у матчі зі збірною Угорщини у липні 1986 р., вдруге змусив капітулювати воротаря грецької національної команди восени 1987 р..

Недавні новобранці збірної, - Кузнецов, Рац, Яковенко, Заваров, Беланов і Яремчук ніби перетілились і стали одними із лідерів команди.

Учасник Чемпіонату Світу-1986 та Чемпіонату Світу-1990. Мав брати участь у Євро-1988, однак за три місяці до турніру отримав травму. Останній поєдинок провів проти камерунської дружини 18 червня 1990 р., з тих пір ні червоно-білу, ні жовто-блакитну футболку збірної не вдягав.

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ: Перебуваючи у Німеччині, вподобав азартні ігри та за власними ж словами програв у казино майже все своє майно. Не в змозі зупинитися, Яремчук залишив у казино близько мільйона доларів та був вимушений продати квартиру в центрі Києва й дорогий джип. Жодного разу не був одружений, проте має позашлюбну доньку. Закінчивши футбольну кар'єру так і не зміг знайти собі заняття, проводячи майже весь час у казино. В кінці 1990-их р. досяг значного успіху за більярдним столом, виконавши норматив майстра спорту та ставши призером Чемпіонату України.

ДОСЯГНЕННЯ: Триразовий чемпіон СРСР (1985, 1986, 1990); Триразовий володар Кубка СРСР (1985, 1987, 1990); Володар Кубка Сезону СРСР (1985); Володар Кубка Володарів Кубків (1986);

НАГОРОДИ: Орден «За заслуги» III ступеня (2004);

ЦІКАВІ ВІДОМОСТІ: Два роки поспіль майже в один і той самий час (одного разу у день народження, іншого — за два дні до нього) у календарних матчах чемпіонату СРСР ламав кінцівки. Уперше це сталося 19.03.1988 р. у поєдинку з «Чорноморцем», а вдруге 17.03.1989 у матчі між «Араратом» та «Динамо».

Майстер спорту та призер Чемпіонату України 1998 р. з більярду.

Донька Валерія — колишня чемпіонка України з синхронного плавання. Грає у спортивний покер, бере участь у ЕРТ Kyev Main Event. На честь Івана Яремчука названо турнір Ліги «Футбол проти наркотиків та криміналу».

За що живете?

- Займаюся селекцією, допомагаю гравцям працевлаштуватися. Сам статусу агента не маю. Працюю в зв'язці з людиною, яка має офіційну ліцензію. Телефоную в клуби, пропоную футболістів. Також з нами працюють Олег Венглинський та Андрій Оксимець. Непросто все це дається. Але по життю я оптиміст, тому рук не опускаю. Задоволення приносять матчі у складі ветеранів «Динамо». Останнім часом граємо часто.

Якби ставили на переможця чемпіонату світу-2014 р., то кому б віддали перевагу?

- Вболівати буду за двох найвидатніших футболістів сучасності – Ліонеля Мессі та Кріштіану Роналду. А ставити? Оригінальним не буду: найвірогідніше, чемпіонат світу виграють Іспанія або Бразилія.

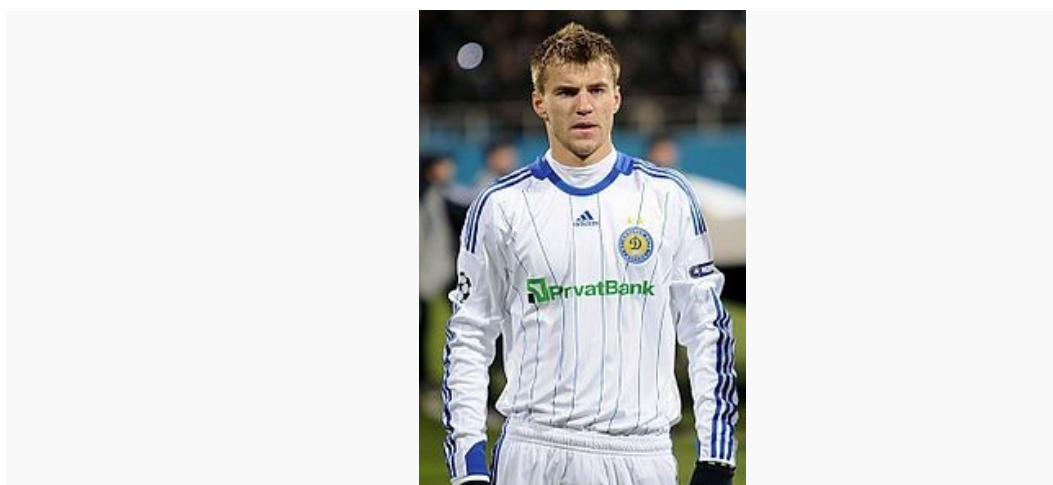

Іван Яремчук з автором інтерв'ю у фан-зоні Києва невдовзі після фінального матчу Євро-2012. Фото - Максим Ананьєвський

Можна ризикнути і поставити на Аргентину чи Німеччину. Менш імовірно, що за чемпіонство поборяться голландці та португальці. Думаю, високо піде Уругвай. Але їм не вистачатиме Луїса Суареса. Теж здатні здивувати колумбійці. Однак у них не буде травмованого Радамеля Фалькао. А від реалізації моментів залежатиме чимало. Виграє той, хто використовуватиме голюві нагоди відсотків на 80.

Мене знаєте що дивує? Що у найфутбольнішій країні світу Бразилії громадяни протестують проти проведення мундіалю. З одного боку, їх зрозуміти можна. Люди живуть погано, а держава викидує на чемпіонат світу страшенні гроші. З іншого ж – то свято, яке своїми очима можна побачити раз у житті.

ЯРМОЛЕНКО АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ (народився 23 жовтня 1989 р.)

Український футболіст, нападник збірної України та «Динамо» (Київ). Автор найшвидшого і найпізнішого голу в історії збірної України.

Андрій Ярмоленко народився у Ленінграді. Його батьки були родом з села Смолянка Куликівського району Чернігівської області. Після весілля мати поїхала працювати до Ленінграду, де до неї приєднався батько Андрія. За три роки родина повернулася до Чернігова, де і придбала будинок.

За спогадами матері, Андрій почав возитися із м'ячем років із чотирьох-п'яти. Якось Ярмоленка побачив тренер, Микола Липовий, і запросив його до футбольної школи, ставши його першим наставником. До секції ходили багато друзів Андрія зі школи й із подвір'я, але, незабаром, більшість з них кинули

тренування, а Ярмоленко продовжував їх відвідувати. У ДЮФЛ виступав за чернігівську «Юність», а у 13 років перейшов до школи «Динамо». Однак, не витримав конкуренції і за рік поїхав назад додому. Через три роки Ярмоленка знову покликали до київського «Динамо». Про інтерес збоку столичного клубу йому повідомив Олександр Томах, який тоді тренував чернігівську «Десну».

Проте, перші два роки Андрій виступав за «Динамо-2». У своєму першому сезоні за другу команду, під керівництвом Юрія Калитвинцева та Геннадія Литовченка, нападник забив чотири м'ячі у 15-ти матчах, а у сезоні 2007/08 — 6 у 22-х. У цей же час Ярмоленко інколи виступав і у дублюючому складі, у 13-ти матчах відзначившись вісім разів.

Тодішній наставник команди Анатолій Дем'яненко на одній із прес-конференцій сказав: «Мені нещодавно повідомили, що за 130 кілометрів під Києвом наші селекціонери знайшли хлопчика, якого фахівці вже зараз називають другим Шевченком».

Із тих пір Андрій отримав прізвисько «Хлопчик зі 130-го кілометра». Проте під керівництвом Дем'яненка Андрій так і не дебютував у основній команді.

Лише 11 травня 2008 р. в останньому домашньому матчі сезону 2007/08 проти «Ворскли» новий наставник команди Юрій Сьомін випустив 18-річного гравця на поле за 8 хвилин до фінального свистка за рахунку 1:1. Але Ярмоленку вдалося забити переможний м'яч у ворота суперників і принести перемогу своїй команді.

У наступному сезоні 2008/09 у Кубку України Ярмоленко став найкращим бомбардиром «Динамо», забивши в трьох матчах п'ять м'ячів, але у чемпіонаті рідко виходив на поле. Вирішуючи серйозні завдання, Юрій Сьомін не ризикував підпускати молодь до основи.

Стабільне місце в основному складі Ярмоленко отримав із приходом до команди Валерія Газзаєва у травні 2009 р. Для цього Андрію довелося змінити амплуа. У тактичних схемах тренера Ярмоленку відводилося місце лівого атакуючого півзахисника.

У вересні 2009 р. Андрій дебютував у Лізі чемпіонів, вийшовши на поле в основному складі проти казанського «Рубіна». Той матч кияни виграли з рахунком 3:1.

Після того, як пішов Валерій Газзаєв, Ярмоленко залишився гравцем стартового складу й за Олега Лужного, й за Юрія Сьоміна. Крім того, Андрій продовжував регулярно

забивати. У сезоні 2010/11 рр. на рахунку Андрія було 11 м'ячів за весь чемпіонат, у наступному — 12.

Виступав у юніорській збірній України. Учасник відбіркового турніру Євро-2008 (U-19). У молодіжній збірній України провів 16 матчів. Учасник відбіркового та фінального турніру Євро-2011 (U-21).

Андрій Ярмоленко на Євро-2012

За національну збірну України дебютував 5 вересня 2009 р. у відбіркового матчі до чемпіонату світу проти Андорри, в якому Україна перемогла з рахунком 5:0, а Ярмоленко забив свій перший м'яч за національну команду. Другий матч зіграв 9 вересня 2009 р. у Мінську проти Білорусі (0:0).

2 вересня 2011 р. у товариському матчі зі збірною Уругваю Андрій Ярмоленко забив найшвидший м'яч в історії збірної України, відзначившись вже на 15-й секунді матчу. 14 листопада 2014 р. відзначився хет-триком у матчі відбору до Євро-2016 проти збірної Люксембургу і з 18 голами вийшов на друге місце в списку бомбардирів збірної, попереду лише Андрій Шевченко з 48 влучними ударами. Станом на 17 листопада 2015 р.: Всього 55 матчів: 22 голів, 28 перемог, 15 нічиїх, 12 поразок

ДОСЯГНЕННЯ:

КОМАНДНІ: 🇺🇦 «Динамо» (Київ)

Чемпіон України (2): 2008/09, 2014/15;

Кубок України (2): 2013/14, 2014/15;
Володар Суперкубка України (2): 2009, 2011:

ІНДИВІДУАЛЬНІ:

Український футболіст року (3): 2013, 2014, 2015;
Найкращий молодий футболіст України: 2011;
Найкращий асистент Ліги Європи УЄФА 2014/15: 7
гольових передач;
Футболіст року в Україні за версією видання «Український
футбол»: 2013, 2014;
Футболіст року в Україні за версією газети «Команда» (2):
2011, 2014;
Найкращий бомбардир кубка України (2): 2008-09, 2013-14;
Найкращий асистент збірної України: 13 гольових передач;
Символічна збірна групового етапу Ліги Європи: 2013-14;
Автор найгарнішого голу України (2): 2013-14, 2014-15;
26 місце серед найкращих футболістів світу 2013 р. за
версією World Soccer;
Член бомбардирського клубу імені Олега Блохіна: 106
м'ячів;
Автор найшвидшого голу в історії збірної України: на 15
секунді матчу;
ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ: Одружений. Дружина Інна, за освітою
— фахівець з міжнародних відносин і дипломатії, працює
директором американського благодійного фонду. Чотири роки
жили у незареєстрованому шлюбі. Офіційно оформили шлюб у
жовтні 2014 р., 22 травня 2013 р. народився старший син Іван. 3
червня 2015 р. народився молодший син Данило.
ЦІКАВІ ФАКТИ: У 2015 р. став найбагатшим українським
футболістом, заробивши 4,4 мільйони доларів.

ЯРОВЕНКО ЄВГЕН ВІКТОРОВИЧ
(народився 17 серпня 1962 р.)

Радянський, казахський, український футболіст, українець
за національністю, захисник. Заслужений майстер спорту СРСР
(1989). Олімпійський чемпіон 1988 р. Український тренер.

У дитинстві отримав важку травму правої ноги, через яку довго лікувався. У 1979 р. був запрошений у казахську команду «Фосфорит», де став грати лівим півзахисником. У 1980 р. був запрошений на перегляд у джамбульський «Хімік», але команді не підійшов. Відігравши у Каратау ще рік, у 1981 р. перейшов у «Хімік», де провів 3 сезони у нижчих лігах.

У 1983 р. перейшов в алма-атинський «Кайрат». Дебютував у матчі проти київського «Динамо». У 1986 р. став капітаном команди. У сезоні-87 «Кайрат» посів сьоме місце у чемпіонаті СРСР, а Яровенко у списках «33-х найкращих» був поставлений на 1-е місце. Валерій Лобановський запропонував перейти у київське «Динамо». Поміркувавши, Яровенко відмовив тренеру.

У 1989 р. перейшов у дніпропетровський «Дніпро», у складі якого у 1989 р. здобув Кубок СРСР і срібні медалі чемпіонату.

У другому колі чемпіонату-1991 перейшов у волгоградський «Ротор» до Леоніда Колтуна. Разом з клубом зайняв 1-е місце у 1-й лізі. У 1992 р. прийняв запрошення фінського «Конту». Був гравцем основи. Однак, оскільки команда не змогла піднятися лігою вище, через рік залишив команду.

У 1993 р. провів кілька ігор за «Дніпро», але незабаром за рекомендацією Івана Вишневського виїхав до Туреччини і уклав дворічний контракт з «Сариєрспором». У 1994 р. отримав важку травму, повернувся лікуватися в Україну. Пізніше грав за «Кривбас». Кар'єру гравця закінчив у 1996 р. у запорізькому «Металурзі».

В олімпійській збірній СРСР був на провідних ролях — зіграв у всіх відбіркових матчах до Олімпіади-88. У фінальній стадії турніру виходив по черзі з Олексієм Чередником. Грав у фінальному матчі проти збірної Бразилії, опікувався Ромаріу. За основну збірну провів 2 матчі. Потрапити на Євро-88 перешкодила травма — у травні 1988 р. був вирізаний апендицит.

ТРЕНЕРСЬКА РОБОТА: У 1996 р. Олександр Лисенко запросив Яровенка до тренерського штабу «Кривбаса». Після приходу у клуб Олег Таран пропрацював ще півсезону і переїхав другим тренером у запорізьке «Торпедо». У кінці сезону 1998-1999 рр. працював головним тренером команди. «Торпедо» зайняло перше місце і наступного сезону мало грати у вищій лізі, але команда незабаром розвалилася.

З 1999 р. почав працювати у «Дніпрі» помічником Леоніда Колтуна, потім — Миколи Федоренка. З 2002 р. — тренер у

«Шахтар-2» та «Шахтар-3». Пішов з донецького клубу за власним бажанням у 2005 р., через відсутність подальших перспектив роботи у клубі. З 2006 р. — головний тренер казахського клубу «Єсіль-Богатир». У 2007 р. недовгий час був головним тренером молодіжної збірної Казахстану.

З 30 листопада 2011 - 27 листопада 2013 рр. — тренер команди «Нафтовик» (Охтирка).

Сім'я: Син Олександр (19.12.1987 р., професійний футболіст, гравець «Нафтовик-Укрнафта»).

І останнє повідомлення СМІ: «Євген Яровенко два його помічника і три українські футболісти залишають казахстанський «Тараз». Про це заявив віце-президент «Тараза» Канат Шертаєв в інтерв'ю офіційному сайту Професійної футбольної ліги Казахстану.

«Офіційно команду залишили головний тренер Яровенко Євген Вікторович, помічник тренера Яровенко Володимир Вікторович, тренер воротарів Чистяков Олексій Вікторович. З футболістів в команді не будуть: Олександр Яровенко, Дмитро Башлай, Денис Васильєв», - заявив функціонер.

Євген Яровенко очолив «Тараз» у червні 2014 р., тоді ж він запросив у свою нову команду вищезазначене тріо футболістів, яких добре знав по спільній роботі в охтирському «Нафтовіку-Укрнафті».

ДОСЯГНЕННЯ:

- Чемпіон Олімпійських ігор 1988.;
- Володар Кубка СРСР 1989.;
- Названий в списках 33-х найкращих під першим номером у 1987р.;
- Володар Ювілейної нагороди УЄФА як найвидатніший футболіст Казахстану за останні 50 років (1954—2003 рр.).

ЯЩЕНКО ВОЛОДИМИР ІЛЛІЧ (12 січня 1959 — 30 листопада 1999 рр.)

Радянський легкоатлет, стрибун у висоту, рекордсмен світу, чемпіон Європи. Останній чемпіон у стрибках у висоту стилем «перекидного стрибка» (235 см). Заслужений майстер спорту СРСР (1978 р.).

Ященко почав займатися стрибками у висоту у віці 12 років у А. Ф. Кудінова, а через два роки - в секції легкої атлетики, де його тренером став Василь Іванович Телегін. У віці 15 років

Яценко подолав 203 см. У 1976 р. Володимир Яценко встановив світовий рекорд для юніорів - 222 см, побивши рекорд Валерія Брумеля. Ріст Володимира Яценко був 193 см, вага - 84 кг.

2 липня 1977 р., під час матчу з легкої атлетики серед юніорів між командами США і СРСР, який проводився у Річмонді (штат Вірджинія), Яценко встановив поспіль три рекорди: спершу - новий світовий рекорд для юніорів - 227 см, потім рекорд Європи - 231 см і потім світовий рекорд - 233 см. Яценко на один сантиметр поліпшив рекорд американця Дуайта Стоунза, який у 1976 р. перелетів 232 см.

У 1977 р. у Донецьку Яценко став чемпіоном Європи серед юніорів, показавши результат 230 см. У 1977 р. Володимир був названий провідними спортивними оглядачами «найкращим спортсменом року».

12 березня 1978 р. на чемпіонаті Європи в приміщенні, який проходив у Мілані, Володимир Яценко двічі покращував світовий рекорд зі стрибків у висоту для залів: спершу він подолав 232 см, а потім 235 см. Яценко став чемпіоном Європи, випередивши стрибуну з НДР Рольфа Бальшмідта, який подолав 232 см. За встановлені рекорди Володимир отримує «Каравелу Колумба» - італійську нагороду найкращому спортсмену світу.

І Володимир Яценко, і Рольф Бальшмідт стрибали перекидним способом. Це був останній значний міжнародний успіх стрибунів, які стрибали перекидним способом, перед стрибунами, які використовують Фосбері-флоп.

16 червня 1978 р. у Тбілісі, також під час матчу з легкої атлетики між командами США і СРСР, Яценко поліпшив свій же світовий рекорд, подолавши планку на висоті 234 см. На чемпіонаті Європи 1978 р. Яценко переміг з результатом 230 см. Другим призером цього чемпіонату став радянський стрибун Олександр Григор'єв, який стрибав Фосбері-флопом.

Згідно з рейтингом «Спортивної газети» за 1978 р., Яценко був названий серед 10 найкращих атлетів України.

На початку 1979 р. Яценко з результатом 226 см переміг на чемпіонаті Європи у залі, який проходив у Відні. Через два тижні Яценко подолав 229 см.

При підготовці до Кубка світу у Токіо Володимир рве зв'язки коліна. У серпні 1979 р. у ЦИТО було прооперовано коліно штовхальної ноги Яценко. Операція була невдалою. Потім послідувала ціла серія операцій у СРСР і за кордоном,

після якої Яценко уже не зміг досягти свого колишнього рівня в стрибках.

У 1980 р. закінчив Запорізький державний педагогічний інститут.

У 1983 р. він зміг стрибнути тільки на 210 см, і після цього перестав займатися спортом. У 1983 р. Міжнародна федерація легкої атлетики вручає Володимиру медаль за видатні спортивні досягнення.

Незабаром Яценко призивають в армію — він служить у спортроті Одеського військового округу, у складі команди бере участь у своїх останніх офіційних змаганнях - чемпіонаті армійських команд у Москві. У 1999 р. Володимир Яценко помер у віці 40 років. Похований на Капустяному кладовищі Запоріжжя.

У 2010 р. у видавництві «Дике поле» накладом 1000 прим. вийшла книга «Сектор висоти» про Володимира Яценка, написана другом спортсмена Ігорем Тимохіним. Ілюстрована книга художником Анатолієм Кондаковим, а допомога у виданні книги надали видавництво «Дике поле», гендиректор корпорації «Кераміст» Дмитро Зусманович.

У Запоріжжі проводиться меморіал ім. Володимир Яценко. У 2012 р. меморіал пройшов у 13-й раз.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Ломаченко Василь Анатолійович (нар. 1988 р., бокс)
Лонський Віталій Олексійович (1927 — 2004 рр., трен., л.атл.)
Лужний Олég Ромáнович (нар. 1968 р., футбол)
Лука Родіон Михайлович (нар. 1972 р., яхтсмен)
Лутаєва Валентина Іванівна (нар. 1956 р., гандбол)
Лютий Володимир Іванович (нар. 1962 р., футбол)
Макаров Олег Олександрович (1929 — 1995 рр., футбол)
Мánкін Валентін Григóрович (1938 — 2014 рр., регата)
Матвієнко Віктор Антонович (нар. 1948 р., футбол)
Матвієнко Ігор Григорович (нар. 1971 р., яхтсмен)
Мате Ілля Федорович (нар. 1956 р., борець)
Махія Микола Борисович (1912 — 1990 рр., футбол)
Медведь Олександр Васильович (нар. 1937 р., боротьба)
Мерлені Ірина Олексіївна (нар. 1982 р., боротьба)
Митрюк Наталія Іванівна (нар. 1959 р., гандбол)
Михайлина Михайло Михайлович (1924-1998 рр., футбол)
Михайличенко Олексій Олександрович (нар. 1963 р., футбол)
Михайлов Михайло Леонідович (нар. 1959 р., футбол)
Місевич Віра Антонівна (1945 — 1995 рр., кінний спорт)
Місютін Григóрій Анатолійович (нар. 1970 р., гімнаст)
Молибога Олег Олексійович (нар. 1953 р., волейбол)
Монаков Дмитро Віталійович (1963 — 2007 рр., весляр)
Мотузенко Олександр Олексійович (нар. 1967 р., весляр)
Мунтян Володимир Федорович (нар. 1946 р., футбол)
Мушта – Олізаренко Надія Фédорівна (нар. 1953 р., лег. атлет.)
Нагорний Сергій Вікторович (нар. 1956 р., весляр)
Нікітін Юрій Вікторович (нар. 1978 р., батут)
Ніколаєва Маргарита Миколаївна (1935 — 1993 рр., гімнаст.)
Новак Григорій Ірмович (1919 — 1980 рр., штанга)
Нóвіков Сергій Петро́вич (нар. 1949 р., дзюдо)
Ободовська Раїса Андріївна (1948 — 2012 рр., велоспорт)
Олійник В'ячеслав Миколайович (нар. 1966 р., борець)
Омельянович Віктор Іванович (нар. 1958 р., весляр)
Онисько Володимир Васильович (1935 — 2001 рр., футбол)
Оніщенко Боріс Григóрович (нар. 1937 р., п'ятиборець)
Оніщенко Володі́мир Іва́нович (нар. 1949 р., футбол)
Осипенко-Радомська Інна Володимирівна (нар. 1982 р., весляр)

Острівський Леонід Альфонсович (1936 — 2001 рр., футбол)
Парфьонов Дмитро Володимирович (нар. 1974 р., футбол)
Пасулько Віктор Васильович (нар. 1961 р., футбол)
Первій Олександр Іванович (1960 — 1985 рр., штанга)
Петренко Віктор Васильович (нар. 1969 р., футбол)
Петрів Олександр Святославович (нар. 1974 р., стрільба)
Петров Віталій Афанасійович (нар. 1938 р., стрільба)
Писаренко Анатолій Григорович (нар. 1958 р., штанга)
Підгрушна Олена Михайлівна (нар. 1987 р., біатлон)
Піддубний Іван Максимович (1871 — 1949 рр., боротьба)
Підлужний Валерій Васильович (нар. 1952 р., лег. атлет.)
Пінігіна Марія Джумбаївна (нар. 1958 р., байдарка)
Пінтусевич-Блок Жінна (нар. 1972 р., лег. атлет.)
Поганівський Віктор Олександрович (нар. 1949 р., кінний спорт)
Подкопаєва Лілія Олександрівна (нар. 1978 р., гімнаст.)
Поливода Анатолій Іванович (нар. 1947 р., баскетбол)
Поліщук Анатолій Антонович (нар. 1950 р., волейбол)
Попов Леонід Іванович (нар. 1945 р., космос)
Попович Тиберій Ладиславович (1930 — 2008 рр., футбол)
Поркун Валерій Семенович (нар. 1944 р., футбол)
Пострехін Сергій Альбертович (нар. 1957 р., весляр)
Поярков Юрій Михайлович (нар. 1937 р., волейбол)
Пресс Ірина Натанівна (1939 — 2004 рр., лег. атлет.)
Пресс Тамара Натанівна (нар. 1937 р., лег. атлет.)
Привалов Іван Васильович (1902 — 1974 рр., футбол)
Прокуменщикова Галина Миколаївна (нар. 1948 р., плавання)
Прокопенко Георгій Якович (нар. 1937 р., плавання)
Пророченко Тетяна Василівна (нар. 1952 р., лег. атлет.)
Протасов Олég Валерійович (нар. 1964 р., футбол)
Пузач Анатолій Кирилович (1941 — 2006 рр., футбол)
Пункін Яків Григорович (1921 — 1994 р., борець)
Рахманов Султан (Бай) Сабурович (1950 — 2003 рр. штанга)
Рац Василь (Ласло) (нар. 1961 р., футбол)
Ребров Сергій Станіславович (нар. 1974 р., футбол)
Рева Костянтин Кузьмич (1921 — 1997 рр., волейбол)
Решко Стефан Михайлович (нар. 1947 р., футбол)
Рибальченко Михайло Іванович (1910 — 1994 рр., велоспорт)
Рижак Михайло Михайлович (1927 — 2003 рр., ватерпол)
Романенко Віталій Петрович (1926 — 2010 рр., стендовик)
Романенко Степан Дмитрович (1891 — 1974 рр., футбол)
Рубан Віктор Геннадійович (нар. 1981 р., лучник)
Рудаков Євген Васильович (1942 — 2011 рр., футбол)

Рябчінська Юлія Петрівна (1947 — 1973 рр., веслування)
Са́бо Йо́жеф Йо́жефович (нар. 1940 р., футбол)
Са́вченко Ві́ктор Григо́рович (нар. 1952 р., бокс)
Саладуха Ольга Валеріївна (нар. 1983 р., лег. атлет.)
Саленко Олег Анатолійович (нар. 1969 р., футбол)
Сапронов Валентин Гаврилович (нар. 1932 р., футбол)
Се́дїх Ю́рій Ге́орґійович (нар. 1955 р., молот)
Семере́нко Валентина Олекса́ндрівна (нар. 1986 р., біатлон)
Семере́нко Ві́та Олекса́ндрівна (нар. 1986 р., біатлон)
Серебряніков Ві́ктор Петро́вич (1940 — 2014 рр., футбол)
Серебря́нська Кате́ріна Оле́гівна (нар. 1977 р., худ. гімнаст)
Сидоренко Володимир Петрович (нар. 1976 р., бокс)
Сидоренко Олександр Олександрович (нар. 1960 р., бокс)
Сидяк Ві́ктор Олекса́ндрович (нар. 1943 р., шабля)
Силантьєв Денис Олегович (нар. 1976 р., плавання)
Сіллах Ісмаїл Махмед (нар. 1985 р., бокс)
Скакун Ната́лія Анато́ліївна (нар. 1981 р., штанга)
Сливинський Михайло Ярославович (нар. 1970 р., весляр)
Смага Микола Якович (1938 — 1981 рр., спорт. ходьба)
Смирнов Володимир Ві́кторович (1954 — 1982 рр., рапірист)
Сосні́хін Ва́дїм Олекса́ндрович (1942 — 2003 рр., футбол)
Стару́хін Віта́лій Володі́мирович (1949 — 2000 рр., футбол)
Стражева Ольга Володимирівна (нар. 1972 р., гімнаст.)
Ступар Мирослав Іванович (нар. 1941 р., рефері)
Сухорукова Ірина Геннадіївна (нар. 1967 р., стрільба)
Сухоруков Ю́рій Олекса́ндрович (нар. 1968 р., стрільба)
Таймазов Тимур Борисович (нар. 1970 р., штанга)
Тедєєв Ельбру́с Сосла́нович (нар. 1974 р., боротьба)
Терентьєв Ві́ктор Васи́льович (1924 – 2004 рр., футбол)
Терзиул Владислав Олександрович (1953 — 2004 рр., скалолаз)
Тер-Ованєсян Ігор Ара́мович (нар. 1939 р., лег. атлет.)
Тимоше́нко Олекса́ндра Олекса́ндрівна (нар. 1972 р., гімнаст.)
Тимощу́к Анато́лій Олекса́ндрович (нар. 1979 р., футбол)
Тито́в Ю́рій Євла́мпійович (нар. 1935 р., гімнаст)
Тищенко Ва́дим Микола́йович (1963 — 2015 рр., футбол)
Ткаченко Надія Володимирівна (нар. 1948 р., п'ятиборство)
Товаровський Михайло Давидович (1903 — 1969 рр., футбол)
Томін Микола Миколайович (нар. 1948 р., гандбол)
Торохтій Олексій Павлович (нар. 1986 р., штанга)
Тро́шкін Володі́мир Микола́йович (нар. 1947 р., футбол)
Трояновський Валентин Миколайович (1939 — 2012 рр., футбол)
Трусевич Микола Олександрович (1909 — 1943 рр., футбол)

Турищева Людмила Іванівна (нар. 1952 р., гімнаст.)
Турчинá Зінаї́да Миха́йлівна (нар. 1946 р., гандбол)
Турчін Ігор Євдо́кимович (1936 — 1993 рр., гандбол, тр.)
Туря́нчик Васи́ль Юрі́йович (нар. 1935 р., футбол)
Тучкі́н Олекса́ндр Аркаді́йович (нар. 1964 р., гандбол)
Уда́чин Арте́м Серге́йович (нар. 1980 р., штанга)
Узу́н Генна́дій Га́вриллович (1941— 2010 рр., трен., борець)
Умане́ць Ні́на Дми́трівна (нар. 1956 р., веслярка)
Уси́к Олекса́ндр Олекса́ндрович (нар. 1987 р., бокс)
Федори́шин Васи́ль Петро́вич (нар. 1981 р., борець)
Федчу́к Андрі́й Васи́льович (1980 — 2009 рр., бокс)
Фесенко Серге́й Леоні́дович (нар. 1959 р., плавання)
Федоро́в Серге́й Влади́славович (нар. 1975 р., футбол)
Філато́в Юрі́й Микола́йович (нар. 1948 р., весляр)
Фоменко Миха́йло Івано́вич (нар. 1948 р., футбол)
Фомі́н Володи́мир Васи́льович (1902 — 1942 рр., футбол)
Фомі́н Костя́нтин Васи́льович (1903 — 1964 рр., футбол).
Хапса́ліс Олекса́ндр Анто́нович (нар. 1957 р., футбол)
Харла́н О́льга Генна́діївна (нар. 1990 р., футбол)
Хімі́ч Андрі́й Івано́вич (нар. 1937 р., гребля)
Хлус Ві́ктор Івано́вич (нар. 1958 р., футбол)
Хмельни́цький Ві́талій Григо́рович (нар. 1943 р., футбол)
Хомро́ва О́лена Микола́ївна (нар. 1987 р., шабля)
Целова́льнико́в І́гор Васи́льович (нар. 1944 р., велоспорт)
Цибуле́нко Ві́ктор Серге́йович (1930 — 2013 рр., спис)
Циги́ця О́лена Леоні́дівна (нар. 1975 р., гандбол)
Ці́мбалар І́лля Володи́мирович (1969 — 2013 рр., футбол)
Чанов Ві́ктор Ві́кторович (1959 — 2017 рр., футбол)
Чеба́н Юрі́й Володи́мирович (нар. 1986 р., каноїст)
Чернявський І́ван Єре́мійович (1930 – 2001 рр., лег. атлет.)
Чере́дник Олексі́й Валенти́нович (нар. 1960 р., футбол)
Чужда́ Олег Петро́вич (нар. 1963 р., велоспорт)
Чу́жиков Мико́ла Фе́дорович (нар. 1938 р., весляр)
Чука́рін Ві́ктор Іва́нович (1921 — 1984 рр., гімнаст)
Чухра́й Серге́й Олексі́йович (нар. 1955 р., весляр)
Шандра́ І́ван Теренти́йович (1936 – 2011 рр., боротьба)
Шапа́ре́нко Олекса́ндр Макси́мович (нар. 1946 р., весляр)
Шари́пов Ру́стам Ха́лімджано́вич (нар. 1971 р., гімнаст.)
Шатерні́кова Алі́на Анато́ліївна (нар. 1975 р., бокс)
Шахлі́н Бори́с Анфі́янович (1932 — 2008 рр., гімнаст)
Шевче́нко Андрі́й Микола́йович (нар. 1976 р., футбол)
Шелестю́к Тара́с Олекса́ндрович (нар. 1985 р., бокс)

Шем'якіна Яна Володимирівна (нар 1986 р., шпага)
Шиловський Віктор Костянтинівич (1911 — 1973 рр., футбол)
Шипенко Олександр Миколайович (1958 — 2015 рр., гандбол)
Ширяєв Валерій Вікторович (нар. 1963 р., хокей)
Шматов'аленко Сергей Сергійович (нар. 1967 р., футбол)
Шовківський Олександр Володимирович (нар. 1975 р., футбол.)
Штейн Леонід Захарович (1934 — 1973 рр., шахи)
Щегольків Володимир Миколайович (1937 — 2008 рр., футбол)
Юрковська Олена Юріївна (нар. 1983 р., біатлон)
Юрківський Віктор Іванович (1954 — 1995 рр., футбол)
Юрченко Василь Петрович (нар. 1950 р., весляр)
Юрчійшин Степан Федорович (нар. 1957 р., футбол)
Ягубкін Олександр Геннадійович (1961 — 2013 рр., бокс)
Яковенко Павло Олександрович (нар. 1964 р., футбол)
Яновська Інна Григорівна (нар. 1976 р., шахи)
Яремчук Іван Іванович (нар. 1962 р., футбол)
Ярмóленко Андрій Миколайович (нар. 1989 р., футбол)
Яровенко Євген Вікторович (нар. 1962 р., футбол)
Яценко Володимир Ілліч (1959 — 1999 рр., лег. атлет.)

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабешко Олексій., Бабешко Андрій.: «Шахтар» (Донецьк). Історія команди 1936–2006». - Донецьк, -2006.
2. Барский Ю. П., Куперман И. И. Пригоди на кліткових полях. — Київ: Веселка, 1964. — 61 с.
3. Белих М. О., Богачик П. Т., Синицький З. П. Легкоатлети України / 2-е вид., доп. і переробл. – Київ: Здоров'я, 1979. – 278 с.
4. Біг з бар'єрами. К., 1952; Барьерный бег на 110 м. Москва, 1955.
5. Блохин О. Футбол на всю жизнь : докум. повесть / О. Блохин, Д. Аркадьев — изд. 2-е, дополн. — К. : Вэсэлка, 1989. — 391 с.
6. Бондар Юрій, Шпак Віктор: «У боротьбі за футбольний трон». К., 2009.
7. Бочелюк В. Й. Психологія спорту : Навч. посіб. / В. Й. Бочелюк, О. А. Черепехіна. – Київ : ЦУЛ, 2007. – 222 с.
8. Бояренко Олександр : Енциклопедичний довідник. «Український футбол. II частина». - Маріуполь., 2011 р.
9. Бубка С. История развития, современное состояние и место олимпийского спорта в обществе / С. Бубка. - К.: Олімпійська література, 2013. – 238 с.
10. Бубка С. Н. Олімпійське сузір'я України. Тренери / С. Н. Бубка, М. М. Булатова. – Київ: Олімпійська література, 2011.– 128 с.
11. Бубка С. Н. Олімпійське сузір'я України: Атлети / С. Н. Бубка, М. М. Булатова – Київ: Олімпійська література, 2010.– 166 с.
12. Булатова М. Громадська діяльність і педагогічна спадщина О. Д. Бутовського // Фізичне виховання в школі. - Київ, 2009. - № 03. - С. 32-36.
13. Булатова М. Культурное наследие Древней Греции / М. М. Булатова, С. Н. Бубка. – К.: Олимпийская литература, 2012. – 408 с.

14. Булатова М. М. XXI зимові Олімпійські ігри. Ванкувер 2010: навчальний посібник / М. Булатова, В. Єрмолова, Д. Белокуров. – Київ: Національний олімпійський комітет України, Олімпійська академія України, 2009.– 60 с.
15. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях / М. Булатова. – Київ: Олімпійська література, 2009.– 400 с.
16. Булатова М. М. I зимові юнацькі Олімпійські ігри. Інсбрук 2012: навчальний посібник / М. Булатова, В. Єрмолова, Л. Радченко, Я. Щербашин – Київ: Національний олімпійський комітет України, Олімпійська академія України, 2011.– 64 с.
17. Булатова М. М. Ігри XXIX Олімпіади у Пекіні 2008 / М. Булатова, В. Єрмолова, В. Томашевський, Л. Радченко, Я. Щербашин. — К.: Олімпійська література, 2008. — 48 с.
18. Булатова М. М. Ігри XXX Олімпіади. Лондон, 2012: навчальний посібник / М. Булатова, В. Єрмолова, Л. Радченко, Д. Белокуров. – К.: Олімпійська література, 2011. 68 с.
19. Булатова М. М. Юнацькі Олімпійські ігри. Сінгапур 2010: навчальний посібник. / М. Булатова, В. Єрмолова, Д. Белокуров, О. Касьяненко. – К.: Національний олімпійський комітет України, 2010.– 68 с.
20. Буряк Л. Горячие точки поля : повесть о футболе / Л. Буряк; лит. запись М. Михайлова. — К. : Молодь, 1985. — 168 с.
21. Бутовский А. Д. Собрание сочинений: в 4 т. Т. 1.– Киев: Олимпийская литература, 2009.– 336 с.
22. Бутовский А. Д. Собрание сочинений: в 4 т. Т. 2.– Киев: Олимпийская литература, 2009.– 424 с.
23. Бутовский А. Д. Собрание сочинений: в 4 т. Т. 3.– Киев: Олимпийская литература, 2009.– 360 с.
24. Бутовский А. Д. Собрание сочинений: в 4 т. Т. 4.– Киев: Олимпийская литература, 2009.– 450 с.
25. Бутовський О. Д. Вибрані твори / упорядники В. В. Драга, М. Д. Зубалій. – К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2007. – 288 с.
26. Вацеба О. Батько українського тіловиховання / Оксана Вацеба // Науковий світ. – 2002. - №10. – С. 8-9.
27. Вацеба О. Нариси з історії західно-українського спортивного руху / Оксана Вацеба. – Л. : 1996. – 284 с.
28. Вейнберг Р. С. Психологія спорту / Р. С. Вейнберг, Д. Гоулд. – Київ: Олімпійська література, 2001. – 335 с.
29. Визитей Н. Н. Социология спорта: Курс лекций / Н. Н. Визитей. – Киев: Олимпийская литература, 2005. – 248 с.

30. Винничук О. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури / О. Винничук. – Тернопіль.: АСТОН, 2001. – 404 с.
31. Винокуров А., Кучеренко О. ЦСКА. — Москва, 1973. — С. 110.
32. Вілмор Дж. Х. Фізіологія спорту / Дж. Х. Вілмор, Д. Л. Костілл. – Київ: Олімпійська література, 2003. – 655 с.
33. Волошин А. На олімпійській хвилі / А. П. Волошин. – К.: «МП Леся», 2008. – 448 с.
34. Гаврош О. Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу / О. Гаврош ; ілюстр. І. Ключковської. — Л. : Вид-во Старого Лева, 2007. — 191 с.
35. Гайл В. В. Краткая история физической культуры и спорта: Учебно-методическое пособие. — Екатеринбург: Уральский государственный технический университет — УПИ, 2006.
36. Георгіадіс К. Теоретические основы олимпийского образования / К. Георгіадіс // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – №2. – С. 13–16.
37. Гнатюк Василь: «Футбольні зірки України». Кривий Ріг. 2007.
38. Голощапов Б. Р. История физической культуры и спорта / Б. Р. Голощапов. – М.: Академия, 2011. – 320 с.
39. Гонжа М. Т. Спортивний рух на Північній Буковині (1918–1940). – Чернівці: Рута, 2000. – 20 с.
40. Григоревич В. В. Всеобщая история физической культуры и спорта: учеб. пособие для образовательных учреждений высшего профессионального образования, осуществляющих образовательную деятельность по направлению 032100 – Физ.культура / В. В. Григоревич. – Москва: Советский спорт, 2008. – 288 с.
41. Григорьев А. Е. Физическое воспитание и Олимпийские игры: Краткий исторический очерк / А. Е. Григорьев. – Спб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2000. – 140 с.
42. Деделюк Н. А. Традиції фізичного виховання в Київській Русі: Монографія / Н. А. Деделюк, А. В. Цьось. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004. – 192 с.
43. Деметер Г. С. 70 лет советского спорта: люди, события, факты / Г. С. Деметер, В. В. Горбунов. – М. : Фізкультура и спорт, 1984. – 237 с.
44. Демьяненко А. Гармония игры: худож.-докум. повесть / А. Демьяненко; лит. запись А. Семененко ; фото П. Лейко. — К.: Молодь, 1989. — 151 с.

45. «Динамо» Київ. 60 років. Видавництво «Мистецтво». - К., 1988 р.
46. «Динамо» Київ. 80 років». Медіа-центр «Динамо». - Київ. 2007 р.
47. Доложевський О. Його великий футбол: Зустрічі для вас // Прапор Жовтня. — 1986. — 22 березня. — С. 4.
48. Драга В. В., Кравцов П. Н. Тяжелоатлеты Украины. – Киев: Здоров'я, 1985. – 176 с.
49. Дутчак М. В. Спорт для всіх в Україні: теорія та практика / М. В. Дутчак. – Київ: Олімпійська література, 2009. – 279 с.
50. Энциклопедия олимпийского спорта. В 5-ти т. – Т.1. – Киев: Олимпийская литература, 2002. – 495 с.
51. Енциклопедія олімпійського спорту України. – К. : Олімпійська л-ра, 2005. – 464 с.
52. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика. Посібник / В. М. Єрмолова. – К.: 2011. – 330 с.
53. Єсюнін С. Хмельницький футбол: Історія, події, статистика. — Хмельницький, 2000. — 80 с.
54. Золоті зірки українського спорту: Довідково-статистичний збірник. / Укл. В. І. Гавриляка, А. І. Чорноіван, О. В. Василенко – К.: ДКМПСТУ, 2000. – 86 с.
55. Золоті сторінки олімпійського спорту України / авт. кол.: В. М. Платонов, М. М. Бака, М. М. Булатова [та ін.]; ред. І. Федоренко.– Київ: Олімпійська література, 2000.– 192 с.
56. Ільницький В. Гартуємо юних: Спорт // Прапор Жовтня. — 1983. — 16 листопада. — С. 4.
57. История физической культуры и спорта: антология / Н. Ю. Мельникова, А. В. Трескин, Г. М. Поликарпова [и др.]. – М.: Русь-Олимп, 2010. – 256 с.
58. Кассиль Л. Воратар Республіки: роман / Л. Кассиль ; з рос. переклав С. Новохацький ; худож. В. А. Євдокименко. — К.: Молодь, 1990. — 270 с.
59. Киевский инфизкульт: годы и люди / И. Ф. Емчук, В. С. Зинченко, А. Е. Ивахин и др.; под ред. В. Н. Платонова. — К.: Здоровья, 1990.
60. Киевский футбол на рубежах времен: люди, события, факты / Киев. гор. гос. администрация, Федерация футбола г. Киева. Т. 4: Судейство матчей (1913–2013) / Коллегия футбол. арбитров и инспекторов г. Киева; [авт.-сост.]: А. Ф. Коломиец, А. Н. Шамич. — Киев, 2013. — С. 605.

61. Козацькі забави: Навчальний посібник / Завацький В. І., Цьось А. В., Бичук О. І., Пономаренко Л. І. – Луцьк: Надстир'я, 1994. – 112 с.
62. Круг с барьерами. Москва, 1975; Барьеры известности. Москва, 1976.
63. Кулик В. В. Олімпійський у серцях вогонь. Історія виникнення та становлення НОК України – Київ: МП Леся, 2007. – 308 с.
64. Кулинка Н. Ф. Історія фізичної культури і спорт. Оренбург, 1997.
65. «Культурное наследие Древней Греции и Олимпийские игры» (2012, М. М. Булатова, С. Н. Бубка).
66. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта / Л. Кун. – М.: Радуга, 1982. – 400 с.
67. Куперман И. И. Стратегия в стоклеточных шашках. — М.: ФиС, 1964. — 247 с.
68. Куперман И. И., Барский Ю. П. Король та його прем'єр-міністр. — Київ: Веселка, 1966. — 148 с.
69. Куперман И. И. Шашки на стоклеточной доске. — Київ: Здоров'я, 1967. — 203 с.
70. Лабскир В. М. Физическая культура и спорт в цивилизациях и эпохах: учебное пособие / В. М. Лабскир и др. / Под общ. ред. В. М. Лабскира. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2005. – 180 с.
71. Лозовой М. Сергій Чухрай: «Країна вимагає медалей, не допомагаючи при цьому фінансово» - Маркет плюс. Херсон. – 2011. – № 2. – С. 17.
72. Лях-Породько О. Українські спортсмени на іграх Олімпіад 1896 – 1912 років / Олексій Лях-Породько. Матеріали XIV Міжн. наук. конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх», Київ, 2010. - С. 18.
73. Лях-Породько О. О. Сокільський гімнастичний рух в Російській імперії наприкінці ХІХ - початку ХХ століття (на матеріалі території сучасної України) дис. канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01; НУФВСУ. – Київ, 2010.
74. Малов В. И. 100 великих футбольных тренеров. – М.: Вече, 2010. – 432 с.
75. Малов В. И. 100 великих футбольных матчей. – М.: Вече, 2010. – 432 с.
76. Малов В. И. 100 великих футбольных клубов. – М.: Вече, 2012. – 432 с.

77. Малов В. И. 100 великих футболистов. – М.: Вече, 2004. – 432 с.
78. Малов В. И. 100 великих олимпийских чемпионов. – М.: Вече, 2006. – 480 с.
79. Малов В. И. 100 великих спортивных достижений. – М.: Вече, 2007. – 432 с.
80. Матвеев С. Олимпийское образование от Древней Греции до современности / С. Матвеев, Л. Радченко, Я. Щербашин // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – № 2. – С. 46–53.
81. Москаленко Роман. Биатлон. Изд.: «Эксмо». - 2014. – 56 с.
82. Національний олімпійський комітет України. Національний олімпійський комітет України про легку атлетику та Володимира Куца, Юрія Сєдих, Валерія Борзова, Сергія Бубку, Наталю Добринську: оповідання / Національний олімпійський комітет України. — К.: Грані-Т, 2011. — 102 с.
83. Національний олімпійський комітет України. Національний олімпійський комітет України про баскетбол та Анатолія Поливоду, Сергія Коваленка, Олександра Сальникова, Олександра Білостінного, Олександра Волкова: оповідання / Національний олімпійський комітет України. — 2-ге вид., доповн. — К. : Грані-Т, 2011. — 86 с.
84. Національний олімпійський комітет України. Національний олімпійський комітет України про художню гімнастику та Ірину Дерюгіну, Олександрю Тимошенко, Олену Вітриченко, Катерину Серебрянську, Анну Безсонову: оповідання / Національний олімпійський комітет України. — 2-ге вид., доповн. — К. : Грані-Т, 2011. — 94 с.
85. Новоселов Н. П., Сеницын С. Д., Харабуга Г. Д. История физической культуры народов СССР: Ч.1. / Общ. ред. С. Д. Сеницына. – Москва: Физкультура и спорт, 1953. – 160 с.
86. Олімпійська академія України / за заг. ред. М. М. Булатової. К.: Олімпійська література, 2011. 106 с.
87. Олимпийские игры (1896-1972) / М. М. Булатова, С. Н. Бубка, В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2012. – Т.1. – 496 с.
88. Олимпийские игры (1976-2012) / М. М. Булатова, С. Н. Бубка, В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2012. – Т.2. – 512 с.
89. Олимпийский спорт . Учебник: в 2 т. Т.1. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.] ; ред. В. Н. Платонов. – Киев : Олимпийская литература, 2009. – 736 с.

90. Олимпийский спорт . Учебник: в 2 т. Т. 2 / В. Н. Платонов, С. Н. Бубка, М. М. Булатова [и др.] ; ред. В. Н. Платонов. – Киев : Олимпийская литература, 2009. – 696 с.
91. «Олімпійське сузір'я України. Атлети (С. Н. Бубка, М. М. Булатова. - К.: Олімп. л-ра, 2010. – 166 с.
92. «Олімпійське сузір'я України.Тренери. (С. Н. Бубка, М. М. Булатова, К.: Олімп. л-ра, 2011. – 264 с.
93. Пам'яті Володимира Капличного // Край Кам'янецький. — 2004. — 23 квітня. — С. 2.
94. Пангелова Н. Є. Історія фізичної культури: навчальний посібник / Н. Є. Пангелова. – 2-ге вид. – К.: Освіта України, 2010. – 239 с.
95. Пасевич А. М. Футбол : Навч.-метод. посіб. / А. М. Пасевич, О. С. Григорович, Ю. Ф. Кособуцький. – Рівне : НУВГП, 2011. – 106 с.
96. Пилат Володимир. «Бойовий Гопак». — Львів, 1994.
97. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте: Общая теория и ее практические приложения: Учебник / В. Н. Платонов. – Киев : Олимпийская литература, 2004. – 808 с.
98. Попеску І. К. Малий античний олімпійський словник. – К.: Олімпійська література, 1999. – 144 с.
99. Поплавський Л. Ю. Баскетбол: Підручник / Л. Ю. Поплавський. – Київ: Олімпійська література, 2004. – 447 с.
100. Посібник для спортсменів (Комісія атлетів МОК) // Олімпійська арена. – К.: Бліц-Принт, 2006. – № 3–4. – С. 22–38.
101. Президенти МОК / за заг. ред. М. М. Булатової. К.: Олімпійська література, 2001. 214 с.
102. Присяжнюк С. І. Фізичне виховання: Теоретичний розділ з фізичного виховання: Навч. посіб. / С. І. Присяжнюк, В. П. Краснов, М. О. Третьяков, Р. Т. Раєвський, В. Й. Кійко. – Київ : ЦУЛ, 2007. – 192 с.
103. Приступа Євген, Володимир Пилат. «Традиції української національної фізичної культури». — Львів, 1991.
104. Профессиональный спорт: Учебник / Под общ. ред. С. И. Гуськова, В. Н. Платонова. – Киев: Олимпийская литература, 2000. – 392 с.
105. Соскін О., Єсенін К.: «Довідник-календар. Футбол 1968». - Москва. - 1968 р.
106. Соскин А. Всё о футболе. Страны. Клубы. Турниры. Футболисты. Тренеры. Судьи. — Москва : Физкультура и спорт, 1972. — С. 341.

107. Спортивная слава Одесщины / Отв. ред. Богатыренко А. Г., Богатыренко С. Г. — Одесса, 2006. — С. 30.
108. Столбов В. В. История физической культуры: Ученик для студ. пед. инстит. / Виталий Васильевич Столбов. — М.: Просвещение, 1989. — 288 с.
109. Стріха Віктор: «Футбольно-хокейний альманах. Україна та сусідні держави 1863-1954». - Черкаси., 2013. С. 190.
110. Твій перший олімпійський путівник / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, Д. В. Белокуров; ред. М. М. Булатова.— 3-тє вид., доп.— Київ: Олімпійська література, 2010.— 108 с.
111. Теория и методика физического воспитания. В 2-х т. — Т.1. : Общие основы и методики физического воспитания: Учебник / Под ред. Т. Ю. Круцевич. — Киев : Олимпийская литература, 2003. — 423 с.
112. Теория и методика физического воспитания. В 2-х т. — Т.2. : Методика физического воспитания различных групп населения : Учебник / Под ред. Т. Ю. Круцевич. — Киев: Олимпийская литература, 2003. — 391 с.
113. Тимошенко Ю. О. Історичні умови та специфіка розвитку спорту й фізичного виховання в радянській Україні в 20-40 роки ХХ ст. — К., 2014. — С.130, 218–219, 333.
114. Травкін Микола: «Збірна СРСР». - Харків., 1991р.
115. Традиції фізичної культури в Україні: збірник наукових статей. — К. : [б. в.], 1997.
116. Трофим'як Б. Є. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років ХІХ ст. до 1939 р.): Навчальний посібник. — Київ: ІЗІМН, 1997. — 419 с.
117. Філь С. М. Історія фізичної культури: навчальний посібник / С. М. Філь, О. М. Худолій. — Х.: ОВС, 2011. — 160 с.
118. Фролова М. М'яч у піднебессі: повість / М. Фролова. — Черкаси : вид. Чабаненко Ю. А., 2011. — 64 с.
119. Футбол. — 1994. — № 36. — С. 15.
120. Хохлюк В., Бомбардиры Украины. — Ровеньки, 2011. — С. 65., Хохлюк В., Голеадоры. — Луганськ, 2012. — С. 108.
121. Хохлюк Віктор: Історико-статистична книга. «Бомбардири України». - Ровеньки., - 2011.
122. Цьось А. В. Витоки фізичного виховання в Україні / Анатолій Васильович Цьось // Фізичне виховання в школі. — 1997. — № 3. — С. 52-54.
123. Цьось А. В. Українські народні ігри та забави: навчальний посібник / А В. Цьось. — Луцьк: Надстир'я, 1994. — 96 с.

124. Цьось А. В. Фізичне виховання в календарній обрядовості українців: Монографія – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 376 с.
125. Чопп И. Л. Ведущие к вершинам. — Одесса, 2004. — С. 75.
126. Шанин Ю. В. Олимпия. История античного атлетизма / О. В. Шанин. – СПб. : Алатайя, 2001. – 192 с.
127. Школа О. М. Історія фізичної культури: навч. посіб. для студ. I курсу / О. М. Школа, В. В. Золочевський. – Х.: Бровін В. А., 2012. – 217 с.
128. Штейнбах Валерий, Трескин Алексей. История Олимпийских игр. Медали. Значки. Плакаты. Изд.: АСТ. – 2008. - 208 с.
129. Шугар Берт Рэндольф. Сто великих спортсменов. – М.: Вече, 2003. – 432 с.
130. Щитов В. Бокс для начинающих. – М. : Гранд, 2003. – 448 с.

ЗМІСТ

Збірна України з футболу.....	3
Ломаченко Василь Анатолійович.....	29
Лонський Віталій Олексійович.....	39
Лужний Олég Ромáнович.....	41
Лука Родіон Михайлович.....	44
Лутаєва Валентина Іванівна.....	46
Лютий Володимир Іванович.....	46
Макаров Олег Олександрович.....	48
Мánкін Валентін Григóрович.....	49
Матвієнко Віктор Антонович.....	50
Матвієнко Ігор Григорович.....	53
Мате Ілля Федорович.....	54
Махія Микола Борисович.....	55
Медведь Олександр Васильович.....	59
Мерлені Ірина Олексіївна.....	63
Митрюк Наталія Іванівна.....	65
Михайлина Михайло Михайлович.....	66
Михайличенко Олексій Олександрович.....	70
Михайлов Михайло Леонідович.....	77
Місєвич Віра Антонівна.....	79
Місютін Григорій Анатолійович.....	81
Молибога Олег Олексійович.....	82

Монаков Дмитро Віталійович.....	83
Мотузенко Олександр Олексійович.....	83
Мунтян Володимир Федорович.....	84
Мúшта – Олізаренко Надія Фёдорівна.....	87
Нагорний Сергій Вікторович.....	88
Нікітін Юрій Вікторович.....	90
Ніколаєва Маргарита Миколаївна.....	91
Новак Григорій Ірмович.....	92
Нóвіков Сергій Петрóвич.....	94
Ободовська Раїса Андріївна.....	96
Олійник В'ячеслав Миколайович.....	97
Омельянович Віктор Іванович.....	99
Онисько Володимир Васильович.....	99
Онiщенко Борис Григорóвич.....	101
Онiщенко Володiмiр Iвaнoвич.....	102
Осипенко-Радомська Інна Володимирівна.....	103
Острóвський Леонiд Альфóнсович.....	105
Парфьонов Дмитро Володимирович.....	107
Пасулько Віктор Васильович.....	109
Первій Олександр Іванович.....	110
Петрénко Віктор Васiльович.....	111
Петрiв Олександр Святослáвович.....	112
Петров Віталій Афанасійович.....	113
Писаренко Анатолій Григорович.....	114
Пiдгрушна Олена Михáйлiвна.....	115
Пiддубний Іван Максимович.....	117
Пiдлужний Валерiй Васильович.....	128
Пiнiгiна Марiя Джумбаiвна.....	128
Пiнтусéвич-Блок Жánна.....	129
Поганóвський Віктор Олександрович.....	130
Подкопаєва Лiлiя Олександрiвна.....	132
Поливода Анатолій Іванович.....	134
Полiщук Анатолій Антонович.....	135
Попóв Леонiд Іванович.....	136
Попович Тиберiй Ладиславович.....	138
Поркуян Валерiй Семенович.....	139
Пострехiн Сергiй Альбертович.....	141
Поярков Юрiй Михáйлович.....	143
Пресс Ірина Натанiвна.....	145
Пресс Тамара Натанiвна.....	150
Привалов Іван Васильович.....	152
Прокуменщи́кова Галина Миколаївна.....	153

Прокопенко Георгій Якович.....	154
Пророченко Тетяна Василівна.....	155
Протасов Олég Валéрийович.....	156
Пузач Анатолій Кирилович.....	160
Пункін Яків Григорович.....	164
Рахманов Султан (Бай) Сабурович.....	164
Рац Василь (Ласло).....	166
Ребров Сергій Станісла́вович.....	169
Рева Костянтин Кузьмич.....	174
Рéшко Стефан Михайлович.....	174
Рибáльченко Миха́йло Іва́нович.....	192
Рижак Михайло Михайлович.....	193
Романéнко Віта́лій Петро́вич.....	194
Романенко Степан Дмитрович.....	196
Рубан Віктор Геннаді́йович.....	198
Рудаков Євген Васильович.....	199
Рябчінська Юлія Петро́вна.....	201
Са́бо Йо́жеф Йо́жефович.....	203
Са́вченко Віктор Григорович.....	209
Саладуха Ольга Валері́ївна.....	211
Саленко Олег Анатолі́йович.....	213
Сапронов Валентин Гаврилович.....	214
Се́дїх Ю́рій Гео́ргійович.....	215
Семерéнко Валенти́на Олекса́ндрівна.....	217
Семерéнко Віта́ Олекса́ндрівна.....	219
Серебряніков Віктор Петрович.....	221
Серебря́нська Катери́на Оле́гівна.....	224
Сидоренко Володимир Петрович.....	228
Сидоренко Олександр Олександрович.....	230
Сидяк Віктор Олександрович.....	231
Силантьєв Денис Олегович.....	232
Сіллах Ісмаїл Махмед.....	233
Скакун Ната́лія Анато́ліївна.....	237
Сливинський Михайло Ярославович.....	240
Смага Микола Якович.....	241
Смирнов Володимир Вікторович.....	242
Сосні́хін Вади́м Олекса́ндрович.....	244
Стару́хін Віта́лій Володи́мирович.....	246
Стражева Ольга Володимирівна.....	247
Ступар Мирослав Іванович.....	248
Сухорукова Ірина Геннаді́ївна.....	251
Сухоруков Ю́рій Олекса́ндрович.....	252

Таймазов Тимур Борисович.....	253
Тедєєв Ельбрус Сосланович.....	255
Терентьев Віктор Васильович.....	258
Терзиул Владислав Олександрович.....	261
Тер-Ованєсян Ігор Арáмович.....	264
Тимошенко Олександр Олександрівна.....	267
Тимошук Анатолій Олександрович.....	268
Титов Юрій Євlampійович.....	272
Тищенко Вадим Миколайович.....	273
Ткаченко Надія Володимирівна.....	274
Товаровський Михайло Давидович.....	275
Томін Микола Миколайович.....	276
Торохтій Олексій Павлович.....	277
Трошкін Володимир Миколáйович.....	278
Трояновський Валентин Миколайович.....	280
Трусевич Микола Олександрович.....	281
Турищева Людмила Іванівна.....	283
Турчинá Зинаїда Михайлівна.....	285
Турчін Ігор Євдокимович.....	287
Турянчик Василь Юрійович.....	290
Тучкін Олександр Аркадійович.....	295
Удачин Артем Сергійович.....	296
Узун Геннадій Гаврилович.....	297
Уманець Ніна Дмитрівна.....	299
Усик Олександр Олександрович.....	300
Федорішин Василь Петрович.....	306
Федчук Андрій Васильович.....	307
Фесенко Сергій Леонідович.....	308
Федоров Сергій Владиславович.....	310
Філатов Юрій Миколайович.....	312
Фоменко Михайло Іванович.....	313
Фомін Володимир Васильович.....	316
Фомін Костянтин Васильович.....	317
Хапсаліс Олександр Антонович.....	319
Харлан Ольга Геннадіївна.....	322
Хіміч Андрій Іванович.....	330
Хлус Віктор Іванович.....	332
Хмельницький Віталій Григорович.....	337
Хомрова Олена Миколаївна.....	350
Целовальников Ігор Васильович.....	352
Цибуленко Віктор Сергійович.....	352
Цигиця Олена Леонідівна.....	353

Цімбалар Ілля Володiмирович.....	354
Чанов Вiктор Вiкторович.....	359
Чебiн Юрiй Володiмирович.....	361
Чернявський Иван Єремiйович.....	362
Чередник Олексiй Валентинович.....	366
Чужда Олег Петрович.....	367
Чужиков Микiла Фiдорович.....	368
Чукiрiн Вiктор Iвiнович.....	370
Чухрай Сергiй Олексiйович.....	371
Шандра Иван Терентiйович.....	373
Шапарiнко Олексiндр Максiмович.....	375
Шарiпов Рустам Халiмджанович.....	377
Шатернiкова Алiна Анатолiївна.....	378
Шахлiн Борiс Анфiянович.....	379
Шевчiнко Андрiй Миколiйович.....	381
Шелестюк Тарiс Олексiндрович.....	390
Шемякiна Яна Володiмирiвна.....	391
Шиловський Вiктор Костянтиневич.....	393
Шипенко Олександр Миколайович.....	395
Ширяев Валерiй Вiкторович.....	396
Шматовiленко Сергiй Сергiйович.....	397
Шовкiвський Олексiндр Володiмирович.....	398
Штейн Леонiд Захарович.....	404
Щеголькiв Володiмир Миколiйович.....	407
Юрковська Олена Юрiївна.....	409
Юркiвський Вiктор Iванович.....	410
Юрченко Василь Петрович.....	412
Юрчiшин Степан Федорович.....	413
Ягубкiн Олександр Геннадiйович.....	415
Яковенко Павло Олександрович.....	416
Яновська (Гапоненко) Iнна Григорiївна.....	416
Яремчук Iвiн Iвiнович.....	417
Ярмiленко Андрiй Миколiйович.....	423
Яровенко Євген Вiкторович.....	426
Яценко Володимир Iллiч.....	428
Iменний покажчик.....	431
Лiтература.....	436

Репозитарій УДШУ

Карасевич Сергій Анатолійович

Карасевич Марина Петрівна

ЛЕГЕНДИ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ

Книга друга

Навчальний посібник для студентів факультетів фізичного

ВИХОВАННЯ

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 05.04.2017. Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 43,25
Тираж 100 прим. Замовлення № 771

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 4-6777, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimbo.com
e-mail: vizavi08@mail.ru